

Kónya Sándor
Harmatozzatok, egek!

A kiadvány megjelenését támogatta a

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG
MINISZTERIUMA

Kónya Sándor

H a r m a t o z z a t o k, e g e k!

Népünk vallásos énekei Észak-Bánságban

Thurzó Lajos Közművelődési Központ
Zenta, 2004

© *Kónya Sándor, 2004*
© *Thurzó Lajos Közművelődési Központ, Zenta*

Bálint Sándor emlékének

TARTALOM

ELŐSZÓ	15	KARÁCSONYI ÉNEKEK (16–52. sz.)	49
BEVEZETŐ	19	Köszöntők (16–20. sz.)	
ÁDVENTI ÉNEKEK (1–15. sz.)	29	16. <i>Mostan kinyílt egy gyönyörű virág</i>	51
A Megváltó várása (1–4. sz.)		17. <i>Mostan kinyílt egy szép rózsavirág</i>	52
1. <i>Ó, emeld fel, gyarló nemzet</i>	31	18. <i>Kinyílt a legékebb róza</i>	54
2. <i>Ó, jöjj, ó, jöjj, üdvözítőnk</i>	32	19. <i>Üdvözlégy, ó, drága vendég</i>	55
3. <i>Halljátok ti, kik a porban laktok</i>	33	20.a <i>Titkos fényű csillag támad</i>	56
4. <i>Jön az Atya megígértje</i>	34	20.b <i>Fényes csillag támadott föl</i>	57
Hírvitel (5. sz.)		20.c <i>Titkos fényű csillag támad</i>	57
5. <i>Názáretnek kisdéd városába</i>	35	Kóringyálás (21. sz.)	
Mária Szeplőtelen Fogantatása (6. sz.)		21. <i>Dicsértessék a kis Jézus</i>	58
6. <i>Ó, Mária, szűz virágszál</i>	36	Betlehemezés (22–23. sz.)	
Mária-ének hajnali misére (7. sz.)		22. <i>Hej, vig juhászok, csordások</i>	59
7. <i>Názáretbe vonnak szent vágyaim</i>	37	23.a <i>Vigan zengjetelek, citerák</i>	60
Hajnali misére (8–9. sz.)		23.b <i>Vigan zengjetelek, citerák</i>	61
8. <i>Harmatozzatok, egek</i>	38	23.c <i>Az angyalok zengedeznek</i>	62
9. <i>Harmatozzatok, szent egek.</i>	39	Éjféli misére (24–26. sz.)	
Szűz Máriához (10–13. sz.)		24. <i>Kürie, eleiszson, örüljünk</i>	63
10. <i>Igazság rég várt hajnala</i>	40	25. <i>Pásztorok, fel, éjfél van</i>	64
11. <i>Üdvözöltünk, ó, Mária</i>	41	26. <i>Eljött a szent éjközép</i>	65
12. <i>Szűz Mária, Jézus anyja</i>	42	Gyermekeknek (27–31. sz.)	
13. <i>Ó, drágalátos rózsaszál</i>	43	27. <i>A kis Jézus aranyalma</i>	66
Szűz Mária és a kovács lánya (14. sz.)		28. <i>E karácsony éjszakáján</i>	67
14. <i>Egek királynéja, mennyország csillaga</i> ..	44	29. <i>Kirje, kirje, kisdedecske</i>	68
A szálláskereső Szűz Mária (15. sz.)		30. <i>Fenyőgallyas kis Jézuska</i>	69
15. <i>Mária, Szent József nagy útra indultak</i> ..	47	31. <i>Jertek, kössünk gyöngykoszorút</i>	70
		Szűz Máriához (32–33. sz.)	
		32. <i>Ó, Mária, Istenünknek ép teremtménye</i> ..	71
		33. <i>Örülj, Szűz</i>	72
		Mária bölcsődalai (34–37. sz.)	
		34. <i>Sír az Isten béránya</i>	73
		35.a <i>A szép Szűz Mária</i>	74
		35.b <i>A szép Szűz Mária</i>	75

36. Kedves álmat hogy szerezne szülöttjének .	76
37. Leborulva imádja a szent Szűz kisdédét .	77

Pásztorénekek (38–52. sz.)

38. Csordapásztorok	78
39.a Pásztorok, keljünk fel	79
39.b Pásztorok, keljünk fel	80
40. Pásztorok, nyájaktól keljete fel	81
41. Páztortársim, új hírt mondok	82
42. Ne féljete, pásztorok	83
43. Bárcsak régen fölébredtem volna	85
44. Ó, mily szerencsésen	86
45. Sötét éjjel Betlehem tájára	87
46. Ó, boldog Betlehem	88
47.a Betlehemnek pusztájában	90
47.b Betlehemnek pusztájában	91
48. Eljött a rég várt, szép aranyidő	92
49. Üdvözítőnk született	93
50. Örömnapot adott nekünk	94
51. Ó, csodáknak csodája	95
52. Elérkezett ama boldog	96

ÚJÉVI ÉNEKEK (53–62. sz.) 99

Hálaadásra (53–54. sz.)

53. Ó, felséges, nagy Úristen	101
54. Idők Ura, Istene	102

Újév napára (55–58. sz.)

55. Kétezer-egyedik évben	103
56. Adj, irgalmas Isten	105
57. Üdvöz légy, új napfényünk	106
58. Kél a magasból tiszta fény	107

Jézus nevééről (59–60. sz.)

59. A hálás szív föltekint	108
60. Jézus, a rád emlékezés	109

Vizkeresztre (61–62. sz.)

61. A három bölcs király	110
62. Imadjuk a jámbor bölcssekkel	111

A FARSANGI IDŐ ÉNEKEI

(63–69. sz.) 113

Esküvő (63–65. sz.)

63. Induljatok már el	115
64. Jézus, mennyei vőlegény	117
65. Nézz e földi jegyesekre	118

Kánai menyegző (66. sz.)

66.a Az igaz Messiás már eljött	119
66.b Az igaz Messiás már eljött	121

Mária menyegzője (67. sz.)

67. Szívünk, lelkünk vigadjon	122
---	-----

Gyertyaszentelőre (68–69. sz.)

68. Ki negyven nap előtt	123
69.a Az Isten házába siet	125
69.b Az Isten házába siet	127

NAGYBÖJTI ÉNEKEK (70–98. sz.) 129

Bűnbánat (70–75. sz.)

70. Isten áldjon, tünde játék	131
71. Indulj meg már, szemem	132
72. A bánatban elmerülve	133
73. Hívásodra, Uram	134
74. Szeretlél engemet	135
75. Magasan áll a Golgota ormán	136

Hamvazószerdára (76–77. sz.)

76. Hamvazkodjál, hívő lélek	138
77. Mi, gyarló emberek	139

Krisztus szenvedéséről (78–81. sz.)

78. Égi alkotónknak	141
79. Jézus, én szerelmesem	143
80. Kiterjeszté az éj szárnyát	144
81. Jaj, mit hallok	145

Keresztútjárás után (82. sz.)

82.a Megjártuk már a szent keresztutat146

82.b Megjártuk már a szent keresztutat148

Jézus sebeiről (83–85. sz.)

83. Üdvöz légy, édes Jézusom149

84. Jézus Krisztus150

85. Lehullott a Jézus vére152

Mária siralma (86–89. sz.)

86. Jaj, nagy kedvvel tartott154

87. Ó, én gyászba borult155

88. Ó, jaj nekem, bús anyának156

89. Ó, jaj nekem, Máriának158

A fájdalmas Szűzanyáról (90–91. sz.)

90. Adj, Jézus, szívembe160

91. Gyászba borult161

Feketevasárnapra (92. sz.)

92. Nézz, keresztény, a keresztre162

Nagypéntekre (93–95. sz.)

93.a Királyi zászlók lobognak163

93.b Királyi zászlók lobognak164

94.a Én nemzetem165

94.b Én nemzetem167

95. Urunk menvén olajfák hegyére168

Balladás énekek (96–98. sz.)

96. Jézus Getszemáni-kertben170

97. Egykor a kis Názáretben172

98. Mikor az Úr Jézus174

HÚSVÉTI ÉNEKEK (99–113. sz.) ...175**Nagyszombatra (99–100. sz.)**

99.a Föltámadt Krisztus e napon177

99.b Föltámadt Krisztus e napon178

100. Szombat első napjára179

Húsvét napjára (101–104. sz.)

101. Üdvöz légy, drága nap180

102. Szép, ragyogó napunk támadt181

103. Húsvét nagy napja182

104. Üdvözítőnk feltámadott183

Örömekeket (105–109. sz.)

105. Győzedelmi ének harsog184

106. Dicsőség és hála185

107. Ó, egek, vigadjatok186

108. Örök király187

109. Alleluja, örvendezzünk188

Máriához (110. sz.)

110. Vértanúknak királynéja189

Fehérvasárnapra (111. sz.)

111. Jó pásztor, húsvétnek áldozatja190

Áldozócsütörtökre (112–113. sz.)

112. Uram, jó nekünk191

113. Gerjedj, lelkem, szent öröme192

ÉNEKEK BÚZASZENTELÉSRE**(114–115. sz.) ...193**

114. Ó, Istennek hív szolgája195

115. Égi Atyánk, ó, tekints le196

PÜNKÖSDI ÉNEKEK (116–118. sz.) 199

116. Üdvözlégy, pünkösdi királyunk201

117. Áldja a Szentlelket202

118. Mit jelent az égi szózat203

**ÉNEKEK A SZENTHÁROMSÁGHOZ
(119–121. sz.)**205

119. Minden lények, imádjátok207
120. A Szentháromságnak208
121. Ó, megfoghatatlan209

ÚRNAPI ÉNEKEK (122–124. sz.) ...211

- Körmenetre (122–123. sz.)
122. A mennyei vőlegénynek213
123. Jertek a nagy áldozatra214

- Az oltároknál (124. sz.)
124. Angyalok gyönyöre215

**ÉNEKEK JÉZUS SZÍVÉHEZ
(125–130. sz.)**217

125. Leszállottál az oltárra219
126. Jézus tiszta, Szent Szíve220
127. Édes Jézus, öntsd szívembe222
128. Ó, Jézus, hová menjünk223
129. Nézz le mennyből224
130. Jézus Szíve, legdrágább kincs225

MÁRIA-ÉNEKEK (131–160. sz.)227

- A Gyümölcstő Boldogasszonyhoz (131. sz.)
131. Mily boldog vagy229

- Májusra (132–135. sz.)
132. Zöldellő virágszál230
133. Ó, Mária, liliomszál231
134. Téged áldjon232
135. Szép májusnak királynéja233

- Mária Szívéhez (136–137. sz.)
136. Ó, Legszentebb Szív asszonya234
137. Szeplőtlenül fogantatott235

- A Sarlós Boldogasszonyhoz (138. sz.)
138. Júdea hegy-völgyin túl237

- A Havi Boldogasszonyhoz (139–140. sz.)
139. Halljátok-e, magyarok238
140. Isten városában240

- A Nagyboldogasszonyhoz (141–142. sz.)
141. A mennyei szent városnak241
142. Az ég kitarva fénylakát242

- A Kisboldogasszonyhoz (143. sz.)
143. Megjelent egy kised243

- A Hétfájdalmú Szűzanya napjára (144. sz.)
144. Fiam, Jézus244

- Az Olvasós Boldogasszonyhoz (145–146. sz.)
145. Rózsafüzér királynője245
146. Isten anyja, Szűz Mária246

- Szombatra (147. sz.)
147. Szűz Mária napjának247

- Titokváltásra (148–149. sz.)
148. Megszóltatt mennyország249
149. Jertek, Szűz Mária tisztelői251

- Társulati Rózsafüzér-énekek (150–151. sz.)
150. Van egy gyönyörű kert252
151. Mária kertjének254

- Fohász Máriához (152–160. sz.)
152. Ó, áldott Szűzanya256
153. Sírok a te keserveddel258
154. Világ örök csodája260
155. Ó, Szűzanyám, add meg kegyesen261
156. Ó, Mária, terjeszd ki palástod262
157. Gyászba borult egek263

158. Kesergő híveid édes vigassága	264
159. Segítő Szűz, kegyes anyánk	265
160. Tündöklő csillaga népeidnek	266

A BÚCSÚJÁRÓK ÉNEKEI

(161–170. sz.)	267
----------------	-----

Induláskor (161. sz.)

161. Boldog Szűz Mária	269
------------------------	-----

Útközben (162. sz.)

162. Egek királynéja	271
----------------------	-----

Oltárhoz vonuláskor (163. sz.)

163. Dicsértessék Jézus neve	274
------------------------------	-----

A kegyhelyen (164–168. sz.)

164. Dicsértessék Jézus és a Szűz Mária	275
165. Mária tiszteletére	276
166. Nyíljon ki a szívünkben	277
167. Magyaroknak Nagyasszonya	279
168. Anyánk, ó, boldogságos Szűz	281

Hazaérkezéskor (169–170. sz.)

169. Hála legyen néked	282
170.a Hál' Istennek, elvégeztük	283
170.b Hál' Istennek, elvégeztük	284

ÉNEKEK A SZENTEKRŐL

(171–184. sz.)	285
----------------	-----

Szent János (171. sz.)

171. Szent Jánosnak szép, kegyes áldása	287
---	-----

Szent György (172. sz.)

172. Ó, Szent György, bajnokunk	288
---------------------------------	-----

Szent László (173–174. sz.)

173. Zengd, magyar nemzetünk	289
------------------------------	-----

174. Dicsérjük Szent Lászlót	290
------------------------------	-----

Szent Péter és Pál (175. sz.)

175. Két szép csillag	291
-----------------------	-----

Szent Illés (176–177. sz.)

176. Föltekintünk	292
177. Isten az őszövétségben	293

Szent István király (178. sz.)

178. Ó, Szent István, dicsértessél	294
------------------------------------	-----

Szent Mihály főangyal (179–180. sz.)

179. Szentháromság hős bajnoka	295
180. Szent angyal, Arkangyal	296

Szent Ferenc (181. sz.)

181. Szent szegénység nagy barátja	297
------------------------------------	-----

Szent Vendel (182–183. sz.)

182. Ó, Istennek hív szolgája	298
183. Szent Vendel, Isten szolgája	299

Árpádházi Szent Erzsébet (184. sz.)

184. Néped büszkesége, Szent Erzsébet asszony	300
---	-----

A KILENCEDEK ÉNEKEI

(185–206. sz.)	301
----------------	-----

Szállást keres a Szent Család (185–188. sz.)

185. Szállást keres a Szent Család	303
186. Üdvöz légy, Szent Szűz	304
187. Ó, Jézus, Jézus	306
188.a Szent János áldása	307
188.b Köszönjük, jó gazdánk	308

Lourdes-i kilenced (189–197. sz.)

189. Mária, tekints reánk	309
190.a Mária, Mária, kinyílt rózsza	311
190.b Mária, Mária, kinyílt rózsza	312

191. Elkészült a koszorú	313
192. Megnyílt az egek gyémántkapuja	315
193. Százezerszer üdvözlég	316
194. Széplőtelen Boldogasszony	318
195. Nagy örömmel mennyekben	319
196. Mária, Mária, eljött az éjszaka	320
197. Isten veled, anyánk	321

Szent Józsefhez (198–199. sz.)

198. Szent József, Úr Jézus fölnevelő atyja	323
199. Szent József, Szent József	325

Szent Antalhoz (200–202. sz.)

200. Szent Antalt köszönteni	327
201. Páduának dicső szentje	328
202. Csodákat kik látni vágytok	329

Szent Annához (203–204. sz.)

203. Koszorút köt neked	330
204. Üdvözlég, ó, föld öröme	331

A kilenced végén (205–206. sz.)

205. Elindult Szent Péter	332
206. Isten hozzád, Szent Szűz	333

HALOTTASÉNEKEK (207–220. sz.) 335

Virrasztáskor (207–216. sz.)

207. Atyám, hogyha lehet	337
208. Így fizet az álnok világ	338
209. Elmúltak már minden kínjaim	339
210. Megfizettem én már	340
211.a Jézusomnak kegyelméből	341
211.b Jézusomnak kegyelméből	342
212. Mint gyászba borult erdő	344
213. Ó, halandó ember	345
214. Mária, tekints le	346
215. Mária az egekből	347
216. Szűz Mária, tekints le	348

Temetéskor (217–218. sz.)

217.a Indulok síromba	350
217.b Indulok síromba	351

218. Seregeknek szent Istene	352
------------------------------	-----

Halottak napjára (219–220. sz.)

219. Ó, Isten, ó, Atyánk	353
220. Bús arcokat látok én	354

ÉNEKEK KÜLÖNBÖZŐ ALKALMAKRA (221–237. sz.) 357

A Szent Kereszthez (221. sz.)

221. Ó, Szent Kereszt áldott fája	359
-----------------------------------	-----

Áldozásra (222–223. sz.)

222. Oltárra nézz	360
223. Égből leszállott, angyali kenyér	361

Lelkipásztorokhoz (224–225. sz.)

224. Nagyhatalmú, mennyei szent fölség	363
225. Üdvözlünk szívünkben	365

Kántorokhoz (226. sz.)

226. Kántorok, kántorok	366
-------------------------	-----

Reggelre (227–228. sz.)

227. Hajnal hasadtával	367
228. Az éjszaka immár eltelt	369

Estére (229–233. sz.)

229. Adjon Isten	370
230. Adjon Isten jó éjszakát	371
231. Adjon Isten jó éjszakát	372
232. Íme, lement a fényes nap	373
233. Este van már	374

Esőért (234–235. sz.)

234. Nincsen, aki megsegítsen	375
235. Mária, bűnösök pártfogója	376

Vigasztalás (236. sz.)

236. Ó, ne búsulj	377
-------------------	-----

Megtérésről (237. sz.)	Dallammutatók
237.a <i>Édes Jézus, hozzád jöttem</i>379	1. <i>Sorvégzők</i>385
237.b <i>Siessetek, hamar lejár</i>380	2. <i>Szótagszám</i>388
	3. <i>Dallamszerkezet</i>392
IRODALOM381	Betűrendes szövegmutató397
	A gyűjtés helyszínei
MUTATÓK385	<i>Táblázat</i>401
	<i>Térkép</i>402
БЕРСКЕ НАРОДНЕ ПЕСМЕ ИЗ СЕВЕРНОГ БАНАТА (Резиме)403	
RELIGIÖSE VOLKSLIEDER AUS DEM NORDBANAT (Zusammenfassung)403	
RELIGION FOLK SONGS FROM THE NORTH BANAT (Summary)404	

ELŐSZÓ

A könyv, melyet a tisztelt Olvasó a kezében tart, vallásos népénektár, hiszen az énekek sorrendje szövegeik tartalmától függően az egyházi év eseményeit követi. Ez az énektár azonban néprajzi jellegű is, és a változatok bemutatásával élő költészetet, élő dallamvilágot hirdet. Rajtunk múlik, hogy tovább élnek-e hagyományos énekeink elődeink bánatát, bizakodását, reményeit hordozva magukban. Ezért ajánlom az Észak-Bánságban gyűjtött kincseinket minden éneket kedvelő ember, különösen fiataljaink figyelmébe, hiszen az énekeinkben rejlő szépség lenyűgöző, a belőlük áradó nyugodt erő biztonságot nyújt.

Észak-Bánság

Északon és keleten a magyar, illetve a román országhatár, nyugat felől a Tisza határolja. A volt Torontál megye része, ma voltaképpen egybeesik a Nagybecskereki Püspökség északi esperességének területével. Katolikus magyarjainak száma 22 300 körüli,¹ ezek zöme szegedi kirajzás,² itt tehát az ö-ző nyelvjárás az uralkodó.³ Nagyikindán újhítű (nazarénus) magyarok is élnek, Egyházaskéren pedig néhány család református vallású. Észak-Bánságot magyarok mellett szerbek is lakják, Tiszaszentmiklóson néhány száz fős szlovák kulturáltságú lengyel népesség él.

Népünk életformája a munka még akkor is, ha az alig gyümölcsözik. Sehol másutt nem hallható az itteni mondás: „Jobb hiába dolgozni, mint nem csinálni semmit.” A helybeli parasztság a kukorica és a búza mellett jelentősebb mértékben dohányt és hagymát termel.

A néhány évtizede elkezdődött elvándorlás folyamatos és aggasztóan intenzív. Falvaink előregednek. Kisebb településeink már eltűntek a föld színéről: a Magyarmajdány melletti Sasülés, az Aranyhegy Egyházaskérnél, a Csókához közeli Lőrinczfalva, Erzsébettelep ...

Bár Móra Ferenc ásatásai nyomán Csóka tekintélyes helyen van földgolyónk archeológiai atlaszában,⁴ a népvándorlaskori és középkori régészeti lelőhelyek Észak-Bánságban még feltárára várnak.⁵ A tájról, lakóiról, azok társadalompatológiájáról Cs. Simon István és Gubás Jenő munkái nyújtanak átfogóbb képet.⁶

¹ Msgr. Huzsvár 2000, 31–34.

² Bálint 1976/b, 154, 156, 179, 201, 209, 214, 240, 242, 249.

³ Penavin 1995.

⁴ Móra 1907 és 1913 között nyolc ízben ásatott a Csóka melletti Kremenýákon. Újkőkori leletei világgraszóloak.

⁵ Kalapis 1995, 7–21.

⁶ Cs. Simon 1993, 1995, 1997, 2001; Gubás 1997.

Vallásos népszokások, éneklés, az énekek

Az észak-bánsági magyarság az élet bizonyos területein ragaszkodik hagyományaihoz, egyes esetekben viszont könnyen megválnak azoktól (pl. keresztnévadás).

Hitét, vallásos szokásait megtartotta a tiltás évtizedei alatt is, a körmenetek beszorultak ugyan a templomba vagy a templomkertbe, de gyakorlásuk nem szűnt meg teljesen. Az újabb időkben föléledt a körmenetek tartása, ma már ún. máriás körmenetet is tartanak bármikor a közös cél, kívánság elérése érdekében (ez gyakran a papi utánpótlás biztosítása). A búcsújárás annyit változott, hogy a gyaloglást fölváltotta a gépjárművön való utazás (Doroszlóra, Versecre, Töröktopolyára...), de így alkalom adódik nagyobb távolságok megtételére is (zarándoklatok Rómába, Lourdes-ba, Fatimába, Jeruzsálembe).

A helyhez kötött ájtatosságok, a kilencedek közül a lourdes-i általánosan ismert Észak-Bánság területén. A kilencnapos ájtatosság mellett végeznek még ún. nagykilencedet (az év minden keddjén Szent Antalnak ajánlva) és kiskilencedet is (háromnapos ájtatosság húsvét előtt).

Gyakran szerveznek közös imadélutánt, amit máriás körmenettel kötnek össze. A rózsafüzér-mozgalom igen erős, főképp az idősebbek körében. A temetői ravatalozók fölépítésével lassan megszűnik a halottvirrasztás hagyománya, de a virrasztóénekek továbbra is élnek a temetés előtti imádkozás során.

Az elmondottakból kiviláglik, hogy népünk vallásos szokásai a körülmények változásával módosulnak, átalakulnak, tehát élők. E szokásvilág egyes elemei megszűnnek ugyan, de azért újak is kialakulnak az újraéledt régiék mellett.

Nagyon fontos tény, hogy a népi ájtatosságok végzésére szánt időnek legalább a fele minden esetben énekléssel telik el. Ha netalán a falusi templomba nem érkezett meg a kántor, akkor Kati néni vagy Erzsébet néni vezeti az éneklést, az éneknek szólnia, zengenie kell. Az énekek szívszak, élni akarnak (pl. a betlehemezés megszűnt, de énekei továbbra is közzsájon forognak).

Vidékünkön az énekek szövegeit főképp az Orgonavirágok és Orgonavirágok⁷ című, dallam nélküli énekeskönyvekből merítik, de sok a nyomtatott halottvirrasztó könyv, és rengeteg a régi és új ponyvakiadvány is. A dallamokra mindmáig a Tárkányi-Zsaskovszky- és Jósavay-énektárak voltak legnagyobb hatással.⁸ Újabban a *Szent vagy, Uram!*, a *Hozsanna* és a *Hitélet* különféle kiadásai is használatban vannak.⁹ Örömmel állapíthatjuk meg, hogy az igényeket eme bőséges forrásanyag sem elégíti ki. Az új énekek kézzel írott vagy gépelt változatai szinte a futótűz gyorsaságával terjednek. Ilyenek például a társulati rózsafüzér-énekek (148-151. sz.) vagy a megtérésről szóló (337. sz.) ének, s bár dallamaik gyakran a magyarnóták dallamaihoz hasonlók, szövegeik meg néhol csiszolatlanok, de nemegyszer előforduló, erős költői képekkel, úgy tűnik, énekköltészetünk életképes hajtását képezik. Új énekek keletkeznek a helyi védőszentek tiszteletére is leginkább a kántorok, előénekesek igyekezete révén oly módon, hogy a hagyományos formulákból összeállított, aktualizált szöveghez ismert dallam párosul (176., 180. sz.), de

⁷ Mindkét énekeskönyvnek több különböző kiadása forog közvézen, különleges értékű a Nagy orgonavirágok, melyben több mint kilencszáz énekszöveg van.

⁸ Lásd Tárkányi-Zsaskovszky 1874, Jósavay 1936.

⁹ Lásd az irodalomjegyzékben.

van, aki az írott szöveghez állít össze dallamot (19. sz.). Számtalan olyan ének van, melynek szövegét más ismert ének dallamával adják elő (pl. 53., 55., 172–174., 177., 178., 182., 183. ... sz.). Az egyéni szándék minden tekintetben új alkotásokat is teremt, jó példa erre Haupt József munkássága, aki sok éneket szerzett¹⁰ (158., 159., 184. sz.). A variánsok keletkezése külön tanulmányt érdemelne, a dallamokkal kapcsolatban érdemes megfigyelnünk, hogy egyes énekesek bővítik, szinte szétfeszítik a hangterjedelmet (vö. 47a., -b; 66a., -b; 94a., -b), egyesek a kemény hangsort, mások a lágyat kedvelik (vö. 170.a, -b), egyesek ragaszkodnak az ütemhatárokhoz, mások kevésbé, inkább a szöveg szótagjaihoz igazítják a dallamot (vö. 19., 47. sz.). Még két fontos tényre szeretném föl hívni a figyelmet: az esetenként hajlításokban gazdag dallamdíszítésre (16., 83., 82b., 87., 189., 209., 211a. sz.) és a dallam aszimmetrikus lüktetésére (3., 13., 55., 97., 190b.), ezek a jelenségek világi népdalainkból úgyszólván kivesztek. A vallásos énekek népdalainkhoz viszonyítva többségükben bonyolultabb szerkezetűek,¹¹ változatosságra, magasabb szintre való törekvést tükröznek, esetenként viszont a bizonyítottan műdal-lam is új stílusú népdalaink visszatérő szerkezetét példázza (lásd pl. 159. sz.). Az énekek nagy tömegéből szinte kiemelkedik a legkedveltebbnek látszó, leggyakrabban előforduló típus, az utolsó előtti sorában ikersoros, visszatérő szerkezetű dallam.

Az énekek gyűjtéséről

A vallásos énekek gyűjtése a népdalok gyűjtéséhez hasonló módon, hangszalagos rögzítéssel történt, de az énekek hosszú volta miatt gyakran csak az első két-három strófát vettük szalagra, a szövegek további részeit az énekesek nyomtatott vagy írott szövegei alapján írtuk le. Olyan emberek énekeit rögzítettük, akiket közösségük jó énekesnek, előénekesnek tart. Előfordul, hogy a faluban ők végzik a kántori feladatokat, bár erre nincs iskolai képzettségük. Hálával tartozom nekik, mert volt türelmük hozzám. Gyakran munkájukat megszakítva ültek magnóhoz, s az sem idegesítette őket, ha a pontosítás és tisztánlátás végett némely részletre vissza-visszatértünk.

Az élő források mellett célszerűnek bizonyult a régi kéziratos kántorkönyvek anyagát is felhasználni, ezekhez sajnos csak Csókán juthattam hozzá.¹² Ebbéli csalódottságomat azonban bőségesen kárpótolta a csókai kántorkönyvek több emberöltőt átfogó anyagának rendkívüli gazdagsága, változatossága, sokrétűsége. A miseénekek mellett kilencedes-, búcsújáró-, halottasénekeket is találunk, és a mára elsorvadt ájtatosságok (hajnali mise, keresztjáró napok) énekeit is.

Szerencsénkre a Csókán szolgáló papok és kántorok általában elfogadták, le is írták a néptemplomon kívüli ájtatosságainak énekeit.¹³

¹⁰ Haupt József (Nagybecskerek, 1914–Csóka, 2001) 1942-től nyugdíjba vonulásáig, 1991-ig a csókaiak plébánosa volt.

¹¹ Lásd a dallammutatókat.

¹² Jasura József jóvoltából.

¹³ Ezt Haupt Stefániáról (Nagybecskerek, 1916–Csóka, 1974) biztosan tudjuk, aki 1946-tól haláláig kántor volt Csókán és „*olyan volt, hogy ha hallott egy jó éneköt, akkó: - Ete néni, vagy Julis néni, gyűjjön! - és akkó léüt, és léirta.*” (Jasura József)

A közreadás szempontjai és módja

Célunk egyrészt az értékes, szép énekek bemutatása, másrészt kötelességünknek érezzük, hogy legalább keresztmetszetszerűen bemutassuk az Észak-Bánságban régente és ma énekelt vallásos énekeket. Így természetes, hogy a nyilvánvalóan idegen eredetű dallamok mellett (pl. 127–129., 231. sz.) a magyarnóták világába illő dallamok is (130., 233., 234., 236., 237. sz.) bekerültek a kötetbe. Nem kerülnek közlésre viszont azok az énekek, melyeket ugyan gyakran énekelnek, de a jóváhagyott énektárakban megjelent változathoz viszonyítva nem nyújtanak semmi újat.

Az énekek kezdő sora címként van föltüntetve sorszámuk alatt. A kottakép elején metronómszám mutatja az ének tempóját, a nyolcados metronómszám a dallamvezetés aszimmetrikus voltára utal. Nincs tempójelzése a kéziratos kántorkönyvekből származó énekeknek. A dallamok a népzeneben szokásos g¹-es záróhangra vannak transzponálva. (Természetesen az esetleges előadás hangmagasságára, fekvésére ez nem kötelező.) Az ének alatt a gyűjtés helyszíne, az énekes neve, életkora és a gyűjtés éve van föltüntetve. Utána következnek az egyéb megjegyzések, melyek főleg a dallamrokonságra vonatkoznak, mivel az énekek elrendezése a kötetben szöveg szempontú.

Köszönetnyilvánítás

Köszönöm az énekes adatközlők jó szándékát, a lelkipásztoroknak, barátoknak, ismerősöknek a gyűjtés megszervezésének elősegítését, dr. Tarjányi Bélának, a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat elnökének a gyűjtés támogatását, munkatársaimnak a biztatást és ösztönzést.

Szakmai téren Bodor Anikó népzene kutató tanácsaiból hasznosítottam legtöbbet, önzetlen segítségét ezúton is köszönöm.

Végezetül illesse köszönet a Magyar Köztársaság Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumát és a tothfalusi Logos Önellő Grafikai Műhelyt a kézirat elkészítéséhez és e könyv kiadásához nyújtott anyagi támogatásáért, valamint a könyv megszületésének föltételeit biztosító kiadót, a zentai Thurzó Lajos Közművelődési Központot.

Csóka, 2003. Gyertyaszentelő Boldogasszony napján

Kónya Sándor

BEVEZETŐ

Ádventi énekek

A karácsony előtti négyhetes szent idő, az ádvent előkészület a Megváltó érkezésére. Ez az időszak a várakozás, a reménykedés ideje, amelyet régebben böjttel is megszenteltek.

A vallásos népénekek az ádvent minden mozzanatát végigkísérik. A fejezet élére a Megváltót váró (újröveti) énekek kerültek (1–4. sz.). Találunk közöttük a templomi gyakorlatból már kiszorult miseéneket is (1. sz.), melyet még szívesen énekelnek a hívők.

A hívítelről szól az 5. sz. ének.

Népünk közismert Mária-kultuszát tükrözi számos ádventi Mária-énekünk is (7., 10–15. sz.). A megváltás előrevetített hajnalfényeként Szűz Mária Szeplőtelen Fogantatásának ünnepe (6. sz.) beleillik az ádventbe. Az ünnepet egyébként a 8–9. század óta tartják, s az ősi keresztény hagyományt a pápa 1854. december 8-án dogmaként hirdette ki. Szűz Mária keserves utazása címmel ponyván terjedt a Szűz Máriáról és a kovács lányáról szóló epikus, balladaszerű ádventi ének (14. sz.). Sok változata él Vajdaság-szerte, Észak-Bánságban szinte általánosan ismert. Balladás ének a 15. sz. is, mely a szálláskereső Szűz Máriáról szól.

A hajnali mise, a roráté adta meg igazán az ádvent meghitt hangulatát, szakrális ízét, minek során a hívek a hajnali sötétben várták a napfényt, a Messiást, s nem esett nehezükre a korai fölkeléssel járó áldozat (7–11. sz.). Csak sajnálhatjuk, hogy hajnali misét Észak-Bánságban ma már nem tartanak. A roráté elnevezés a latin bevezető ének kezdősorából származik: *Rorate caeli desuper*, vagyis *Harmatozzatok, égi magasok* (szó szerint: *Harmatozzatok, egek, fölülről*). A magyar énekek is gyakran *Harmatozzatok, egek* kezdetűek (8–9. sz.).

Örvendetes tény, hogy vidékünkön mindinkább terjed a karácsony előtt kilenc napon át végzett szálláskereső, a Szent Család-kilenced szokása, mint az ádventi várakozás egyik megnyilvánulása. A szokáshoz járuló énekeket a kilencedek énekei között találjuk e könyvben.

Valamikor az ádventhez kötődött a betlehemezés, mely paraszti, párbeszédes, énekes-táncos játék, előadói házról házra jártak, és házilag készített kis betlehemet hordoztak.¹⁴ A szokás évtizedekkel ezelőtt megszűnt, de a betlehemes dalok még élnek népünk ajkán a karácsony előestéjén gyakorolt kóringyálás, kántálás során. Ezért ezek az énekek a karácsonyi énekek között találhatók.

Az ádventben van Szent János ünnepe is, a Szent János-köszöntőt a szentekről szóló énekek közé soroltuk.

¹⁴ Bővebben lásd Papp 1994.

Karácsonyi énekek

A karácsony évszázadok óta népünk legnagyobb ünnepe, így említi Szerémi György is 1546 táján írt krónikájában. A karácsony tiszteletére már a középkorban szüneteltek a hadi események, ma is a békesség és a szeretet napja.

A karácsonyi idő a lehangosabb a népénekektől, melyek Jézus születését ünneplik, Isten-emberségének titkaiba merülnek, és mérhetetlen rokonszenvvel szólnak a szegények pártfogójáról.

Lenyűgöző a köszöntők (16–20. sz. énekek) szimbolikája, mely a tél közepén kinyílt virághoz, rózsához vagy titkos fényű csillaghoz hasonlítja a most született Megváltót.

A karácsonyesti kántálás, kóringyálás az Észak-Bánságban ma is általános. Miután kopogtak és köszöntek, a kóringyálók a „Meghallgatják-e az angyali vigasságot?” – kérdéssel fordulnak a háziakhoz. Igenlő válasz után leginkább a *Csordapásztorokat*, vagy a *Mennyből az angyalt* éneklük, ezenkívül más betlehemes éneket is (21–23. sz.), ezért süteményt, diót, cukorkát, pénzt kapnak.

Az éjféli mise régebbi énekei (24–26. sz.) pásztoros jellegűek.

A kicsinyek is könnyen énekelhetik a karácsonyi gyermekénekeket (27–31. sz.), melyek gyakran igen közel állnak a pásztorok énekeihez.

Karácsonyra is vannak Mária-énekeink (32–33. sz.). Csodálatosan szépek a Mária szájába adott bölcsődalok (34–37. sz.), melyek a gyermek képében megjelent hatalmas Isten iránti gyengéd anyai szeretetről szólnak.

A pásztorénekek (38–52. sz.) jellege abból fakad, hogy a patriarchák, sőt Dávid király és a próféták is eredetileg valamennyien pásztorok voltak. A pásztor jelképe a királynak, a tanítónak. A pásztorok leborulásában népünk a maga hódolatát látja. Nemcsak a szövegekben, hanem az énekek dallamaiban is a pásztori jelleg az uralkodó, erre jeles népzene kutatóink – Bartók Béla, Kodály Zoltán, Bárdos Lajos – már rámutattak, és a pasztorella-dallamok jellemzőit a következőkben látják:

- dūr hangsor, nem túl nagy hangterjedelem, a záró sorban lépcsős fel- s lefutás,
- egyszerű, bottal is jól kiverhető ritmika,
- 2/4-es ütempár, ikersorokkal építkező szerkezet, mely a gyermekdalok jellemzője is,
- nemzetközi hangszeres pásztori jelleg.

Újévi énekek

A naptári év utolsó napján, december 31-én tartják a templomban a hálaadást, az év végi istentiszteletet. Ehhez fűződnek az 53. és 54. sz. énekek.

A szilveszterezés, vagyis az éjféltől utánaig tartó polgári jellegű mulatság, virrasztás népünknel az utóbbi évtizedekben vált általánossá, eleinte inkább a fiatalok körében.

Újév napjának (január 1.) hagyományvilága másodlagos, hiszen az évkezdést csak a XVII. században kapcsolódott véglegesen ehhez a naphoz. Egy-két emberöltővel ezelőtt népünk kis-karácsonynak nevezte, így említi a XVI. században az Érdy-, a XVII. században a Lányi-kódex is. Az évkezdő naphoz sok szokás kapcsolódott, így a köszöntés is. Krisztust köszöntik, és ál-

dását kéri az újév napjára szóló énekeink (55–58. sz.).

A Szentírás szerint e napon mutatták be Jézust a templomban Mózes törvénye szerint, ezért ez a nap Jézus névadásának emlékét is hirdeti (59–60. sz. ének).

Vízkereszt napja, január 6-a zárja a karácsonyi ünnepkört (61–62. sz. ének). A nap ősi egyházi neve Epiphania (megjelenés), Jézus keresztségének napja. Élő hagyomány ilyenkor a víz- és házszentelés. A hívő nép a szenteltvizet egész évben őrzi és használja bajelhárító hatásában bízva.

A betlehemi csillagot követő három király (napkeleti bölcsek), Gáspár, Menyhért és Boldizsár emlékét őrzi az a napjainkban is élő szokás, hogy a gazda vagy a házszentelést végző pap a szoba ajtajára írja szentelt krétával a három név kezdőbetűjét az évszámmal:

G + M + B + 2003, vagy:
2 + G + 0 + M + 0 + B + 3, vagy:
20 + G + M + B + 03.

A farsangi idő énekei

A farsang vízkeresztől hamvazószerdáig tart. A *kimaradt a farsangból* szólásunk jelentése: nem házasodott meg, pedig a kora megvan hozzá – valamikor ugyanis a farsang volt a párválasztás, házasodás ideje. Esküvői énekeink (63–65. sz.) ezért kerültek ebbe a fejezetbe.

A kánai menyegző napja a vízkereszt utáni második vasárnap. A menyegzőről szóló vidám ének (66. sz.) Jézus első csodatettéről szól, a Kájoni-kódexben latin és magyar szöveggel jelenik meg, s kapcsolatba hozható a kápsáló barátok (clerici vagantes) világával.

Január 23-án van Mária menyegzőjének napja (67. sz. ének). Az ünnep – mint a parasztlakodalom égi mása – az asszonyi sors megdicsőülését is jelenti.

Gyertyaszentelő Boldogasszony napja, február 2-a Szűz Mária tisztulásának és Jézus templomi bemutatásának ünnepe (68–69. sz. ének). Ilyenkor szoktak a templomban gyertyát szentelni. A szentelt gyertyát bajelhárításra használják falun és városban egyaránt. Az utóbbi években néhány észak-bánsági helységben régi hagyományainkhoz visszatérve körmenetet is tartottak Gyertyaszentelő Boldogasszony napján.

Nagyböjti énekek

A nagyböjt hamvazószerdától húsvétig tart, megtartását már István királyunk elrendelte. A nagyböjti idő népekekekben igen gazdag.

Húsvétig énekelhetők a bűnbánati énekek (70–75. sz.), amelyek bűnvallásról, megtérésről, vezeklésről is szólnak.

A hamvazószerdai énekek (76–77. sz.) a nagyböjt kezdetéhez, a hamvazkodáshoz fűződnek. A hamuval hintés a bűnbánat ősi jelképe. Ezen a napon a templomban a pap jelképesen jelöli meg a hívek homlokát az előző évi szentelt barka elégetéséből keletkezett hamuval.

A Krisztus szenvedéséről szóló énekek (78–81. sz.) húsvétig, a keresztútjárás utáni ének (82. sz.) és a Jézus sebeiről szóló énekek (83–85. sz.) a nagyhétben szólnak meg. A *keresztútjárás* Jézusnak a Golgotára vezető útjára, szenvedéseire és halálára való imádságos emlékezés tizennégy jelenetben (stációk), domborművek vagy képek előtt templomban vagy szabadtéri kálvárián. A 83. vagy a 84. sz. ének mindegyik strófája előtt elmondott Miatyánk és Üdvözlégy alkotja a *Krisztus öt szent sebe imádságát*. Mindkét ájtatosságot a nagyböjten kívüli időben is végzik a hívők búcsújárás során, a Krisztus öt szent sebe imádságát csak Szent Kereszt kegyhelyen.

A Mária-síralmak (86–89. sz.) az Ómagyar Mária-síralom újabb kori parafrázisai – monológok, melyekben a Szűzanya kesereg fia szenvedésein és halálán. A Fájdalmas Szűzanyáról szóló énekekben (90. sz.) meghatározó a leíró-elbeszélő jelleg. A két forma ötvöződhet is (91. sz.).

A feketevasárnapi éneket (92. sz.) egy héttel virágvasárnap előtt éneklik. Ilyenkor a templomban lévő szobrok, képek fekete vagy sötétlila lepellel vannak letakarva a mély gyász jeléül.

A nagypénteki énekek (93–95. sz.) Krisztus panaszainak verses megfogalmazásai, de a Szent Kereszt felmagasztalásáról is szólnak.

A fejezet végén vannak azok a balladás énekek (96–98. sz.), melyeket a nagyböjten szokás énekelni.

Húsvéti énekek

Az örömteli húsvéti énekek ujjongva hirdetik Jézus föltámadását és az ember bűnből, sötétségből való fölemelkedésének ígéretét.

A nagyszombati énekek közül (99–100. sz.) az elsőt főként körmenetben éneklik.

A húsvét napját dicsőítő énekeket (101–109. sz.) egészen pünkösdig énekli népünk, akárcsak a húsvéti Mária-énekeket is (110. sz.).

Fehérvasárnapi éneket (111. sz.) a húsvét első hetét záró vasárnapon énekelnek. Eddig a napig hordják fehér keresztelési köntösüket a hagyományosan nagyszombaton megkeresztelt felnőttek, a katekumenek.

Urunk mennybemenetelének napjához, a húsvét utáni negyvenedik naphoz fűződnek az áldozócsüdtörtöki énekek (112–113. sz.), ez a nap az évi egyszeri áldozás határideje.

Énekek búzaszentelésre

Április 25-én, Szent Márk napján az egész keresztény világban megtartják a búzaszentelés körmenetes szertartását (114–115. sz.). Hasonló ünnepet az antik Rómában is tartottak a vetések megóvása céljából.

A zsenge szentelt búzát – a húsvéti barkához hasonlóan – népünk becses szentelménynek tartja, sok helyen a háziállatok elé és az ereszt alá is tesznek belőle.

Pünkösdi énekek

Pünkösöd vasárnapja a húsvét utáni ötvenedik nap, a Szentlélek alászállásának ünnepe (116–118. sz.).

Európa népeinél a kereszténység felvételekor a pünkösdhöz kötődtek az őszi tavaszünnepek.

Hagyományörző falvainkban pünkösöd hajnalán bodzaággal díszítik a ház tájkát, főleg a kerítést, a kaput, az ablakot.

Énekek a Szentháromsághoz

Szentháromság vasárnapja a pünkösöd utáni vasárnap, tiszteletét Kálmán királyunk (1074–1116) rendelte el (119–121. sz.).

A 18. századi pestisjárványok idején sok templomot szenteltek fel a Szentháromság tiszteletére, Észak-Bánságban a csókait.

A Szentháromság egyházi háromszög-szimbóluma gyakran megjelent hagyományos parasztházaink napsugaras homlokzatain.¹⁵

Úrnapi énekek

Az úrnapi vasárnapja a Szentháromság vasárnapját követő csütörtök, az oltáriszentség tiszteletének ünnepe (122–124. sz.).

Az úrnapi körmeneteket ma már néhol csak a templomban tartják. Az ilyenkor megszentelt úrnapi virág bajelhárító, védő szentelmény.

Énekek Jézus Szívéhez

Jézus Szent Szívének napja az úrnapi nyolcadát követő péntek, az egyházi év utolsó változó ünnepe Jézusnak az emberek iránti önfeláldozó szeretetét állítja példaképül (125–130. sz.).

A kultuszt *Alacocqve Szent Margit* látomásai (1673–1675) szentesítették, bár nyomai már a középkorban fölbukkantak. Tiszteletét Észak-Bánságban a zentai Jézus Szent Szíve templom közelsége erősíti, itt ugyanis Jézus Szíve napján régebben körmeneteket tartottak, s ezeken a bánsági búcsújárók is részt vettek.

Mivel az ünnep júniusban van, így ez a Legszentebb Szív tiszteletének szentelt hónap, melynek során Jézus Szíve-litániákat tartanak a templomokban.

Mária-énekek

Mária-énekeink sokszínűsége csodálatos. Tartalmi kötődésük alapján szinte mindegyik fejezetben találunk belőlük: az adventi, a karácsonyi, a farsangi, a gyertyaszentelői, a nagybőjti, a húsvéti és a halottasénekek között is. A búcsújárás és a lourdes-i kilenced énekei szinte kizárólag Mária-énekek.

E fejezet énekei is követik az év folyását március 25-től, Gyümölcsoltó Boldogasszony

¹⁵ Beszédes 1994, 54–75.

napjától (131. sz.). Az ünnep neve magyar sajátosság.

A májusi Mária-énekek (132–135. sz.) barokkos, virágének-hangulatú örömei. A május Szűz Mária hónapja, ekkor Máriának szentelt ájtatosságokat tartanak esténként a templomokban.

Mária Szívének ünnepe (136–137. sz. ének) június 28-án van.

Június 2-án van Szűz Mária Erzsébetnél, Keresztelő János anyjánál tett látogatásának napja (138. sz.). Az ünnep neve csak a mi nyelvünkben Sarlós Boldogasszony, és az ünnepnek az aratással való egybeesésére utal.

A Havi Boldogasszonyról szóló énekek két havas legendához fűződnek. Az egyik szerint Savoyai Jenő pétervárad győzelme (1716) annak köszönhető, hogy a közeli Tekijánál augusztus 5-én hó esett, s ezért a török ijedtében megfutamodott (139. sz.). A másik legenda szerint hóesés jelölte meg a római Mária-főtemplom, a *Santa Maria Maggiore* építésének helyét (140. sz.). Észak-Bánságban a padéi templom védőszentje a Havi Boldogasszony.

Augusztus 15-én van Szűz Mária mennybevétele. Ez az egyház legrégebb és legnagyobb Mária-ünnepe, Nagyboldogasszony napja (142–143. sz.).

A XI. századtól számon tartott ünnepünk, a Kisboldogasszony, Mária születésének emléknapja szeptember 8-án van (143. sz.). E napon tartják a búcsút Rábén és Szanádon is.

Szeptember 15-én van a Fájdalmas Szűzanya vagy a Hétfájdalmú Szűzanya, Mária fölmagasztalt anyai fájdalmáról való megemlékezés napja (144. sz.).

Október 7-e az Olvasós Boldogasszony, a Rózsafüzér Királynőjének ünnepe (145. sz.). Az olvasókultusz a XV. század folyamán nyerte el mai formáját, és akkor vált egyetemessé, amikor a katolikus Európa az olvasót imádkozva könyörgött a kereszténységnek a török veszedelem ellen való helytállásáért. Ennek tulajdonították a lepantói tengeri győzelmet (1571). A zárt gondolatkörű rózsafüzért az októberi ájtatosságok során közösen imádkozzák a hívők (146. sz.).

A Mária napjának tartott szombathoz kapcsolódik a 147. sz. ének, a Rózsafüzér Társulatok olvasókultuszához fűződnek a 148–151. sz. énekek.

A naphoz, dátumhoz nem kötődő Mária-énekek (152–160 sz.) fohászok, könyörgések a Máriához való ragaszkodás, bizalom kifejezői.

A búcsújárók énekei

A búcsújárás során előírt cselekedetek (imádkozás, gyónás, áldozás) elvégzésével az ember elnyerheti bocsánatos bűneinek elengedését. Emellett összetartozásunk, az egy hit, egy akarat meghatározó, erőt adó megnyilvánulása a búcsú.¹⁶

Az észak-bánságiak az utóbbi időkben közös búcsújárásaikat a papi utánpótlás biztosítása céljából végzik, emellett mindenkinek lehet saját kívánsága, amiért ő maga vállal, fölfogad valamit (abbahagyja a dohányzást, éhnyálon van, azaz böjtöl ...).

A búcsújárók *templombúcsúkra* vagy *falubúcsúkra* (a közeli helységekre), *kegyhelybúcsúkra* (Doroszló, Töröktopolya, Versec, Radna...) és *zarándoklatokra* (Róma, Fatima, Lourdes...) is eljárnak.

A búcsújárás a lakóhelytől való elkészönéssel kezdődik ájtatosság végzésével, imádkozással,

¹⁶ A búcsújárás néprajzáról bővebben lásd a Kiss Lajos Néprajzi Társaság 1998-as őszi, Versecen tartott vándorgyűlésének anyagát: *Létünk* 1999. 1–2. sz.

énekléssel (161. sz.), mialatt mindenki megcsókolja az élővirág-koszorúval díszített keresztet, és a menet az oltártól az autóbuszig vonul. Útközben is imádkoznak, énekelnek (162. sz.), és rendszeren étkeznek, de a régiek csak töpörtyűs pogácsát vagy bodagot ettek a búcsújárás során.

Megérkezvén a búcsújárók „körösz alatt”, azaz kereszttel a menet élén vonulnak a kegyhely oltárához (163. sz.), ezután köszöntik a szent kutat vagy szobrot (164–167. sz.). A beköszöntés után fölkészülnek a misére és a kegyhelyen előírányzott programra. Keresztúti ájtatosságot minden búcsún végeznek (csak templombúcsún maradhat el). A kegyhelyen, de az utazás során is minden reggel, délben és este Úrangyalát imádkoznak, Szent Kereszt-kegyhelyen elvégzik a Krisztus öt szent sebe imádságát is (az imához tartozó énekeket lásd a nagyböjti énekeknél). Éjszaka csak az idősek és nagyon fáradtak szundikálnak a templomban vagy a szabadtéri oltárnál. Hajnalban is énekelnek, főképp Mária-énekeket (168. sz.).

Imával és énekkel köszönnek el a kegyhelytől, és a visszaút során is imádkoznak és énekelnek. A hazaérkezésért is így adnak hálát (169–170. sz.).

Régi hagyományunkat, a gyalogos búcsújárást idézik azok az énekeink, melyekben a szöveg változó részeit csak az előénekes (mert csak neki volt írott szövege), az igen hosszú refréneket, a szöveg állandó részeit pedig mindegyik búcsújáró énekelte (161–163., 165–167. sz.).

Énekek a szentekről

Szent János apostol és evangélista szakrális néphagyományunk egyik legtiszteltebb alakja. A hívők Szent János áldásával (171. sz.) köszöntik egymást december 27-én. Az ének egyes változatait a kilencedek végén is éneklük.

Szent György vértanú ünnepe (április 24.) a tavaszkezdet szimbóluma népünk hiedelemvilágában. Szent György a törökkanizsai templom védőszentje. A közeli Oroszlámoson is volt egy Szent György-monostor, melyet még Gellért püspök szentelt fel (172. sz.).

Szent László királyunk (1046?–1095) napja június 27. László a magyar lovagkor példaképe, népmondáink hőse. Az első keresztes hadjárat vezérségével őt akarták megbízni, de erre halála miatt nem került sor. Halála után 97 évvel avatták szentté (173–174. sz.).

A vértanúhalált szenvedett apostolfejedelmek, Szent Péter és Pál napját (június 29.) a köztudat az aratás kezdeteként tartja számon (175. sz.).

Szent Illés (július 20.) nevéhez az időjárással kapcsolatos hiedelmek fűződnek, kultusza főleg a Balkánon virágzott. A kanizsamonostori templom védőszentje, ritkán előforduló patrocínium (176–177. sz.).

Első keresztény királyunk, Szent István (975?–1038) napja augusztus 20-án van. Uralkodásának (997-től haláláig) szinte emberfölötti próbái voltak, ezért ajánlotta nemzetét Szűz Mária oltalmába. Halála után 45 évvel avatták szentté. Szent István tiszteletére emelt templomunk a szajáni (178. sz.).

Szent Mihály főangyal (szeptember 29.) a mennyei seregek vezére, a hitért küzdő keresztények patrónusa. A haldoklókat is oltalmazza, majd átvezeti a másvilágra: Szent Mihály lován viszik a koporsót a sirhoz. Szent Mihály a jázovai templom és Firigyháza védőszentje, de a valamikori Sasülés vagy Sasillés népe is Szent Mihály napján tartotta a falubúcsút (179–180. sz.).

Szent Ferenc (október 4.) a szegények szolgálatának szentelte életét. Az egyház egyik

legnagyobb szentje, nagy hatással volt az európai kereszténységre. A ferencesek és a klarissza apácák rendjének megalapítója, ő alapította a világiak számára az ún. harmadik rendet. A nagykikindai templom védőszentje (181. sz.).

Szent Vendel (október 20.) az állattartó gazdák, a pásztorok, főleg a juhászok védőszentje. Tisztelete nálunk a XVIII. században bukkan föl a német paraszti kolonizációval. A feketetői templom védőszentje (182–183. sz.).

Szent Erzsébet (1207–1231) napja november 19-én van. Erzsébet a szegények és a betegek, az árvák és az özvegyek patrónája. Az Árpádok sarját a pápa már 1235 pünkösdjén szentté avatta.

A Szent Józsefről, Szent Antalról és Szent Annáról szóló énekek a következő fejezetben vannak.

A kilencedek énekei

A kilenced valamelyik szentnek ajánlott, annak segítségét kérő imádságos, énekes ájtatosság. Ezt a fajta közös imádkozást a hívők kisebb csoportokban, vagy házaknál, vagy a templomban pap, kántor jelenléte nélkül is végzik. A népi vallásosság megnyilvánulásainak e közösségi formája mindinkább terjed (hiszen kevesebb költséggel jár, mint a búcsújárás, céljai pedig hasonlóak).

A Szent Család-kilencedet, a szálláskeresést karácsony előtt kilenc napon át végzik (185–188. sz.). Észak-Bánságban a Szent Család tiszteletére van fölszentelve az oroszlámosi templom, de a búcsút (püspöki engedéllyel) Szent Antal napján tartják.

Vidékünkön a legismertebb és legelterjedtebb kilenced a lourdes-i, melynek énekanyaga is a leggazdagabb (189–197. sz.; az énekek szövegében a *Lourdes* szó mindig a kiejtés szerint van írva). A lourdes-i kilencedet február 2-án kezdik, hogy február 11-ére, a lourdes-i jelenés napjára befejezzék, ugyanis 1858-ban ezen a napon jelent meg Szűz Mária a franciaországi Lourdes (ejtsd: lurd) városka melletti barlangban egy pásztorlánykának. Azóta ez a hely a katolikus világ testi-lelki gyógyulást ígérő zarándokhelye lett.

A Szent Józsefnek ajánlott kilencedet március 19-e, József napja előtt végzik (198–199. sz.). József – Mária jegyese, Jézus nevelőapja – az ácsok és az asztalosok védőszentje, a családi élet és a jó halál patrónusa. Tiszteletére a tiszaszentmiklósi templom van fölszentelve.

Szent Antal (június 13.) a krisztusi szelídség és egyszerűség szentje. Az ikonográfiában gyakran az angyali ártatlanságára emlékeztető liliummal jelenik meg. Nagy tiszteletét bizonyítja, hogy a neki ajánlott kilencedet egész évben, minden kedden végzik a hívők (200–202. sz.).

Szent Anna (július 26.) Szűz Mária édesanyja, nevét egy II. századi írás őrizte meg. Hozzá fohászkodva is végeznek kilencedet, különösen az áldott állapotban lévők és a magtalanok. Jézus nagyanyjának tisztelete az idők megbecsülésére is figyelmeztet (203–204. sz.).

A fejezetet olyan énekek zárják (205–206. sz.), melyek bármely kilenced végén énekelhetők.

Halottasénekek

A halál – az ember földi életének vége – megértése arra ösztönöz, hogy olyan életet éljünk, mely önmagunk megvalósítását leginkább elősegíti, hogy életünkben törekedjünk az emberi méltóság szintjét elérni, hiszen ez teszi számunkra elérhetővé az örök életet. Ez a gondolat végigvonul a halotti virrasztás énekein (207–216. sz.). A virrasztás Mária-énekei (214–216. sz.) a gyengék, özvegyek, árvák iránti szánalmat példázzák. A virrasztás hagyománya lassan kiszorul életünkéből, de az énekek tovább élnek a temetés előtti imádkozással együtt.

A temetési menet indulásakor szokás a 217. sz. éneket énekelni, a 218. számút pedig a koporsó sírba eresztése során.

November 2-a a halottak napja, amikor elhunytjainkra emlékezünk a temetőben (219–220. sz.). Vidékünkön ilyenkor nemcsak a temetőben, hanem otthon is szokás gyertyát gyújtani halottainkért. A hagyományörző családok e napon kalácsot, alamizsnát adnak a szegényeknek, ami lényegében a halott megvendégelésének módosult, keresztényi változata.

Énekek különböző alkalmakra

A Szent Kereszthez szól a 221. sz. ének. Homokrév (Mokrin) katolikus temploma tartja búcsúját a Szent Kereszt fölmagasztalásának napján (szeptember 14.). Ugyanezen a napon keresik föl az észak-bánsági búcsújárók a verseci Szent Kereszt kápolnát, bár ott a búcsú a Szent Kereszt fölhalálása napjára (május 3.) esik. A hegyen épült kápolna egyik legrégebb katolikus építményünk, 1720-ban épült.

Áldozáshoz járul a 222. és 223. sz. ének.

Lelkipásztorokhoz szólnak a 224–225. sz. énekek. Az első ének gyémántmisés papot köszönt, de aranymisére is aktualizálható. A gyémántmise a hatvanévi, az aranymise az ötvenévi szolgálatot ünnepli. A második ének lekipásztor beiktatásához kapcsolódik. Itt jegyezzük meg, hogy az észak-bánságiak tisztelik papjaikat, és évtizedek óta aggódnak a papok hiánya miatt, ezért ajánlják föl búcsújárásaikat a papi utánpótlás céljára, s ezért újabban máriás-körmeneteket is tartanak.

A 226. sz. éneket a püspök úr által szervezett első kántortalálkozó alkalmából írták.

Ezután reggeli (227–228. sz.) és esti (229–233. sz.) énekek következnek. Az itt bemutatott öt esti ének jól példázza népénekeink dallamanyagát, annak szinte keresztmetszetét adja:

- a 229. sz. ének magyar gyermekdal (valamikor altatóként énekelték),
- a 230. sz. ének dallama is népi dallamainkhoz áll közel,
- valószínűleg idegen eredetűek a 231., 232. sz. dallamok,
- a magyarnóták világába illik a 233. sz. dallam.

A 234–235. sz., szárazság idején misén is elhangzó énekek, könyörgések esőért Istenhez és Máriához.

A kötet záróénekei vigasztalásról (236. sz.) és megtérésről (237. sz.) szólnak.

ÁDVENTI ÉNEKEK

1

Ó, EMELD FEL, GYARLÓ NEMZET

$\text{♩} = 90$

1. Ó, e-meld fel, gyar-ló nem-zet, gyász-ba bo-rult fe-je-det,
Te, kit Á-dám bűn-ben nem-zett, nézd, mo-solyg-nak az e-gek!

Fel-tűnt üd-vöd haj-na-la, le-szállt az Úr an-gya-la,

Meg-nyí-lik már a be-zárt menny aj-ta-ja.

2. Bűnös, térj meg ma, s ne holnap, vesd le szennyes bűnruhád,
A pusztába kiáltónak hallgasd meg üdvészózatát!
Bukott, árva nemzedék, bezárt szíved oly sötét,
Térj meg, s nyisd föl a fény előtt rejtekét!
3. Világ rég várt drága kincse, üdvözítő Jézusunk,
Ez oltárra, ó, tekints le, rajta néked áldozunk!
Igaz, sokszor megvetünk, bűnből áll ki életünk,
De megtérünk, csak kegyelmet adj nekünk.
4. Szent, szent, aki volt, van és lesz, az öröklét Istene,
Szent, ki minket szentekké tesz, ő, ki üdvünk kútfeje.
Áldják az ég angyali, hogy eljő megváltani,
Nem áttal egy szűz méhébe szállani.

2

Ó, JÖJJ, Ó, JÖJJ, ÜDVÖZÍTŐNK

$\text{♩} = 110$

1. Ó, jöjj, ó, jöjj, üd - vő - zít - őnk,
 Be - tel - je - sült már az i - dő!
 Törd át az ég zárt aj - ta - ját,
 Vár a vi - lág, e - ped - ve vár.

2. Megnyílt az ég harmatozva,
 Megváltónkat hogy lehozza.
 Ég felhői nyíljatok szét,
 Hozva Jákob fejedelmét.

3. Föld, virulj ki földön, halmon,
 Viruló zöld hadd fakadjon.
 Nyílj ki, föld legszebb virága,
 Jákob házának királya.

4. Hol maradsz már tőlünk késve,
 Világ üdve s reménysége?
 A szívekbe vigaszt öntve
 Szállj le e siralomvölgybe!

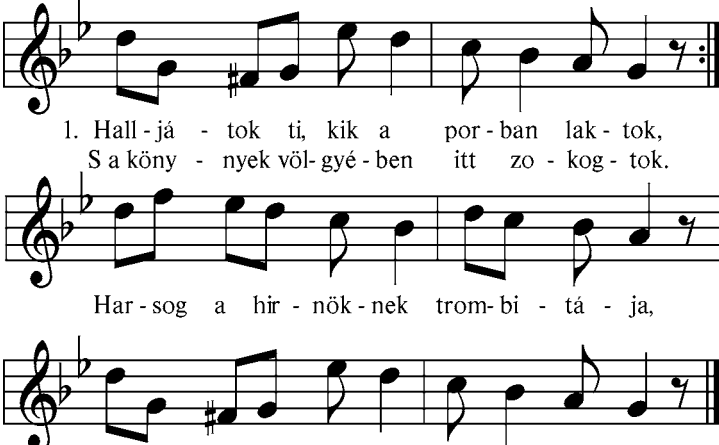
Csóka, Jasura József (54), 1998

Vö. Jósavay 1936, 160. sz.; Éneklő Egyház 1986, 6. sz.; Szalay 2000, 5. sz.

3

HALLJÁTOK TI, KIK A PORBAN LAKTOK

$\text{♩} = 110$

1. Hall - já - tok ti, kik a por - ban lak - tok,
S a köny - nyek völ - gyé - ben itt zo - kog - tok.

Har - sog a hir - nők - nek trom - bi - tá - ja,

Osz - lik az ő - si bűn éj - sza - ká - ja.

2. Jöjj, kit a gyarlóság rég óhajtott,
Ó, nyiss, bűnös világ, neki ajtót!
Mint harmat gyöngye a liliomra,
Úgy szállt le hozzánk az Úr angyala.

3. Ó, Jézus, mindenség boldogsága,
Jöjj, szállj be lelkünknek hajlékába!
Míg a bűn hullámi közt itt élünk,
Malasztot adj, hogy csak neked éljünk!

Rábé, Kiss Dezsőné Makra Ilona (58), 2002

Magyarmajdány, Bodó Jánosné Ágoston Katalin (67), 2002

Vö. Dobszay-Szendrei 1988, IV(A)/45.

4

JÖN AZ ATYA MEGÍGÉRTJE

$\text{♩} = 68$

1. Jön az A - tya meg - í - gért - je, ki - nek jöt - tét rég re - mél - te
 Az é - gen új haj - nal tá - mad, szál - lást ke - res most ma - ga - nak

a föld ván - do - ra.
 az e - gek U - ra.

Má - ri - a tisz - ta ke - be - le szí - ves szál - lás lesz ne - ki,

E föl - dőn az Is - ten ked - ve, pár - ja nem volt s nincs ne - ki.

2. Nem méltó rá a bűn földje, tiszta, mint a harmat gyöngye s a nap sugara.
 Ő reményünk szép, zöld ága, Galilea bájvirága, szende ibolya.
 Az alázat szent völgyében elrejtezve ott virul,
 Meg is tudnak földön s égen illatozó bájrul.
3. Íme, mi is neked zöngjünk, GábrIELLEL megköszöntsünk, üdvünk hajnala.
 Szíved szívünk üdvözlétét elfogadni, ó, ne késsék, lelkünk aranya.
 Mennyben honolsz szent fiaddal, boldogságunk csillaga,
 Vezérelj fénysugaraddal híveidet is oda.

Rábé, Kiss Dezsőné Makra Ilona (58), 2002

Magyarmajdány, Bodó Jánosné Ágoston Katalin (67), 2002

5

NÁZÁRETNEK KISDED VÁROSÁBA

Parlando ♩ = 84

1. Ná - zá - ret - nek kis - ded vá - ro - sá - ba kül - dé az Úr an - gya - lát,
Kö - vet - ség - be Jo - á - kim há - zá - ba, hogy kö - szönt - se Má - ri - át.

Ki hí - ven, sze - lí - den

Él Is - ten - nek ked - vé - ben.

2. Megkeresvén Gábrriel arkangyal így köszönté a szüzet:
Üdvöz légy, mert az Úr felmagasztal, és áldást hint kívüled,
Mert fiát a világ
Szűz méhedből veszi át.
3. Mint lehet ez – a szűz félve kérdi –, hisz férjet nem ismerek,
Elmém a te szavaid nem érti, s szívem rajtuk megremeg.
Szűz leszen életem,
Ez eskü ígéretem.
4. Nem úgy, ne félj – szól tovább az angyal – szüzességed megmarad,
A Szentlélek betölt szent malasztal, s rád semmi szenny nem tapad.
Ó, vegyed ezt a jelt,
Liliom illet téged.

Csóka, Jasura József (54), 1998

Vö. Jósavay 1936, 161. sz.

6

Ó, MÁRIA, SZŰZ VIRÁGSZÁL

1. Ó, Má - ri - a, szűz vi - rág - szál, mond - juk mi is, üd - vőz légy!

Mé - hed - be most az Is - ten száll, hogy ma - laszt - tal tel - jes légy.

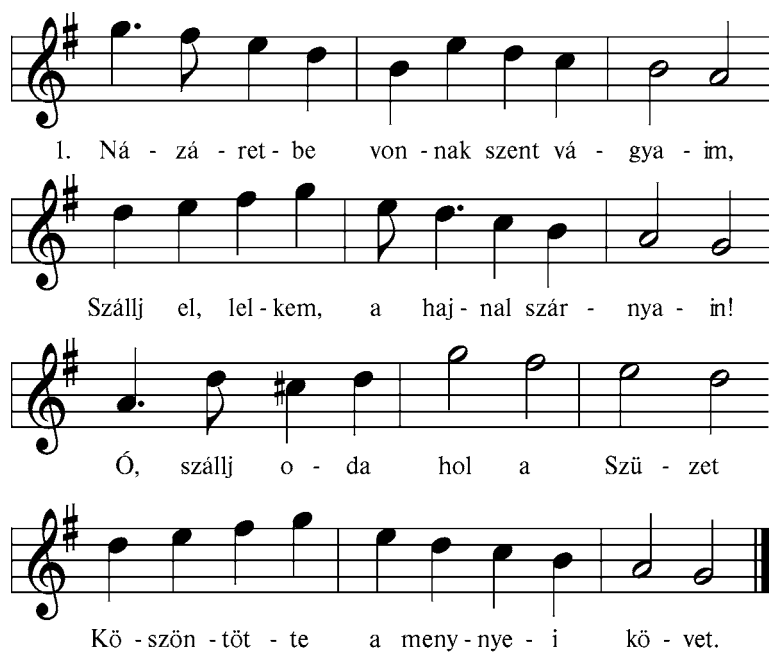
Üd - vőz légy, ég frigy - szek - ré - nye, bú - nő - sők é - des re - mé - nye!

2. Üdvöz légy, anyák csodája, Istenünk tiszta képe,
Asszonyi nem koronája, tiszta szűzeknek szépe.
Üdvöz légy, ég frigyszekrénye, bűnösök édes reménye!
3. Anyja lesz most az árvának angyalodnak szavára,
Engedelmes vagy Urának az elestek javára.
Üdvöz légy, ég frigyszekrénye, bűnösök édes reménye!

Csóka, kéziratos kántorkönyv

7

NÁZÁRETBE VONNAK SZENT VÁGYAIM

1. Ná - zá - ret - be von - nak szent vá - gya - im,
Szállj el, lel - kem, a haj - nal szár - nya - in!
Ó, szállj o - da hol a Szü - zet
Kö - szön - töt - te a meny - nye - i kö - vet.

2. Szűz Mária, mennyország ajtaja,
Hozzád lépünk, mint az Úr angyala.
Fogadd, amit nyújtunk neked:
E hajnali édes üdvözlétet.

3. Áldott vagy te az asszonyok között,
Mert méhedbe váltságunk költözött.
Áldott, mert az Úr van veled,
Szent malasztal teljes szűz kebeled.

8

HARMATOZZATOK, EGEK

1. Har - ma - toz - za - tok, e - gek, nyil - ja - tok on - nan fe - lül,
E - sők, es - se - tek és cse - peg - je - tek i - gaz menny - ből!

Nyílj meg föld, és te - rem - tőt te - remj, üd - vő - zi - tőt!

2. Istent beszélük, tettét hirdetik a próféták,
Keze munkáját, szabadítását a szent atyák.
Limbusban régen várták, eljöttét óhajtják.
3. Azért Atyának és a Fiúnak nagy dicséret,
A Szentlélekkel, megszentelőkkel, és tisztelet,
Mindenkoron örökké, s örökkön-örökké.

9

HARMATOZZATOK, SZENT EGEK

1. Har - ma - toz - za - tok, szent e - gek, jöjj le, meny - nye - i raj - zat!
 Nyi - lat - koz - za - tok, fel - le - gek, szül - jé - tek az i - ga - zat!

Nyil - jék meg a szűz mé - he,
 ki fér - jet nem is - mé - re,

Hadd szü - les - sék sza - ba - dí - tó Is - te - ne!

2. Dicsőség neked, Istenünk, aki gyámolunk lettél,
 Hogy lennél éltünk s mindenünk, szent egedből eljöttél.
 Szűz méhébe rejteztél, gyarló testbe öltöztél,
 Vért, amit ontsz, tiszta szüzéből vettél.

3. Megszántad, Uram, népedet, jajszavát meghallgattad,
 Megszántad örökségedet, foglyodat kiváltottad.
 Kötelét elszaggattad, bilincset elrontottad,
 Midőn érte magadat feláldoztad.

10

IGAZSÁG RÉG VÁRT HAJNALA

1. I - gaz - ság rég várt haj - na - la, kö - szön - tünk, tisz - ta Szűz - a - nya,

Ki meg - e - lőz - ted a na - pot, mely Jé - zu - sunk - ban tá - ma - dott.

R. Mert szép sze - re - tet any - ja vagy, ké - rünk, ó, min - ket el ne hagyj!

Te szép sze - re - tet any - ja vagy, ké - rünk, ó, min - ket el ne hagyj!

2. Téged köszönt a hit, remény szívünkben e nap reggelén.
Téged köszönt a szeretet, mely minket hozzád elvezet.
R.

3. Hisszük szeplőtlen voltodat és szent fogantatásodat,
Mely minden bűntől ment vala, ó, tisztaságos Szűzanya.
R.

4. Szívünk úgy senkit nem szeret, mint Isten anyja, tégedet.
Ki szép szeretet anyja vagy, kérünk, ó, minket el ne hagyj.
R.

Csóka, kéziratos kántorkönyv

11

ÜDVÖZLÖTTÜNK, Ó, MÁRIA

Üd - vöz - löt - tünk, ó, Má - ri - a, haj - na - li kö - szön - tés - sel!
Vedd ked - ve - sen, Jé - zus any - ja, bú - ne - in - kért ne vess el!

An - gya - lo - ké - val tisz - te - le - tün - ket,
tisz - te - le - tünk - kel fő - gadd szí - vün - ket.

Kérd é - ret - tünk szük - sé - günk - ben meg - vál - tó Is - te - nün - ket!

Csóka, kéziratos kántorkönyv

12

SZŰZ MÁRIA, JÉZUS ANYJA

1. Szűz Má - ri - a, Jé - zus any - ja, nézd tisz - te - lő né - pe - det,
Mely szí - vé - ből azt ó - hajt - ja, le - gyen ál - dott szent ne - ved.

Az e - gész vi - lág mély hó - do - lat - tal ér - de - me - i - dért áld és ma - gasz - tal,

Légy hú vé - dőnk e - vi - lá - gon, es - dek - lünk szív - vel s ajk - kal!

2. Szólj mellettünk fent az égben, kérd szűz méhed magzatát,
Ki e kenyér s bor színében étkül adja itt magát,
Hogy ha majd eljő halálunk, végünk, ő maga legyen mennyekben bérünk,
S vele együtt, ó, kegyes Szűz, téged is hón dicsérünk.

Csóka, kéziratos kántorkönyv

13

Ó, DRÁGALÁTOS RÓZSASZÁL

1. Ó, drá - ga - lá - tos ró - zsa - szál, te - hoz - zád já - ru - lunk,
Menny -ből Gáb - ri - el an - gyal - lal di - csé - re - tet mon - dunk.

Né - ked e - zer - szer é - nek - lünk,
szív -ből mond -ván, a - míg é - lünk:

Üd -vöz - légy, Má - ri - a, üd -vöz -légy, Má - ri - a!

2. Kérjed hát, lelkem, Máriát földön és egekben,
Mert az Istennek szent Fiát fogadta méhébe.
Örvendjünk tehát szívünkben,
És mondjuk egész erőnkben:
Üdvöz légy, Mária, üdvöz légy, Mária!

Feketetó, Kéri István (60), 2001

Vö. Tárkányi-Zsaskovszky 1874, 95. sz.

14

EGEK KIRÁLYNÉJA, MENNYORSZÁG CSILLAGA

Parlando ♩=80

1. E - gek ki - rály - né - ja, menny-or- szág csil - la - ga,
 Ki a fê - nyes csil - lag, a szép Szűz Má - ri - a.

U - ta - zik Má - ri - a sir - va és zo - kog - va,

Ke - re - si nyug - he - lyét, se - hol se ta - lál - ja.

2. Szent József s Mária útra indulának
 Jeruzsálemben, mert szállást nem találnak.
 Látják Szűz Mária szülő állapotját,
 Mindenki azt mondja: - Nem adhatok szállást.
3. Sírt a Szűz Mária szíve fájdalmában,
 Hogy hol lesz szállása a zord éjszakában.
 Közel volt az idő, a szülés órája,
 Hol fog születni a világ Megváltója?
4. Bemegy Mária egy kovács lakásába,
 Kérvén ottan szállást csak egy éjszakára.
 - Hallod-e te, kovács, könnyörülj meg rajtam,
 Adjál nekem szállást, nagyon elfáradtam.

5. - Nem adhatok szállást, mert vendégem vagyok,
Az én szép szobáim mind foglalta vagyok.
De a kovácsnak egy vak s kezetlen lánya
Máriának mondja: - Menj az istállóba!
6. Nem messze van ide a rongyos istálló,
Betlehemi úton, ottan megnyughattok.
A kovácsnak lánya rólad gondoskodik,
Jól tudom magamról, ápolás jólesik.
7. El is ment Mária rongyos istállóba,
Meggzülte szent Fiát szénán, a jászolba.
Barmok leheltek a hideg éjszakába,
Mária könnyei hulltak Jézuskára.
8. Másnap kiment a lány, gazdag kovács lánya,
Rongyos istállóban Máriát találta.
Mondja Szűz Mária a nyomorék lánynak:
- Hajolj le te, lányom, vedd fel szent Fiamat.
9. - Lehajolnék hozzá, fájdalom, nem látok,
Nincs kezem, szent fiad felvenni nem tudom.
De mégis lehajolt, s kinyíltak szemei,
Kinyíltak karjai Jézuskát felvenni.
10. Ó, csodák csodája, a kovács vak lánya
Kinyújtván a kezét Mária szavára
Lehajolt Jézusért, lett szeme világa,
S tündöklött kezében világ Megváltója.
11. Hazatért a leány vígan, nagy örömmel,
A kis Jézust látta, s megjött szeme fénye.
Így szólítja anyját és az édesatyját:
- Láttam szemeimmel az Isten szent Fiát.
12. Ugye kedves atyám, te nagygazdag kovács,
A Szűz Máriának miért nem adtál szállást?
Kénytelen volt ő az istállóba menni,
Rongyos istállóban szent Fiát megszülni.

13. – Jaj, ha tudtam volna, a legszebb szobámban
Adtam volna szállást a Szűz Máriának!
Nem engedtem volna istállóba menni,
Mebántam tettemet, jaj, mit kell most tenni?
14. Inkább mentem volna én az istállóba,
Nem hogy Szűz Mária és ártatlan Fia.
Mert a Szűz Mária tett olyan nagy csodát,
Meggyógyította a kovács vak leányát.
15. Ez volt az Úr Jézus első csodatette,
Amint megszületett, malasztal volt telve.
A nagygazdag kovács vak s kezetlen lánya
Jézus születése napján meggyógyula.
16. Jó keresztény lélek, adj utasnak szállást,
Ne küldd hajlékodból, hogyha kér meghálást.
Nem tudod, ha férfi, nem-e Úr Jézuska,
Hogyha pediglen nő, nem-e Szűz Mária.
17. Szentháromság, Isten áldja és engedje
Áldani közöttünk a drága, szent nevet,
Dicsértessék tőlünk az Úr Jézus neve,
Áldás és szent béke szálljon nemzetünkre!

Csóka, Jasura József (55), 1999

Közeli változatát lásd: dr. Karsai 1986, 421–423., dallamának variánsai: 148., 149. sz.; Volly 1982, 73., 74. sz. (Mária-ének); Tárkányi-Zsaskovszky 1874, 239. sz.; búcsús szöveggel: Kónya 1999, 12. sz.

15

MÁRIA, SZENT JÓZSEF NAGY ÚTRA INDULTAK

$\text{♩} = 60$

1. Má - ri - a, Szent Jó - zsef nagy út - ra in - dul - tak,
 Ná - zá - ret vá - ros - ból mi - kor el - in - dul - tak.

Bet - le - hem - hez ér - tek, na - gyon el - fá - rad - tak,

A hi - deg i - dő - ben szál - lást nem ta - lál - tak.

2. Sír a Szűz Mária szíve fájdalmában,
Hol fog megpihenni sötét éjszakában?
Ne sírj, Szűz Mária, én Teremtőm anyja,
Velünk az ég és föld hatalmas királya.	4. Kitárom szívemet, várlak hajlékomba,
Mert tudom, ó, szent Szűz, hogy kivel jössz oda.
Ne sírj, Szűz Mária, puha ágyat vetek,
A szív szerelmével fel is melegítlek.
3. Betlehemnek népe mért olyan köszívű,
Nem szánják Máriát, hogy úgy sír egyedül?
A kónél keményebb annak a kebele,
Aki a Szűz Anyát kizárja belőle.	5. Ne sírj, Szűz Mária, én sírok helyetted,
Hogy örök hajlékod lehessen én szívem.
Hozzad szent áldásod a kis gyermekeddel,
Örökös lakásul szívemet fogadd el.

Egyházaskér, Pópity Péterné Losoncz Erzsébet (75), 2002

Egyik legkedveltebb népének-dallamunk, búcsús, kilencedes, halottas, balladás szövegekkel is párosul, vö. 87. sz., 150. sz.; *Szent vagy, Uram!* 1941, 175. sz.; Volly 1982, 77., 88., 89. sz. (Mária); Silling 1983, 193., 195., 199.; dr. Karsai 1986, 585–586.; Burány 1999, 138., 139., 146.; dűr jellegű változatai: 117. sz.; Burány 1999, 145.

KARÁCSONYI ÉNEKEK

16

MOSTAN KINYÍLT EGY GYÖNYÖRŰ VIRÁG

1. Mos - tan ki - nyílt egy gyö - nyő - rű vi - rág,

A - kit ré - gen várt az e - gész vi - lág.

Bet - le - hem - ből ki - bim - bó - zott zöld ág,

Ki - rály - nem - ből nagy mé - l - tó - ság.

2. De nem talált szállást a városban,
Maradása volt egy istállóban.
Ottan fekszik egy hideg jászolban,
Betakarva pólyácskában.

Csóka, kéziratos kántorkönyv

Vö. Volly 1982, 132. sz. (karácsonyi); *Éneklő Egyház* 1986, 36. sz.

17

MOSTAN KINYÍLT EGY SZÉP RÓZSAVIRÁG

1. Mos - tan ki - nyílt egy szép ró - zsa - vi - rág,

A - kit ré - gen várt az e - gész vi - lág,

Bet - le - hem - ben ki - bim - bód - zott zöld ág,

Ki - rály - nem - ből mál - tó - ság.

2. De nem talált szállást a városon,
Maradása lőn csak egy szálláson.
Mert lakosok inkább gazdagokon
Kaptak, mintsem Jézuson.
3. Szűz Mária itt kesereg sorsán
Szent Józseffel szent Fiát altatván.
Nyugszik vele csak egy kevés szénán,
Könnyei kicsordulván.

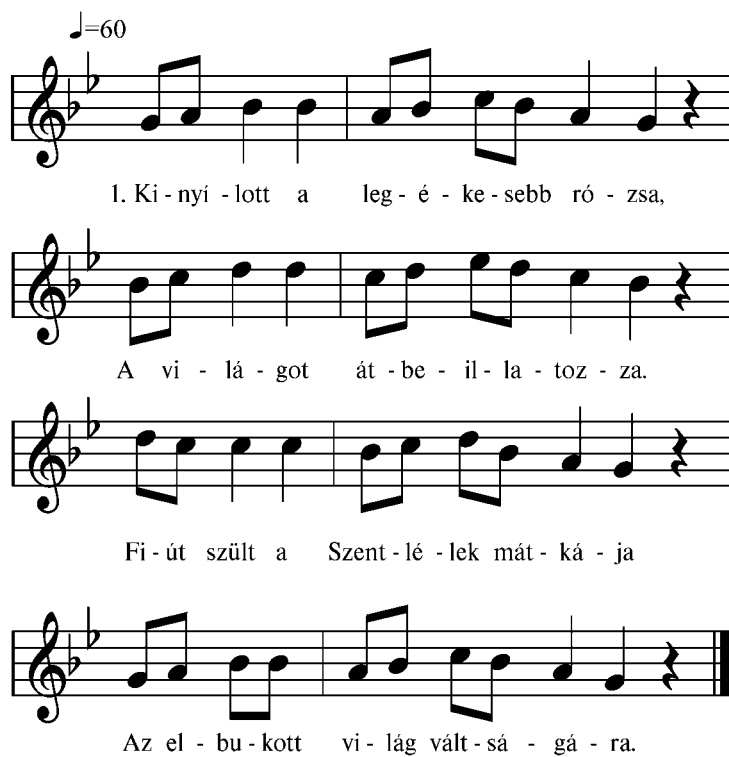
4. Szánjátok meg, ó, ti keresztények,
Szűz Anyát s megváltó Istenetek,
Ki életet hozott le tinektek,
S befogadja lelketek.
5. Ó, meg ne vess, hogy későn ismerünk,
Mert most hisszük, hogy születél értünk
Szűz méhéből, mi édes reményünk.
Vedd kedvesen énekünk.
6. Nagy dicsőség legyen az Atyának,
Megtetesült egyszülött Fiának,
Bús lelkek szent vigasztalójának,
Áldás Szentháromságnak!

Feketető, Kéri István (60), 2001

Változatai: 18. sz.; Volly 1982, 138. sz. (karácsonyi); Szalay 2000, 17. sz.; dallamát vö. még
Dobszay-Szendrei 1988, IV(B)/160a.

18

KINYÍLOTT A LEGÉKESEBB RÓZSA

1. Ki - nyí - lott a leg - é - ke - sebb ró - zsa,
A vi - lá - got át - be - il - la - toz - za.
Fi - út szült a Szent - lé - lek mát - ká - ja
Az el - bu - kott vi - lát vált - sá - gá - ra.

2. Négyezer év boldog reménysége
Ment ezáltal szent teljesedésbe.
Kit úgy vártak jámbor, bölcs atyáink,
Most kegyének sugarából ránk hint.

3. Zendüljön hát diadalmi ének,
Reményeink valókká levének.
Vigadozzunk, s örömkönnünk árja
Folyjon a kis Jézus jászolyára.

Egyházaskér, Pópity Péterné Losoncz Erzsébet (75), 2002

Vö. 17. sz.

19

ÜDVÖZLÉGY, Ó, DRÁGA VENDÉG

1. Üd - vöz - légy ó, drá - ga ven - dég,
Kit most kül - dött a ke - gyes ég,

Mín - de - nek - nek al - ko - tó - ja, Em - be - rek - nek Meg - vál - tó - ja.

2. Vigadozunk új fényednél,
Leborulunk szent színednél,
Szénád közé könnyet öntünk,
Kicsi Jézus, így köszöntünk.

5. Szűz Mária, vigadozz már,
Karodon ül csillagod már,
Áldanak a földi népek,
És boldognak hívnak téged.

3. Földön már új napvilág van,
Dicsőség a magasságban,
Angyal néki ezt kiáltja,
Néma csillag Őt imádja.

6. Földve Fiad arcocskája,
De mi hittel nézünk rája,
Add, hogy éltünk nagy óráján
Láthassuk az ég oltárán.

4. Mi is immár angyalokkal,
Tiszta szívű pásztorokkal
Jászlád előtt áldunk téged,
Ó, adj nekünk békességet.

7. Ó, egeknek ékessége,
Királyoknak dicsősége,
Most az angyalt mi fölvaltjuk,
Istenünk vagy, azt kiáltjuk.

8. Megismerünk jászolodban,
És imádunk istállódban,
Bár homályba rejtettél is,
Igaz Isten vagy te mégis.

Törökkanizsa, Ótott Ferencné Simon Erzsébet (70), 2002

Dallamát az adatközlő énekes állította össze hagyományos képletekből: vö. 47. sz., valamint Bálint 1980, 698.

20a

TITKOS FÉNYŰ CSILLAG TÁMAD

Giusto ♩=122

1. Tit - kos fé - nyű csil - lag tá - mad a ke - le - ti é - gen,

Fény - vi - lá - ga széj - jel á - rad mesz - sze, nagy vi - dé - ken.

El - jött Jé - zus, az új ven - dég, min - den azt je - len - ti,

An - gyal s pász - tor e nagy fel - ség bő ir - gal - mát zen - gi.

2. Földi jólét néki semmi, ott sír szalmaágyon,
 Legutolsó vágyott lenni széles e világon.
 Mily nagyra vitt, ég királya, lángoló szerelmed,
 Ki ne szánna, ne csodálna ennyi ínség mellett.

Csóka, Jasura József (55), 1999

Változatai: 20b, 20c; Jósvay 1936, 204. sz.; Botka 1983, 523.

20b

FÉNYES CSILLAG TÁMADOTT FÖL
(20a dallamával)

Fényes csillag támadott föl a keleti égen,
Fénye, gyöngye messze látszik ezen a vidéken.
Eljött Jézus, az új vendég, minden azt jelenti,
Angyal, pásztor ez nagy fenség bő irgalmát zengi.

Csóka, Kónya Mihály (65), 1975

20c

TITKOS FÉNYŰ CSILLAG TÁMAD
(20a dallamával)

1. Titkos fényű csillag támad a keleti égen,
Fényvilága széjjel árad messze a vidéken.
Eljött Jézus, az új vendég, minden azt jelenti,
Angyal s pásztor e nagy felség bő irgalmát zengi.
2. Betlehembe szállt le mennyből ma a kegyes Isten,
Hogy kimosva a bűn' s szennyből minket üdvözítsen.
Köztünk van már, akit régen a próféták vártak,
Akiért a magas égbe szent fohászok szálltak.
3. Nem kényelmes palotában jött ő e világra,
Ott, a barmok jászolában nyílt a menny virága.
Bámult ember büszkesége, bámult fény s magasság,
A szegénység szűk ölébe szállt az égi jóság.

Csóka, kéziratok kántorkönyv

21

DICSÉRTESSÉK A KIS JÉZUS

Giusto

Di - csér - tes - sék a kis Jé - zus, a - ki itt fek - szik,
Szűz - a - nyá - val, Má - ri - á - val e - gyütt vi - ga - dik,
A szent Jó - zsef a - tyá - val vi - ga - dik. Ó, sze - gény Jé - zus, de fá - zik, de fá - zik!
Nin - csen me - leg dun - ná - ja, Jó szal - ma,
sem é - kes nyo - szo - lá - ja. jó szé - na,
Bar - mok szá - ja me - le - gi - tő pár - ná - ja, pár - ná - ja.
Uc - cú, te ju - hász, Hogy ne le - gyen gon - dod sem - mi nyá - jad - ra.
u - gorj tal - pad - ra,
A - mott egy vesd a vál - lad - ra! Kelj föl, Ka - ti hú - gom, kö - pülj va - jat,
dom - bocs - ka, Vi - gyünk a Jé - zus - nak í - rós va - jat!
fek - szik a
ju - hocs - ka,
Majd én vi - szők tar - ka bá - rányt, Úr an - gya - la
Pan - na né - ni, kend mög to - jást. az éc - ca - ka
Bet - le - hem - nek pusztá - já - ba le - szál - lott va - la.

Egyházaskér, Benák Margit (74)

Huszár Gábor, 1975., Kónya S.

22

HEJ, VÍG JUHÁSZOK, CSORDÁSOK

Giusto ♩=84

1. Hej, víg ju - há - szok, csor - dá - sok, Csőr - ge - dez - nek a for - rá - sok.

Be győ - nyő - rú ez az éj - jel, Bár - csak te - kint - se - tek széj - jel!

2. Nézzétek, Betlehem felett
Micsoda nagy fényesség lett,
Egy szép csillag, amint szállott,
A pajta felett megállott.

6. Hallgassatok csak reá jól
Az angyal is éppen így szól,
Isten Fiával dicsekszik,
Hogy az a jászolban fekszik.

3. Amint mostan felserkentem,
Egy csillagot láttam, s félttem,
Mert nem tudtam mire vélni,
Erre láttam közeledni.

7. Ahová ez az út vezet,
Ott találjuk azt a helyet,
Hol a Szűz szülé magzatát,
Fiát és egyszersmind Atyját.

4. Itt ülünk a tűz melegén,
Az a szép, fényes égi lény
Glóriát hirdet s örömet.
Ó, nem találom helyemet.

8. Üdvöz légy, áldott pásztorunk,
Bárányt hoztunk neked, Urunk,
Sajtot, mézet, túrót, tejet,
Ezzel hajtunk térdet s fejet.

5. Rég is fűjdogál már szele,
Bizonyára annak jele,
Hogy született a Messiás,
Kit jövendőlt a Szentírás.

9. Téged dicsér szívünk, ajkunk,
Áldd meg, Jézus, minden nyájunk,
Áldj meg minket s minden határt,
Vedd el a testi s lelki kárt!

Egyházaskér, Benák Margit (74), 1975
Csóka, Jasura József (54), 1998

Változatai: Volly 1982, 91–93. sz. (karácsonyi); Botka 1983, 63.

23a

VÍGAN ZENGJETEK, CITERÁK

$\text{♩} = 64$

1. Ví-gan zeng-je - tek, ci - te - rák, Jé - zus szü - le - tett,
Har-sog-ja-tok, dob s trom-bi-ták, Is - ten - em - ber lett!

Egy szép szűz, ki őt ho - zá,
ki mé - hé - ben hor - do - zá,

Ő - tet Gáb - ri - el ark - an - gyal ál - dott - nak mon - dá.

2. De az egek Teremtője jászolban fekszik,
Mindenek hatalmas Ura barmok közt nyugszik.
Hogy mi kevélységünket, nagyravágó lelkünket
Megalázza, megalázza kevélységünket.
3. Cifra, pompás palotákat, ime, megvetett,
Az istállót választotta, ottan született.
Az udvarló szolgálai juhok, barmok pásztori,
Nem mint e gyarló világnak büszke urai.
4. Tehát pásztorok, szegények, örvendezhettek,
Közöttetek a kis Jézust dicsérhetitek.
Ki tőletek nem kincset, csak tiszta szívet, lelket,
Azt kívánja édes Jézus, őt dicsérjétek.

Egyházaskér, Benák Margit (74), 1975

Bettlehemes ének volt Horgoson is (Kiss 1974, 297.), dallamának első írott változata a Vietorisz-kódexben, menyegzői ének szövegével (Szabolcsi 1979, 152.)

23b

VÍGAN ZENGJETEK, CITORÁK

$\text{♩}=86$

1. Ví-gan zeng-je - tek, ci - to - rák, Jé - zus szü - le - tett,
Har-sog - ja - tok, dob s trom-bi - ták, Is - ten em - ber lett.

Ő ud - var - ló szol - gá - i,
ju - hok, bar - mok pász-to - ri,

I - mád - ják őt a vi - lág- nak min - den u - ra - i.

2. Cifrás, pompás palotákat ő nem keresett,
Az istállót választotta, abban született.
A Szűz, ki őt hordozá, és méhébe fogadá,
Őtet Gábríel arkangyal áldottnak mondá.

Csóka, Jasura József (54), 1998

23c

AZ ANGYALOK ZENGEDEZNEK (23b dallamával)

1. Az angyalok zengedeznek: Krisztus született!
A pásztorok örvendeznek: Isten ember lett!
Mi is tehát örüljünk, és szívből énekeljünk:
Krisztus nekünk megszületett, pásztor adatott.
2. Vigan zengjete, citerák, Krisztus született,
Harsogjatok, dob s trombiták, Isten ember lett.
Aki őtet foganta, és méhében hordozta,
Azt Gábrriel arkangyal is áldottnak mondja.
3. Amit hajdan a próféták megjövendöltek,
És sok csodát azután megerősítettek,
A valóság felderült már, s a homály elmerült,
Örülhet a régi fogság, már van szabadság!

Csóka, kéziratos kántorkönyv

24

KÜRIE, ELEISZON, ÖRÜLJÜNK

1. Kü - rie, e - lei - szon, ö - rül - jünk e - zen éj - fél - ben,

Mert szü - le - tett Üd - vö - zi - tönk ma Bet - le - hem - ben.

Az an - gya - lok é - nek - lik,
pász - to - rok - nak hír - de - tik,

Hogy szü - le - tett a Mes - si - ás e - zen éj - fél - ben, e - zen éj - fél - ben.

2. Kriszte, ekiron, vigadjunk kegyes Urunkban,
Mi váltságunkra született kis Jézusunkban.
Betlehemi pajtába, betakarva pólyába,
Barmok közé helyezettett hideg jászolba.

Csóka, kéziratos kántorkönyv

Dallamának változatai: 23.a, 23.b A versszakok görög nyelvű kezdőszavai magyarul: 1. *Uram, irgalmazz!*,
és 2. *Krisztus, kegyelmezz!*

25

PÁSZTOROK, FEL, ÉJFÉL VAN

1. Pász - to - rok, fel, éj - fél van, nem il - lik már szuny-nyad-ni!
 A jó pász - tor éb - ren van, már nyá - ját le - gel - te - ti.

Má - ri - a já - szo - lá - hoz fus - sa - tok,

É - gi szü - lött - jé - nek hó - dol - ja - tok!

2. Az égen angyalsereg vonul át dicső fényben,
 Glóriát zengve lebeg, és siet örömében.

R.

3. Pásztorok, ne féljete, nagy öröm vár reátok,
 Az Úr eljött közétek, megszűnt a régi átok.

R.

4. Betlehemben épp most lett Dávidnak unokája,
 Istenember született a világ váltságára.

R.

5. S ím, az angyalt angyalok sok ezrei környezik,
 A boldog égi lakók az Úr művét hirdetik.

R.

Feketető, Kéri István (60), 2001

Egyházaskér, Pópity Péterné Losoncz Erzsébet (75), 2002

Vö. Volly 1982, 234. sz.

26

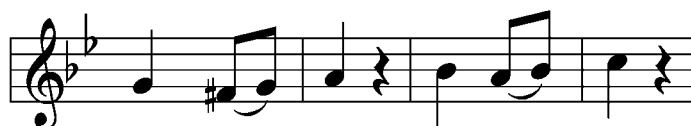
ELJÖTT A SZENT ÉJKÖZÉP

1. El - jött a szent éj - kö - zép,
Me - lyen Jé - zus jött kö - zénk.

A vi - lát Meg - vál - tó - ja,
Bűn - től sza - ba - dí - tó - ja,

Tes - tet vett, em - ber lett,

Bet - le - he - mi is - tá - ló - ban szü - le - tett.

2. Dicsőség az Istennek,
Békesség az embernek.
Az angyalok karával,
Szívünk buzgóságával,
Vigadva, harsogva
Zengjük: dicsőség neked, kis Jézuska.

3. Hisszük hitünk szent tanát,
A Szentháromság titkát:
Hiszünk Atyaistenben,
A dicső Szentlélekben,
S Fiúban, Jézusban,
Kit Mária szűzen szült istállóban.

4. Szent, szent vagy, Atyaisten,
Szent vagy, Szentlélek Isten.
Szent vagy, édes Megváltónk,
Isteni szabadítónk.
Hozsanna, hozsanna
Neked, élő Isten Fia, Jézuska!

Csóka, kéziratok kántorkönyv

Vö. Jószy 1936, 164. sz., „Dallam és szöveg Jószy Gábertől”

27

A KIS JÉZUS ARANYALMA

$\text{♩} = 62$

1. A kis Jé - zus a - rany - al - ma,
 Bol - dog - szá - gos Szűz az any - ja.

Lá - ba - i - val rin - gat - gat - ja,

Két kar - já - val á - pol - gat - ja.

2. Aludj, aludj, én kisdedem,
 Betlehemi kis gyermekem,
 Nem királyné a te anyád,
 Szolgamódból lettem dajkád.

3. Jézuskának nincs bundája,
 Posztóval van bepólyázva.
 Elveszett a báránkjája,
 Miből lett volna bundája.

4. Ó, te, dudás, mit szundikálsz?
 Fényes az ég, nem kell lámpás.
 Verjed, verjed a citerát,
 Zengj Jézusnak egy szép nótát.

Oroszlámos, Faragó Istvánné Takács Irén (83), 2002

Változatai: 28., 29. sz.; valamint Erdélyi 1976, 239.; Volly 1982, 82. sz.; Csorba 1988, 258.; esti és virrasztó szöveggel lásd: 229. sz.; dr. Karsai 1986, 570.

28

E KARÁCSONY ÉJSZAKÁJÁN

1. E ka - rá - csony éj - sza - ká - ján,
Jé - zus szü - le - té - se nap - ján,

Ö - rül - jünk és ör - ven - dez - zünk,

A kis Jé - zust úgy di - csér - jük!

2. A kis Jézus aranyalma,
Szűz Mária édesanyja,
József is volt édesapja,
A jászolba takargatja.

Oroszlámos, Kobleher Lászlóné Szabó Julianna (76), 2002

Vö. 27., 29., 229. sz.

29

KIRJE, KIRJE, KISDEDECSKE

1. Kir - je, kir - je, kis - de - decs - ke,
Bet - le - he - mi her - ce - ge - cs - ke.

Ki mi - ér - tünk sok jót tet - tél,

A po - kol - tól meg - men - tet - tél.

2. Karácsonynak éjszakáján,
Jézus születése napján,
Örüljete, örvendjete,
A kis Jézus ma született.
3. Jézus ágyán nincsen paplan,
Jaj de fázik az ártatlan.
Hogy is lehetne dunyhája,
Elveszett a báránkjája.

Csóka, kéziratos kántorkönyv

Vö. 27., 28., 229. sz.

30

FENYŐGALLYAS KIS JÉZUSKA

Giusto ♩=78

1. Fe - nyő - galy-lyas kis Jé - zus - ka, lel - künk drá - ga gyön - gye,
A sze - re - tet fe - hér szár-nyán szállj, si - ess a föld - re!

Szí - vünk - ben kis já - szo - locs-kát ké - szí - tet - tünk né - ked,

Pu - ha, me - leg ta - ka - ró - ba gön-gyöl - ge - tünk té - ged.

2. Szűz Mária, édesanyja, veled egyesülve
Imádjuk a kis Jézuskát, ó, légy segélyünkre,
Hogy szent Fiad mihozzánk is ez napon eljöjjön,
Karácsonyi szent kegyelme belénk erőt öntsön!

Csóka, Jasura József (54), 1998

Szerzője Kertész Gyula, lásd: Szalay 15. sz.

31

JERTEK, KÖSSÜNK GYÖNGYKOSZORÚT

Giusto ♩=106

1. Jer - tek, kös - sünk gyöngy - ko - szo - rút Má - ri - á - nak,
A szü - le - tett kis - ded Jé - zus szent any - já - nak.

Mél - tó szü - zi és a - nya - i ko - ro - ná - ra,

Ör - ven - dez - ve te - gyük föl szűz hom - lo - ká - ra.

2. Örvendeztesd kis Jézuskát, királyunkat,
Add át neki szép, virágos koszorúkat.
Rakjad meleg szíveinket jászolába,
Hogy ne fázzon az egeknek szép virága.
3. Örvendezzel szent Fiadnak mosolyában,
Az angyalok túlvilági szózatában.
Mulatozzál szülötteddel, teremtőddel,
Üdvünk végett magas mennyből ki ma jött el.

32

Ó, MÁRIA, ISTENÜNKNEK ÉP TEREMTMÉNYE

1. Ó, Má - ri - a, Is - te - nünk - nek ép te - remt - mé - nye,
Ben - ned el - bá - gyad sze - münk - nek de - rült nap - fé - nye.

Szí - ved a - latt kel egy szép nap,
mely - től a holt is él - tet kap.

Má - ri - a, Má - ri - a, e - ressz a já - szoly - hoz, é - des a - nya!

2. Közöld velünk örömödnek édes özönét,
Hogy érezzük kegykörodnek vonzó erejét.
Gyámolj itt, e földi pályán most és halálunk óráján.
Mária, Mária,
Eressz a jászolyhoz, édes anya.

Csóka, kéziratos kántorkönyv

Vö. 110. sz.

33

ÖRÜLJ, SZŰZ

1. Örülj, Szűz, kit a Föl-sé-ges ar-ra mál-ta - tott,
Hogy te szül-néd a-maz é-des é-gi mag-za - tot.
Cso-dál-koz - va ál-da - nak
a né - pek a nap a - latt,
Hogy ép-ség-ged, szü-zes-sé-ged sér-tet-len ma-radt.

2. Üdvözljük egyetemben a szép kisdedet,
Aki értünk Betlehemben már megszületett.
Hajtsunk térdet itt neki, Ádám bűnös gyermeki,
Leborulva jászolyára hódoljunk neki.

Csóka, kéziratos kántorkönyv

Dallamát vö. Éneklő Egyház 1986, 34. sz.

34

SÍR AZ ISTEN BÁRÁNYA

1. Sír az Is - ten bá - rá - nya. Van - e, ki őt saj - nál - ja?

Bű - ne - in - ket si - rat - ja, Szűz - any - ja így csí - gat - ja:

Áj, áj, áj, Jé - zus, a - lud - jál, Jé - zus a - lud - jál!

2. Ne sírj, én szép alakom,
Gyenge bimbóm, harmatom,
Szűzi méhem rajlépe,
Ég és föld ékessége,
Ej, ej, ej, csók kell-e vagy tej,
Csók kell-e vagy tej?

3. Jaj, de kemény a jászol,
Kisfiam, jaj, de fázol,
Tél ellen itt nincs bástya,
Csak Szent József palástja,
Áj, áj, áj, süvölt a szélzaj,
Süvölt a szélzaj.

4. Ne sírj, gyönyörűségem,
Koronám, ékességem.
Szép bölcsődalt zengenek
A mennyei seregek,
A, a, a, lelkem sugara,
Lelkem sugara.

5. Verjen az én keblemben
A szív most csendesebben,
Hogy alvó kis galambom,
Fiam fel ne riadjon,
Áj, áj, áj, Jézus, aludjál,
Jézus, aludjál.

Feketető, Kéri István (60), 2001

Egyházaskér, Pópity Péterné Losoncz Erzsébet (75), 2002

Szövegét Szemenyei Mihály írta, dallamát Kapossy György szerezte (1887). Változatai: Volly 1982, 224. sz. (karácsonyi – Bajmok); Jósvey 1936, 200. sz.

35a

A SZÉP SZŰZ MÁRIA

$\text{♩} = 60$

1. A szép szűz Má - ri - a szent fi - á - nak

Így é - ne - kel va - la, a Jé - zus - nak:

R. Ö - rö - mest rin - gat - lak, a - ludj, a - ludj!
szi - vem - ből ó - hajt - lak,

2. Aludj el, magzatom, napom fénye,
Szegény életemnek egy reménye.
R.

3. Nem tudom, mit tegyek örömömben,
Hogy itt ringathatlak az ölemben.
R.

Egyházaskér, Pópity Péterné Losoncz Erzsébet (75), 2002

Változatai: 35b, valamint *Éneklő Egyház* 1986, 47. sz.; Volly 1982, 144. sz. (szöveg); Volly 1982, 143. sz. (dallam).

35b

A SZÉP SZŰZ MÁRIA

1. A szép Szűz Má - ri - a szent Fi - á - nak

Így é - ne - kel va - la, a kis Jé - zus - nak:

Ö - röm - mel rin - gat - lak, a - ludj, a - ludj!
 szí - vem - ből ó - hajt - lak, a - ludj, a - ludj!

2. Aludj el, magzatom, napom fénye,
 Szegény életemnek csak egy reménye.
 R.

3. Nem tudom, mit tegyek örömömben,
 Hogy itt ringathatlak most az ölemben.
 R.

Csóka, kéziratós kántorkönyv

36

KEDVES ÁLMOT HOGY SZEREZNE SZÜLÖTTJÉNEK

1. Ked - ves ál - mot hogy sze - rez - ne szü - lött - jé - nek,
Így é - ne - kel a Szűz - a - nya gyer - me - ké - nek:

Száll - jon re - ád é - des á - lom, gyöngy - vi - rá - gom,

A - lud - jár el, szép bá - rá - nyom, a - ran - y - á - gom!

2. Ha lehetne, a lelkembe foglalnálak,
Szerелеmmel a szívembe bezárnálak.
Kebelemben vetnék ágyat, gyöngyvirágom,
Lelkem lenne lakóházad, arany ágom.

3. Köszöntlek a pásztorokkal, kisfiacskám,
Imádlak az angyalokkal, szép Jézuskám.
Ó, aludjál, édes szépem, gyöngyvirágom,
Kedves anyád szűz ölében, arany ágom.

Csóka, kéziratos kántorkönyv

Vö. Jós vay 1936, 190. sz.; Volly 1982, 180. sz.(Gombos).

37

LEBORULVA IMÁDJA A SZENT SZŰZ KISDEDÉT

1. Le - bo - rul - va i - mád - ja a szent Szűz kis - de - dét,
Já - szoly - ban a - mint lát - ja, így kez - di é - ne - két:

Ó, én é - des fi - acs - kám, menny -ből szál - lott mag - zat - kám, ó, meg nem fog - ha - tom,

Hogy az e - gek ki - rá - lya, a ki - rá - lyok bi - rá - ja most az én mag - za - tom.

2. Minden népek tebenned engem is áldanak.
Boldog lettem, szép gyermek, e földön általad,
Boldog jászoly, kis pólya, boldog széna és szalma, boldog szent éjszaka,
Legyen áldott ezerszer, meg ezernyi ezerszer a mennyei Atya!

Csóka, kéziratos kántorkönyv

Vö. Dobszay-Szendrei 1988, IV(F)366a.

38

CSORDAPÁSZTOROK

1. Csor - da - pász - to - rok mi - dőn Bet - le - hem - ben

Csor - dát ő - riz - tek éj - jel a me - ző - ben.

2. Isten angyala leszállott melljűk,
Nagy félelemmel telik meg ő szívűk.
3. Örömet mondok nektek, ne féljeteK,
Mert ma született a ti üdvösségteK.
4. MenjeteK el hát gyorsan a városba,
Ott találjátok Jézust a jászolba.
5. Nem fekszik ágyban, sem friss palotában,
Hanem jászolban, rongyos istállóban.

Csóka, Kónya Mihályné Banka Julianna (60), 1975
Hódegyháza, Katona Mihályné Kántor Anna (80), 2002

Vö. Volly 1982, 20, 21. sz.; Éneklő Egyház 1986, 41. sz.

39a

PÁSZTOROK, KELJÜNK FEL

1. Pász - to - rok, kel - jünk fel,
Ha - mar in - dul - junk el!

Bet - le - hem vá - ro - sá - ba,
Ron-gyos is - tál - lócs - ká - ba,

Si - es - sünk,
ne kés - sünk,

Hogy még e - zen éj - jel ot - tan le - hes - sünk,
S mi U - runk - nak tisz - te - le - tet te - hes - sünk!

2. Angyalok hirdették,
Messiás születék.
Itt van jele fényének,
Helye születésének:
Pajtában, pólyában,
Be vagy on ő takarva posztócskában.
Áldott gyermek, szenved már kiskorában.

3. Jézus, a szent kisded
Mily szükségét szenved.
Nincsen meleg szobája,
Sem ékes palotája.
Szükségben, hidegben,
Melegíti őt a barmok párája.
Ó, isteni szeretetnek csodája!

Egyházaskér, Benák Margit (74), 1975

Változatai: 39b; Volly 1982, 191. sz.; Dobszay-Szendrei 1988, IV(F)342a.

39b

PÁSZTOROK, KELJÜNK FEL
(2. és 3. versszaka egyezik 39a szövegével)

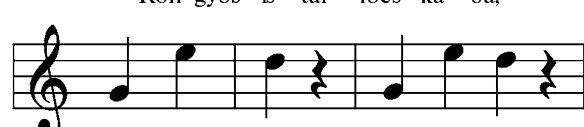
$\text{♩} = 102$

1. Pász - to - rok, kel - jünk fel,
Ha - mar in - dul - junk el!

Bet - le - hem vá - ro - sa - ba,
Ron - gyos is - tál - lócs - ka - ba,

Si - es - sünk, ne kés - sünk,

Hogy még e - zen éj - jel o - da - ér - hes - sünk,
S mi U - runk - nál tisz - te - le - tet te - hes - sünk.

Csóka, Jasura József (54), 1998

40

PÁSZTOROK, NYÁJAKTÓL KELJETEK FEL

Giusto ♩=96

1. Pász-to-rok, nyá - jak - tól kel - je - tek fel,
 Bet - le - hem-be gyor - san men-je - tek el!

R. Fu - ru - lyá - tok meg-fűj - já - tok, a kis Jé - zust úgy áld - já - tok

A já - szol - ba, a já - szol - ba!

2. Hogyha pedig majdan odaérték,
 Jézus nevét mindenütt hirdessétek.
 R.
3. Tehát, pajtás, mondá ma az angyal,
 Betlehembe menjünk pásztorokkal.
 R.
4. Ajándékot neki bemutassunk,
 Szívünket, lelkünket feláldozzuk.
 R.
5. Köszöntsük mi ötet buzgósággal,
 Énekeljünk együtt angyalokkal.
 R.

Csóka, Jasura József (54), 1999

Dallamát vö. 66. sz.

41

PÁSZTORTÁRSIM, ÚJ HÍRT MONDOK

1. Pász - tor - tár - sim, új hírt mon - dok:
Jer - tek ve - lem, cso - dát lát - tok!

Egy szép szűz az éj - sza - kán
Kis - fi - at szült a szé - nán.

Ej, ej, ej, ej, lett szűz em - lő - jé - ben tej.

2. Fényes angyal ezt hirdette,
Pásztorokat elvezette.
Nosza, mi is keljünk fel,
Betlehembe menjünk el.
Haj, haj, haj, haj, haj,
Úgy repüljünk, mint a raj.

3. Íme, a jászolban fekszik,
A barmok közt szendén nyugszik.
Vannak ott sok angyalok,
Melegítik a barmok.
Ó, ó, ó, ó, ó,
Boldog ez az istálló.

4. Üdvöz légy, ó, szép gyermekeske,
Betlehemi hercegecske.
Az élet után, kérünk,
Légy mennyekben vezérünk.
Úgy, úgy, úgy, úgy, úgy,
Áldott kis Jézus, aludj.

5. Szívünket tesszük elébed,
Leborulva áldunk téged.
Kis Jézus, maradj velünk,
Légy örökös vendégünk.
Légy, légy, légy, légy, légy,
Messiásunk, üdvöz légy.

Csóka, kéziratos kántorkönyv

Variánsa: Volly 1982, 102. sz.; dallamának változata Botka 1983, 89.

42

NE FÉLJETER, PÁSZTOROK

$\text{♩} = 62$

1. Ne fél-je-tek, pász-to-rok, pász-to-rok, ö-rö-met hir-de-tek,
Mert ma nek-tek szü-le-tett, a-ki jö-ven-döl-te-tett.
Egy szűz-nek mé-hé-ből,
szű-zen szült vé-ré-ből,
Meg-vál-tó Is-ten-tek, al-le, al-le-lu-ja!

2. Hogyha pedig e csodát, e csodát látni akarjátok,
Betlehembe menjete, és ez leszen jeletek:
Fogtok ott jászolban, takarva pólyában
Kisdedet találni, alle, alleluja!
3. Városon kül, nem messze, nem messze van egy istállócska,
Barmok között ott fekszik, száraz szalmán nyugoszik.
Mellette Szűz Anyja, és az ő vélt apja,
József és Mária, alle, alleluja!

4. Ó, szerencsés éjszaka, éjszaka, boldog az az óra,
Mely minden kincsek felett e mennyei kisdédet,
A legszebb virágot, legdrágább gyémántot
hozta e világra, alle, alleluja!

Egyházaskér, Pópity Péterné Losoncz Erzsébet (75), 2002

Változatai: Jós vay 1936, 192. sz.; Kiss 1974, 269.; Volly 1982, 265. sz.

43

BÁRCSAK RÉGEN FÖLÉBREDTEM VOLNA

1. Bár - csak ré - gen föl - éb - red - tem vol - na,
Lá - tod, paj - tás, most ál - lot - tam talp - ra.

Már is csen - dül a fű - lem - be an - gya - lok mon - dá - sa:

Hogy a Jé - zus most szü - le - tett ron - gyos is - tá - ló - ba.

2. Odamenni vagyom bátorságom,
Azt remélem, kis Jézust meglátom.
Gyere, pajtás, induljunk el, legyél te is társunk,
Velünk van a jó furulyás, a régi bojtárunk.

Csóka, kéziratos kántorkönyv

Vö. Volly 1982, 148. sz.

44

Ó, MILY SZERENCSESEN

1. Ó, mily sze - ren - csé - sen én ma fel - éb - red - tem,
 Á - lom sza - ka - dá - sát mily ö - röm - mel vet - tem.

A - mi - ket csak meg - ál - mod - tam,
 i - ga - zán lát - tam s hal - lot - tam,

Ó, de meg - ö - rül - tem!

2. Egy angyal álmomban mély titkot jelentett,
 Szeplőtelen Szűznek hogy Fia született.
 Jézuskának hívattatik, nem nagy pompa kívántatik
 Isten gyermekének.
3. Rongyos istállóban, a jászolban fekszik,
 Barmok párájától széna közt melegszik.
 Szűz Mária dajkálgatja, dallal, csókkal csucsujgatja
 Az áldott kisedet.
4. Menjünk hát, pajtásim, hamar, örvendezzünk,
 Született Jézusnak dicséretet tegyünk.
 Tejet, sajtot és gomolyát, vigyünk neki kis báránykát,
 Mikért áldást kérjünk.

45

SÖTÉT ÉJJEL BETLEHEM TÁJÁRA

Giusto ♩=120

1. Sö - tét éj - jel Bet - le - hem tá - já - ra

An - gyal szál - lott a pász - tor - ta - nyá - ra.

Meny - nye - i fény ter - jedt szél - jel, El - oszt - lott a sötét éj - jel,

Föld - re szál - lott az e - gek ki - rá - lya.

2. Dicsőség fenn, mennyben az Istennek,
Szent békesség földön az embernek.
Jó pásztorok, miért féltek?
Nagy örömhírt hoztam néktek:
Ím, halljátok, megjött Messiástok.

Csóka, Jasura József (54), 1998

Változata: Volly 1982, 150. sz.

46

Ó, BOLDOG BETLEHEM

Giusto ♩=78

1. Ó, bol-dog Bet-le-hem, ál-dá-sok vá-ro-sa,
Ott sír a véd-te-len bús ár-vák tá-ma-sza.

Föl-di-ek ö-rö-me, é-gi-ek szent gyö-nyö-re,

Ne sírj, kis Jé-zus-kám!

2. Még a vész, fergeteg nem zúg fejed felett,
Ölelő szeretet dajkál s enyelg veled.
Védnek az angyalok, őrt állnak a pásztorok,
Ne sírj, kis Jézuskám!

3. Nem Júdás az, ki most csókokkal elborít,
Szűz Anyád az, ki most hű keblére szorít.
Ringatnak karjai, befödöznek szárnyai,
Ne sírj, kis Jézuskám!

4. Mért zokogsz oly nagyon, messze van még a nap,
Midőn gyászsorsodon gyászba borul a nap.
Nincs kereszt válladon, melyre bűnünk karja von,
Ne sírj, kis Jézuskám!

5. Még gyilkos vérbakók nem tudnak felőled,
Most szelid állatok állnak körülötted.
Még hűtlen nemzedet kínfára nem feszeget,
Ne sírj, kis Jézuskám!
6. Szent József megveti szalmából ágyadat,
Palástját rád fedi, szemében könny fakad.
Előtted leborul, Máriával udvarol,
Ne sírj, kis Jézuskám!
7. Én is leroskadok jászol-trónod előtt,
Szánd meg a bánkódót, kérlek, ne üzd el őt.
Bűneim bár nagyok, de irgalmad még nagyobb,
Ne sírj, kis Jézuskám!

Csóka, Jasura József (54), 1998

Változatai: Jósvey 1936, 162. sz.; Kiss 1974, 268.; Völly 1982, 185., 186. sz.; Szalay 2000, 18. sz.

47a

BETLEHEMNEK PUSZTÁJÁBAN

$\text{♩} = 100$

1. Bet - le - hem - nek pusztá - já - ban, Pász - to - rok vi - gyá - zá - sá - ban

Nagy ö - röm hir - det - te - tett.

Mert a bar - mok paj - tá - já - ban,
Jó - szá - gok - nak já - szo - lá - ban

Üd - vö - zi - tők szü - le - tett.

2. Ó, Szent József, mit gondoltál,
Hogy istállót választottál
Ama puszta térségben?
Szállj be hozzánk Máriával,
Született kis Jézuskával,
Lakjatok mi szívünkben.

Feketető, Kéri István (60), 2001

Változatai: 47b; Jós vay 1936, 181. sz.; Volly 1982, 260. sz.

47b

BETLEHEMNEK PUSZTÁJÁBAN

1. Bet - le - hem - nek pusztá - já - ban, Nagy ö - rö - met hir - de - tek.
Pász - to - rok vi - gyá - za - tá - ban

Mert a bar - mok paj - tá - já - ban, Üd - vö - zi - tőnk szü - le - tett.
Ö - kör, sza - már já - szo - lyá - ban

2. Eljött végre a Messiás,
Kit megjövendölt az Írás,
Sír a kemény hidegben.
Szállást nem talál magának,
Inkább rendelte azt másnak,
Az egész Betlehemben.

3. Ó, te József, mit gondoltál,
Hogy istállót választottál
Ilyen kemény hidegben?
Szállj be hozzánk Máriával,
Született kis Jézuskával,
Lakjatok mi szívünkben.

4. Hogy mi is az angyalokkal,
Az egyszerű pásztorokkal
Dicséretet mond hassunk.
Régen várt Messiásunknak,
A mi édes Jézusunknak
- Dicsőség - kiálthassuk!

Csóka, kéziratos kántorkönyv

48

ELJÖTT A RÉG VÁRT, SZÉP ARANYIDŐ

1. El - jött a rég várt, szép a - rany - i - dő,
Meg - szü - le - tett már az Üd - vö - zi - tő.
Lett az Úr szol - ga
hi - deg já - szoly - ba,
Sze - re - te - té - nek lát - szik nagy vol - ta.

2. Kinyitjuk szívünk s lelkünk ajtaját,
Most mind a kettőt neked adjuk át.
Kis Jézus, jer be a hű keblekbe,
Egyesülj velünk szent szeretetbe.

49

ÜDVÖZÍTŐNK SZÜLETETT

1. Üd - vö - zi - tőnk szü - le - tett, ör - ven - dez - ze - tek!

Bet - le - hem - ben e vi - rág ér - ted szü - le - tett.
ér - ted nyí - lik gyász - vi - lág,

Di - csé - rd, mint az an - gya - lok,
i - mádd, mint a pász - to - rok,

E szép kis - de - det, e szép kis - de - det!

2. Szánjuk meg a kisdedet, ki ma született.
Szívünk legyen jászolya, s mi is, mint a Szűz Anya ölelgessük őt.
A fölséges mennybeli lelkünket jó menteni,
Meg ne vessük őt, meg ne vessük őt!

Csóka, kéziratos kántorkönyv

Vö. Dobszay-Szendrei 1988, III(F)132c.

50

ÖRÖMNAPOT ADOTT NÉKÜNK

Giusto ♩=76

1. Ö - röm - na - pot a - dott né - künk az e - gek jó - sá - ga,
 Szü - le - tett egy kis - ded né - künk Dá - vid vá - ro - sá - ba.

Meg - fog - hat - lan is - ten - sé - ge,
 cso - dá - la - tos em - ber - sé - ge,

Ó, ál - dott, szép gyer - mek, szí - vem - re ö - lel - lek!

2. Legyen e nap, bűnös ember, örömdnek napja,
 Habár vétke, mint a tenger, itt a menny rajzatja.
 Teéretted jött a földre, bánatkönnyed, ó, töröld le,
 Megbocsát ő néked, csak hagyd el a vétke.

Csóka, Jasura József (54), 1998

Vö. Jósavay 1936, 196. sz.; Volly 1982, 247. sz.

51

Ó, CSODÁKNAK CSODÁJA

1. Ó, cso-dák-nak cso-dá - ja, az e - gek nagy ki - rá-lya,

Fi - a Is - ten - nek ér - tünk em - ber lett!

Szent ö - röm - ér - zet - be ég s föld me - rül,

Víg gló - ri - a hang - zik min - den - fe - lül.

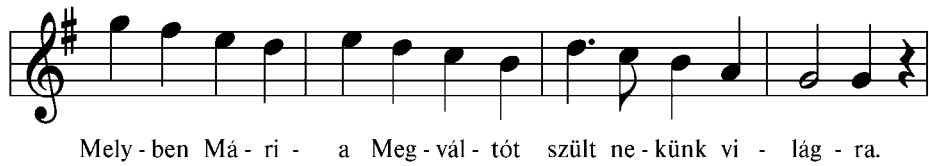
2 Ne folyjon a bú könnye, gerjedjünk fel örömré,
S a pásztorokkal, szent buzgalommal
Imádjuk Jézuskát, a kisedet,
Köszöntsük Máriát, Szent Józsefet.

52

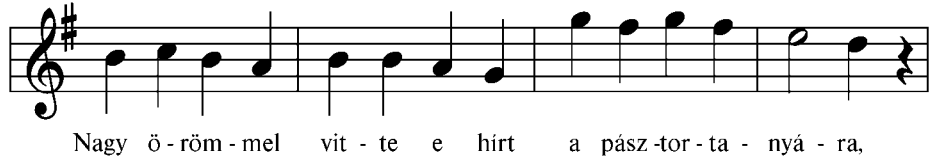
ELÉRKEZETT AMA BOLDOG

1. El - ér - ke - zett a - ma bol - dog és sze - ren - csés ó - ra,

Mely - ben Má - ri - a Meg - vál - tót szült ne - künk vi - lág - ra.

Nagy ö - röm - mel vit - te e hirt a pász - tor - ta - nyá - ra,

Az an - gyal az A - tya - is - ten pa - ran - cso - lat - já - ra.

2. Pásztorok a fényes angyalt amidőn meglátták,
Dicsőséges, békességes szavát hogy hallották,
A Megváltó születése helyét tudakolták,
Betlehemben lenni hallván, ott fel is találták.
3. Pásztori ajándékikat eleibe tették,
Összetéven kezeiket úgy dicsőítették.
Jézust az ő Szent Anyjával leborulva kérték,
Adjon áldást mindnyájukra, tőle meg is nyerték.

4. Leborulva kérünk mi is, Úr Jézus, tégedet,
Segéld ezen téged kérő ájtatos népedet.
Örömjajra fakadozva szent születésedet
Tiszteljük, engedd majd végre szemlélni színedet.

Feketető, Kéri István (60), 2001

Vö. Volly 1982, 241. sz.

ÚJÉVI ÉNEKEK

53

Ó, FELSÉGES, NAGY ÚRISTEN

$\text{♩} = 50$

1. Ó, fel - sé - ges, nagy Úr - is - ten,
 Is - mét egy év el - telt it - ten.
 Itt van az esz - ten - dő vé - ge,
 Bo - rul é - le - tünk szép - sé - ge.

2. Vétkeinkkel rakva voltak
 A napok, melyek elmúltak.
 Tátogat ránk a nagy örvény,
 Kárhozatot mond a törvény.

3. Mit fizessünk, szép szerelem,
 Hogy ily nagy volt a kegyelem?
 Legyen neked annyi hála,
 Amennyi fejünk hajszála.

4. Kérünk pedig, a jövőben
 Légy velünk minden percünkben.
 Ha pedig jó végső óránk,
 Légy kegyelmes, édes bíránk.

Feketető, Kéri István (60), 2001

Dallamát vö. *Szent vagy, Uram!* 1941, 264. sz.

54

IDŐK URA, ISTENE

1. I - dők U - ra, Is - te - ne, e - lőt - ted tér - de - lünk,
Mi - dőn es - té - je len - ne ez év - nek, di - csé - rünk.
Le - gyen ál - dott szent ne - ved, hogy e - zen le - folyt é - vet
Itt kő - nyör - gő né - ped - nek meg - ér - ni en - ged - ted!

2. Nézd, Szent Atyánk, előtted fiaid térdelnek,
Bűneinkért tetőled bocsánatot kérnek.
Moss meg Jézus vérével, vétkeinket töröld el,
Védjed örökségedet atyai kezeddel!
3. Ezután is mindegyre áraszd áldásodat,
Ifjúra és öregre hullasd malasztodat.
Ím, azt szentül fogadjuk, hogy hitünket megtartjuk,
Éltünket és holtunkat neked feláldozzuk.

55

KÉTEZER-EGYEDIK ÉVBEN

1. Két - e - zer - e - gye - dik év - ben,
Kik vir - rad - tunk e - gész - ség - ben,

Áld - juk mind - nyá - jan te - rem - tő Is - te - nün - ket,

Hogy meg - ad - ta, meg - tar - tot - ta é - le - tün - ket.

2. A múltban hányan elmentek,
Akik itt velünk örvendeztek,
Hány árva gyermek kesergi apját, anyját,
Hány hitvestárs sóhajtozza elhunyt társát.
3. De minekünk az Úristen
Megadta ezt érnünk itten,
Ez új esztendőben tehát örvendezzünk,
A mi kegyes Teremtőnknek hálát zengjünk.
4. Egyszersmind buzgó imával,
Kérjük leborult orcával,
Királyunkat, országunkat békeességben
Tartsa ez új évnek minden perceiben.

5. Római szentséges pápánk
És helybeli lelki atyánk,
Elöljáróinkkal együtt ez új évben,
Kegyelemnek Szent Istene, tartsd épségben!
6. Minden egyes lakosinkat,
Szegényeket, gazdagokat,
Özvegyeket és árvákat kegyelmedbe
Ajánljuk, fölséges Isten, ez új évben.
7. Tűztől, víztől, jégesőtől,
Hadaktól, dögtől, éhségtől
Őrizz, oltalmaz bennünket kárvallástól,
Szent Istenünk, ments meg hirtelen haláltól.
8. Áldd meg a mi vetésinket,
Gyümölcsfáink, szőlőinket,
Mindennemű jószáginkat tartsd meg velünk
Ez új évben, arra kérünk, nagy Istenünk.

Feketető, Kéri István (60), 2001

Csóka, Jasura József (57), 2001

A 4. strófa szövege csókai kéziratos kántorkönyvből.

Dallamát vö. *Szent vagy, Uram!* 1941, 38., 109. sz.; Kodály 1973, 66. az egyházi ének 1674-ben nyomtatott változatát idézi *Üdvözlégy Mennyei Bánya* kezdettel.

56

ADJ, IRGALMAS ISTEN

Parlando ♩=72

1. Adj, ir - gal - mas Is - ten, bol - dog új esz - ten - dőt,

Gaz - dag - nak, sze - gény - nek ál - dá - sos jö - ven - dőt!

Öz - vegy s ár - va meg - ta - lál - ja eny - hű - lé - sét bá - na - tá - ra!

Bol - dog új esz - ten - dőt!

2. Betegség, baj, bánat tőlünk messze járjon,
 Munkálkodásunkra égi áldás szálljon.
 Háborúság, dögvész s egyéb rosszaságok elkerüljék
 A mi nemzetünket.

3. Véd meg a mi népünk, véd meg a mi házunk.
 Örök üdvöt szerző anyaszentegyházunk
 Boldog legyen ez új évben, és mindnyájan egészségben
 Áldjuk Istenünket.

Csóka, Jasura József (54), 1998

Szövege, dallama Jósvay Gábortól, harmadik strófájának első sora az eredetiben: *Édes magyar hazánk, s koronás királyunk*, vö. Jósvay 1936, 209. sz.

57

ÜDVÖZ LÉGY, ÚJ NAPFÉNYÜNK

1. Üd - vöz légy, új nap- fé-nyünk, menny-ből kül-dött re - mé-nyünk,
Üd- vöz légy, Szűz mag- zat - ja, ár - vák - nak é - des Aty - ja!

Azt ki - ált - ja min - den hí - ved:

Le - gyen ál - dott é - des ne - ved!

2. Te hoztál új esztendőt, egy édesebb jövődöt,
Tebenned pirkad hajnal minden lénynek, ki megvall.
Nagy neveddel, melyet ma kapsz,
Emberednek új létet adsz.
3. Íme, új évet értünk, melyet epedve kértünk,
Mert elmúlt az ó törvény, az éjt fölváltja a fény.
Itt van, amit reménylettünk,
Istenember kelt mellettünk.

Csóka, kéziratos kántorkönyv

58

KÉL A MAGASBÓL TISZTA FÉNY

1. Kél a ma - gas - ból tisz - ta fény

Föld - re az új év kez - de - tén,

A ki - csi Jé - zus köz - tünk él,

Ont - ja ma vé - rét vét - kun - kért.

2. Hát vigadozzunk mindnyájan,
Áldjuk a Jézust anyjával,
És esedezünk térden őt:
Áldja meg ezt az esztendőt.

59

A HÁLÁS SZÍV FÖLTEKINT

1. A há-lás szív föl-te-kint az ég - re, új ö-röm-ben für-dik völgy s ha-lom.

Az ó tör-vény nagy szi-go-rát vég - re fel - vált - ja ma az új ir - ga-lom.

Mit ma menny - be fel - bo - csá - tunk,
az új - é - vi szent fo - há - szunk:

Is - te - nünk, te légy ve - lünk, légy ve - lünk, szent Is - te - nünk!

2. A szép kised ma Jézus nevet vesz, mely név minket majd megüdvözít.
Nem hasonlít a földi nevekhez, rajt' isteni malaszt gyöngyözik.
R.

3. Szeressük e szép név hordozóját, mint ő szeret vérontásáig,
Szent keresztjét, véres lobogóját el ne hagyjuk sírunk halmáig.
R.

Csóka, kéziratos kántorkönyv

Dallamát vö. 62. sz.

60

JÉZUS, A RÁD EMLÉKEZÉS

1. Jé - zus, a rád em - lé - ke - zés
Leg - é - de - sebb ör - ven - de - zés,

De bir - ni té - ged meg - ha - lad

Min - den gyö - nyört az ég a - latt.

2. Jézus, neved kedves nekünk,
Bájlóbb zengést nem éldelünk,
Nincs szívvidító annyira,
Mint Jézus, Isten fia.

4. Ki téged ízlel, éhezik,
Ki véred issza, szomjazik,
Nem tudhat ő kívánni mást,
Csak benned érez újulást.

3. Jézus, kegyes mindenható,
Feléd eseng a bánkódó,
Benned nyílik remény neki,
Hogy lelke üdvét nyerheti.

5. Ó, Jézusunk, maradj velünk,
Különben nincsen életünk,
Magas kegyelmed fényivel
Bűnünk homályát űzzed el.

6. Szűz méh virága, Jézusunk,
Lelkek szerelme, orvosunk,
Áldott legyen dicső neved,
Amelyre ég s föld hajt fejet.

Feketető, Kéri István (60), 2001

Vö. Szendrei-Dobszay-Rajeczky 1979, II/84.

61

A HÁROM BÖLCS KIRÁLY

1. A há - rom bölcs ki - rály, a há - rom bölcs ki - rály mesz - sze föld - re
Si - et Gás - pár, Meny - hárt, úgy - szín - tén Bol - di - zsár Bet - le - hem - be.

In - dul - nak szü - le - tett Úr Jé - zus - hoz,

Ki va - la já - szol - ban, pó - lyá - ba ta - kar - va, Mes - si - ás - hoz.

2. Egy csillag ragyogott, egy csillag ragyogott napkeletre,
Amely is jel vala, hogy az örömrá elérkeze.
Három szent királyok arra nézve
Próféták írását látták, jó szavait teljesedve.
3. Azonnal indultak, azonnal indultak, és magukkal
Vivének aranyat, tömjént, szinte mirhát jó szándékkal,
Melyet átnyújtának a kisdédnek,
Aranyat királynak, tömjént Istennek, mirhát embernek.
4. Azért mi is itten, azért mi is itten most imádjuk,
Három szent királlyal, buzgó áhítattal ötet áldjuk,
Aki váltságunkat eszközözlött,
Kérjük, hogy magához, örök trónusához vigyen mennybe.

Feketető, Kéri István (60), 2001

Vö. Dobszay-Szendrei 1988, III(B)/65b.

62

IMÁDJUK A JÁMBOR BÖLCSEKKEL

1. I - mád - jut a jám - bor böl - csek - kel az é - gi cse - cse - mőt,

Je - len - jünk meg buz - gó lé - lek - kel já - szoly trón - ja e - lőtt!

Őt, ki u - ral - ko - dik ke - let - től nyu - ga - tig,

Hír - des - sük a fé - nyes csil - lag - gal s a szent ki - rá - lyok - kal!

2. Ó, e népet, mely itt magasztal, s hozzád imát rebeg,
Töltsd be, Jézus, ma bő malasztal, miként a bölcseket.
Ha te leszesz velünk, lesz akkor mindenünk,
Jászolyodba hát mi mit hintsünk, nincs aranyunk, kincsünk.

3. Fejedelmek kegyes királyát áldjuk szívhangokon,
Ajánljuk fel keblünk kincstárát e fényes, szép napon.
Nyújtsunk szent kincseket: hitet, szeretetet,
Ezeket kedveli fölötté az egek szülötte.

Csóka, kéziratos kántorkönyv

Dallamát vö. 59. sz.

A FARSANGI IDŐ ÉNEKEI

63

JÉZUS, MENNYEI VŐLEGÉNY

1. Jé - zus, meny - nye - i vő - le - gény, jer az ol - tár - hoz,
Nyújtsd ki ál - dó, szent job - bo - dat a je - gyes - pár - hoz!

Add ne - kik szent szí - ve - det, add üdv - ho - zó fé - nye - det,

Hogy egy - mást for - rón sze - ret - ve ne - ked él - je - nek.

2. Ifjú vőlegény, ki élted legszebb pontján állsz,
Ma szívedbe egy virágot örökre bezársz.
Vigyázz e szép virágra, hogy gonosz kéz ne bántsa,
Légy öröme, boldogsága, védőbástyája.
3. És te, ifjú menyasszony, ki ma pártát cserélsz,
A szülőid kebeléről új életre lépsz.
Virulj férjed oldalán, vigasztald minden baján,
Oszd meg véle a terheket éltetek folytán.
4. Jézus, mit kezded összeköt, nincs ki feloldja,
Mit e két híved megfogad, add, hogy megtartsa.
Malasztod jeggyűrűjük, neved legyen örömük,
A szeretet rózsalánca hű vezérlőjük.

5. Szűz Mária, kérd érettük drága Fiadat,
Ő jelölje ki nekik a földön az utat.
A hit, remény, szeretet kösse össze szívüket,
Szent áldásod koszorúja fődje éltüket.

Csóka, kéziratos kántorkönyv

Dallamát vö. *Szent vagy, Uram!* 1941, 72., 135. sz.; Volly 1982, 86., 87. sz.

64

NÉZZ E FÖLDI JEGYESEKRE

1. Nézz e föl - di je - gye - sek - re, meny - nye - i je - gyes,
 Jöjj a - lá most a szí - vek - re, s hozz ál - dást, ke - gyes.

Hogy ben - ned re - mél - je - nek,
 nagy ne - ved - től fél - je - nek,

S ne - ked él - je - nek.

2. Házasoknak sűrű jaját vidd messze tőlük,
 Páros élet nagy igáját vinni, légy velük.
 Legyen ez a nagy szentség terheikben könnyebbség
 És sok boldogság.

3. Valamint a szőlőtőnek a vessző híve,
 Úgy az eggyé vált kettőnek legyen egy szíve.
 Ez az első szeretet soha ne lásson véget,
 Míg tart az élet.

65

INDULJATOK MÁR EL

♩=70

1. In - dul - ja - tok már el

Az é - let út - já - ra,

Az i - gaz bol - dog - ság

É - des haj - lé - ká - ba!

2. Boldog ifjú új pár,
Mit most fogadtatok,
Szívetekbe hűen
Mindig megtartsátok.

3. Hófehér koszorú,
Hófehér bokréta,
Vezesd az új párt egy
Boldog életútra!

Feketető, Kéri István (60), 2001

Az ének szövegét Kéri István írta, kivonuláskor énekl.

66a

AZ IGAZ MESSIÁS MÁR ELJÖTT

1. Az i - gaz Mes - si - ás már el - jött,
Sok - fé - le cso - dá - kat ér - tünk tett:

A vi - zet is bor - rá tet - te, A nász - né - pet ven - dé - gel - te

Ká - nán me - nyeg - ző - ben.

2. Egy nagy lakodalmat hirdettek,
Jézust is elhítták vendégnek,
Őt követték tanítványi,
Mint a tyúkot a fiai
Kánán menyegzőben.

3. Az első tál ételt felhozták,
Jézust is azzal megkínálták,
Tetszett mindenben az éték,
Csak a borban vala vétek
Kánán menyegzőben.

4. Szűz Mária midőn ezt látta,
Fogyatkozásukat megszánta,
Mondá: Fiam, borunk nincsen,
Azért semmi kedvünk nincsen
Kánán menyegzőben.

5. Jézus, hogy vigasságot tenne,
Szent anyja kérése meglenne,
Parancsolá meríteni,
Kútból hat vödröt tölteni
Kánán menyegzőben.
6. A szolgák nagy gyorsan siettek,
Kútból hat vödröt töltöttek,
Jézus borra változtatta,
Első csodáját mutatta
Kánán menyegzőben.
7. A bort adják násznagy kezibe,
Hogy adja a vendég elébe,
Násznagy a bort megkóstolta,
Mindjárt vőlegényt szólítja
Kánán menyegzőben.
8. Minden ember, úgymond, előbb
Jó bort ad a vendég elébe.
De te eddig a jót tartád,
És az alábbvalót hozád
Kánán menyegzőben.
9. Péter társaival vígan van,
Köszönti poharát Andrásra,
Meg se törli a bajuszát,
Foly alá torkán, szakállán
Kánán menyegzőben.
10. Mátyás a poharat vigyázta,
Soká kerül, nehezen várja.
Jakab elől hogy elkapja,
Szomjas torkára fölhaltja
Kánán menyegzőben.
11. Iskáritos midőn azt látta,
Hogy ötlet senki sem kínálja,
Kapja kondért háladásért,
Csak iszik a vőlegényért
Kánán menyegzőben.
12. Simon Berta lánynak azt mondja:
Tölts kulacsot, jó lesz holnapra.
Mert a jó bor hamar elfogy,
Jó lenne holnap csak egy korty
Kánán menyegzőben.
13. Adja Isten, mi is örülünk,
Mikor lakodalmat hirdetünk,
Jó bor mellett duda nélkül,
Bolond a tánc ugrás nélkül
Kánán menyegzőben.
14. Elment a Szűz Mária haza,
Elment Szent Fia is utána,
Gyerünk mi is hát utána,
Ott vigadjunk mennyországba
Kánán menyegzőben.
15. A muzsikások megérkeztek,
A vendégek kedvére tettek,
Úgy megforgatták Magdolnát,
Mind elszórta a ruháját
Kánán menyegzőben.
16. Dicsértessék Jézus szent neve,
És a Szűz Mária fönt mennyben,
Itt és a magas egekben,
Most és mindörökké, ámen,
Kánán menyegzőben.

66b

AZ IGAZ MESSIÁS MÁR ELJÖTT

1. Az i - gaz Mes - si - ás már el - jött,
Sok - fé - le cso - dá - kat ér - tünk tett.

A vi - zet is bor - rá tet - te, A nász - né - pet ven - dé - gel - te.

Ká - nán me - nyeg - ző - ben.

(További szövege megegyezik 66a szövegével.)

Magyarmajdány, Bodó Jánosné Ágoston Katalin (67), 2002

Vö. Szabolcsi 1979, 149.; Silling 1983, 42a sz.; Burány 1999, 75.

67

SZÍVÜNK, LELKÜNK VIGADJON

1. Szi-vünk, lel - künk vi - gad - jon, Mert ma ö - röm - nap va - gyon,
Má - ri - a me - nyeg - ző - je, Ma va- gyon szent ün - ne - pe.

2. Angyalok is vigadnak,
Ékes koszorút fonnak
Menny s föld királynéjának,
A szép Szűz Máriának.
3. Egész mennyország vigad,
Egyedül pokol jajgat,
Mert a szép Szűz Mária
Sátánok megrontója.
4. Szent József, Szűz Mária,
Nézz e kis társaságra,
Mely menyegződ napjára
Jött, magasztalásodra.
5. Fogadd köszöntésünket,
Méltó üdvözlésünket,
Engedd, veled mennyekben
Legyünk szent menyegződben.

Magyarmajdány, Bodó Jánosné Ágoston Katalin (67), 2002

Dallamát vö. Szendrei-Dobszay-Rajeczky 1979, I/68g,h,i.; valamint dr. Karsai 1986, 589., 659.

68

KI NEGYSZÁZ ÉV ELŐTT

$\text{♩} = 60$

1. Ki negy - ven nap e - lőtt üd - vős - sé - günk - re
Le - jöt - tél az ég - ből bú - nős föl - dünk - re,

R.

Szállj be lel - künk haj - lé - ká - ba,

Ó, vi - lág vi - lá - gos - sa - ga!

2. Ki a Szűz méhében testbe öltöztél,
Hogy megmentsd az embert, emberré lettél,
R.
3. Ki, bár királya vagy az égnek s földnek,
A jászolyt választád szegény bölcsődnek,
R.
4. Ki az eget s földet felékesítéd,
Itt anyád pólyába takart be téged,
R.
5. Kit a hív pásztorok s a három bölcsek
Buzgó imádással megüdvözöltek,
R.

6. Kit, midőn a negyven napok elmúltak,
Bemutatott Szent Szűz Anyád az Úrnak,
R.
7. Ki megváltásunkért véred ontottad,
Érted egy pár galamb lón az áldozat,
R.
8. Ki példánk, Istenünk, atyánk, testvérünk,
Védőnk s Megváltónk vagy, irgalmazz nekünk,
R.

Feketető, Kéri István (60), 2001

Dallama a Rákóczi-nótával rokon (Kodály 1973, 65.), változatai: 161. sz.; *Szent vagy, Uram!* 1941, 134. sz.; Kodály 1973, 373., 374. sz.

69a

AZ ISTEN HÁZÁBA SIET

$\text{♩} = 100$

1. Az Is - ten há - zá - ba si - et az ál - dott Szűz Má - ri - a,
Kar - ja - in a kis - ded Jé - zus, az Is - ten - nek szent Fi - a.
Hogy a tör - vényt ő meg - tart - sa, ma - gát be - a - vat - tas - sa,
Áll a temp - lom aj - ta - já - ban több asz - szo - nyok - nak so - rá - ban.

2. Ő, kit Isten felmagasztal minden asszonyok felett,
Szüzességben szülte Jézust, a törvénynek engedett.
És fiát is bemutatta, s magát beavattatta,
Hogy mások is ezt követnék, és a törvényt meg nem vetnék.
3. Midőn az öreg Simeon Jézust kezébe vette,
Lelkében az angyaloknak nagy örömét érezte.
Üdvözítőjét ő áldja, és Istenét imádja,
Teljes léven Szentlélekkel felsóhajt, és így énekel:
4. Most bocsájtod el szolgálodat békességben, Istenem,
Mert az ígért Üdvözítő eljött, látta őt szemem.
Kit te adtál a népednek, fényére Izraelnek,
Világ világosságára, minden ember váltáságára.

5. Ó, légy velünk, kegyes Jézus, igaz világosságunk,
Ó, légy velünk, Szűz Mária, mint erős pártfogásunk.
Hogy az ősz Simeon után mondhassuk a végórán:
Most bocsátod el, ó, Isten, te szolgálodat békességben.

Feketető, Kéri István (60), 2001

Dallamának kezdetét vö. dr. Karsai 1986, 591.

69b

AZ ISTEN HÁZÁBA SIET

1. Az Is - ten há - zá - ba si - et az ál - dott Szűz Má - ri - a,
Kar - ja - in a kis - ded Jé - zus, az Is - ten - nek szent Fi - a.

Hogy a tör - vényt meg - tart - sa, s ma - gát be - a - vat - tas - sa,

Áll a temp - lom aj - ta - já - ban több asz - szo - nyok - nak so - rá - ban.

(További szövege megegyezik 69a szövegével.)

Csóka, Jasura József (54), 1998

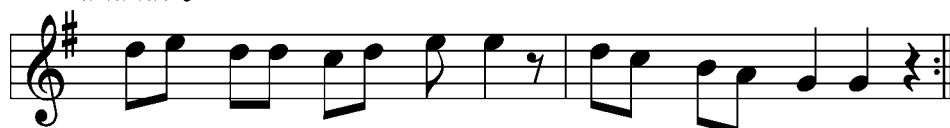
Szövegváltozata: Jósvey 1936, 284. sz., dallamváltozata: Jósvey 1936, 253. sz., lásd még:
Szendrei-Dobszay-Rajeczky 1979, F5.

NAGYBÖJTI ÉNEKEK

70

ISTEN ÁLDJON, TÜNDE JÁTÉK

Parlando ♩=80

1. Is - ten áld - jon tün - de já - ték, te vi - lá - gi é - let.
 Ti - éd vol - tam, meg - ta - gad - lak, és lel - kem - nek é - lek.

Ser - le - ged - ben telt a ked - vem és a föl - di kin - csen,

Meg - iz - lel - tem s meg - ta - nul - tam, hogy i - gaz jód nin - csen.

2. Tiszta mézzel csalogattál, úgy esengtem érte!
 Epe volt a poharadban, mikor ajkam érte.
 Csalfa hírrel hitegetted, ígértél nagyságot.
 Hiúságok hiúsága! Már szememmel látok.

3. Szívem immár magasabbra, igazabbra éhez:
 Szállni vágy a gyönyörűség örök kútfejéhez.
 Már előttem Isten arca s ama boldog ország,
 Már ezentúl annak élek, világ, Isten hozzád!

Csóka, Jasura József (54), 1998

Dallama a karácsonyi énekek dallamával rokon, lásd: Volly 1982, 247. sz; szövege: *Szent vagy, Uram!* 1941, 48. sz.

71

INDULJ MEG MÁR, SZEMEM

$\text{♩}=90$

72

A BÁNATBAN ELMERÜLVE

1. A bá - nat - ban el - me - rül - ve ősz - sze - se - reg - lett né - ped,
Szi - ve gyász - szal be van fed - ve, sí - rán - ko - zik e - lőt - ted.

Ó, fel - sé - ges Min - den - ha - tó, ki vagy e - gye - dül leg - főbb jó,

I - mád min - den ha - lan - dó

2. E negyvennapiszent böjtben Szent Fiad kinjairól
Megemlékezünk szívünkben keserves fájdalmiról,
Melyet értünk, bűnösökért, úgymond érdemtelenekért,
Szenvedett váltságunkért.

Feketető, Kéri István (60), 2001

Dallamát vö. Tárkányi-Zsasskovszky 1874, 148. sz.

73

HÍVÁSODRA, URAM

♩ = 62

1. Hi - vá - sod - ra, U - ram, szi - ned e - lé jár - ván

Üd - vöt ke - re - sek vé - red - ben, mely folyt a Gol - go - tán.

Ím, te - hoz - zád té - rek, U - ram, for - dulj hoz - zám,

És tisz - tits meg szent vé - red - ben, mely folyt a Gol - go - tán!

74

SZERETTÉL ENGEMET

1. Sze - ret - té l en - ge - met, sze - ret - lek té - ge - det, én Jé - zu - som.

Te meg - vál - tál, ér - tem hal - tál,

Kí - no - kat szen - ved - té l, ke - reszt - fán füg - göt - té l, én Jé - zu - som!

2. A pokol nem volna, mennyország elmúlna, én Jézusom.
Szeretnélek, kedvelnélek,
Mert te csak egyedül jó vagy, mindenestül, én Jézusom.
3. Tarts meg kegyelmedben, az igaz egy hitben, én Jézusom.
Reménységben, szeretetben,
Erősíts engemet, oltalmazd lelkemet, én Jézusom.

Feketető, Kéri István (60), 2001

Vö. Tárkányi-Zsasskovszky 1874, 150. sz.; Dobszay-Szendrei-Rajeczky 1988, IV(E)337b.

75

MAGASAN ÁLL A GOLGOTA ORMÁN

1. Ma-ga-san áll a Gol-go-ta or-mán a szent ke-reszt el-ha-gyot-tan, ár-ván.
Csak egy an-gyal zo-kog ott ma-gá-ban, el-me-rül-ve né-ma fáj-dal-má-ban.

Ó, ha én is ott le-het-tem vol-na,
mint a zá-por, könny-nyem úgy o-mol-na.

Min-den csepp vért száz-szor meg-csó-kol-nék,

s nem men-nék el so-ha töb-bé on-nét.

2. Vértől ázott a keresztnek fája, az angyalnak könnye csurog rája.
Sírva néz a töviskoszorúra, melytől elhalt az egeknek Ura.
Ó, ha akkor ott lehettem volna, folyna könnyem, de nem soká folyna,
Meghasadna, megrepedne szívem, ha zokognék a kereszt tövében.
3. Egyedül melletted állunk, Uram, néma szívvel és a bűnt megbánva.
Sok a bűnünk, mint a tenger árja, sír a lelkünk, tekints le reája.
Ó, ha mi ezt előbb tudtuk volna, lelkünk bűnnek rabja most nem volna,
Hogy te, Uram, a Golgota ormán minket vársz oly elhagyottan, árván.

4. Bánatos nép ezer fájdalmával jöttünk hozzád, kesergő imával.
Bűnt megbánni a szent kereszttel, megjavulni, Jézus, teéretted.
Ó, Úr Jézus, a hulló, szent könnyed könnyeinkkel összefolyni engedd.
Síró lelkünk egyedüli vágya, hogy az Úrnak könnye folyjon rája.
5. Sokan vannak, kik még nem ismernek, a bűnösök, kik téged kerülnek.
Hány keresztyén nem szeret még Téged, nem ismeri irgalmas fenséged.
Ó, ha tudnák, ki áll a Golgotán, kinek szíve nyitva a keresztfán,
Minden bűnös szent szívedhez menne, irgalmat ott Tőled esdekelne.
6. Porlepetten hosszú útról jöttünk, hogy e szent hely legyen menedékünk,
Imádkozni az egész világért, könnyet sírni az összes bűnőkért.
Ó, hogy tudjuk, hogy Te szeretsz minket, hogy elveszed a mi bűneinket,
A kitárt kéz szent melegségével hajolj hozzánk isteni tűz- s hévvel.
7. Megjártuk a Golgotának ormát, kisírtuk ott könnyeinknek árját,
Bús szívünknek ezer fájdalmától könnyebb lett a lelkünk e szent naptól.
Ó, Uram, mi már tudjuk, mily jó vagy, megígérted, hogy mindig mienk vagy,
Síró néped mindig melletted lesz, nem felejt el Téged, ó Szent Kereszt.
8. Visszatérve az erős szent hittel, az Úr Jézus szent szeretetével,
Nyílt hitünknek a szent világánál, bátorságot kerestünk az Úrnál.
Ó, hogy tudjuk, hogy erős lesz lelkünk, ha Te, Krisztus, leszel a vezérünk,
Mert Te vagy a győzelem és béke, félénk lelkünk ősi erőssége.
9. Megtámadhat, gyalázhat a világ, erős lelkünk a szent Golgotán áll,
Nem félünk mi semmiféle harctól, néma világ gúnyos kacajától.
Ó, Uram, csak Te velünk maradjál, szegény néped mindig melletted áll.
Ősi hitünk fellobogjon végre, éljen Jézus, ezt kiáltja néped.

Rábé, Kiss Dezsőné Makra Ilona (58), 2002

Magyarmajdány, Bodó Jánosné Ágoston Katalin (67), 2002

Hódegyháza, Jaksa Mihályné Katona Erzsébet (54)

Gubacskó Lajosné Katona Anna (58), 2002

Csóka, Jasura József (54), 1998

A kilencstrófás szövegváltozat Rábéről származik, dallamát mindenütt így éneklük, ti. a harmadik sor nincs lejjebb egy oktávval, ellentétben a *Hitélet* 1990, 82.B sz. és Szalay 2000, 34. sz. énekekkel.

76

HAMVAZKODJÁL, HÍVŐ LÉLEK

$\text{♩} = 92$

1. Ham - vaz - kod - jál, hí - vő lé - lek,
 Mert por - ba tér ez az é - let!
 A - kár - meny - nyit ör - ven - dez - tél,
 Ne fe - ledd, hogy por - ból let - tél!

2. Hamvazkodjál, te dúsgazdag,
 Mert javaid cserben hagynak,
 Évek szállnak, és maholnap
 Átadod mind földi pornak.

3. Hamvazkodjál, szegény ember,
 Viseld sorsod türelemmel!
 Hamu hull a győtrelemre,
 S irgalom a hű szívekre.

Feketető, Kéri István (60), 2001

Szövegváltozata: *Éneklő Egyház* 1986, 64. sz.; dallama: *Szent vagy, Uram!* 1941, 113. sz.

MI, GYARLÓ EMBEREK

Parlando ♩=68

1. Mi, gyar-ló em-be-rek, kik e föl-dön é-lünk,
Sok szo-mo-rú-sá-got és fáj-dal-mat é-rünk,
E vi-lág-nak ten-ge-rén e-ve-zünk.

R. Em-lé-kez-zünk,
por-ból let-tünk,
És hogy is-mét por-rá kell majd len-nünk.

2. Nincs nekünk e földön sehol nyugodalmunk,
Nincsen maradandó, bizonyos városunk,
Itt mindnyájan jövevények vagyunk.
R.

3. Csak egyedül mennybe igyekezzék szívünk,
Ott készítettett el állandóság nekünk,
Munka után mi örökös bérünk.
R.

4. Ne bizzunk veszendő világi pompához,
Csalfa reményekkel teljes hiúsághoz,
Mely hasonló múlandó árnyékhoz.
R.
5. Vétünkért a testet böjttel sanyargassuk,
Hív szolgálat alá szenvedéssel hajtsuk,
És egészen Istenhez hódítsuk.
R.
6. És midőn testünktől a tiltott étkeket
Megtagadjuk, és a hiú örömöket,
Őrizzük meg a büntől lelkünket.
R.

Csóka, Jasura József (54), 1998

Vö. Éneklő Egyház 1986, 63. sz.

78

ÉGI ALKOTÓNKNAK

$\text{♩} = 60$

1. É - gi al - ko - tónk - nak, szent sza - ba - dí - tónk - nak ad - junk há - lát zeng - ve itt!

Ki ma - gát o - d'ad - va ér - tünk ál - do - zat - ra meg - vál - tot - ta hí - ve - it.

R. Meg - halt mi - é - ret - tünk, kik bűn - ben szü - let - tünk, e - le - get tesz he - lyet - tünk.

2. Keserg az édesség, szenved a kegyesség, issza a kín poharát.
Beteg az orvosság, sír az égi jószág, az isteni jó barát.
R.
3. Ki a bajban ápol, ki mindent istápol, keresztet visz, elesik.
Szentek koronáját verik, taszigálják, rajt' szívünk meg nem esik.
R.
4. Égiek bíróját földiek bírálják, a sötét éj a napot.
Örök Ige hallgat, mentő szót nem hallat, a kínra átadatott.
R.
5. Az egek szentsége, angyalok szépsége daganattól éktelen,
Verik, ostromozzák, fájdalmát fokozzák, nincs számára kegyelem.
R.

6. Az élet adóját halálra hurcolják s a keresztre szegezik.
Isteni méltóság, végtelen magasság, hogy eshetett meg ez így?
R.
7. Hogy szívét átjárta az éles vasdárda, megnyílt a menny ajtaja.
Isten kincsszekrénye, bűnösök reménye lőn kinyílt szent oldala.
R.

Egyházaskér, Pópity Péterné Losoncz Erzsébet (75), 2002

79

JÉZUS, ÉN SZERELMESEM

$\text{♩} = 60$

1. Jé - zus, én sze - rel - me - sem, Mi - re jut - tál, ked - ve - sem,
 Min - de - nek - nek min - de - ne! An - gya - lok - nak é - kes - sé - ge,
 Csil - la - gok - nak fé - nyes - sé - ge,
 Föld - nek, ég - nek Is - te - ne, Föld - nek, ég - nek Is - te - ne.

2. Ó, véghetetlen szépség,
 Nincsen orcádon épség,
 Gyászba rejtezik színed.
 Hull a zsidók bösz haragja
 Rád, angyalok szent vigalma,
 Vért foly' édes mindened,
 Vért foly' édes mindened.

3. Kiterjesztve karjaid,
 Hogy bizzanak árváid,
 S térjenek üdvös útra.
 Szent szívedet felénk tárod,
 A gyarló embert így várod,
 Hogy vezesd élő útra,
 Hogy vezesd élő útra.

4. Nézz le, kegyes, a fáról,
 S drága véred áráról
 Szent szemedet le ne vedd!
 Kínjaidért, ó, szerelmes,
 Bűnösöknek légy kegyelmes,
 És a balról jobbra tedd,
 És a balról jobbra tedd!

Csóka, Jasura József (54), 1998

Változata: Jósvey 1936, 227. sz.

80

KITERJESZTÉ AZ ÉJ SZÁRNYÁT

Parlando ♩=74

1. Ki - ter - jesz - té az éj szár - nyát az O - laj - fa - hegy fe - lett,
E mély csen - den fo - hász száll át, az ég és föld meg - re - meg.

A - tyám, hogy - ha le - het - sé - ges, múl - jék el e kín - po - hár,

Le - gyen, kér - lek, e - lég - sé - ges a szen - ve - dés ár - ja már!

2. E bús fohász Krisztus ajka szívzaggató hangja volt,
Megindulna a kő rajta, arca halvány, mint a hold.
Atyám, Fiad halni készül, bár félelem szorongat,
Az ellenség vad kezéből kiváltom képmásodat.
3. Szent Atyádnál szólj mellettünk, nagy kint látott szenvedő,
Ha te kéred mihelyettünk, meg nem vethet minket Ő.
Ajánld neki értünk ontott verejtéked gyöngyeit,
S ó, gyógyítsd be bűnbe botlott lelkünk sok mély sebeit!
4. Anyám, anyám, hogyha tudnád, hogy halálra megy Fiad,
Mély gyászatot megsiratnád, elalélnál kín miatt.
Anyám, legyen telt vigasszal szíved e zord éjjelen,
Nincs ki engem megvigasztal, nincsen senki itt velem.

Csóka, Jasura József (54), 1998

Vö. Jósvay 1936, 231. sz.

81

JAJ, MIT HALLOK

82a

MEGJÁRTUK MÁR A SZENT KERESZTUTAT

Parlando ♩=84

1. Meg-jár - tuk már a szent ke - reszt - u - tat,

Me - lyen a szen - ve - dő Jé - zus ha - ladt.

Ó, bár mi is úgy jár - hat - tunk vol - na,

Jé - zus e - lőtt hogy ez ked - ves vol - na.

2. E szent utat előbb is Ő járta,
 Midőn vállán keresztjét hordozta.
 Hogy fölvitte a Kálváriára,
 Fölfeszíték Őt a keresztfára.

3. Fájdalmas, szentséges Szűz Mária
 A szent utat gyakorta megjárta,
 Hol szent Fia kinhelyét találta,
 Letérdepelt, könnyekkel áztatta.

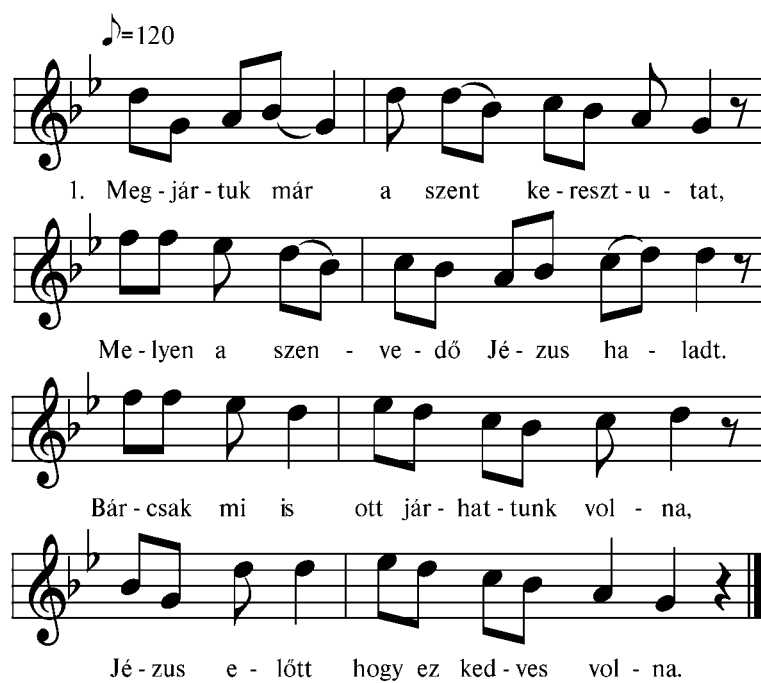
4. Kérjük mi is a Fájdalmas Anyát,
Kérje értünk szenvedő szent Fiát,
Hogy fogadja kedvesen imánkat,
Most elvégzett búcsújárásunkat.
5. Az Ő keserves kínszenvedése
Legyen lelkünknek üdvösségére,
Részeltesse a meghalt híveket,
A tisztítótűzben szenvedőket.
6. Dicsőség, imádás az Atyának,
Szentlélekkel áldott szent Fiának!
Tisztelet adassék Máriának,
Fájdalmas, szentséges Szűzanyának!

Csóka, Jasura József (54), 1998

Dallamának változatai: Vargyas 1981, 0259. sz.; dr. Karsai 1986, 636–637.

82b

MEGJÁRTUK MÁR A SZENT KERESZTUTAT

♩=120
1. Meg - jár - tuk már a szent ke - reszt - u - tat,
Me - lyen a szen - ve - dő Jé - zus ha - ladt.
Bár - csak mi is ott jár - hat - tunk vol - na,
Jé - zus e - lőtt hogy ez ked - ves vol - na.

Szaján, Palatinus Péterné Fekete Katalin (82), 2002

83

ÜDVÖZ LÉGY, ÉDES JÉZUSOM

$\text{♩}=54$

1. Üd - vöz légy, é - des Jé - zu - som,
 Ke - reszt - fán füg - gő Krisz - tu - som!
 Jobb ke - zed - nek ál - dott se - be,
 Vér és víz fo - lyik be - lö - le.

2. Üdvöz légy, édes Jézusom,
 Keresztfán függő Krisztusom!
 Bal kezednek áldott sebe,
 Vér és víz folyik belőle.

3. Üdvöz légy, édes Jézusom,
 Keresztfán függő Krisztusom!
 Jobb lábadnak áldott sebe,
 Vér és víz folyik belőle.

4. Üdvöz légy, édes Jézusom,
 Keresztfán függő Krisztusom!
 Bal lábadnak áldott sebe,
 Vér és víz folyik belőle.

5. Üdvöz légy, édes Jézusom,
 Keresztfán függő Krisztusom!
 Szent oldalad áldott sebe,
 Vér és víz folyik belőle.

Homokrév, Szabó Istvánné Csányi Margit (75), 2002

Dallamváltozata: 85., 96. sz.

84

JÉZUS KRISZTUS

Parlando ♩=78

1. Jé - zus Krisz- tus, Jé - zus Krisz - tus,

Ki a szent ke - reszt - fán ér - tünk meg- hal - tál,

I.

A te jobb ke - zed szent se - be ál - tal

Ir - gal - mazz, Jé - zus, kö - nyö - rülj raj- tunk!

5. vsz.: I.

szent szív se - bed

2. Jézus Krisztus, Jézus Krisztus,
 Ki a szent keresztfán értünk meghaltál,
 A te bal kezed szent sebe által
 Irgalmazz, Jézus, könyörülj rajtunk!

3. Jézus Krisztus, Jézus Krisztus,
 Ki a szent keresztfán értünk meghaltál,
 A te jobb lábad szent sebe által
 Irgalmazz, Jézus, könyörülj rajtunk!

4. Jézus Krisztus, Jézus Krisztus,
Ki a szent keresztfán értünk meghaltál,
A te bal lábad szent sebe által
Irgalmazz, Jézus, könyörülj rajtunk!
5. Jézus Krisztus, Jézus Krisztus,
Ki a szent keresztfán értünk meghaltál,
A te szent szívsebed által
Irgalmazz, Jézus, könyörülj rajtunk!

Csóka, Jasura József (54), 1998

85

LEHULLOTT A JÉZUS VÉRE

Parlando ♩=60

1. Le - hul - lott a Jé - zus vé - re

A szent ke - reszt - fa tö - vé - re,

Drá - ga - lá - tos szent tes - té - ből,

Öt mély - sé - ges se - be - i - ből.

2. De a földben nem maradtak,
Mint piros rózsák, kinyíltak.
A szent angyalok fölszedték,
Alázatosan tisztelték.	5. Nincs már hátra csak egy órám,
Elvégződik minden munkám.
Kifogy a keserű pohár,
Mely világkezdetől rám vár.
3. Jézus mondá az angyalnak:
Vidd fel mennybe szent Atyámnak,
Mondjad, keresztfámról küldtem,
Fogadja kedvesen tőlem.	6. Ádám keserű almája
Hozott e kínos halálra.
Jertek az én keresztfámhoz,
Üdvösségetek oltárához!
4. Ez a világ drága ára,
Sebeim kinyílt rózsája,
Mít nagy fájdalomban szültem,
Véres könnyekkel öntöztem.	7. Boruljatok le előtte
Szent Atyámhoz könyörögve,
Soha el ne felejtsetek,
Hogy meghaltam érettetek.

8. Üdvöz légy, Jézus szent vére,
Üdvösségünk drága bére!
Dicsőséges öt mély sebe,
Üdvöz légy, egész szent teste!

9. Áldott légy, ó, szent keresztfa,
Szent áldozat szent oltára!
Drága kereszteddel kérünk,
Nyisd meg az egeket nekünk!

Egyházaskér, Pópity Péterné Losoncz Erzsébet (75), 2002

Dallamának változata: 83., 96. sz.

86

JAJ, NAGY KEDVVEL TARTOTT

Parlando ♩=72

1. Jaj, nagy kedv-vel tar- tott Sze- rel- mes szü- löt- tem,
 Ki nél- kül már e vi- lág- ban Hol- tig ár- va let- tem.

2. Hol vagy, két szememnek
 Tündöklő világa,
 Elepedett, bús szívemnek
 Csendes boldogsága?

3. Mondjátok meg nekem,
 Ó, ti magas hegyek,
 Szülöttömet megkeresni
 Vajon merre menjek?

4. Mutassatok utat,
 Ó, ti olajkertek,
 Szülöttömet hol fogták meg,
 S véle merre mentek?

5. Ó, ti nagy göröngyös,
 Éles kövű utak,
 Szent Fiamnak vércseppjei
 Látom, rátok hulltak.

6. Enyhítsd siralmadat,
 Keserves Szűzanya,
 Mert szent Fiad majd feltámad,
 Mint mondotta vala.

7. Mi is síránkozzunk
 Úr Jézus anyjával,
 Lágyítsuk meg nagy fájdalmát
 Szemünk harmatával!

Csóka, Jasura József (54), 1998

Változatai: Vargyas 1980, 0191. sz.; Éneklő Egyház 1986, 94. sz.; Kájoni János énekeskönyvében is föltűnik (Bálint 1976a, 246.)

Ó, ÉN GYÁSZBA BORULT

$\text{♩} = 60$

1. Ó, én gyász-ba bo-rult, sze-ren - csét - len a - nya,
 Ki - nek a he-gyes tör szí-vét á - tal - jár - ta.

Jaj, mert szent Fi - a - mat a ke - reszt-fán lá - tom,

Meg - ö - lel - ném, jaj, de le - ven - ni nem bí - rom.

2. Reszketnek tagjaim, mindjárt leroskadok,
 Ártatlan bárányom, éretted meghalok!
 Ó, drága keresztfá, hajolj le a földre,
 Szerelmes magzatom add vissza ölembe!
3. Siessetek ide, ó, bűnös emberek,
 A szent keresztfára sirva tekintetek!
 Nézzétek, szent Fiam karjait kitarja,
 Ha megtértek, akkor ölelésre nyújtja!
4. Árvák és özvegyek kegyes szószólója,
 Szólj értünk Jézusnál, fájdalmas Szűzanya!
 Anyai karoddal ölelj át bennünket,
 Amint megölelted drága szülöttödet!

Csóka, Jasura József (54), 1998

Dallamát vö. 15. sz.

88

Ó, JAJ NEKEM, BÚS ANYÁNAK

1. Ó, jaj ne-kem, bú-s a - nyá - nak, ó, jaj ne-kem, Má - ri - á - nak,
 Ki itt ál - lok fé - lig hol - tan nagy fá-j - da - lom - ban!
 Jaj, vi - rá - gok, bú vi - rá - ga, szűz szí - vem ki - té - pett á - ga,
 Óh, e - gyet - len szép re - mé - nyem, szent Fi - am, vé - rem!

2. Nap olyan nem jön az égre, bánatom hogy jutna végre,
 Hogy szememből kiapadna könnyeim patakja.
 Mint madaré száraz ágon, olyan lett az én világom,
 Szívemnek nem lesz nyugalma, mert meg vagy halva.
3. A mostoha zsidó nemzet nekem, ó, mily nagy gyászt szerzett,
 Jaj, ki lesz már e világon az én istápom?
 Szűz leányok, gyöngyvirágok, ültessetek gyászvirágot
 Golgotának tetejére, hol elfolyt vére!
4. Fiamért míg itt búsongok, földjete be, pálmalombok,
 Ellenségek hogy ne lássák könnyeim folyását.
 Drága kincsem, boldogságom, szép vonásid már nem látom,
 Gyöngye karod nem ölelget, kiadtad lelked.

5. Köszönöm a nagy kegyelmet, mely őrt állott éltém mellett,
Jól pihentem, jól nyugodtam az áldásidban.
Nem nyitod meg már ajtómat, még csak hírt sem hallok rólad,
Kiskertem legszebb virága, elhervadt ága.
6. Vigasztalóm voltál nekem, mindig szántad özvegységem,
Most vagyok csak özveg-árva: sirba vagy zárva.
Az én lelkem törrel rakva, legyen az Úr akaratja,
Míg meglátlak szép hazádban, mennyországodban.
7. Meghalt Fiam, édes vérem, szent szívedet arra kérem:
Légy vára a bánkódóknak, őre a jóknak.
Enyhítsd bűját a világnak, kik szenvedni veled vágynak,
Kik tehozzád jönnek hittel, az égbe vidd fel!

Csóka, kéziratos kántorkönyv (dallama)
Szaján, kézirat (szövege)

89

Ó, JAJ NÉKEM, MÁRIÁNAK

$\text{♩} = 110$

1. Ó, jaj né - kem, Má - ri - á - nak,
 Jaj, ke - ser - ves egy a - nyá - nak!
 Jaj, mely nagy bá - nat - ban va - gyok,
 Mert már tu - dom, ár - va va - gyok.

2. Rárohantak szent Fiamra,
 A farkasok bárányomra,
 Jaj, már tudom, hogy megölték,
 Keresztre fölfeszítették.

3. Odavan már reménységem,
 Kiben bízott az én lelkem.
 Jaj, hát most már hova menjek,
 Vigasztalást, jaj, hol vegyek?!

4. Szánjatok meg, jó barátim,
 Kik tudjátok árvaságim,
 Jaj, mert megszakad a szívem,
 Haldoklik már szép szülöttem.

5. Zászló, látom, hogy már lobog
 A zsidóság örül, dobog,
 Jaj, fogjatok, mert meghalok,
 Lábaimon nem állhatok.

<p>6. Édes Fiam, jaj, mit szóljak?
Jaj, de nagy kínokban látlak
Szép szemeid felfordultak,
Szent tetemid elsárgultak.</p>	<p>9. Vajon van-e, ki levenne,
És ölembe helyeztetne?
Ó, jaj, szerelmes magzatom,
Jaj, de sok sebeid látom!</p>
<p>7. Szent lelkedet már kiadtad,
Véredet mind kifolyattad,
Én lelkemet árván hagytad,
De mennyeket megnyitottad.</p>	<p>10. Által van oldalad verve,
Egy dárdával sebesítve,
Én szívem is hegyes törrel,
Rakva van keserűséggel.</p>
<p>8. Testedet bár levehetném,
Karjaimmal ölelhetném!
Jaj, de magas a keresztfá,
El nem érlek, Fiam, rajta!</p>	<p>11. Nagyfájdalmú Szűz Mária,
Bűnösöknek szószólója,
Esedezz értem Jézusnál,
Most és halálom óráján!</p>

Szaján, Palatinus Péterné Fekete Katalin (82), 2002

Dallamát vö. Tárkányi-Zsaskovszky 1874, 285. sz.; Szendrei-Dobszay-Rajeczky 1979, II/75.

90

ADJ, JÉZUS, SZÍVEMBE

1. Adj, Jé - zus, szí - vem - be kí - nos fáj - dal - ma - kat,
Le - gyen ma két sze - mem könny - től á - radt pa - tak!

Hogy én is, mint é - des szü - lőd,
Kín - ha - lá - lod gyá - sza fő - lött

Tisz - ta szív - ből sír - has - sak, S ne - ked há - lát ad - has - sak.

2. Mária, tenger kín hétfájdalmú szüze,
Paradicsomkertnek lehajló, bús füze,
Mely kín dülta a kebledet,
Midőn láttad szülöttedet
A szenvedés kárpadján,
A megváltás nagy napján.

3. Az egész világnak fájdalmát viseléd,
Átérezted a kín végtelen tengerét.
Ott álltál a kereszt alatt,
A vércseppek rád hulltanak.
Ó, hogy le nem roskadtál,
Szeplőtelen liljomszál!

4. Keresztfa virága, megváltó Krisztusom,
Beteg vagyok érted, légy lelki orvosom!
Átvert szíved vércseppjei,
Szűzanyádnak gyöngykönnyei
Segítsenek az égbe,
A boldogság révébe.

Csóka, kéziratos kántorkönyv

91

GYÁSZBA BORULT

$\text{♩} = 60$

1. Gyász-ba bo - rult Is - ten csil - lag - vá - ra,
Füg - gönyt von - tak a menny ab - la - ká - ra,
Meg - halt, meg - halt a szép - lőt - len Bá - rány,
Vér - rel á - zott Szent Ke - reszt ol - tá - rán.

2. Temetésre lejött a mennyország,
Könnytől áznak az angyali orcák.
Sír, zokog a fiavesztett gerle,
Égig ér a Szűzanya keserve.

3. Élet Ura, meghaltál lelkünkre,
A sátánnak országa most dőlt le.
Szűzanyádnak fájdalmát tekintsed,
Add meg nekünk a mennyei kincset.

4. Öltözzön ma az öröm is gyászba.
Jaj, kínok közt nézek fel rád, gyász fa,
Ó, hajolj le szentséges terheddel,
Jézusomat éntőlem ne vedd el.

Feketető, Kéri István (60), 2001

Vö. Hozsanna 1997, 67.B; közeli dallamváltozata: Bodor 1999, 6. sz.

92

NÉZZ, KERESZTÉNY, A KERESZTRE

1. Nézz, ke- resz-tény, a ke - reszt - re, öltö ső - tét gyászt bús lel- ked- re!
Nézd, mit szen-ved a leg - szen -tebb, s hogy halt meg az, ki bűnt nem tett!

Kál - vá - ri - a - hegy- nek or - ma a ha -lál - nak lón si - ral- ma.

2. A keresztfa árnyékában térdre hullva egy világ van.
Nyitva áll a menny fölötte, angyalsereg leng körötte.
A reménység fája zöldell, kibékült az ég a földdel.
3. Szent keresztfa, átölelek, légy mindig a szívem mellett,
Te vagy kincsem, arany ágom, örömöm és boldogságom.
Nézz, keresztény, a keresztre, öltö sötét gyászt bús lelkedre!
4. Jézus, bűnünk zsoldját vedd el, jelölj meg szent kereszteddel!
Ó, szánd meg azt, aki megtér, aki tőled kegyelmet kér,
Részesítsd sok érdemedben, lelkünket az égbe vidd be!

93a

KIRÁLYI ZÁSZLÓK LOBOGNAK

1. Ki - rá - lyi zász - lók lo - bog - nak, Fény - lik tit - ka ke - reszt - fá - nak,

Mi - az é - let meg - ö - le - tett, S ha - lá - lá - val nyert é - le - tet.

2. Vérrel, vízzel foly oldala,
Mit megsebesített vala
Bűneink éles dárdája,
S így mosogat annak árja.

4. Áldott fa, mely e nagy király
Szent vérében ragyoghattál!
Jeles gyökér, hogy törzsöke
Ily szent tagokhoz érhető.

3. Ím, betelt amit hirdete
Dávid királynak éneke,
Melyben jövendölt így szólván:
Uralkodik Isten a fán.

5. Boldog fa, lelkünk zálogát,
Mely karjaidra felfogád,
S minket kimentve megtöréd
Lelkünk halálos ellenét.

6. Ó, Szent Kereszt, reménységünk,
Üdvöz légy, mi békességünk,
Nyerj a híveknek malasztot
Bűnösöknek bocsánatot!

93b

KIRÁLYI ZÁSZLÓK LOBOGNAK

1. Ki - rá - lyi zász - lók lo - bog - nak, Fény - lik tit - ka ke - reszt - fá - nak,

Min az é - let meg - ö - le - tett, S ha - lá - lá - val nyert é - le - tet.

(További szövege megegyezik 93a szövegével.)

Csóka, Jasura József (54), 1998

Változatai: Jósvey 1936, 245. sz.; Tárkányi-Zsaskovszky 1874, 159. sz.

94a

ÉN NEMZETEM

$\text{♩} = 80$

1. Én nem - ze - tem, zsi - dó né - pem,
 Te - el - le - ned mit vé - tet - tem,
 Hogy tő - led ha - lált szen - ved - tem,
 Fe - lelj meg im - már én - ne - kem.

2. Én tégedet Egyiptomból
 Kihoztalak nagy rabságból,
 Te engem kedves hazámból
 Kivetél a szent városból.

3. Egyiptomból kimentedben
 Nyílást tettem a tengerben,
 Te mellemet megnyitottad,
 Lándzsáddal vérem ontottad.

4. A pusztában itattalak,
 És mannával tápláltalak,
 Te epével itattál meg,
 És ecettel kínáltál meg.

5. Ellenséged én megvertem,
 A fáraót elvesztettem,
 Te ostorral verted testem,
 Talpig vérbe elkeverted.

6. Én Kánaán dús földjére
Bevittelek nagy bőségre,
Te Golgota zord hegyére
Vittél engem szenvedésre.
7. Én szőlőmbe ültettelek,
Szép esőssel öntöztelek,
Jó gyümölcsöt nem termettél,
Latrok közé feszítettél.

Feketető, Kéri István (60), 2001

94b

ÉN NEMZETEM

$\text{♩} = 80$

1. Én nem-ze-tem, zsi-dó né-pem, Te-el-le-ned mit vé-tet-tem,
Hogy tő-led ha-lált szen-ved-tem, Fe-lelj meg im-már én-ne-kem.

(További szövege megegyezik 94a szövegével.)

Csóka, Jasura József (54), 1998

Változatai: *Szent vagy, Uram!* 1941, 81. sz.; Jós-vay 1936, 244. sz.

95

URUNK MENVÉN OLAJFÁK HEGYÉRE

Parlando ♩=60

1. U - runk men - vén O - laj - fák he - gyé - re,

Ot - tan e - sék ál - dott két tér - dé - re.

Szent Aty - já - nak, hogy len - ne ked - vé - re,

Mond-ván, így szól en - gesz - te - lé - sé - re:

2. Rakva vagyok véres izzadással,
Félelemmel és szorongatással,
Mindhalálig nagy szomorúsággal,
Betöltöttem lelki bágyadsággal.

3. Láttuk immár, nincsen ékessége,
Úr Jézusnak változó szépsége,
Szent testének lett nagy veresége,
Úgy bánt vele zsidók dühössége.

4. Régtől fogva kik velem valának,
Jó barátim engem elhagynak,
Tanítványim tőlem távoznak,
Álnok zsidók reám rohanának.

5. Végóráján Urunk halálának
Csuda dolgok földön láttatának,
Mert falai templom kárpitjának
Megrepedvén ketté szakadának.

6. Jó szőlőmnek én választottalak,
És mint szőlővesszőt plántáltalak.
Gyerme kemnek téged fogadtalak,
Ellenségtől megoltalmaztalak.
7. Urunk, Jézus most körülvételik,
Mint ártatlan bárány, megkötetik,
Hóhéroktól halálra vitetik,
Magas hegyre fel is vezetetik.
8. Jeruzsálem, lásd veszedelmedet,
Felébredvén hadd el sok vétke det!
Változtasd meg szép öltöze tedet,
Engeszteljed kegyes Istene det!
9. Ó, én népem, indulj fájdalomra,
Bús ügyedben gerjedj siralomra,
Tekints, kérlek, kegyes jó voltodra,
Légy már nekem vigasztalásomra.

Csóka, Jasura József (54), 1998

Dallamát vö. Vargyas 1981, 0312. sz.; Volly 1982, 49. sz. (Mária-ének); *Éneklő Egyház* 1986, 815. sz.

JÉZUS GETSZEMÁNI-KERTBEN

$\text{♩} = 74$

1. Jé - zus Ge - ce - má - ni kert - ben,
 Fönn az O - laj - fák he - gyé - ben
 Tér - den áll - va i - mád - ko - zik,
 Pi - ros vér - rel iz - za - do - zik.

2., 7. vsz.: 1. 3. vsz.: 1. 3., 8. vsz.: 2.

- ton es - te
 - tőr - tő - kőn
 nap-ján mit fogsz ten - ni
 - lem-
 én

2. Virágszombaton este
 Mária Fiát kérdezte,
 Hogy nagyhéten mi lesz dolga
 Szent Fia neki mondotta.

3. Virágvasárnapján mit fogsz tenni,
 Szent Fiam, mit fogsz szenvedni?
 Akkor, anyám, király leszek,
 Jeruzsálembe bemegyek.

<p>4. Hát majd hétfőn mit fogsz tenni?
Szent Fiam, mit fogsz szenvedni?
Akkor, anyám, beteg leszek,
A templomba nem mehetek.</p>	<p>9. Te a kereszt alatt leszel,
Kezeiddel el nem érhetsz,
Kezeiddel le nem vehetsz,
Szűz öledbe nem fektethetsz.</p>
<p>5. Hát nagykedden mit fogsz tenni?
Szent Fiam, mit fogsz szenvedni?
Akkor, anyám, vándorolok,
Az utakon le s föl járok.</p>	<p>10. Nagyszombaton mit fogsz tenni?
Szent Fiam, mit fogsz szenvedni?
Akkor, anyám, koporsómba
Leszálok gyászos síromba.</p>
<p>6. Hát nagyszerdán mit fogsz tenni?
Szent Fiam, mit fogsz szenvedni?
Anyám, Getszemáni-kertbe
Fölmék, Olajfák hegyére.</p>	<p>11. Húsvét napján mit fogsz tenni?
Szent Fiam, mit fogsz művelni?
Akkor, anyám, föltámadok,
Dicsőségben uralkodok.</p>
<p>7. Hát nagy-, zöldcsütörtökön
Jaj, szent Fiam, mit szenvedel?
Akkor, anyám, hamis Júdás
Engem harminc pénzért elád.</p>	<p>12. Húsvét után ötven napra,
Piros pünkösöd hajnalára
Elküldöm a vigasztalót,
A fehér színű galambot.</p>
<p>8. Nagypénteken mit fogsz tenni?
Szent Fiam, mit fogsz szenvedni?
Akkor, anyám, egy keresztre
Föl leszek én majd feszítve.</p>	<p>13. Pünkösöd után nyolcvan napra,
Nagyboldogasszony napjára
Fölviszlek a mennyországba,
A mennyei boldogságba.</p>

Rábé, Kiss Dezsőné Makra Ilona (58), 2002

Magyarmajdány, Bodó Jánosné Ágoston Katalin (67), 2002

Hódegyháza, Jaksa Mihályné Katona Erzsébet (54)

Gubacskó Lajosné Katona Anna (58), 2002

Aranymiatyánk címmel is ismert, lásd: Erdélyi 1976, 245. sz., valamint Nyisztor Ilona: Moldvai Szentes Énekek, CD. A dallam változatai e könyvben: 83., 85. sz.

EGYKOR A KIS NÁZÁRET BEN

 1. Egy - kor a kis Ná - zá - ret - ben,
Kis Jé - zus szől - lős - kert - jé - ben

 Két ró - zsa - fa zöl - det vi - rult,

 Mind a ket - tő ősz - sze - bo - rult.

2. Az egyik, mint a hó, fehér,
A másik piros, mint a vér,
Szűz Mária gyakorta ott
Este, reggel imádkozott.	5. Két szál rózsád zöld lombjáról,
A fehérből és pirosból,
Kis fűrészszel fűrészszel,
Abból keresztet készítek.
3. Megnyílt a kert ajtaja,
Örök igazságnak fala,
Tiszta hófehér köntösbe
Kis Jézus azon lépett be.	6. Díszesen ékesítette,
Szentséges anyjához vitte,
Örömtől sugárzó arccal
Így szólt szelíd mosolygással:
4. Kis fűrészszel tart kis kezébe,
Úgy lép Szűz Anyja elébe.
Szűzanyának emígy szóla:
Meg ne döbbenj, szent Szűzanyám!	7. Nézd, Szűzanyám, Jézusodat,
A te kedves magzatodat!
Tizenhárom éves vagyok,
Keresztet csinálni tudok.

8. Halványul Mária arca,
Nagy a lelke, szíve harca,
Titkos, nagy fájdalmat érzett,
Szent Fiára búsan nézett.
9. Kérdi Jézust önérettel,
Szívszorongva, bús könnyekkel:
Magzatom, kérlek, mondd meg ezt,
Mit jelent e rózsakereszt?
10. Anyám, azért készítettem,
Csókolj meg érette engem,
Tenszívem érette dobog,
Forró lángja feléd lobog.
11. Szól a kisdéd mosolyogva,
Szűz Anyjának csókot adva:
Ím, ez lesz a keresztoltár,
Kin függök majd a Golgotán.
12. Te vagy rózsák királynéja,
Szent Kereszt a fák királya.
Szűzanyám, ne sírj, ne könnyezz,
Mindkettőnknek a sorsa ez.
13. Engem példáz piros rózsá,
Lásd, még el nem jön az óra.
Fehér rózsá téged példáz,
Te majd a kereszt alatt állsz.
14. Még húsz esztendőm van vissza
Míg szent vérem a föld issza.
Szűzanyám, kérlek tégedet,
Vedd kezébe e keresztet,
15. Vidd ki Libánus hegyére,
Kis csörgőpatak szélére,
Szíved, lelked bánatába,
Ültesd cédrusfa árnyába.
16. Húsz esztendő zöld tavasza
Ezt új életre fakasztja,
Hervadt rózsák ezen nyílnak,
Engem és téged gyászolnak.
17. Keresik még Jézus szavát.
Szent Szűz a rózsakeresztfát
Libánus hegyére vitte,
Cédrusfa alá ültette.
18. Azon a viruló tavasz
Zöld lombot és bimbót fakaszt.
Csipkebokor lett belőle
Szűz Mária emlékére.
19. Melynek kétszínű virága,
Piros-fehér a rózsája,
Jó keresztény, rá figyelmezz,
Jézus rózsakeresztje ez.

Rábé, Kiss Dezsóné Makra Ilona (58), 2002

Magyarmajdány, Bodó Jánosné Ágoston Katalin (67), 2002

Oroszlámos, Faragó Istvánné Takács Irén (83), 2002

Változatai: dr. Karsai 1986, 602–604. (hatsoros); Csorba 1988, 257–258. Dallamát vö. a 185. számú ének dallamával.

98

MIKOR AZ ÚR JÉZUS

$\text{♩} = 72$

1. Mi - kor az Úr Jé - zus E - zen a föl - dőn járt,
 Ron - gyos - ru - há - já - ban Kol - dul - ni is el - járt.

2. Beméne egy házhoz,
 Regina asszonyhoz,
 Alamizsnaképpen
 Kenyeret kére ott.

3. Szent Regina asszony
 Keservesen síra,
 Mert hetedmagával
 Árvaságra jutta.

4. Nincs több egy pénzínél,
 Azt is mástól kapta,
 Az Úr szent nevében
 Azt is odaadta.

5. Megköszönte Jézus
 Kapott alamizsnát,
 Szent Regina asszony
 Szíves adományát.

6. Menj ki, Péter, menj ki,
 Tekints fel az égre!
 Látom, Uram, látom
 Mennyegeknek országát,
 (a dallam második felére:)
 Szent Regina asszony
 Terített asztalát.

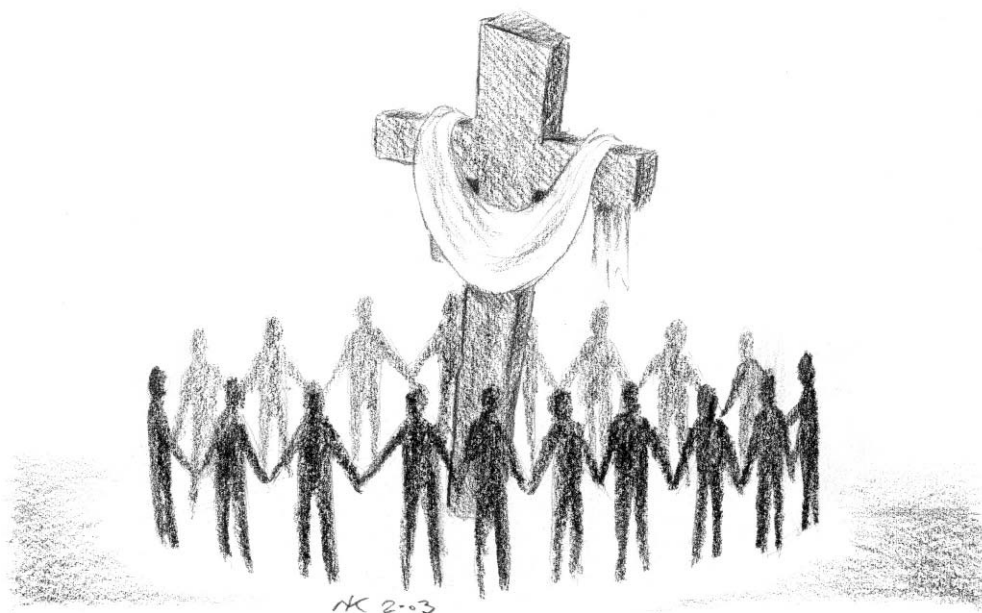
7. Kivirágzott rajta
 A sok alamizsna,
 Angyalok leszedik,
 Mennyet örvendeztetik.

8. Szent Regina asszony,
 Te vagy boldog asszony,
 Példádat kövesse
 Eztán minden asszony!

Szaján, Palatinus Péterné Fekete Katalin (82), 2002

Változata: Bodor 1999, 7. sz.

HÚSVÉTI ÉNEKEK

99a

FÖLTÁMADT KRISZTUS E NAPON

$\text{♩} = 80$

I. Föl - tá - madt Krisz - tus e na - pon,

Al - le - lu - ja, há - la le - gyen az Is - ten - nek!

(a többi versszakban:)

2. Hogy az ember vigadozzon, Alleluja ...

3. Szörnyű halált ki szenvedett, Alleluja...

4. Váltván bűnös embereket, Alleluja...

5. Szent asszonyok koporsóhoz, Alleluja...

6. Visznek kenetet Krisztushoz, Alleluja...

7. Fényes angalt ők látának, Alleluja...

8. S boldog szótát hallának, Alleluja...

9. Ó, félénk asszony-emberek, Alleluja...

10. Galileába menjetek, Alleluja...

Csóka, Jasura József (54), 1998

99b

FÖLTÁMADT KRISZTUS E NAPON

$\text{♩} = 70$

I.

I. Föl - tá - madt Krisz-tus e na - pon,

Al - le - lu - ja, há - la le - gyen az Is - ten- nek!

(a többi versszakban:)

I.

(Szövege 94a szerint.)

Feketető, Kéri István (60), 2001

Vö. Éneklő Egyház 1986, 99., 100. sz.

100

SZOMBAT ELSŐ NAPJÁRA

Parlando ♩=60

1. Szom-bat el - ső nap - já - ra El - men - tek vir - rad - tá - ra

Má - ri - a és Mag - dol - na Jé - zus - nak sír - hal - má - ra.

2. De amint odaértek,
Szívükben megrettentek,
Mert a föld megindula,
És az Úrnak angyala	5. Mond az angyal: Mit féltek?
Vajon kitől rettegetek?
Tudom, hogy kit kerestek,
De már itt nem lelitek.
3. Az egeből leszálla,
A sírbolthoz járula,
Róla elhengerítvén
A követ s reá ülven	6. Mert Ő már feltámadott,
Amint rég megmondatott.
Jertek ide, lássátok,
Hogy nincs már itt Uratok.
4. Villámlott tekintete,
Fénylett az öltözete.
Az örök megrettentek,
Mint halott, olyá lettek.	7. Mondjátok mindnyájának,
Az Ő tanítványinak,
Hogy majd Galileában
Meglátják valójában.
8. Alleluja, dicsőség
Legyen neked, nagy Fölség!
Alleluját éneklünk,
Vedd kedvesen, Istenünk!	

Egyházaskér, Pópity Péterné Losoncz Erzsébet (75), 2002

Dallamát vö. Szendrei-Dobszay-Rajeczky 1979, I/68f.

101

ÜDVÖZ LÉGY, DRÁGA NAP

Parlando ♩=60

1. Üd-vöz légy, drá - ga nap, na - pok -nak ki - rá - lya,
Te vagy re - mény - sé - günk fé - nyes ko - ro - ná - ja.

Üd - vöz légy, szép hús - vét nap - ja,
Szent hi - tünk-nek vagy a - lap - ja,

Osz - lik lel - künk bú - ja, Al - le, al - le - lu - ja.

2. Nagy dicsőség legyen az égi Fölségnek,
Ki a gyászhalálnak álmából fölébredt.
Tőled, ó, sír, már nem félünk,
Nem hiú a mi reményünk,
Jézus a tanúja,
Alle, alleluja!

Csóka, Jasura József (54), 1998

102

SZÉP, RAGYOGÓ NAPUNK TÁMADT

1. Szép, ra - gyo - gó na - punk tá - madt,
Mi - vel Krisz - tus ma fel - tá - madt.

Ör - vend - jünk, ví - gad - junk,
Re - beg - je hön aj - kunk:

Al - le, al - le - lu - ja!

2. A hívők mind együtt voltak,
És könnyezték a nagy holtat.
Közöttük, ím, egyszer
Megjelent a Mester,
Alle, alleluja!

3. Egy angyal ült fényben ottan,
S szólt hozzájuk meghatottan:
Nincs már itt, feltámadt,
Múlják el a bánat,
Alle, alleluja!

4. Jézus szent feltámadása
Annak legfőbb bizonyága,
Hogy mi is majd egykor
Fölkelünk a sírból,
Alle, alleluja!

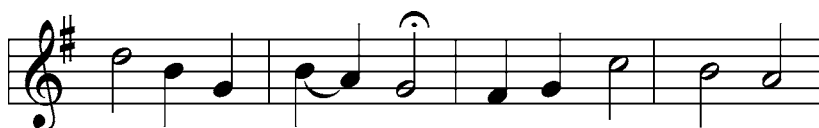
5. Leborulunk és imádunk,
Ó, feltámadt, nagy királyunk.
Ha nyílik sírhalmunk,
Légy mennyben jutalmunk,
Alle, alleluja!

Csóka, kéziratos kántorkönyv

Vö. *Szent vagy, Uram!* 1941, 90. sz.

103

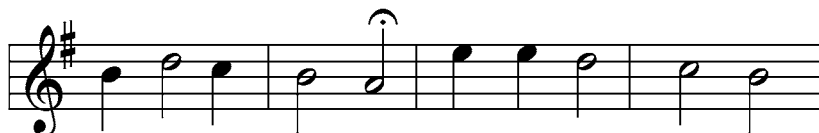
HÚSVÉT NAGY NAPJA

1. Hús - vét nagy nap - ja, hi - tünk a - lap - ja,
A fény - ő - zön - ben, a szent ő - röm - ben

üd - vöz - légy, szép na - pok leg - szeb - bi - ke!
Krisz - tus - sal fel - tá - mad keb - lünk hi - te.

I - má - dunk té - ged, di - csó - ség né - ked,

ő - rök é - let U - ra, al - le - lu - ja!

2. Már eltökéljük, szentül ígérjük, hogy csak neked élünk, ó, Jézusunk.
Tehozzád térünk, esengve kérünk, légy nekünk is mennyben kalauzunk.
Imádunk téged, dicsőség néked,
Örök élet Ura, alleluja.

Csóka, kéziratoss kántorkönyv

104

ÜDVÖZÍTŐNK FELTÁMADOTT

$\text{♩} = 72$

1. Üd - vő - zítőnk fel - tá - ma - dott,
 Szen - tel - jük ví - gan e na - pot,
 Zen - ge - dez - zünk: al - le - lu - ja
 Al - le - lu - ja, al - le - lu - ja

2. A Messiás feltámadott,
 S mi felőle megíratott,
 Az mind híven valósula,
 Alleluja, alleluja!

3. Reménységünk feltámadott,
 S nekünk bizonytságot adott,
 Hogy ő a kegyelem kútja,
 Alleluja, alleluja!

4. Vigasztalónk feltámadott,
 S megnyihé a bánatot,
 Mely az ember szívét dúlja,
 Alleluja, alleluja!

5. Örömnepünk feltámadott,
 S ránk oly szép hajnal virradott,
 Melyre ég s föld megvidula,
 Alleluja, alleluja!

Feketető, Kéri István (60), 2001

Vö. Tárkányi-Zsaskovszky 1874, 176. sz.

105

GYŐZEDELMI ÉNEK HARSOG

1. Győ - ze - del - mi é - nek har - sog,
El - vég - zé a hős a har - cot,

Ki a sír - ban nyug - vék hal - va, Mint ír - va volt, har - mad nap - ra

Fel - tá - ma - dott az ég U - ra,

Ör - ven - dez - zünk, a gyász meg - szűnt, al - le - lu - ja!

2. Feltámadott harmadnapra,
Szűz anyját megvigasztalta.
Látták őt a tanítványok,
Limbusba is alászállott.
R.

3. Tündöklük a sír homálya,
Föl van törve erős zára,
Jézusunk feltámadása
Bíbor hajnal hasadása.
R.

4. Húsvétunknak szent báránya
Élők s holtak nagy bírása,
Dicső, szent feltámadásod
Térítse meg a világot.
R.

Csóka, kéziratos kántorkönyv

106

DICSŐSÉG ÉS HÁLA

1. Di - cső - ség és há - la az é - gi ki - rály - nak,
Ki pén - te - ken meg - halt, s va - sár - nap föl - tá - madt.

Mint Jó - nás a hal gyom - rá - ból, ő is ki - szállt mély sír - já - ból,

Al - le, al - le - lu - ja, győ - zött a menny U - ra!

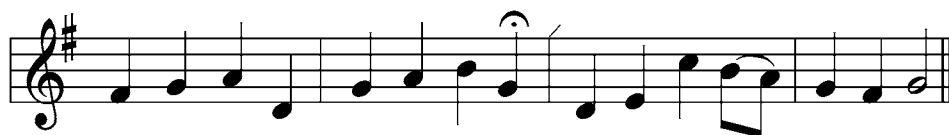
2. Az egek győzelmi énekeket zengnek,
Örvendnek, vigadnak a mennyei szentek.
Az ég és föld örömmel telt, mert sirjából Krisztus felkelt,
Alle, alleluja, győzött a menny Ura!
3. Ki szent vére árán bennünket megváltott,
Kérjük a hatalmast, a dicső Megváltót:
Hogy tetőzze be üdvünket, vigye égbe majd lelkünket,
Alle, alleluja, győzött a menny Ura!
4. Adj, Uram, malasztot, hogy szentül élhessünk,
Jó véget érhessünk, mennyekbe mehessünk.
S imádhassunk mindörökké ott, hol halál nem lesz többé,
Alle, alleluja, győzött a menny Ura!

107

Ó, EGEK, VIGADJATOK

1. Ó, e - gek, vi - gad - ja - tok, Jé - zu - sért kik sír - ta - tok!
Csil - la - gok, ra - gyog - ja - tok, Kik ho - mály - ban vol - ta - tok!

Nap - ke - let van, itt a szép fény, Föl - kel a ke - gyes re - mény.

2. Hála neked, szent Atyánk,
Hogy tekintesz vissza, ránk,
Szent hitünket nyugtatod,
Bánatinkat altatod.
Gyászöléből a halálnak
Kihozod, akik várnak.

3. Fölkel az, ki megfeszült,
És minekünk éltet szült.
Drága teste fénylik már,
Mint égen a napsugár.
Örömet hoz testeinknek,
Benne kik reménykednek.

4. Légy velünk, édes Jézus,
Vétkeinkért el ne fuss.
Már ha mostál véreddel,
Szerelmed ne hagyjon el,
Ha fölmentél a keresztre,
Végy porból életre!

Csóka, kéziratos kántorkönyv

108

ÖRÖK KIRÁLY

1. Ö - rök ki - rály, é - let kút - fe - je,
 Hí - ve - id meg - vál - tó Is - te - ne,

Meg - győz - ted a ha - lált, s ál - ta - la

Di - cső - sé - ged új fénnyel nyert va - la.

2. Hogy Úr légy az egeken felül,
 Kormányozva örök végt'lenül,
 Égen s földön, mennyei Atyád
 Neked adta a hatalmat át.
3. Égi bérünk, édes Jézusunk,
 Légy örömünk, míg hozzád jutunk,
 Legyen a te hatalmas kezed,
 Mely minket a menny útján vezet.
4. Zengjen ég s föld örök éneket,
 Atya, Fiú s Szentlélek, neked,
 Áldva áldják a hármass egyet
 Mindörökké minden nemzetek.

109

ALLELUJA, ÖRVENDEZZÜNK

Parlando ♩=60

1. Al - le - lu - ja, ör - ven - dez - zünk,
 Él Krisz - tus, a rab - ság meg - szűnt!
 Se - be - ink már be - gyó - gyul - tak,
 Re - mé - nye - ink meg - ú - jul - tak.

2. Meghalt értünk szerelméből,
 Föltámadt önjerejéből.
 Örvendezzünk, mert hatalma
 Nem kisebb, mint volt irgalma.

3. A kösziklán ül az angyal
 Fényköntösben, nyájas arccal.
 Alleluja, zeng a nagy szó:
 Nincs itt, üres a koporsó.

4. Szabadulva ennyi vésztől,
 Mennyet nyerve menedékül,
 Alleluja, hálát zengjünk,
 Üdvünk aranynapja föltűnt.

5. E húsvéti ünnepkörbe',
 Édes Jézus, szállj szívünkbe.
 Te légy öröm-áldomásunk,
 Életünk, föltámadásunk.

110

VÉRTANÚKNAK KIRÁLYNÉJA

1. Vér - ta - núk - nak ki - rály - né - ja, ör - ven - dez - hetsz ma,
Szű - nik im - már szí - ved jaj - ja, sze - med si - ral - ma.

Itt az ö - röm é - des nap - ja,
hit s re - mény - ség - nek a - lap - ja,

Má - ri - a, Má - ri - a, vi - gadj, és mondd ve-lünk, al - le - lu - ja!

2. Ki előbb nagy istenségét ködbe rejtette,
Ma dicső, szent emberségét istenítette.
Szenvedett bár és halt itten, megmutatja ma, hogy Isten.
R.

3. Törölgesd le, Szűz, szemedről fájó könnyedet,
Feledkezzél keservedről, s nézd szülöttedet.
Fölkel épen, és hozzád jön, rajta szived hogy örüljön.
R.

4. Elmúlt drága, szent Fiadnak minden fájdalma,
Hát keserves fájdalmadnak itt a jutalma.
A hegyes tör szül rózsákat, könnyed hoz édes órákat.
R.

Csóka, kéziratos kántorkönyv

Vö. 32. sz.

111

JÓ PÁSZTOR, HÚSVÉTNAK ÁLDOZATJA

Parlando ♩=80

1. Jó pász - tor, hús - vét - nak ál - do - zat - ja,
Új ö - röm - nek let - tél szent a - lap - ja.

Szép fe - hér - va - sár - nap, ö - röm - ün - nep,

Me - lyet ma ár - tat - lan lel - kek ül - nek.

2. Győztél a keresztfá véroltárán,
Megváltál szent véred drága árán,
A kínok tengerén átkelve.
Nagy dicsőségedet nyelvünk zengje!

3. Jézus, mily végtelen kegyességed,
Tenlényedből készítsz vendégséget.
Szent testedet veszik ma a tiszták,
Báránycák a bárány vérét isszák.

4. Dicséret, dicsőség az Atyának
S egyetlen Fiának, ki feltámadt.
A vigasztalóval egyetemben
Neki a mindenség hálát zengjen!

Csóka, Jasura József (54), 1998

112

URAM, JÓ NEKÜNK

Parlando ♩=80

1. U - ram, jó ne - künk itt len - nünk, a te szent haj - lé - kod - ban,
ve - led e - gye - sül - het lel - künk itt, az ol - tár - ti - tok - ban.

Ér - tünk do - bog itt szent szi - ved, mely bú - nünk - ben is sze - ret,

U - ram, jó ne - künk itt len - nünk, hõn sze - ret - ni itt le - het.

2. Uram, jó nekünk itt lennünk, hol kegyelmed várva vár,
Hová mindig visszatérünk, szíved nekünk nyitva áll.
Bármily messze tévelyegtünk, nagy irgalmad ránk talál,
Uram, jó nekünk itt lennünk, hol szívünk nyugtot talál.
3. Uram, jó nekünk itt lennünk, érdemünk bár oly kevés,
Könnyű lesz itt életterhünk, és édes a szenvedés.
Szívünket ha megérinti szent kegyelmed balzsama,
Uram, jó nekünk itt lennünk, nem hagyunk el már soha!

113

GERJEDJ, LELKEM, SZENT ÖRÖMRE

1. Ger - jedj, lel - kem, szent ö - röm - re, s zengj ma - gasz - tos han - go - kon,
 A lel - kek hív sze - re - tő - je men - ny - be megy e szép na - pon.

Ör - vendj, mert ma a nagy Úr - nak

Az e - gek ki - tá - rul - nak.

2. Szállj fel, Jézus, én végcélom, szállj örömdal s fohász közt,
 Ott nyugodjál a babéron, véres most is köntösöd.
 Kiknek bűnben folyik éltünk,
 Megszenvetél már értünk.
3. Megtekintem, csókkal hintem rajtad a sok sebhelyet,
 Nincs ezeknél drágább kincsem, érdemjelként fénylenek.
 Napja van ma győzelmednek,
 Ellenségid remegnek.
4. Ó, ne hagyj itt árván minket, árvák gyámja, védelmünk,
 Ügyeinket megtekintsed, nélküled, jaj, elveszünk.
 Hogy bennünket melegítsen,
 Szent Szívedet hagyd itten.

Csóka, kéziratos kántorkönyv

ÉNEKEK BÚZASZENTELÉSRE

114

Ó, ISTENNEK HÍV SZOLGÁJA

1. Ó, Is - te - nek hív szol - gá - ja, Szent Márk e - van - gé - lis - ta!
Ne - ved ü - li Jé - zus nyá - ja, nap - ját az ég el - hoz - ta,

Mint me - zőnk és szí - vünk szom - jú - hoz - ta.

2. A kegyelmes megmentőnek hintetted itt magvait,
A kihajtott szőlőtőnek ápoltad új bimbait,
Színmézre vitted a hit rajait.
3. Ne feledd el, ó, dicső lény, itt a gyarló föld népít,
Míg reánk süt ez a napfény, mentsd e bűnök hajlékit,
Támogasd e szent hit sarjadékit.
4. Nézz le árva szíveinkre, melyek itt megrepednek,
Nézz le gyarló mezeinkre, ha áldási rekednek,
Nyerj esőt színökre, ha epednek.
5. Kérd az Istent, hagyja helyben a földi pap áldását,
Teljesítse mindenekben egyházunk óhajtását,
Öntse ki mireánk megváltását.

Csóka, kéziratos kántorkönyv

115

ÉGI ATYÁNK, Ó, TEKINTS LE

1. É - gi A - tyánk, ó, te - kints le
szép, zöl - del - lő me - ze - ink - re,
Hoz - zád, é - des Is - te - nünk, kul - csolt ke - zet e - me - lünk.
R. A nap - su - gárt, har - ma - tot s a bő ter - mést te a - dod.

2. Hogy a magot elvetettük, szent nevedet emlegettük,
A te kegyes szózatod eget s földet alkotott.
R.
3. A mezei szép virágot s a madárcát te ruházod,
Minden lénnel jót mívelsz, ránk is gondot te viselsz.
R.
4. Határunkat koronázza szent szerelmed dús áldása,
Adj bő bort, bő kenyeret, hogy Atyánk vagy, ne feledd!
R.
5. Legyen tele a csűr s pince, jó voltod azt ne tekintse,
Hogy nincsen rá érdemünk, nézd könnyel telt két szemünk.
R.

6. Bocsássa meg bűneinket, óvja, védje mezeinket
Csapásoktól, jó Atya, nagy hatalmad szózata.
R.

7. Malasztodat nyújtsad végre, hogy feljussunk majd az égre,
Hogy az angyal-aratók mint megtisztult, jó magot
Mennycsűrődbe vigyenek, s örvendhessünk ott veled.

Csóka, kéziratos kántorkönyv

PÜNKÖSDI ÉNEKEK

116

ÜDVÖZ LÉGY, PÜNKÖSDI KIRÁLYUNK

1. Üd - vöz légy, pün - kös - di Ki - rá - lyunk,
 Ál - dott légy, ke - gyel - mi kincs - tá - runk.
 Jöjj, sze - re - tet Is - te - ne, ke - be - lünk - be szállj be - le,
 Szent - lé - lek, Szent - lé - lek!

2. Üdvöz légy, Atya s Fiú fénye,
 Áldott légy, szüzek vőlegénye.
 Jöjj, szenteség Istene, kebelünkbe szállj bele,
 Szentlélek, Szentlélek!
3. Üdvöz légy, lelkünk vidámsága,
 Áldott légy, szívünk kívánsága.
 Jöjj, alázat Istene, kebelünkbe szállj bele,
 Szentlélek, Szentlélek!
4. Üdvöz légy, ki szívünkön zörgetsz,
 Áldott légy, ki bűnből fölkeltesz.
 Jöjj, irgalom Istene, kebelünkbe szállj bele,
 Szentlélek, Szentlélek!

ÁLDJA A SZENTLELKET

Parlando ♩=72

1. Áld - ja a Szent - lel - ket min - den buz - gó lé - lek,
A - ki az A - tyá - val s Fi - ú - val egy lé - lek!

Kit menny - ben az an - gyal - se - re - gek di - csér - nek,

Ki - ben itt e föl - dőn él - nek min - den lé - nyek.

2. Háláját iránta mindenki lerója,
A próféták által egykoron Ő szóla,
Az apostoloknak Ő volt oktatója,
Ő a lelki öröm s kegyelem adója.
3. A Szentlélek legyen szívünk egy reménye,
Ő a szűzi lelkek égi vőlegénye,
A szellemi vakok világító fénye,
Csupa szeretetből áll isteni lény.
4. Egyesüljünk vele tiszta szeretetben,
Ő, ki a vizeken lebegett kezdetben,
Most ahol az Atya s Fiú vannak ketten,
Ő is ottan trónol, a tiszta szívekben.

118

MIT JELENT AZ ÉGI SZÓZAT

Parlando ♩=90

1. Mit je - lent az é - gi szó - zat, ez a meny - nye - i szel - lő?
 Ím, tü - zes nyelv szí - ne a - latt a nagy Is - ten - ség le - jő.
 Le - száll az a - pos - to - lok - ra, föl - gyul - laszt - ja szí - vü - ket,
 E - rőt ad az ü - gye - ik - hez, e - rő - sí - ti hi - tü - ket.

2. Ó, vigasztaló Szentlélek, add nekem malasztodat,
 Gyűjtsd szívem, hogy szeresselek, távoztasd vakságomat.
 Adj, Istenem, bölcsességet és a jóra nyílt elmét,
 Adj erőt, istenességet, tudományt, Úr félelmét.
3. Gerjessz bennem szent buzgalmat, a jóságban erősíts,
 Enyhítsd, Uram, bajaimat, kísérletekben segíts.
 A hit, remény és szeretet bennem növekedjenek,
 Nem szó, hanem cselekedet által hű szolgád legyek.

Csóka, Jasura József (55), 1999
 Feketető, Kéri István (60), 2001

Dallamát vő. Tárkányi-Zsasskovszky 1874, 250. sz.

ÉNEKEK A SZENTHÁROMSÁGHOZ

119

MINDEN LÉNYEK, IMÁDJÁTOK

1. Min - den lé - nyek, i - mád - já - tok a tel - jes Szent - há - rom - sá - got,
A - tyá, Fi - ú és Szent - lé - lek, té - ged áld - jon min - den lé - lek!

Oszt - ha - tat - lan Szent - há - rom - ság, kér a föl - di a - la - csony - ság.

2. Legyen a hit drága kincsünk, mit el soha ne veszítsünk,
Szűnjék meg a hitetlenség, terjedjen az életszentség,
Osztthatatlan Szentháromság, kér a földi alacsonyság.
3. Buzgalommal áldd meg néped, hadd szolgáljon vígan néked,
És belássa a halandó, hogy itt minden csak mulandó,
Megfejtetlen Szentháromság, kér a földi alacsonyság.
4. Áldásodat dúsan hintsed, csapásoktól ments meg minket,
Ne büntess sok bűnünk végett, bor s búzában adj bőséget,
Megfoghatatlan Szentháromság, kér a földi alacsonyság.

Csóka, Jasura József (54), 1998

120

A SZENTHÁROMSÁGNAK

$\text{♩} = 60$

1. A Szent - há - rom - ság - nak az én é - le - te - met
Én föl - a - ján - lot - tam lel - ke - met, tes - te - met.

Ót fo - gom di - csér - ni
és di - cső - i - te - ni;

R. Ál - das - sál, Szent - há - rom - ság, ö - rök - ké egy va - ló - ság.

2. Az Atyaistenről kezdek most szólni,
Ki csodadolgokat jól tud cselekedni.
Mind földön, mind mennyben őt dicsérje minden.
R.

3. Az Atyától megyek az Ő szent Fiához,
Ki az én szívemet vonja önmagához.
Hozzánk adta magát, elhagyván országát.
R.

4. Már összefoglalom szép dicséretemet,
Atyával s Fiúval áldom a Szentlelket,
Ez megáld malaszttal és szent ajándékkal.
R.

Feketető, Kéri István (60), 2001

Vö. Tárkányi-Zsaskovszky 1874, 185. sz.; *Szent vagy, Uram!* 1941, 105. sz.

121

Ó, MEGFOGHATATLAN

$\text{♩} = 60$

1. Ó, meg-fog-ha-tat-lan, ó, el-fogy-ha-tat-lan,
Ó, ö-rök i-gaz-ság, vég-he-tet-len jó-ság,
nagy-ha-tal-mú Föl-ség, fő-va-ló-ság,
hi-tünk-nek mély tit-ka, Szent-há-rom-ság.
Egy-ter-mé-szet-ben, há-rom sze-mély-ben,
A-tya, Fi-ú-is-ten és Szent-lé-lek,
Ki-ben él és mo-zog min-den lé-lek.

2. Föld, tenger és egek, angyali seregek mindenütt hirdetik dicsőséged,
Világ mély rendjében, víznek egy cseppjében egyaránt tündöklük nagy felséged.
Hozzánk kegyes vagy, szereteted nagy,
Adj erőt, hogy viszontszerethessünk,
Minden lépésünkben dicsérhessünk.

Feketető, Kéri István (60), 2001

Dallamát vö. Tárkányi-Zsaskovszky 1874, 235. sz.

ÚRNAPI ÉNEKEK

122

A MENNYEI VŐLEGÉNYNEK

Giusto ♩=82

1. A meny-nye-i vő-le-gény-nek Zengj ho-zsan-nát, buz-gó lé-lek,
Szép kö-rút-ját mert ma tart-ja, Ör-ven-dez-zünk raj - ta!

2. Leng a zászló, zeng az ének
Az Úr Krisztus szent testének.
Száll az ima, száll az illat,
Az egek megnyílnak.
3. Buzgó hívők leomolnak,
Úr Krisztusnak úgy hódolnak,
A fohászok milliója
A mennyet bevonja.
4. Zengedezzünk, áldott légyen,
Aki jó az Úr nevében,
Hívja lelkünk forró vágya
Kebünk sátorába.

Csóka, Jasura József (54), 1998

Dallamát vö. 119. sz.

123

JERTEK A NAGY ÁLDOZATRA

1. Jer - tek a nagy ál - do - zat - ra, Is - ten föl - di gyer - me - ki,
A - lá - zat - tal, tér - det hajt - va szol - gál - ja - tok itt ne - ki.

A nagy Is - ten rej - lik it - ten,

Drá - ga szent - ség, szent Is - ten - ség,

I - mád - jon a min - den - ség.

2. A hívó nép buzgó keble énekszóval zengedez
Annak, kit e kenyér leple szemünk elől elfedez.
R.

3. Jézus, hívő szívvel vallják híveid, ó, nagy titok:
Hogy a kereszt áldozatját naponkint megújítod.
R.

4. Hajolj meg, ó, ég, felettünk, szálljatok le, angyalok,
Hozsannával mihelyettünk áldjátok a szent valót.
Jézus maga rejlik itten,
Drága szentség, szent Istenség,
Imádjon a mindenség!

124

ANGYALOK GYÖNYÖRE

(Az I. oltárnál:)

1. An - gya - lok gyö - nyö - re, Jé - zus, Is - ten Fi - a,
Föl - di - ek é - te - le, üd - vünk - nek zá - lo - ga!

Itt vagy, ez ol - tá - ron,
ki min - ket nagy á - ron

Szent vé - re - den visz - sza - vet - tél,

Ö - rök ha - lál - tól men - tet - tél.

2. Közöld itt kincsedet velünk mindenestül,
Átadod lényedet testestül-lelkestül.
Ó, te hív és kegyes, lángszerelmű jegyes,
Íme, Jánossal melleden
Szenderülünk szent szíveden.

(A II. oltárnál:)

1. Hogy árvák ne legyünk zarándokságunkban,
Jézus, itt vagy velünk e vándorlásunkban.
Jegyesed asztalán jelen, későn s korán
Vagy ételünk és italunk,
Veled élünk, veled halunk.

2. Testünkkel e kenyér hát összetestesül,
Vérünkkel ez a vér titkosan egyesül.
Hol az a nemzetség, melyhez az Istenség
Ilyen közel adná magát
Véle közölvén jóságát?

(A III. oltárnál:)

1. Vedd ünneplésünket, ó, lelkünknek ára,
Tisztelkedésünket a világ láttára.
Bár szemmel nem látunk, sem meg nem foghatunk,
Hiszünk szavadnak, hogy itten
Isten vagy, mint ember s Isten.
2. Elrejtett Istenség, mennyire kedveltél,
Foghatatlan mélység, reánk mit költöttél.
Mennyei kincsestár, tessék e zöld oltár,
Imád és áld itt minden szív,
Valaki szent szavadhoz hív.

(A IV. oltárnál:)

1. Kit most e Szentségben hiszünk elrejtezve,
Majd a dicsőségben lejösz, felfödözve.
Megmondja majd a dél, mit rejt e kis földél,
Hogy e két szín nem bor s kenyér,
Hanem valódi test és vér.
2. Addig is nevednek mondunk dicséretet,
Drága Szentségednek adunk tiszteletet.
Míg mozog szíverünk, légy a mi kenyérünk,
Táplálj minket, szent eledel,
Míg a sírhalmunk el nem nyel.

ÉNEKEK JÉZUS SZÍVÉHEZ

125

LESZÁLLOTTÁL AZ OLTÁRRA

1. Le - szál - lot - tál az ol - tár - ra, ó, Jé - zu - som Szent Szí - ve,
Szent Szí-ved- re, szent-sé - ged - re meg- haj- lik a föld szí - ne.

Di - csér - tes - sék é - des ne - ved, ó, szent- ség szent Is - te - ne,

En - gedd, hogy buz - gón di - csér - jünk mind- ö - rök-kön ö - rök - re.

2. Ó, te ember, bűnös ember, nézz Jézus oltárára,
Ott meglátod Megváltódat feszítve keresztfára.
Azért halt meg Ő értetted, hogy a bűntől megmentsen,
Hogy az örökélet útján a mennyekbe vezessen.
3. Ó, Jézusom drága Szíve, az élet forrása vagy,
Vedd Szent Szíved oltalmába itt esdeklő nyájadat.
Ha ránk borul szemfödelünk, s mikor minden szív oly bús,
Ott is veled elmondhassuk, dicsértessék a Jézus.

126

JÉZUS TISZTA, SZENT SZÍVE

$\text{♩}=64$

1. Jé - zus tisz - ta, Szent Szi - ve, sze - re - tet ol - tá - ra,
Pi - ros vér - rel lel - ke - met mosd meg szép tisz - tá - ra.
O - da - ha - jol bús szí - vem a te jó szí - ved - hez,
Kap-csold az én szí - ve - met ö - rök - re ti - ed - hez.

2. Habár mint az angyalok, úgy szerethetnélek,
Eléggé, én Jézusom, mégsem szeretnélek.
Volna olyan sok szívem, mint csillag az égen,
Szeretni nem tudna, hajh, téged méltóképpen.
3. Elhervasztá szívemet a vétek fullánkja,
Adjon bele életet szerelmed tűzlángja.
Ím, erősen fogadom, többé meg nem bántlak,
Nem leendek hűtelen ezután irántad.

4. Te légy az én vigaszom, fényem s dicsőségem,
Te légy minden örömem, minden édességem.
S hogyha majd elközeleg élttem végórája,
Te légy, Jézus Szent Szíve, lelkem koronája!

Feketető, Kéri István (60), 2001

Dallamát vö. Tárkányi-Zsaskovszky 1874, 91. sz.; Szendrei-Dobszay-Rajeczky 1979, ?II/136.

ÉDES JÉZUS, ÖNTSD SZÍVEMBE

Parlando ♩=82

1. É - des Jé - zus, öntsd szí - vem - be lán - go - ló sze - rel - me - det,
Ki - ben an - nak tű - ze lán - gol, a po - ko - lé nem le - het.

Ki - ben an - nak ég a láng - ja, csak fe - léd tart szün - te - len,

Tisz - ta lel - kek bol - dog - sá - ga, Jé - zus Szi - ve, légy ve - lem!

2. Édes Jézus, öntsd szívembe a hithősök jellemét,
Hogy hirdessem drága neved bátorsággal szerteszét.
Mártírhittel a világot s hiúságát megvetem,
Taníts érted lelkesülni, Jézus Szíve, légy velem!
3. Édes Jézus, védd szívembe szent buzgalmad horgonyát,
Szegény lelkem hogy remélje boldogságát odaát.
Gyenge szívek erős vára, bátorítsad a szívem,
Hogy a harcot jól megállja, Jézus Szíve, légy velem!

Csóka, Jasura József (55), 1999

Szövegét vö. Szalay 2000, 61. sz.

128

Ó, JÉZUS, HOVÁ MENJÜNK

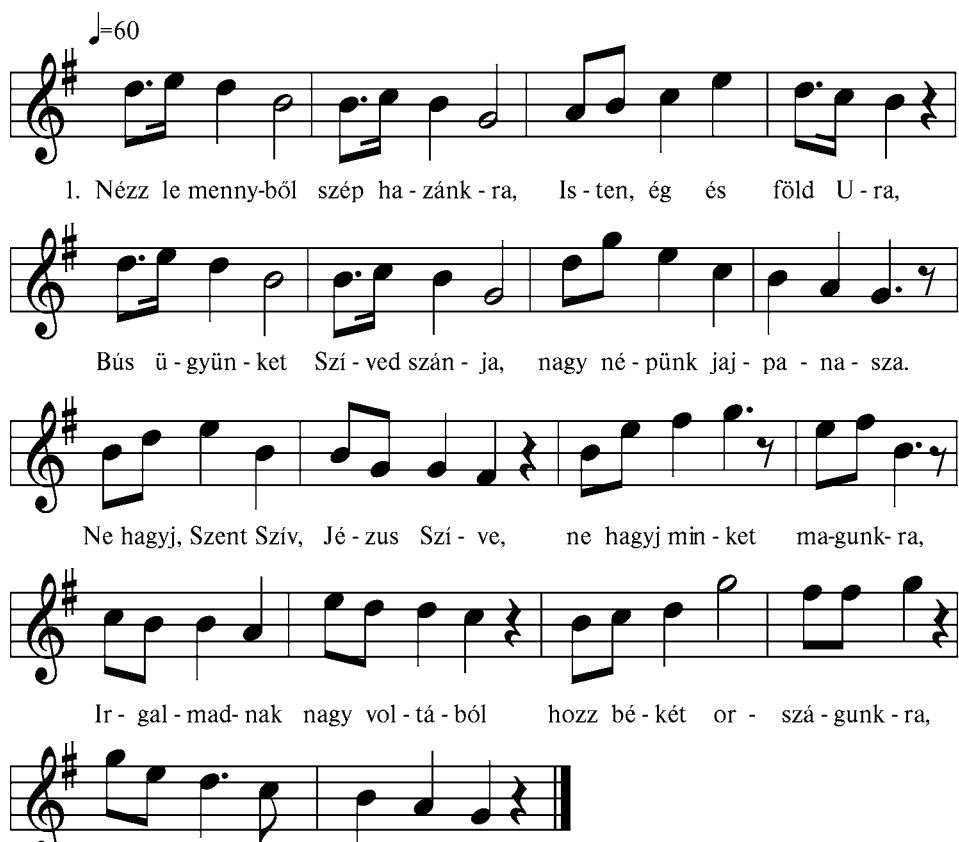
$\text{♩} = 100$

1. Ó, Jé - zus, ho - vá men - jünk, hol szí - vünk nyug - tot lel,
Ha dúl a szen - ve - dé - lyünk, ha szűk lesz a ke - bel,
Csak Szí - ved ad - hat írt, szél - vészt az csil - la - pít,
Ó, végy hát o - da fel, hol küzd - ni már nem kell.

2. Ó, Szív, mely szerettében a borún átdereng,
Ó, Szív, mely bő kegyében érettünk szenvedett,
Ha hull szívünk könnye, mert bánat dúl benne,
Segítsd a szenvedőt, ó, adj új tetterőt!

NÉZZ LE MENNYBŐL

$\text{♩} = 60$

1. Nézz le menny-ből szép ha - zánk - ra, Is - ten, ég és föld U - ra,
Bús ü - gyün - ket Szi - ved szán - ja, nagy né - pünk jaj - pa - na - sza.
Ne hagyj, Szent Szív, Jé - zus Szi - ve, ne hagyj min - ket ma - gunk - ra,
Ir - gal - mad - nak nagy vol - tá - ból hozz bé - két or - szá - gunk - ra,
Hozz bé - két or - szá - gunk - ra.

2. Vér fõdi be a világot, gyûlölet él a szívben,
Jézus Szíve, nagyságodat nem becsûli senki sem.
A mi hazánk hû fiai, hívó néped felkiált,
A bûnözõn vérbe fûlt már, küldd a béke angyalát,
Küldd a béke angyalát!

Egyházaskér, Pópity Péterné Losoncz Erzsébet (75), 2002

Dallamát vö. Jósvey 1936, 336. sz.

130

JÉZUS SZÍVE, LEGDRÁGÁBB KINCS

1. Jé - zus Szi - ve, leg - drá - gább kincs, mind - nyá - junk - nak Szent Szi - ve,
Szűz - a - nyá - nak, Má - ri - á - nak bol - dog - sa - ga, győ - nyő - re.
Kérd é - ret - tünk, É - des - a - nyánk, Szent Fi - ad - nak Szent Szi - vét,
Hogy óv - ja meg min - den bűn - től őt tisz - te - lő, hű né - pét.

2. Özvegyeket s az árvákat, kik hozzád felzokognak,
Vigasztald meg, te, vigasza sok ezer bánkódónak.
Kérd érettünk, Édesanyánk, szent Fiadnak Szent Szívét,
Hogy irgalma törölje le a fájdalom bús könnyét.

Csóka, kéziratos kántorkönyv

MÁRIA-ÉNEKEK

131

MILY BOLDOG VAGY

1. Mily bol-dog vagy, Má-ri - a kis há - za,
Ná - zá - re - ti haj - lék, menny tár - há - za.

Fé - nyes ös - vény ve - zet hoz - zád menny - ből,

Raj - ta bé - ke száll le az Is - ten - től.

2. Légy köszöntve, Mária, áldott Szűz,
Kinek ma az angyal koszorút fűz.
A Szentlélek szűz leked arája,
Úgy leszesz te Teremtőd dajkája.
3. Ó, tisztaság drága, szűz alakja,
Szűz méhedet Isten Fia lakja.
Szent erényed, tiszta szüzességed
Meghódítá az Égi Fölséget.
4. Szűzen szülöd Jézust a világra,
Szűzen jutsz az Istenanyaságra.
Szólj mellettünk, hogy szűz méhed kincse
Sok bűnünknek számát ne tekintse.

Egyházaskér, Pópity Péterné Losoncz Erzsébet (75), 2002

Dallamát vö. Volly 1982, 137a. (karácsonyi).

132

ZÖLDELLŐ VIRÁGSZÁL

1. Zöl - del - lö vi - rág - szál vagy te, ó, Má - ri - a,
 Üd - vünk szent re - mé - nye föl te - ben - ned nyí - la.
 Él - tünk re - mé - nye vagy ma - lasz - tos szí - ved - del,
 Mely fe - lénk tűn - dök - lik tel - ve e - ré - nyek - kel.

2. Május ünnepedre az ég szebben kékül,
 A föld virágokkal van hímezve ékül.
 S hogy ingatag szívünk kétségbe ne essék,
 Szívedből sugárzik az édes reménység.
3. Bár fölemelkednénk tehozzád a porbul,
 Mégis fölsír lelkünk, szemünkből könny csordul,
 Mária, hogy Fiad könyörölgön rajtunk,
 Hogy könyörögj értünk, kik hozzád sóhajtunk.
4. Kinek Fia által oly nagy a kegyelme,
 Oltalmat a néped attól hogyne nyerne.
 Mária, ha néped te vezérled s inted,
 Dicsón legyőzendjük szenvedélyeinket.

133

Ó, MÁRIA, LILIOMSZÁL

$\text{♩} = 60$

1. Ó, Má - ri - a, li - li - om - szál, dics - é - ne - künk te - hoz - zád száll.
Té - ged kö - szönt aj - kunk, szí - vünk, te - e - lőt - ted im, így zen - günk:

R.

Üd - vöz légy, Szűz Má - ri - a, Üd - vöz légy, Szűz Má - ri - a!

2. Hajnalban, ha szól a harang, s fülünkbe csöng az édes hang,
Megköszöntünk az angyallal magasztalván e szavakkal:
R.
3. Életünknek minden perce teneked legyen szentelve,
Csak úgy leszünk itt boldogok, ha a szívünk érted dobog.
R.

Egyházaskér, Pópity Péterné Losoncz Erzsébet (75), 2002

134

TÉGED ÁLDJON

1. Té - ged áld - jon, ég - be száll - jon, Bol - dog - asz - szony, é - ne - künk.

Vedd e kis dalt, és vi - gasz - tald Bő - ma - laszt - tal é - le - tünk.

2. Zsámolyodnál, mint vadon szál,
Szép havadban nőtt e dal,
Ha kitárod kegyesugarad,
Folyton áldva, esdve vall.

3. Mint a május, tiszta, bájos
Vagy te, titkos rózsató,
Illatodra, harmatodra
Ifjú lélek vágyva jó.

4. Hadd viruljon, hadd viruljon
Keblem édenkerteden,
Ez a vágyam, síri ágyam
Hogy öledben nyerhetem.

Csóka, kéziratos kántorkönyv

Dallamát vö. Dobszay-Szendrei 1988, IV(A)/10d.

135

SZÉP MÁJUSNAK KIRÁLYNÉJA

$\text{♩} = 64$

1. Szép má - jus - nak ki - rály - né - ja o - da - fönt az ég - ben,
 Üd - vö - zöl a vi - rág - il - lat s a ma - dár a lég - ben.
 Üd - vö - zöl - lek én is té - ged, Is - ten leg-szebb lá - nya,
 Mert tő - led jön bú s szí - vem - nek a vi - gasz - ta - lá - sa.

2. Ha betegség vagy bánat ér, te vagy rá a balsam,
 Ha bűnömet megsíratom, te könnyörülsz rajtam.
 Odaviszed Szent Fiadhoz a hű szívem vágyát,
 Ő megadja a könyörgő minden kívánságát.

3. Anyám, itt a földi létben szenvedés az életem,
 Könnyezek a kesergőkkel, nem csüggedek mégsem.
 Mert tudom, hogy egykor mennybe, odaemelsz engem,
 Hol a dicső angyalokkal dicséreted zengem.

Oroszlámos, Pető László (64)

Kobleher Lászlóné Szabó Julianna (76)

Faragó Istvánné Takács Irén (83), 2002

136

Ó, LEGSZENTEBB SZÍV ASSZONYA

$\text{♩} = 62$

1. Ó, leg-szen-tebb Szív asz - szo - nya, el ne for-dulj tő - lünk so-ha,
 Gyen-gék va-gyunk, bűn-ben é - lünk, légy se - gé - lyül, ma - radj ve-lünk.
 R. Is - ten e - lőtt vé - del - mezz, te - é - ret - ted le-gyen hoz-zánk ke - gyel- mes,
 Ó, leg-szen-tebb Szív asz - szo - nya, Má - ri - a.

2. Sok rosszat szül ez a világ, szeplőtelen égi virág,
 Te vagy csupán tiszta jóság, szüzességben állandóság.
 R.

Egyházaskér, Pópity Péterné Losoncz Erzsébet (75), 2002
 Feketető, Kéri István (61), 2002

137

SZEPLŐTLENÜL FOGANTATOTT

Poco parlando ♩=80

1. Szeplőt - le - nül fo - gan - ta - tott Szűz Szent Szí - ve,
 Hol bűn, ho - mály nem lak - ha - tott, Szűz Szent Szí - ve.

Vedd szí - vem, ti - ed le - gyen, zárd szí - ved - be tel - je - sen,

Ossz meg bűn s vi - gaszt ve - lem. Tisz - ta szív, drá - ga szív,

vedd szí - vem, mely bűn - nel vív!

2. A tévelygőknek biztos fény, Szűz Szent Szíve,
 A bűnösöknek jó remény, Szűz Szent Szíve.
 R.
3. Hét törrel átvert Szűzanyám, Szűz Szent Szíve,
 Fájdalmaimban nézz reám, Szűz Szent Szíve.
 R.
4. Öröm és béke otthona, Szűz Szent Szíve,
 Legyen enyém az ég hona, Szűz Szent Szíve.
 R.

5. Ki fent, a boldog égben vagy, Szűz Szent Szíve,
Hozzád hasonló szívet adj, Szűz Szent Szíve.
R.
6. Fiadnál értem esdve esdj, Szűz Szent Szíve,
Trónjához lelkem elvezesd, Szűz Szent Szíve.
R.

Csóka, Jasura József (54), 1998

138

JÚDEA HEGY-VÖLGYIN TÚL

1. Jú - de - a hegy - völ - gyin túl Szűz Má - ri - a el - in - dul.
A szűk ös - vé - nyen Si - et - ve mé - gyen.
Hor - do - zá mé - hé - ben nagy Is - te - nét,
Ö - rül a kis por - szem, a - mely - re lép.

2. Elér a menny virága
Zakariás házába.
Angyali keble
Szent lánggal telve
Üdvözli örömmel jó rokonát,
Fejére áldásból tesz koronát.

3. Malaszttal, szentlélekkel
S édes mézzel tellett el,
Hogy e beszédet
Hallá Örzsébet.
Repesett méhében kis magzata,
Az ószövetség estcsillaga.

4. Jöjj hozzánk is, ó, Szent Szűz,
Szívünkben ég a szent tűz.
Szállást csinálunk,
Térj be minálunk,
Életünknek te légy itt őrangyala,
Segíts a mennybe föl, kegyes Anya.

Csóka, kéziratos kántorkönyv

2. Az első ág jelezi az Atya Úristent,
A másik ág jelezi a Fiú Úristent.
A harmadik ág a Szentlélek Istent,
Aki leszállott galamb képében,
Testet vett magára Mária méhében.

3. Török szultán azt fogadta a Szűz Máriának,
Hogy ő soha a magyart többet sosem bántja.
Török háború, jaj, de szomorú,
A sok honfiú mind rendre borult.
Édes Szűzanyám, csak magam maradtam.

Szaján, Palatinus Péterné Fekete Katalin (82), 2002

Dallamát vö. 166. sz.

140

ISTEN VÁROSÁBAN

Parlando ♩=60

1. Is - ten vá - ro - sá - ban, hét - hal - mú Ró - má - ban,
Tisz - ta há - zas - pár élt bol - dog haj - da - ná - ban.

Úgy sze - ret - ték egy - mást,
mint pá - ros ga - lam - bok,

E já - m - bor ha - lan - dók.

2. Testüket, lelküket Istennek ajánlták,
És gazdag kincsüket a Szent Szűznek szánták,
De szerették volna tudni azt fölötté,
Mi kedves előtte.
3. Tudatta álmukban velük Jézus anyja,
Hogy templomot kíván, hogy ő azt akarja,
Álljon az a halmon, mely reggelre kelve
Friss hóval lesz telve.
4. Szűz Mária, hozzád vonz reményünk s hitünk,
Templomot mi neked keblünkben építünk.
Szívünk lesz a templom szép arany oltára,
Helyezd trónod rája.

Csóka, Jasura József (54), 1998

Dallamát vö. *Szent vagy, Uram!* 1941, 106. sz.

141

A MENNYEI SZENT VÁROSNAK

$\text{♩} = 100$

1. A meny-nye - i szent vá-ros - nak Gyöngy-ka-pu - i ma meg-nyíl- tak

Jé - zus é - des - any - já - nak, Ál - dott Szűz Má - ri - á - nak.

2. Örvend az egész mennyország,
Halhatatlan nagy boldogság
Lett díja Máriának,
Egek királynéjának.

3. Az angyalok dicsérettel
S magasztaló énekekkel
Zengedezve hódolnak
Dicső királynéjuknak.

4. Mária, Nagyboldogasszony,
Méltán boldog e szűz asszony,
Ég s földnek királynéja,
Jézus anyja, Mária.

5. Ó, dicsőség királynéja,
Nézz reánk is, szolgálóidra,
Irgalmasságnak anyja,
Légy híveid oltalma.

Feketető, Kéri István (61), 2002

Vö. Tárkányi-Zsaskovszky 1874, 218. sz.

142

AZ ÉG KITÁRVA FÉNYLAKÁT

1. Az ég ki - tár - va fény - la - kát Ma vár - ja üd - vünk asz - szo - nyát.
Menj, és vi - seld a ko - ro - nát, Mely vár ö - rök - től fog - va rád.

2. Örvend az egész mennyország,
Mert a legdicőbb boldogság
Lett a Szent Szűznek jutalma:
Hervadhatatlan korona.

Feketető, Kéri István (61), 2002

Dallamát vö. *Szent vagy, Uram!* 1941, 176. sz.; Szendrei-Dobszay-Rajeczky 1979, II 296.

143

MEGJELENT EGY KISDED

1. Meg - je - lent egy kis - ded Szent An - na ö - lé - ben,
A - nya - i sze - re - tet tar - to - gat - ja szé - pen.

E kis - ded Má - ri - a, Szent An - na le - á - nya,

A - ki ma szü - le - tett vi - lág vált - sa - ga - ra.

2. Ó, drága Kisasszony, anyánk és kisedünk,
Szent Anna méhében kibimbóztál nekünk.
Ragyogó orcára csókot hint az árva,
Leborul előtted Krisztus kedves nyája.
3. Áldjonak az egek, szeplőtlen Kisasszony,
A te drága neved szívünkbe ragyogjon.
Ó, bár kis bölcsődet, melyben elhelyeztek,
Ringathattuk volna drága, kis testedet.

Feketető, Kéri István (61), 2002

Dallamát vö. 14., 148., 149. sz.

144

FIAM, JÉZUS

$\text{♩} = 70$

1. Fi - am, Jé - zus, üd - vö - zi - tőm, Vé - rem, tes - tem, se - gi - tőm,

Jaj, bűn - te - len, jaj, mint jár - tál, Go - no - szok - ra a - kad - tál.

2. Ó, ártatlan, szent bárányom,
Drága gyöngyöm, aranyom,
Fiam, édes, jaj, mint jártál,
Gonoszokra akadtál.

5. Távozz hát, testünk vígsága,
Jézus miatt epedek,
Vesszen világ hiúsága,
Ki Jézusom megölted.

3. Meghervadtál, édes vérem,
Kínodat én is érzem,
Érted eped, hasad szívem,
Egyetlen igaz hívem.

6. Jézus, letűnt, szép világom,
Gyönggyel fűzött aranyom,
Soha többé el nem válok,
Tebenned van halálom.

4. Drága szent ártatlanságnak
Bűnét így kell fizetni,
S ma sincs vége hiúságnak,
Méltán lehet siratni.

7. Jézusom drága vérének
Az árát kik becsülik,
Gyászházába öltözködnek,
Mert pompa ma nem illik.

Törökkanizsa, Ótott Ferencné Simon Erzsébet (70), 2002

145

RÓZSAFÜZÉR KIRÁLYNŐJE

1. Ró - zsa - fü - zér Ki - rály- nő - je, légy kö - szönt-ve ál - ta - lunk,
 Ki - hez ol - tár zsá - mo - lyá- nál ál - do - zat - tal hó - do - lunk!

Menny- ből ho - zott szent hi - tün - kön tisz - te - le - ted a zo - mánc,

Ol - va - sód, mely szí - ved - hez fűz, i - mák- ból font ró - zsa-lánc.

2. A legszentebb rózsafüzér minden szemén egyaránt
 Ott bimbózik illatozva édes neved, Szűzanyánk.
 Végy bennünket szűz öledbe, hol Jézusod nyugodott,
 Zárd szívünket szent szívedbe, mely csak értünk ver s dobog.
3. Válságunknak nagy emléke a szentmiseáldozat,
 Szent olvasód minden titka hitünkből egy ágazat.
 Gyémánt s gyöngy a Hiszekegynek minden egyes szava,
 Egy gyöngysora koronádnak, szűz virágunk, szent anya.
4. Rózsafüzér Királynője, szent, szent, zengd te is velünk,
 Szent az égben, szent a földön nagy hatalmú Istenünk.
 Téged, Szent Szűz, az anygallal áldunk későn és korán,
 Jöjj el hozzánk, végy az égbe életünk esthajnalán.

146

ISTEN ANYJA, SZÚZ MÁRIA

1. Is - ten any - ja, Szűz Má - ri - a, szent ol - va - só
Hogy a - nyánk vagy, ne fe - lejtsd el, kö - szön - té - sün -

ki - rály - né - ja, száz - szor üd - vöz légy!
- ket fo - gadd el, szűz ke - gyed - be végy!

Szív - vel és nyelv - vel kö - szön - tünk, meg ne vess, É - des - a - nyánk,

Bű - ne - in - kért köny - nyet on - tunk, nyerj az ég - ből ál - dást ránk!

2. Olvasódnak minden ága szent hitünknek szép virága, liliomfüzér,
Angyalodnak üdvözlése s rokonodnak köszöntése ebben a vezér.
Mint fogadtad örömtelve azoknak üdvözlését,
Fogadd most is szent kedvedbe gyermekid esdeklését!
3. Olvasód dús kegyelemtár, a gyarlóknak édes mentsvár s titkos koszorú,
Lelhet ezzel kész vigalmat, keservében szent irgalmat minden szomorú.
Fölemeljük hát kezünkben e virágos koszorút,
Hogy siralmas életünkben derítsen minden borút.

147

SZŰZ MÁRIA NAPJÁNAK

1 Szűz Má-ri - a nap- já - nak és szent ol- va - só - já- nak ün - ne - pe.
Jöj-jünk tisz- te - le - té - re, zeng-jünk di- csé - re - té - re é - ne - ket!

Mert ked - ve - li, ki tisz - te - li

Az ő ked- ves szom- bat-ját, szent ne-vét, ol - va - só - ját üd - vöz - li.

2. Örvendjünk ma, hívei, kis kertjének rózsái, énekkal!
Mennyben is örvendeznek, angyalok zengedeznek szentekkel.
Olvasóval, szép rózsákkal
Trónusánál üdvözlik koszorúval, tisztelik szűzekkel.
3. Az Anyaszentegyháznak mi is szent olvasóval dicsérjünk!
Dicsőséges titokkal, szép rózsakoszorúval tiszteljük!
Szép énekkal, üdvözlettel,
Míg élünk e világon, minden szombati napon köszöntsük!
4. Üdvözlünk az anygallal, mert teljes vagy malaszttal, Mária!
Az Úr vagyon teveled, megáldotta szent méhed, Mária,
Mert te szülted, te nevelted
Az Isten kedves Fiát, a világ Megváltóját, Mária.

5. Esedezzel érettünk szent fiadnál, könyörgünk, Mária,
Hogy juthassunk mennyégbe, rózsáid seregébe, Mária!
Hol tisztelni, üdvözleni
Soha többé nem szűnünk, örömmel énekelünk, Mária!

(a dallam második felére:)
Juttass oda, hol már soha
Nem leszen szomorúság, csak öröm és vígasság, Mária!

Rábé, Kiss Dezsőné Makra Ilona (58), 2002

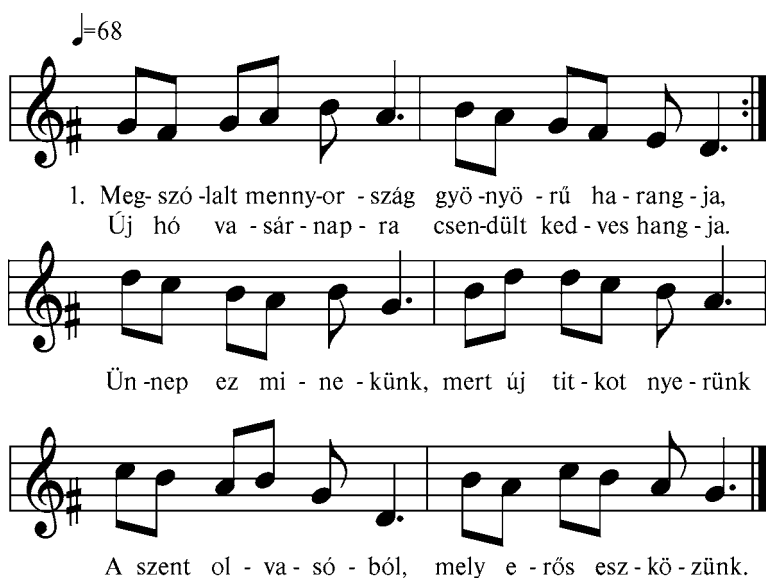
Magyarmajdány, Bodó Jánosné Ágoston Katalin (67), 2002

Dallamát vö. Dobszay-Szendrei 1988, IV(E)/337a.

148

MEGSZÓLALT MENNYORSZÁG

$\text{♩} = 68$

1. Meg- szó - lalt menny-or - szág gyö - nyö - rű ha - rang - ja,
 Új hó va - sár - nap - ra csen-dült ked - ves hang - ja.

Ün - nep ez mi - ne - künk, mert új tit - kot nye - rünk

A szent ol - va - só - ból, mely e - rős esz - kö - zünk.

2. Jertek, hív társaim, öltözzünk fehérbe,
 Égő gyertyát tartson mindenki kezében:
 Mert ma jön körünkbe mennynek Nagyasszonya,
 Ki gyermekeinek, im, ezeket mondja:
3. Jöjjetek mindnyájan, szép, élő rózsáim,
 Gyönyörű mezőben, fiaim, leányim.
 Hozzatok vissza a múlt hónapi titkot,
 A szép rózsabimbót, melyet megújítottok.
4. A szép, zöld koszorú megújul mai nap,
 Mert minden élő tag gyönyörű titkot kap.
 Úgy ragyog a titka, mint a Nap sugára,
 S mint majd fényleni fog, égi koronája.

5. Zöld mező közepén van egy trón: rubintos,
Azon van egy rózsza, mely tiszta vérpiros.
Az a piros rózsza a szép Szűz Mária,
Szent olvasónk áldott égi királynéja.
6. Szent angyalok jönnek kertet keríteni,
Tizenöt rózsával azt körülültetni.
Hull e kertre égből szent malaszt harmatja,
Az égi kegyelmet a Szentlélek adja.
7. Mennyországban ma a szentek vigadoznak,
Az ének hangjai örömtől hangoznak:
Ha a buzgó tagok itt mind megjelennek,
És Szűz Máriával új titkot cserélnek.
8. Jertek, ti, mindnyájan, nagy örömmel várlak,
Soha el nem hagylak, és szívembe zárlak.
Olvasótok minden gyöngye bizonyítja:
Vigasztal titeket az új hónap titka!

Feketető, Kéri István (60), 2001

Dallamát vö. 14., 143., 149. sz.

149

JERTEK, SZŰZ MÁRIA TISZTELŐI

$\text{♩} = 68$

1. Jer - tek, Szűz Má - ri - a tisz - te - lő - i,
Szent ol - va - só - já - val üd - vöz - le - ni.

Má - ri - a a ró - zsák - nak szép ró - zsá - ja,

Szent ol - va - sónk é - gi ki - rály - né - ja.

2. Nyitva áll ajtaja szép kertjének,
Kiterjesztve karja híveinek.
Szentséges titkait ő osztogatja,
Szent olvasónk áldott királynéja.

3. Jertek hát, Szent Anyánk kedvesei,
Kik vagytok keresztények rózsái,
Mert ő örökkéig föld s égnek Anyja,
Szent olvasónk kedves királynéja.

4. Új titkokat váltsunk újhold napra,
Újul Szűz Mária koszorúja.
Zöld levele, szép piros a bimbója,
Mert ő a rózsáknak szép rózsája.

5. Üdvöz légy, egeknek drága szíve,
Szerelmed egy koszorúba fűzve.
Vedd kedvesen tőlünk a koszorúkat,
Neveld, Édesanyánk rózsáinkat.

Szaján, Palatinus Péterné Fekete Katalin (82), 2002

Dallamát vö. 14., 143., 148. sz.

150

VAN EGY GYÖNYÖRŰ KERT

1. Van egy gyö - nyö - rű kert, gyé - mánt az aj - ta - ja,
É - gi ró - zsát te - rem, so - ha nincs be - zár - va,

Nincs aj - ta - ján la - kat, könny-nyen be - le - lép - hetsz,

Ha tisz - ta a szí - ved, te is ró - zsa le - hetsz.

2. Drágakövekkel van az körülkerítve,
Mennyei kő ragyog minden szögletébe,
Közepén tündöklök Mária trónusa,
Melyben ragyogva ül a kert királynéja.
3. A ragyogó kertben háromszínű virág,
Öt fehér, öt piros és öt sárga rózsza,
Nem hervasztja azt el a forró napsugár,
Mindegyik rózsának illata égbe száll.
4. Angyalok fogják meg mindenkinek kezét,
Aki ezen kertbe igaz hittel belép.
Lépj be, buzgó lélek, de jusson eszedbe,
Hogy ez a Mária szép virágoskertje.
5. Ebben a szép kertben nyílik égi virág,
Melyből az angyalok készítenek koronát.
Örökké ragyog a tündöklő korona,
Mert ez a szent füzér társulatnak tagja.

6. Tíz Üdvözlét között egy Miatyánk vagyon,
E percben beléphetsz, ha naponta monddod,
Hol az angyalokkal égi dicsőségben
Koszorút készíthetsz Mária fejére.
7. Jertek, buzgó hívek, lépjünk e szép kertbe,
Örömmel siessünk Mária elébe.
Nem kell oda arany, nem kell bársonyruha,
Csak a tiszta lélek buzgó indulata.
8. Ó, menjünk, mert várnak az égi angyalok,
A szent olvasóból fűzzünk szép koszorút.
Akkor e szép kertnek rózsái lehetünk,
A mennyországban is koszorút köthetünk.

Rábé, Kiss Dezsóné Makra Ilona (58), 2002

Magyarmajdány, Bodó Jánosné Ágoston Katalin (67), 2002

Dallamáról lásd a 15. sz. ének jegyzetét.

151

MÁRIA KERTJÉNEK

Giusto ♩=70

1. Má - ri - a kert - jé - nek nyit - va aj - ta - ja,
Ben - ne tűn - dők - lik a szép ko - szo - rú - ja.

R. Pi - ros, fe - hér, zöld a le - ve - le - i,
Szűz Má - ri - a ezt na - gyon ked - ve - li.

2. Oly bájos e koszorúnak illata,
Hogy az egész világot elárasztja.
R.
3. Illatára föltáruul a mennyország,
Örömmel zeng az angyali sokaság.
R.
4. Mily boldog, ki ezen koszorút fonja,
Annak Szűz Mária a pártfogója.
R.
5. Bárki munkálkodhat e koszorúval,
Érdemet szerezhethet az olvasóval.
R.
6. Mert ez a koszorú nem hervad soha,
Örökké virul a szép mennyországba.
R.

7. Mi is, keresztények, kik ide jöttünk,
Szép Szűz Máriának koszorút kössünk.
R.
8. Kössünk koszorút a hit virágiból,
Szívünk szerelmének szent fohászból.
R.
9. Végre, Szűz Mária, tégedet kérünk,
Engedd, hogy mennyekben koszorút kössünk.
R.

Csóka, Jasura József (54), 1998

Vö. Dobszay-Szendrei 1988, IV(G)497.

152

Ó, ÁLDOTT SZŰZANYA

$\text{♩} = 40$

1. Ó, ál - dott Szűz - a - nya, meny - nye - i szép ró - zsa,

Bol - dog menny - or - szág - nak drá - ga gyöngy - vi - rá - ga,

Bű - nő - sök - nek ke - gyes szó - szó - ló - ja!

R. Vi - gyázz re - ánk É - des - a - nyánk,

An - gya - lok - nak ki - rály - né asz - szo - nya,

An - gya - lok - nak ki - rály - né asz - szo - nya!

2. Hajtsd hozzánk, ó, Anyánk, angyali orcádat,
Áldott Szent Fiadat érettünk imádjad,
Hogy láthassuk mennyekben Atyánkat.
R.

Homokrév, Szabó Istvánné Csányi Margit (75), 2002
Szanád, Ónódy András (72), 2002

Vö. *Szent vagy, Uram!* 1941, 190. sz.

153

SÍROK A TE KESERVEDDEL

Parlando ♩=58

1. Sí-rok a te ke-ser-ved-del,

Ör-ven-de-zek ö-rö-möd-del, Má-ri-a, ó, Má-ri-a.

Te, Is-ten-től ki-vá-lasz-tott,

Szent Fi-ad-tól nyerj ma-lasz-tot, Má-ri-a, ó, Má-ri-a!

2. Bánatomban te jelenj meg
Fényessége a kék mennynek, Mária, ó, Mária.
Töviseken járnak véled,
Biztasson az örök élet, Mária, ó, Mária.
3. Gyarlóságom érzetében
Téged hívlak esdve, térden, Mária, ó, Mária.
Te, Istennél legkedvesebb,
Boldog, akit fényed vezet, Mária ó, Mária.

4. Te, ki annyit sírtál, túrtél,
Szent Fiaddal egyesültél, Mária, ó, Mária.
Erősíts a lemondásra,
Boldogabb feltámadásra, Mária, ó, Mária.
5. Add, hogy éltem úgy teljék el,
Jámborsággal, békességgel, Mária, ó, Mária.
Legyek méltó szerelmedre,
A mennyei örömökre, Mária, ó, Mária.

Egyházaskér, Pópity Péterné Losoncz Erzsébet (75), 2002

154

VILÁG ÖRÖK CSODÁJA

Parlando ♩=54

1. Vi - lág ö - rök cso - dá - ja, hoz - zád fo - hász - ko - dom,
Pa - tak - zik könny-nyem ár - ja, te lá - tod bá - na - tom.

Te lá - tod a ke - ser - vet,
mit lel - kem küzd-ve szen - ved,

Végy szár- nya- id - ra föl, míg kí - nom meg nem öl!

2. Ki szomjazó ajaknak enyhítő cseppje vagy,
Ó, tiszta égi harmat, Mária, el ne hagyj!
Az irgalom forrását, a béke szent várát
Hadd nyissa meg szavad, amely nyugalmat ad.

3. Emelj, emelj magasba, te Szűz, szeplőtelen,
Salakjától lemosva feléd sóvárg szívem.
Ó, boldog az, akiért te nyitod meg szívedet,
Áldott, ki sebére az irt te könnyezed.

Egyházaskér, Pópity Péterné Losoncz Erzsébet (75), 2002

155

Ó, SZŰZANYÁM, ADD MEG KEGYESEN

Parlando ♩=84

1. Ó, Szűz - a - nyám, add meg ke - gye - sen,
Hogy le - hes - sek ti - ed tel - je - sen!

Ti - ed le - gyen i - mám il - la - ta,

Lel - kem min - den szent gon - do - la - ta.

Ó, Má - ri - a, ne en - gedj el - vesz - nem,

Szent sze - rel - med ö - lé - ből ki - es - nem!

2. Hallható még nem volt ma napig,
Hogy elhagytál volna valakit,
Aki téged tiszta szívből kért,
S tőled egész hittel kért segítyt.
Ó, Mária, azt az egyet add meg,
Hogy karjaid között halhassak meg.

3. Mint anyámat, nem felejtelek,
Veled nyugszom, és veled kelek.
Mint jó anya, te is gyermeked,
Ah, el soha nem felejtheted.
Ó, Mária, kérlek, ne hagyj engem
Szent szerelmed öléből kiesnem.

156

Ó, MÁRIA, TERJESZD KI PALÁSTOD

$\text{♩} = 60$

1. Ó, Má - ri - a, ter - jeszd ki pa - lás - tod, tárd ki ránk bő ke - be - lét,
 Be - fog - ja az az e - gész vi - lá - got, mely se - gé - lyért esd fe - léd.

R. El ne hagyj, el ne hagyj,

Ó, Má - ri - a, el ne hagyj.

2. És mert olyan a mi gyarlóságunk, súlyos bűnbe botlanánk,
 Akkor is te légy a mi istápunk, csodatevő Szűzanyánk.
 R.
3. Ha körülvesz betegség, bú, inség, mint ellenség tábora,
 Ha megindul kebelemben ismét könnyeimnek zápora,
 R.
4. Ha végóránk üt, s a zord halállal csatát kell majd küzdenünk,
 Anyai szép szíved irgalmával végpercünkön légy velünk.
 R.

157

GYÁSZBA BORULT EGEK

1. Gyász-ba bo-rult e - gek, há - bor - gó ten - ge - rek csil - la - ga, Má - ri - a.

Hoz - zád fo - ház - ko - dunk, fe - léd só - haj - to - zunk,

szep - lőt - len Szűz - a - nya, Szep-lőt- len Szűz - a - nya!

2. Süvöltő felhők közt nyugodtan tündökölsz, tiszta, szép csillagunk,
Míg hazánk hajóját viharok csapkodják, s hozzád sír jajsavunk,
Hozzád sír jajsavunk.

3. Boldogasszony Anyánk, mennyei pátrónánk, légy velünk, légy velünk.
Sok kiáltásunkra siess oltalmunkra, ha nem jössz, elveszünk,
Ha nem jössz, elveszünk.

Csóka, Jasura József (54), 1998

Szövegét vö. *Szent vagy, Uram!* 1941, 290. sz.

158

KESERGŐ HÍVEID ÉDES VIGASSÁGA

Rubato ♩=60

1. Ke-ser-gő hí-ve-id é-des vi-gas-sá-ga,
 Min-den ma-gyar szív-nek e-gyet-len-egy vá-gya,
 Di-cső-sé-ges, menny-ben kö-nyö-rü-lő A-nyánk,
 Szánd meg a te né-ped, s hall-gasd meg hő-i-mánk!

2. Téged kik elhagytunk, hálátlan gyermekid
 Bűnös nyomorunkban ne hagyjál elveszni.
 Hozzád menekülünk, nyújts vigaszt, pátrónánk,
 Szánd meg a te néped, áldd meg, ó, jó Anyánk.

Csóka, Jasura József (54), 1998

Dallamát és szövegét Haupt József írta.

159

SEGÍTŐ SZŰZ, KEGYES ANYÁNK

Rubato ♩=50

1. Se - gi - tő Szűz, ke - gyes A - nyánk,
 Úr Jé - zus - nak é - des - any - ja,

légy ol - tal - munk, légy pát - ró - nánk!
 légy né - ped ve - zér - csil - la - ga!

I - mád - koz - zál tisz - te - lő - dért,
 ki hoz - zád esd se - git - sé - gért!

Mu - tasd meg, hogy jó any - ja vagy

an - nak, ki té - ged el nem hagy!

2. Hű gyermekid nagy reménye, segíts néped szükségében,
 Hallgasd annak imádságát, ki hozzád esd, és téged áld.
 Bizonyítsd be szereteted, segíts nyomorgó gyermeked,
 Mutasd meg, hogy jó anyja vagy annak, ki téged el nem hagy.

Csóka, Jasura József (54), 1998

Haupt József dallama és szövege.

160

TÜNDÖKLŐ CSILLAGA NÉPEIDNEK

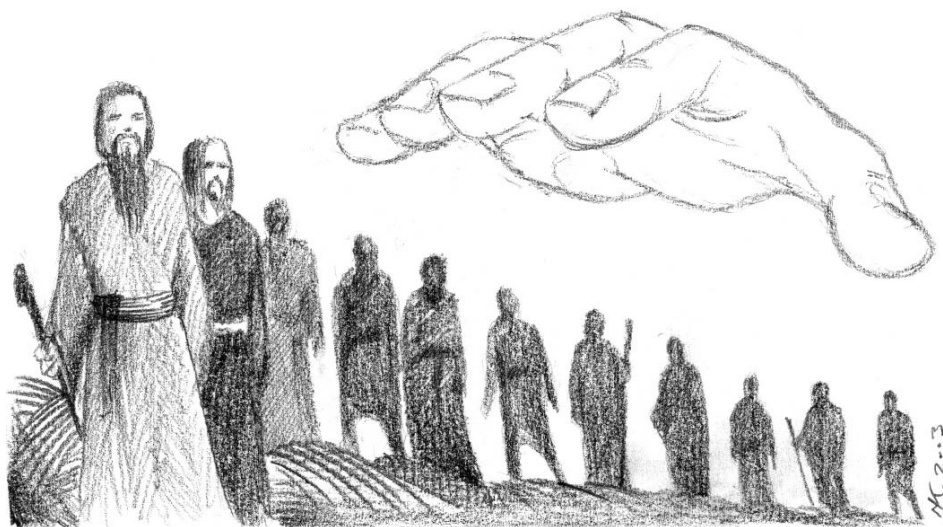
Rubato ♩=60

1. Tün-dök - lő csil - la - ga né - pe - id - nek,
Hoz-zád gyer-me - ke - id e - se - dez - nek:
Párt - fo - gold Is - ten - nél ba - ja - in - kat,
Hisz te ne - künk a - nyánk, pát - ró - nánk vagy.

2. Néped számára nyerj boldogságot,
Minden bajtól védjen nagy jószágod
Ellened bár sokszor, sokat vétett,
Mégse hagyd híveid, ne hagyd néped!

Csóka, Jasura József (54), 1998

A BÚCSÚJÁRÓK ÉNEKEI

161

BOLDOG SZŰZ MÁRIA

$\text{♩} = 80$

1. Bol-dog Szűz Má - ri - a, é - des Szűz - a - nyánk,
Hí - ve - id hall - gasd meg, ke - gyes pát - ró - nánk.

R.

Fo-gadd hí - ve - id ké - ré - sét És buz - gó e - se - de - zé - sét.

2. Ma, buzgó híveid, útra indulunk,
Fáradtsággal hozzád szívből sóhajtunk.
R.
3. Te vagy, kit választott Isten anyjának,
Te vagy szent szülője mi Megváltónknak.
R.
4. Az úton járóknak te vagy csillaga,
Téged tisztelőknak nagy pátrónája.
R.
5. Mi is útra menvén csak benned bízunk,
Mert nálad oltalmat hiszünk s találunk.
R.
6. Mutasd be Fiadnak fáradtságunkat,
Áldott szülöttnednek utazásunkat.
R.
7. Öntsd szeretetedet a mi szívünkbe,
Hogy téged tiszteljünk teljes éltünkben.
R.

8. Áldott légy, kegyes Szűz, Istennek anyja,
A Szentháromságnak kedves leánya.
R.
9. Ébressz bűnbánatot a mi szívünkbe,
Hogy tiszta lélekkel jussunk elődbe.
R.
10. Ajánld szent Fiadnak mi kérésünket,
Kérd, hogy hallgasson meg együtt bennünket.
R.
11. Ajánljuk magunkat pártfogásodba,
Vezérelj bennünket utazásunkban.
R.
12. Engedd tehát, Szent Szűz, hogy szerencsésen
Járhassunk az utunkon békességben.
R.
13. Tisztelő híveid, palástod alá
Futunk, ó, Mária, oltalmad alá.
R.
14. Fiaid, leányaid, ajánld Fiadnak,
Mutass be bennünket az Úr Jézusnak.
R.
15. Engedd, egészségben visszatérhessünk,
Számos bűneinkért eleget tegyünk.
R.
16. Nyerj nekünk kegyelmet a megtérésre,
Hogy általad jussunk az üdvösségre.
R.

Csóka, Jasura József (54), 1998

Dallamát vö. 68. sz., dr. Karsai 1986, 637.

162

EGEK KIRÁLYNÉJA

Quasi parlando ♩=84

Előénekes:

1. E - gek ki - rály - né - ja,
Jé - zu - sunk szent any - ja,

Mindannyian:

Má - ri - a, se - gíts!
Má - ri - a, se - gíts!

R.

Ó, se - gíts mi - raj - tunk, kik hoz - zád só - haj - tunk,

Má - ri - a, se - gíts, Má - ri - a, se - gíts!

2. Szent Fiadra kérünk, Mária, segíts,
Mert te vagy reményünk, Mária, segíts!
R.

3. Hitünk védelmében, Mária, segíts,
Üdvünk szent ügyében, Mária, segíts!
R.

4. Hogy az Istent féljük, Mária, segíts,
S kegyelmét megnyerjük, Mária, segíts!
R.

5. Hogy téged kövessünk, Mária, segíts,
S így néked tetszhessünk, Mária, segíts!
R.
6. Irgalmasság anyja, Mária, segíts,
Megtérők oltalma, Mária, segíts!
R.
7. Igaz bűnbánatra, Mária, segíts,
S életjobbításra, Mária, segíts!
R.
8. Erős bizalomra, Mária, segíts,
S lelki nyugalomra, Mária, segíts!
R.
9. Jó szándékainkban, Mária, segíts,
S minden munkáinkban, Mária, segíts!
R.
10. Mindenkit szeretni, Mária, segíts,
Csak a bűnt kerülni, Mária, segíts!
R.
11. Bántalmat feledni, Mária, segíts,
Mindent elviselni, Mária, segíts!
R.
12. Tűrni és szenvedni, Mária, segíts,
S mégis örüvendezni, Mária, segíts!
R.
13. Üldözés idején, Mária, segíts,
Veszedelem helyén, Mária, segíts!
R.
14. Népünk pártfogója, Mária, segíts,
Jó tanácsok anyja, Mária, segíts!
R.

15. Szentséges atyánknak, Mária, segíts,
S lelkünk pásztorának, Mária, segíts!
R.
16. Kedves községünkön, Mária, segíts,
Szeretett hazánkon, Mária, segíts!
R.
17. Kedves szüleinken, Mária, segíts,
Hű testvéreinken, Mária, segíts!
R.
18. Jó rokonainkon, Mária, segíts,
S hitsorsosainkon, Mária, segíts!
R.
19. Nehéz betegeken, Mária, segíts,
S elköltöző lelken, Mária, segíts!
R.
20. Örök boldogságba, Mária, segíts,
Fiad országába, Mária, segíts!
R.
21. Neked örvendhessünk, Mária, segíts,
S örökké dicsérjünk, Mária, segíts!
R.

Csóka, Jasura József (54), 1998

163

DICSÉRTESSÉK JÉZUS NEVE

Parlando ♩=82

1. Di-csér - tes - sék Jé - zus ne - ve,
Jöt - tünk e drá - ga, szent hely - re.

R. Kö - szön - te - ni jöt - tünk a szép Szűz Má - ri - át,
An - gya - lok - nak ki - rály-né- asz - szo - nyát.

2. Égi posta volt miértünk,
Messze földről hozzád jövünk.
R.

3. Ezt mondja az égi posta,
Itt a betegek orvosa.
R.

4. Jertek árvák és özvegyek,
Akik sírtok, keseregtek.
R.

5. Megvigasztal az titeket,
Szomorú és bús szíveket.
R.

6. Szűz Mária, aranyoltár,
Kire a Szentlélek rászáll.
R.

7. Ó, Mária, ó, Mária,
Kinél nincs jobb édesanya.
R.

Csóka, Jasura József (54), 1998

Vö. Dobszay-Szendrei 1988, IV(E)/329a.

164

DICSÉRTESSÉK JÉZUS ÉS A SZŰZ MÁRIA

$\text{♩} = 62$

1. Di - csér - tes - sék Jé - zus és a Szűz Má - ri - a.

E - zen drá - ga szó - kal lé - pünk a temp - lom - ba,
A - hol Szűz Má - ri - a, a mi É - des - a - nyánk

Ki - tárt kar - ja - i - val vá - ra - ko - zik re - ánk.

2. Boruljunk a földre szent oltárod előtt,
Kérjük mindenkiért azt a jó Teremtőt,
Ki nekünk Máriát anyánknak rendelte,
Az ő színe előtt, értünk esedezne.

3. Kedves testvéreim, kik idejöttetek,
Akik Szűz Máriát sirva keresitek,
Jöjjetek hát ide, itt megtaláljátok,
Az ő Szent Fiának ajánl mindnyájatok.

4. Istenhozzád, Anyánk, most itt megjelentünk,
Drága szent képedtől bocsánatot kérünk.
Elhagytuk éretted házunk, családunkat,
Kedves édesanyánk, áldj meg mindnyájunkat!

Egyházaskér, Pópity Péterné Losoncz Erzsébet (75), 2002

Dallamát vö. 216. sz.

165

MÁRIA TISZTELETÉRE

Parlando ♩=60

1. Má - ri - a tisz - te - le - té - re a - kik i - de - jöt - te - tek,
Szűz Má - ri - a szent fe - jé - re ko - szo - rút is kös - se - tek.

R. Szűz Má - ri - a, Rad - na gyön - gye,
add ál - dá - sod hi - ve - id - re;

Drá - ga - lá - tos ke - ze - id - del ö - lelj min - ket keb - led - re!

2. Akik igazán szeretik ezt az égi Szűzanyát,
Minden este elvégezik Mária olvasóját.
R.
3. Jertek, keresztény testvérek, Szűz Máriát tisztelni,
Mert ő fogja miérettünk az ő Fiát megkérni.
R.
4. Hozzád futunk reménykedve, szent helyedre sietünk,
Sok kéréssel megyünk hozzád, hallgasd meg könyörgésünk.
R.
5. Jertek árvák és özvegyek a radnai templomba,
Mondjátok el bánatotok, Szűzanyánk meghallgatja.
R.

166

NYÍLJON KI A SZÍVÜNKBEN

Parlando ♩=90

1. Nyíl-jon ki a szí-vünk-ben az ö-röm-vi-rág,
Zeng-jé-tek, hogy hall-ja meg az e-gész vi-lág:

R. É-des A-nyánk, hoz-zád jöt-tünk ó, Szűz Má-ri-a,
lán-ga-doz-va, mert sze-re-tünk,

Hogy kö-szönt-sünk úgy, mint egy-kor az Úr an-gya-la.

R. Van ne-künk egy É-des-a-nyánk, ne-ve Má-ri-a,
a-ki gon-dot vi-sel re-ánk,

Mert ő a mi é-le-tünk-nek ve-zér-csil-la-ga.

2. Aki hittel, reménnyel tebenned bízik,
Az soha életében nem csalatkozik.
R.

3. Üdvöz légy, Szűz Mária, szeplőtelen szűz,
Tenéked a Szentlélek gyöngykoszorút fűz.
R.
4. Anyai szent áldásod oszd ki mireánk,
Hogy tehozzád juthassunk, égi patrónánk.
R.

Csóka, Jasura József (54), 1998

Dallamát vö. 139. sz.

167

MAGYAROKNAK NAGYASSZONYA

$\text{♩} = 80$

1. Ma - gya - rok - nak Nagy - asz - szo - nya, é - des jó A - nyánk,
Menny-ből, ki - rá - lyi szé - ked - ből te - kints le re - ánk!

R. Üd - vöz légy Szűz Má - ri - a, Jé - zus szent any - ja,

Légy ne - künk is é - des - a - nyánk, ne hagyj el so - ha.

Té - ged jöt - tünk kö - szön - te - ni, szép Szűz Má - ri - a.

2. Hozzád jöttünk, mert a szívünk utánad eped,
Könyörülő, jó szívedbe zárj be bennünket.
R.

3. Lelkünk drága színaranya, fogadj be minket,
Vigyed drága szent Fiadhoz esdeklésünket.
R.

4. Nézd, Szűzanyánk, mily szép számban jöttünk tehozzád,
Hogy kitárjuk szíveinknek öröm' s bánatát.
R.

5. Reménységünk szép, zöld fája, isteni Anya,
Kinek élte Isten előtt oly kedves vala.
R.
6. Jézus Fiad szent keresztje volt a vezérünk,
Melynek vezérfénye mellett hozzád érkeztünk.
R.
7. Ó, fogadj hát el bennünket, mennyei virág,
Kire bámulva tekint föl az egész világ.
R.
8. Zengünk neked dicséneket, mint az angyalok,
Áldjuk Istent, ki nekünk ily jó anyát adott.
R.
9. Egykor, ha majd nem jöhetünk téged tisztelni,
És ha testünk koporsóban fog majd nyugodni.
R.
10. Fásult szívünk ha nem dobog, s ajkunk nem szólhat,
Nem kell sirunkra nevednél drágább fölirat.
R.

Csóka, Jasura József (54), 1998

168

ANYÁNK, Ó, BOLDOGSÁGOS SZŰZ

Poco parlando ♩=144

1. A-nyánk, ó, bol - dog - sá - gos Szűz, fe - léd száll só - ha - junk,
 Bá-nat-telt szív - vel já - ru - lunk hoz - zád, s le - bo - ru - lunk.
 Fá - jón sa - jog szí - vünk, mert csa - ló - dunk szün - te - len,
 Hi-tünk s bi - zal - munk meg - ren - dült itt már min - den - ki - ben.

2. Anyánk, ó, boldogságos Szűz, jöjj közénk, s légy velünk,
 Töröld le fájó könnyeink, s nyújtsál vigaszt nekünk.
 Ha már nincs itt, e földön boldogság számunkra,
 Vezess, ó, Szűzanyánk, mennybe, ha jó a végóra.

Csóka, Jasura József (54), 1998

169

HÁLA LEGYEN NÉKED

$\text{♩}=96$

1. Há - la le - gyen né - ked, é - des Is - te - nünk,
 Hogy la - kó - föl - dünk - re en - ged - tél ér - nünk!

Min - den ve - szé - lyek - től meg - ő - riz - tél,

Sze - ren - csé - sen ha - za - ve - zér - rel - tél.

2. Áldassék szent neved, Uram, ezekért,
 A hozzánk mutatott kegyességekért.
 Fogadd el szívünknek hódolatát,
 Vedd kedvesen lelkünk háladását.

3. Add, kérünk, mindenkor a legjobbakat,
 Ne nézd az emberi gyarlóságokat.
 Add szent áldásodat határunkra,
 Fordítsd kegyes szemed mindnyájunkra.

4. Esedezünk azért, mennyei Atyánk,
 Irgalmasságodból adj áldást reánk,
 Kérünk szent Fiadnak öt sebéért,
 A Szűz Mária hét fájdalmáért.

5. Kegyesen bő termést adj határunkra,
 Nézz a bús özvegyek', szegény árvákra.
 Légy irgalmas hozzánk mindenekben,
 Ki élsz s uralkodol fönn a mennyben.

Csóka, Jasura József (54), 1998

Dallamát vö. *Szent vagy, Uram!* 1941, 146. sz.

170a

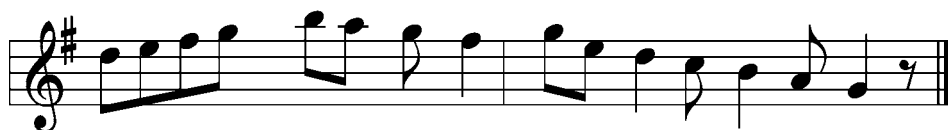
HÁL' ISTENNEK, ELVÉGEZTÜK

1. Hál' Is - ten - nek, el - vé - gez - tük szent bú - csú - já - rá - sun - kat,
Me - lyet e - gek hom - lo - ká - ra láng - fo - hász - szal í - rat - tunk.

Vedd ked - ve - sen, Szűz Má - ri - a, áj - ta - tos, szép vi - rág,

Meg - je - le - né - sed em - lé - két tart - ja az e - gész or - szág.

2. Ó, kegyelemnek tengere, áldásoknak forrása,
Bó malasztod szent érdeme szálljon itt mindnyájunkra.
A csillagok százezrei mind csak azt jelentik,
Egy fénysugár száll a földön, imáját elrebegi.

Rábé, Kiss Dezsőné Makra Ilona (58), 2002

170b

HÁL' ISTENNEK, ELVÉGEZTÜK

♩=120

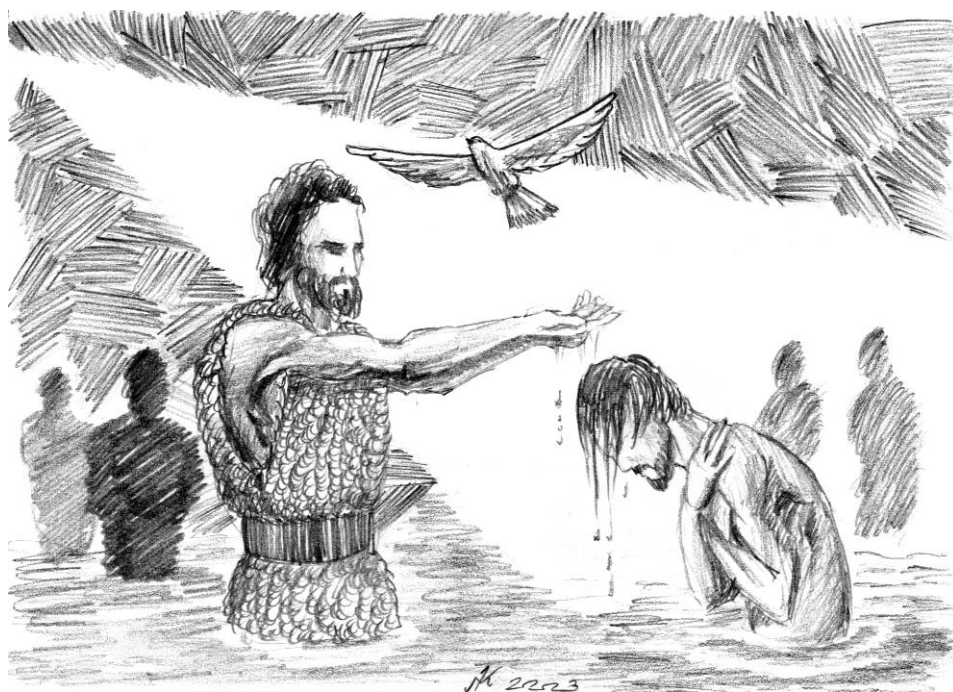
1. Hál' Is - ten - nek, el - vé - gez - tük szent bú - csú - já - rá - sun - kat,
 Me - lyet e - gek hom - lo - ká - ra láng - fo - hász - szal ír - tunk.
 Vedd ked - ve - sen, Szűz Má - ri - a, áj - ta - tos, szép vi - rág,
 Meg - je - le - né - sed em - lé - két tart - ja e - zen or - szág.

2. Ó, kegyelemnek tengere, áldásoknak forrása,
 Bó malasztod szent érdeme szálljon mindnyájunkra.
 A csillagok százezrei mind csak azt jelentik,
 Egy fénysugár lent a földön, imáját rebegi.
3.
 (a 2. sor dallamára:)
 Úgy a mennyben, úgy a földön nagy híre van ennek,
 (a 4. sor dallamára:)
 A lurdesi ájzatosság búcsúkegyelmének.

Magyarmajdány, Bodó Jánosné Ágoston Katalin (67), 2002

A lourdes-i kilenced végén is éneklik.

ÉNEKEK A SZENTEKRŐL

171

SZENT JÁNOSNAK SZÉP, KEGYES ÁLDÁSA

$\text{♩} = 68$

1. Szent Já - nos - nak szép, ke - gyes ál - dá - sa
Száll - jon er - re tisz - tes - sé - ges ház - ra!

Mint ré - gen - te Úr Jé - zus - nak szállt a - pos - to - li - ra,

Szent Já - no - sé is úgy száll - jon re - ánk, mind-nyá - junk - ra!

2. Jézus Krisztus töviskoronája
Legyen ezen ajtónak a zárja,
És a három nagy vasszege az ajtó kilincse,
Hogy a gonosz sátán soha ne jöhessen bele.
3. Jézus Krisztus drága szent keresztje
Legyen ezen háznak a teteje,
És a négy evangélista álljon négy sarkára,
Ezen háznak védőrzője legyen Szűz Mária.
4. Áldd meg, Jézus, e háznak gazdáját,
Egészségben az egész családját,
Hogy míg élnek, hadd éljenek friss, jó egészségben,
Holtuk után vezesd őket örök dicsőségbe.

172

Ó, SZENT GYÖRGY, BAJNOKUNK

♩=54

1. Ó, Szent György, baj-no-kunk, e nap, mely ma fel - tűnt,
Vég - te - len ö - röm - től he - vül - ve kö - szön - tünk.

Ne - ked, Krisz - tus hő - se, ke - gyes, drá - ga szen - tünk

♩=50

Dics - é - ne - ket zen - günk.

2. Azt kívánta tőled, megtörhetlen bajnok,
Vad Dioklécian, a szívtelen zsarnok,
Hogy a bálványt imádd, ne az igaz Istent,
Aki király itt, lent.

3. Vége van, vége már itt a nagy kínoknak,
Piros vércseppjeid, mint rubin, ragyognak.
Menyegzős ruhádnak ez lón ékessége,
Koronád szépsége.

Feketető, Kéri István (61), 2002

Dallamát vö. 210 sz.; Tárkányi-Zsasskovszky 1874, 61. sz.; Dobszay-Szendrei 1988, F/10.

173

ZENGD, MAGYAR NEMZETÜNK

$\text{♩}=60$

1. Zengd ma - gyar nem - ze - tünk, Szent Lász - ló szent - sé - gét,
Ki - ben áld - ja lel - künk Is - ten ő - fel - sé - gét!

Áld - juk e nagy ki - rályt,
ki bár tő - lünk el - vált,

$\text{♩}=46$

De az ég - ből néz re - ánk, ha hoz - zá ki - ált ha - zánk.

2. A szirt forrásokat önt ki italára,
Erdő szarvasokat küld népe számára.
Nem hagyja el az ég, mert élő reménység
Volt Szent László szívében, s mint benne, úgy népében.

3. Dicső fejedelmünk, ki ily nagy csodákkal
Ragyogsz, add, hogy szívünk égjen oly szikrákkal,
Melyek gerjessenek, s hozzád emeljenek
Mennyei koronára, az örök boldogságra.

Feketető, Kéri István (61), 2002

Dallamát vö. Tárkányi-Zsasskovszky 1874, 43. sz.; dr. Karsai 1986, 657.

174

DICSÉRJÜK SZENT LÁSZLÓT

$\text{♩} = 62$

1. Di - csér - jük Szent Lász - lót nagy szen - tély - ben,
 Hogy le - gyen a nép - nek párt - fő - gó - ja,

Kit Ár - pád há - za szült va - la ré - gen,
 Ki min - den in - ség - ben üdv - ho - zó - ja.

Ó, Szent Lász - ló, légy hoz - zánk jó,

Légy ér - tünk Is - ten - nél köz - ben - já - ró.

2. Mennybéli áldás volt királyságod,
 Mert törvényt tettél és igazságot.
 Szébb lett köszívedben a jámborság,
 Erősen áll azon minden ország.
 Ó, Szent László, légy hozzánk jó,
 Légy értünk Istennél közbenjáró.

Feketető, Kéri István (61), 2002

Dallamát vő. Tárkányi-Zsaskovszky 1874, 190. sz.

175

KÉT SZÉP CSILLAG

1. Két szép csil-lag, Ró-ma fê-nye, Pé-ter és Pál hős baj-nok,
Egy-há-zunk két sze-me fê-nye, meny-nyet tar-tó osz-lo-pok.

Hó-do-lat vonz i-de min-ket e tün-dök-lő, szép na-pon,

Hogy ki-tár-juk ér-zel-min-ket es-dek-lő szív-han-go-kon.

2. Ó, hogy adjunk hálát néktek, lelkeket hõn szeretõk,
Áldnak minden ajkú népek, lángbuzgalmú magvetõk.
Ti vagytok a gyertyatartók, kikre bizton nézhetünk,
A mennyei aranyajtót ti tárjátok fel nekünk.
3. Hisszük, amit forró hévvel Péter és Pál hirdetett,
Mit e két szent piros vérrel a szent könyvbe jegyezett.
Ó, mennyország hõs polgári, világító két torony,
Ha hitért kell síkra szállni, védjete az ostromon.
4. Szent az Úr, a szentek szentje, az örök fény tengere,
Föld az éggel versenyt zengje, szent a szentség Istene.
Szent Péter s Pál, ti a parton koszorúzva állotok,
Míg itt sírunk mi a sarcon, értünk ott, fenn szóljatok.

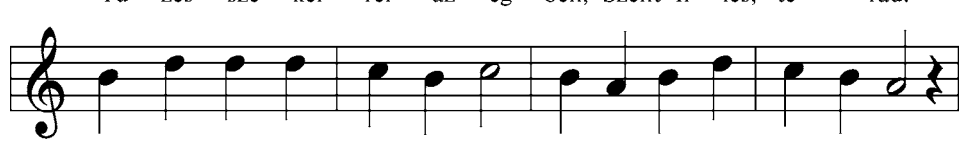
176

FÖLTEKINTÜNK

$\text{♩} = 54$

1. Föl - te - kin - tünk a sze - gény - ség köd - fel - hő - in át
Tü - zes sze - kér - rel az ég - ben, Szent Il - lés, te - rád.

Temp - lo - munk véd - szent - je vagy, té - ged ké - rünk, el ne hagyj,

Áldj meg min - ket, s légy mel - let - tünk, ke - gyes véd - szen - tünk!

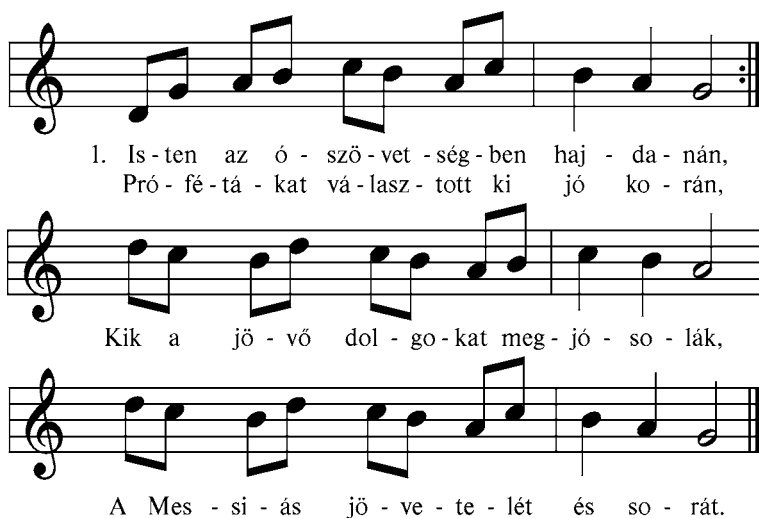
2. Ó, Szent Illés, bízva kérünk mostan tégedet,
Kérj minekünk Jézusodtól mennyei kegyet.
Templomunk védszentje vagy, téged kérünk, el ne hagyj,
Áldj meg minket, s légy mellettünk, kegyes védszentünk.

Kanizsamonostor, Szent Illés-napi búcsújárók, Kéri István (61), 2002

Dallamát vö. Tárkányi-Zsasskovszky 1874, 61. sz.; Dobszay-Szendrei 1988, IV(E)290a.

177

ISTEN AZ ÓSZÖVETSÉGBEN

1. Is - ten az ó - szö - vet - ség - ben haj - da - nán,
 Pró - fé - tá - kat vá - lasz - tott ki jó ko - rán,
 Kik a jö - vő dol - go - kat meg - jó - so - lák,
 A Mes - si - ás jö - ve - te - lét és so - rát.

2. Szent Illés prófétáknak egyike,
 A tündöklő csillagzatok szebbike.
 Ki az égbe tüzes kocsin vitetett,
 Velem együtt, hívek, róla zengjetek.

3. Szent Illés, ki megnyitottad az eget,
 S imáidra hullt az arany permeteg,
 Kérd az Urat, aki minden jókat ad,
 Ránk is adja szent malasztja harmatát.

4. Dicsőítsük a mennyei Szent Atyát,
 Dicsőítsük ő Egyszülött magzatát,
 Áldjuk a Szentlelket, kinek általa
 Illés a jó s nagy titkokról szólt vala.

Csóka, kéziratos kántorkönyv

Dallama Mária-ének is: *Május rózsakirálynéja, Mária*

178

Ó, SZENT ISTVÁN, DICSÉRTESSÉL

$\text{♩} = 50$

1. Ó, Szent Ist - ván, dí - csér - tes - sél,
Menny-ben s föl - dőn tisztel - tes - sél,
De fő - kép - pen ná - lunk ma, ma - gya - rok párt - fo - gó - ja.
Ké - rünk mint a - pos - to - lun - kat és el - ső szent ki - rá - lyun - kat,
Szent Ist - ván, Szent Ist - ván, Szent Ist - ván, nézz ég - ből le
Itt tiszt - te - lő né - ped - re.

2. Boldogságos Szűzanyánknak mint magyarok Asszonyának
Fömládoztad hazánkat, szentelted koronánkat.
Kérünk mint hű pártfogónkat, az első szent királyunkat,
Szent István, Szent István, Szent István, nézz mennyből le
A te tisztelőidre.

Feketető, Kéri István (61), 2002

Dallamát vö. Tárkányi-Zsaskovszky 1874, 370. sz.; dr. Karsai 1986, 656.

179

SZENTHÁROMSÁG HŐS BAJNOKA

$\text{♩} = 100$

1. Szent -há -rom -ság hős baj - no - ka, Vi - a - da - lok leg - na - gyobb - ja,
 Ó, Szent Mi - hály, légy ve - lünk, Légy paj - zsunk és fégy - ve - rünk.

2. Kardod által, dicső bajnok,
 A kevélység szégyent vallott.
 Ó, Szent Mihály, légy velünk,
 Ha sátán küzd ellenünk.

3. Egek győztes bajvivója,
 Sárkány feje megtiprója,
 Ó, Szent Mihály, légy velünk,
 Ha a bűn küzd ellenünk.

4. Istápolj, hogy szentül éljünk,
 Hogy egykoron mennybe érjünk.
 Ó, Szent Mihály, légy velünk,
 Koronát csak így nyerünk.

Feketető, Kéri István (61), 2002

Dallamát vö. 141. sz.

180

SZENT ANGYAL, ARKANGYAL

$\text{♩} = 90$

1. Szent an - gyal, ark - an - gyal, üd - vöz légy, Mi - hály an - gyal!

Kis fá - lunk-nak vé - dő - szent - je,
ol - tá - runk-nak pél - da - ké - pe,

Szent an - gyal, ark - an - gyal, üd - vöz légy, Mi - hály an - gyal.

2. Szent angyal, arkangyal, üdvöz légy, Mihály angyal!
Az Istennek hű követe, magyar népünk védőszentje,
Szent angyal, arkangyal, üdvöz légy, Mihály angyal.

Firigyháza, Szent Mihály-napi búcsújárók, Mári János (62), 2002

Szövegét Fehér György írta.

181

SZENT SZEGÉNYSÉG NAGY BARÁTJA

1. Szent sze - gény - ség nagy ba - rát - ja,
 El - e - set - tek hű is - táp - ja,
 É - let - szent - ség haj - lé - ka,
 Szer - ze - te - sek csil - la - ga!
 R. Ó, Asz - szi - szi Szent Fe - renc,
 Min - ket hű szí - ved - be rejts!

2. Tiszta fényed, menny csillaga,
 Az ég útját beragyogja,
 Aki lelkét szereti,
 Szent példáját követi.
 R.

3. Jézus Krisztus követője,
 Szegényeknek kedvelője,
 Kérj malasztot minekünk,
 Nyomodba úgy léphetünk.
 R.

Csóka, kéziratos kántorkönyv

182

Ó, ISTENNEK HÍV SZOLGÁJA

Giusto ♩=90

1. Ó, Is - ten - nek hív szol - gá - ja, Pász - to - rok re-mek pél - dá - ja,
Té - ged jöt - tünk kö - szön - te - ni, Szent Ven - del, buz - gón tisz - tel - ni.

2. Rólad most megemlékeztünk,
Szent olvasót elvégeztünk.
Szent Vendel, légy közbenjárónk,
Az Úr Jézusnál szószólónk.

4. Siess vigasztalásunkra,
Szent Vendel, légy oltalmunkra,
Kérésedet meghallgatja
Jézus, Istennek Szent Fia.

3. Ó, Szent Vendel, ne hagyj minket,
Szánd meg szomorú szívünket,
Jószágaink mind elhullnak,
Dögvész által elpusztulnak.

5. Zsámolyodhoz leborulunk,
Szent Vendel, hozzád kiáltunk,
Nyerd meg nekünk, amit kérünk,
Mennyekben veled örvendjünk.

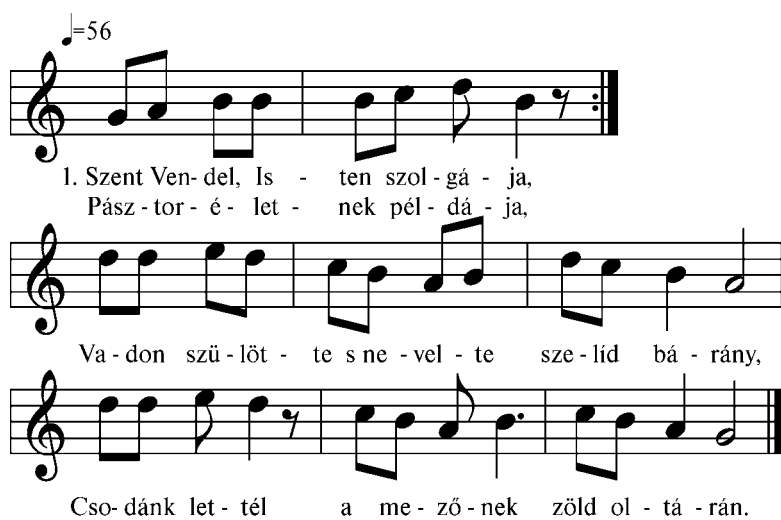
6. Ó, Szent Vendel, vedd kedvesen
Rózsafüzér imádságunk,
Melyet buzgó szívvel, íme,
Neked itt most följajnlunk.

Csóka, Jasura József (54), 1998

Dallamát vö. 22. sz.

183

SZENT VENDEL, ISTEN SZOLGÁJA

1. Szent Ven-del, Is - ten szol - gá - ja,
Pász - tor - é - let - nek pél - dá - ja,
Va - don szü - löt - te s ne - vel - te sze - lid bá - rány,
Cso - dánk let - tél a me - ző - nek zöld ol - tá - rán.

2. Kihajtottál a mezőre,
A virágos legelőre.
Midőn a nyáj földön legelt, te az égben,
Eljegyezett, mert megkegyelt az ég régen.

Feketetó, Kéri István (61), 2002

Dallamát vö. 55. sz.

184

NÉPED BÜSZKESÉGE, SZENT ERZSÉBET ASSZONY

1. Né - ped büsz - ke - sé - ge, Szent Er - zsé - bet asz - szony,
Légy párt - fo - gónk né - künk, Is - ten - nél szó - szó - lónk!

Es - de - kelj é - ret - tünk, hogy pél - dád kö - ves - sük,

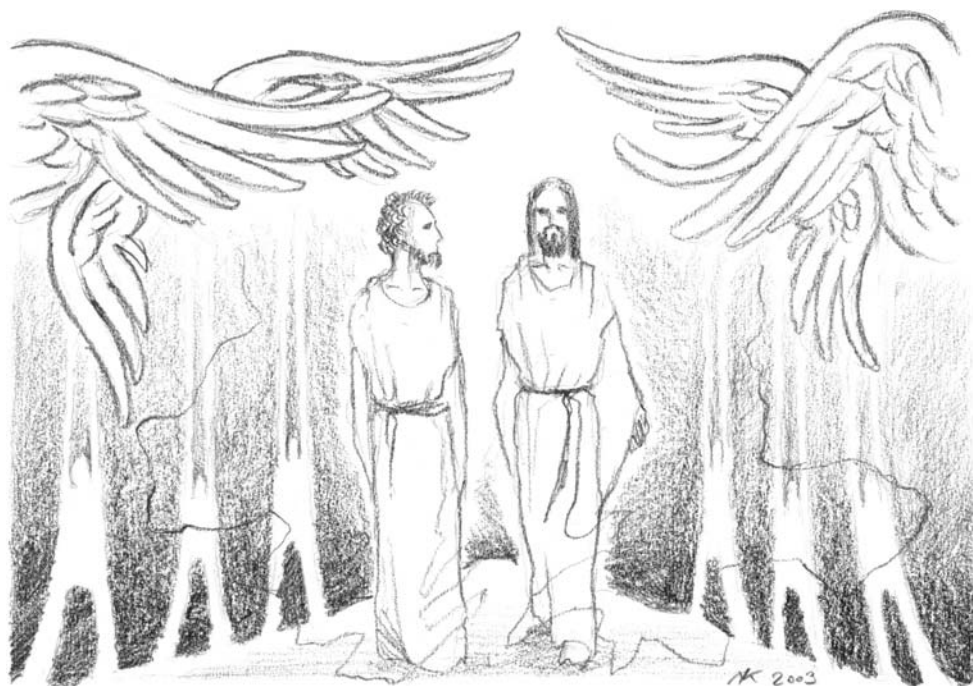
S köz - ben - já - rá - sod - ra sok ál - dást nyer - hes - sünk!

2. Oktass szeretetre, Szent Erzsébet asszony,
Kinek szíve mindig irgalomteljes volt.
Habár szegény voltál a földön, s elhagyott,
Mégis segítettél beteget, nyomorgót.
3. Szent Erzsébet asszony, könyörögj miértünk,
Kik az oltalmadba bizalommal térünk.
Jézusunk áldását általad is kérjük,
Bajban és veszélyben őrizze meg népünk.

Csóka, kéziratos kántorkönyv

Az ének dallamát és szövegét Haupt József írta.

A KILENCEDEK ÉNEKEI

185

SZÁLLÁST KERES A SZENT CSALÁD

Parlando ♩=70

1. Szál-lást ke - res a Szent Csa - lád,
De nincs sen - ki, ki he - lyet ád.

Nin - csen, a - ki be - fo - gad - ja

Őt, ki ég - nek s föld - nek U - ra.

2. Az idő már későre jár,
A madár is fészkére száll,
Csak a Szent Szűz jár hiába
Betlehemnek városában.

3. Legalább ti, jó emberek,
Fogadjátok a Kisdedet.
Házatokra boldogság száll,
Ha betér az égi király.

4. Ne sírj tovább, Szűz Mária,
Ne menjetek ma máshova,
Szállásunkat mi megosztjuk,
Kis Jézuskát befogadjuk.

Csóka, Jasura József (55), 1998

Kezdőének, dallamát vö. 97. sz.

186

ÜDVÖZ LÉGY, SZENT SZŰZ

Parlando ♩=108

1. Üd - vöz légy, Szent Szűz,
Tel - jes ma - laszt - tal!
Így kö - szön - té an - gyal
A szép Szűz Má - ri - át,
Krisz - tus - nak vá - lasz - tott any - ját.

2. És mondá tovább:
Úr vagyon veled,
Íme fogansz fiat,
Akin fogsz örülni,
Ég és föld álmélkodni.

3. Ó, angyal, úgymond,
Miként lehet az,
Mert szűz leány vagyok,
Férjet nem ismerek,
Bizonyságim ebben egek.

4. A Szentléleknek
Rád száll ereje,
Mert miként a harmat
Reggel száll a földre,
Úgy lesz az Ő születése.
5. Angyal szavának
Hívén a Szent Szűz,
Magát megalázza,
Szolgálnak vallja,
Legyen úgy, mint szavad mondja!
6. Szüzek virága,
Szép Szűz Mária,
Örülj és örvendezz,
Mert nagy anyaságra
Választattál, s méltóságra.
7. Engeszteld értünk
Könyörgéssel
A te Szent Fiadat,
Hogy testesülése
Legyen lelkünk üdvössége.

Csóka, Jasura József (55), 1998

Az Úrangyala után éneklik, vö. Vargyas 1981, 0258. sz.; Éneklő Egyház 1986, 19. sz.

187

Ó, JÉZUS, JÉZUS

1. Ó, Jé - zus, Jé - zus, ó, ke - gyes Jé - zus, légy ve - lünk,
Kö - nyör-günk né - ked, szent bé - kes - sé - get adj ne - künk.

2. Ha a bűn éget, ha sújt az élet vihara,
Csillagunk éjben - segíts a vészben - Mária.
3. Mária őre, hű kísérője, Szent József,
A betegágyánál és a végórán védelmezz.
4. Ha erőnk nincsen, példátok intsen, Szent Család,
Ha szívünk tiszta, megnyílik majd a mennyország.

Csóka, Jasura József (55), 1998

A litánia után éneklük. Dallamát vö. *Éneklő Egyház* 1986, 43. sz.

188a

SZENT JÁNOS ÁLDÁSA

(a vendégek:)

1. Szent Já - nos ál - dá - sa száll - jon e - zen ház - ra,

Min - den ro - kon - tok - ra,
a - tya - fi - ság - tok - ra,

Szom - széd - ja - i - tok' és jó - ba - rá - ti - tok - ra.

2. Köszönjük, jó gazdánk, szíves gazdasszonyunk,
Hogy befogadtatok, gyertyát gyújtottatok,
Ezért a jó Isten áldjon mindnyájatok!

(a háziak:)

3. Köszönjük hát mi is, kedves, jó testvérek,
Hogy megtiszteltetek, meg nem vetettetek,
Ezért a jó Isten áldjon minden lépten!

188b

KÖSZÖNJÜK, JÓ GAZDÁNK

(a vendégek:)

Giusto ♩=72

1. Kö - szön - jük, jó gaz - dánk, jó gaz - da - asz - szo - nyunk,

Hogy be - fo - gad - ta - tok,
gyer - tyát gyűj - tot - ta - tok!

Fi - zes - se az Is - ten a ti jó - sa - gi - tok!

(a háziak:)

2. Köszönjük hát mi is, drága, jó testvérek,
Hogy ide jöttetek, meg nem vetettetek,
Áldja meg az Isten minden lépésetek!

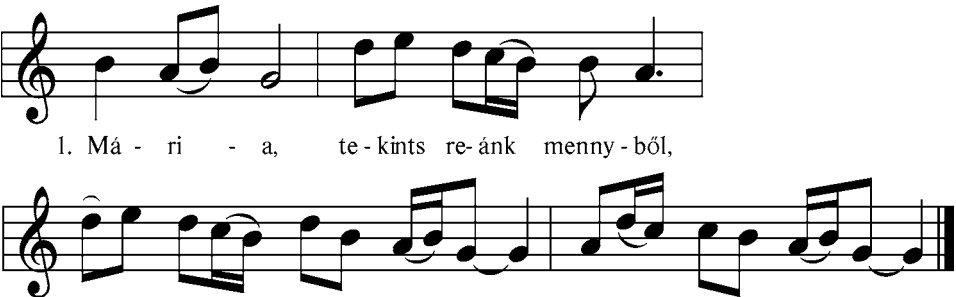
Egyházaskér, Pópity Péterné Losoncz Erzsébet (75), 2002

Vö. Burány 1999, 154-157.

189

MÁRIA, TEKINTS REÁNK

Parlando ♩=70

1. Má - ri - a, te - kints re - ánk men - ny - ből,
A - kik szent ké - ped e - lé - be ősz - sze - se - reg - let - tünk.

2. Mária, mennyből szállott virág,
Ki a lurdés-i barlangban megmutatta magát.
3. Nem barlang, hanem szép palota,
A keresztény nemzetségnek gyógyító balzsama.
4. Mária, aki Bernadettnek
Tizennyolcszor mutattad meg szentséges képedet.
5. Mária, aki azt mondotta,
Én vagyok a szeplőtelen fogantatás titka.
6. Mária, ki fehér öltönyben
Jelentél, hogy minket tisztaságra emlékeztess.
7. Égszínű szalagot viseltél,
Hogy bennünket a mennyországra emlékeztetnél.
8. Mária, ki rózsákon álltál,
Hogy népedet szenvedésben azzal buzdítanád.

9. Mária, ki a szent olvasót
Szent kezedben felmutattad, hogy mi imádkozzunk.
 10. Mária, ki szent szemeidet
Siralmasan bűneinkért az égre vetetted.
 11. Mária, ki szent kezeidet
Összetéve miérettünk imára emelted.
 12. Mária, légy szószólónk nekünk,
Holtunk után Bernadettel téged szemlélhessünk.
 13. Dicsőség legyen az Atyának,
Szentlélekkel egyetemben áldott Szent Fiának.
- (a dallam második felére:)
Tisztelet adassék a drága Szűz Máriának.

Csóka, Jasura József (55), 1998

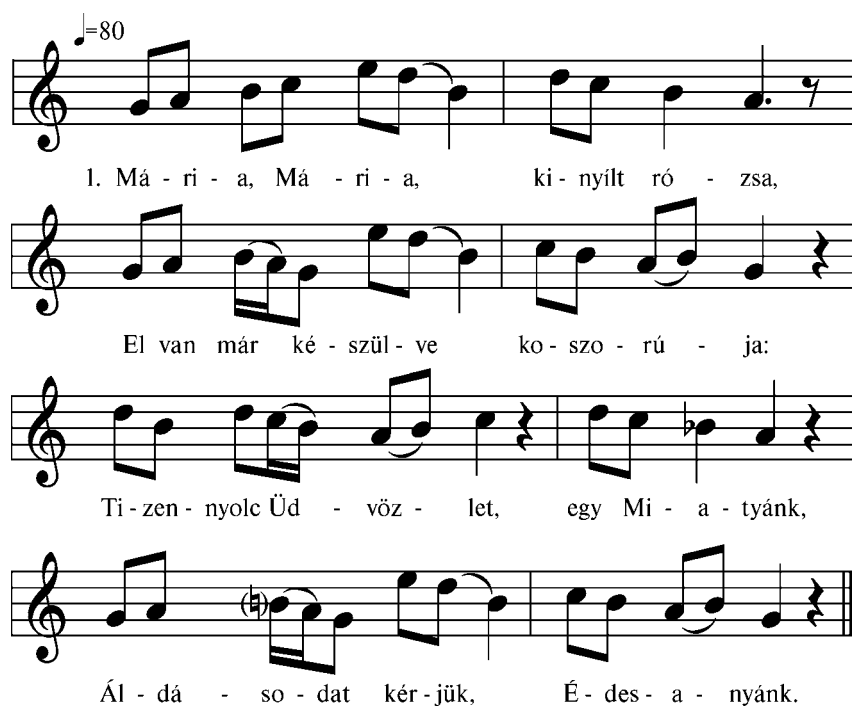
Magyarmajdány, Bodó Jánosné Ágoston Katalin (67), 2002

Rábé, Kiss Dezsőné Makra Ilona (58), 2002

Vö. Volly 1982, 1. sz.; Burány 1999, 137.

190a

MÁRIA, MÁRIA, KINYÍLT RÓZSA

1. Má - ri - a, Má - ri - a, ki - nyílt ró - zsa,
 El van már ké - szül - ve ko - szo - rú - ja:
 Ti - zen - nyolc Üd - vöz - let, egy Mi - a - tyánk,
 Ál - dá - so - dat kér - jük, É - des - a - nyánk.

2. Mária, Mária, kinyílt rózsza,
 Mennynek és a földnek királynéja,
 Örvendezünk benned, liliomszál,
 Mert érzi illatod egész világ.

3. Mária, Mária, kinyílt rózsza,
 Mindnyájunknak te vagy édesanyja.
 Fogadd el kezünkől a koszorúnk,
 Melyet tiszta szívből felajánlunk.

(a dallam második felére:)

Vidd fel mennybe tőlünk Szent Atyánknak,
 Küldje most áldását mindnyájunknak.

Csóka, Jasura József (55), 1998

Vö. 191. sz.; Volly 1982, 54. sz.; dr. Karsai 1986, 658.; Dobszay-Szendrei 1988, IV(R)289b.

190b

MÁRIA, MÁRIA, KINYÍLT RÓZSA

$\text{♩}=120$

1. Má - ri - a, Má - ri - a, ki - nyílt ró - zsa,
El van már ké - szül - ve ko - szo - rú - ja,
Ti - zen - nyolc Üd - vöz - let, egy Mi - a - tyánk,
Ál - dá - so - dat kér - jük, É - des - a - nyánk.

(További szövege egyezik 190a. szövegével.)

Rábé, Kiss Dezsóné Makra Ilona (58), 2002

191

ELKÉSZÜLT A KOSZORÚ

1. El - ké - szült a ko - szo - rú,
Ke - let gyöngy - vi - rá - gok - ból,
A lur - de - si Szűz - a - nyánk - nak
Szív - fo - há - szok - ból.

2. Nincsen ennek itt párja
Széles e nagy világban,
Miatyánkból, Üdvözlétből
Van a rózsája.

3. Örülj, vigadj, buzgó nép,
Mert itt Mária rád néz,
A te anyád Szűz Mária
Veled sok jót tesz.

4. Örömnep ez nekünk,
Melyre itt összejöttünk,
A lurdes-i Szűzanyánknak
Koszorút kötünk.

5. Angyalok ékessége,
Szívünk gyönyörűsége,
Fogadd tőlünk e koszorút,
S vidd fel a mennybe!

6. Nincsen ennél szebb rózsza,
Ez el nem hervad soha,
A lurdes-i Szűz Mária
Szép koszorúja.

7. Felviszi koszorúnkat,
Ájtatos fohászunkat
Az egekbe, Isten elé
Imádságunkat.

8. Ó, lurdes-i rózsaszál
Érettünk imádkozzál,
Íme, a te buzgó néped
Most előtted áll.

9. Vezess egykor mennyekbe,
Az örök dicsőségbe,
Kérünk téged, Szűz Mária,
Úgy legyen, ámen.

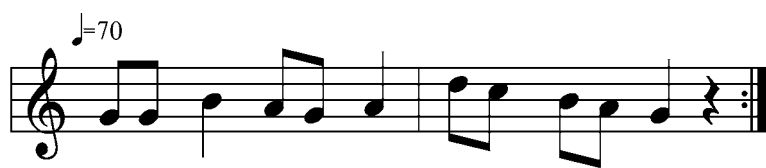
Csóka, Jasura József (55), 1998

Szaján, Palatinus Péterné Fekete Katalin (82), 2002

Vö. Volly1982, 29. sz.

192

MEGNYÍLOTT AZ EGEK GYÉMÁNTKAPUJA

1. Meg-nyí - lott az e - gek gyé - mánt - ka - pu - ja,
Le - jött hoz-zánk menny-ből szép Szűz Má - ri - a.

Hó - fe - hér ru - há - ban, ol - va - só kar - ján,

Gyen - géd, szent aj - ka - it i - má - ra nyit - ván.

2. Látja hibáinkat, szánja lelkünket,
Igaz ösvényútra térít bennünket.
Félti gyermekeit, hogy el ne vessz'nek,
Bűnbánat, bűnbánat, így jelentette.

Magyarmajdány, Bodó Jánosné Ágoston Katalin (67), 2002

193

SZÁZEZERSZER ÜDVÖZ LÉGY

1. Száz - e - zer - szer üd - vöz légy, szép Szűz Má - ri - a,
Te vagy a lur - di bar - lang fê - nyes csil - la - ga.

Fe - hér ró - zsa - szál
ér - tünk le - száll - tál,

A szik - la - bar - lang e - lőtt for - rást nyi - tot - tál.

2. Ott van a Szűz Mária tiszta fehérben,
Szent olvasó tündöklík drága kezében.
Fehér rózsaszál, értünk leszálltál,
A lurdi barlang előtt kivirágoztál.
3. Gyönyörűen tündöklík drága, szent képed,
Mosolyogva köszöntött a kis Bernadett:
Mondd meg nevedet, hogy köszöntselek,
Mennyből szállott szűz virág, jöjj hát közelebb!
4. Szeplőtelen a nevem, kedves gyermekem,
Buzgóságod, hő imád megtetszett nekem.
Hirdesd a népnek, hogy mind jöjjenek,
A sziklabarlang előtt megjelenjenek.

5. Ragyog a sziklabarlang, sötét kőszikla,
Melyben mosolyogva áll a Szűz Mária.
Fehér rózsaszál, értünk leszálltál,
A sziklabarlang előtt forrást nyitottál.
6. Hófehér, szép liliom, szende ibolya,
Szent fejedén tündöklök csillagkorona.
Szép vagy, Mária, mint a hóvirág,
Mert Szentlélek áldása szállott le reád.
7. Összetette kezeit a kis Bernadett,
Ó, szentséges Szűzanyám, vigy' el hát veled,
Jaj, mert üldöznek, nekem nem hisznek,
Szeplőtelen liliom, égi nefelejcs.
8. Vadrózsa lábad alatt szelidet nyílt,
Drága Szent Szűz, ajkadról ezen szó hangzott:
Itt lesz gyógyforrás a kősziklán, lásd,
Itt a sánták és bénák nyernek gyógyulást.
9. Most elődbe borulunk, szép Szűz Mária,
Anyai, szent áldásod add mindnyájunkra!
Egykor az égben, dicsőségedben
Imádhassunk tégedet magas mennyeiben.

Csóka, Jasura József (55), 1998

Tiszaszentmiklós, Varga Istvánné Rozgonyi Mária (74)

Mihók Antalné Rozgonyi Julianna (72), 1998

Szaján, Palatinus Péterné Fekete Katalin (82), 2002

Vö. Szalay 2000, 118. sz.

194

SZEPLŐTELEN BOLDOGASSZONY

$\text{♩} = 80$

1. Szeplő - te - len Bol - dog - asz - szony, Má - ri - a,
Szi - vünk - ből Lurd - ba száll hoz - zád szent i - ma.

Lur - di vi - rág - szál, hall - gass meg min - ket,

Zárd a szí - ved - be hív - sé - ges né - ped!

2. Tizennyolcszor szálltál alá az égből,
Bernadettnek titkot mondtál Istenről.
Lurdi virágszál, felénk hajoltál,
Nagy jószágodból forrást nyitottál.
3. Lurdi forrás lassú vize partot mos,
Sok szenvedő, szegény szívnek áldást hoz.
Bénák mozdulnak, bajok gyógyulnak,
Kőkemény szívek sorra lágyulnak.
4. Szeplőtelen Boldogasszony, Mária,
Szívünk ből Lurdba száll hozzád szent ima.
Bűnös lelkünknek légy menedéke,
Beteg testünknek légy segítsége.

Csóka, Jasura József (55), 1998

Szaján, Palatinus Péterné Fekete Katalin (82)

Bera Istvánné Virág Júlia (66), 2002

Dallamát vö. *Szent vagy, Uram!* 1941, 287. sz.; *Volly* 1982, 58-b.

195

NAGY ÖRÖMMEL MENNYEKBEN

$\text{♩} = 70$

1. Nagy ö-röm-mel meny-nyek - ben an - gya - lok zen - ge - nek,
Föl - dön min-den nem - ze- tek di - csé - re - tet tesz - nek.

Áld -juk a Szűz Má - ri - át, Lur - des é - kes csil - la - gát

Szív - vel és lé - lek - kel.

Tisz - tel - tes - sék Má - ri - a föl - dön és meny - nyek - ben

Min - dö - rök - ké, á - men.

2. Tizennyolcszor megjelent az Isten Szent Anyja,
Égi fény közt ragyogva, mint a nap sugára.
Csipkebokron megállva, mint egy kinyílt, szép rózsza
Tündöklük számunkra.
Tiszteltessél, Mária, földön és mennyekben
Mindörökké, ámen.

Magyarmajdány, Bodó Jánosné Ágoston Katalin (67), 2002

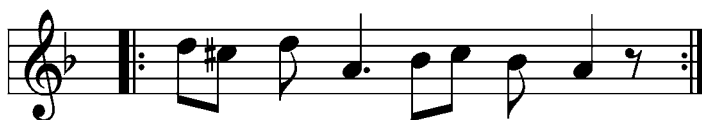
Dallamát vö. Szendrei-Dobszay-Rajeczky 1979, I/64.

196

MÁRIA, MÁRIA, ELJÖTT AZ ÉJSZAKA

Parlando ♩=88

1. Má - ri - a, Má - ri - a, el - jött az éj - sza - ka,
In - dul - ha - tunk most már csen - des nyu - go - vó - ra.

Kér - jük a szép Szűz Má - ri - át:
kér - je é - ret - tünk szent Fi - át,

Nyer - jen a szá - munk - ra csen - des, jó éj - sza - kát.

2. Engedj, Édesanyánk, békében aludni,
Mint az alvó Jézus, szépen álmodozni.
Kérjük a szép Szűz Máriát, kérje érettünk Szent Fiát,
Nyerjen a számunkra csendes, jó éjszakát.

3. A holnapi napra hogy felvirradhassunk,
Új szívvel s lélekkel neked szolgálhassunk.
Kérjük a szép Szűz Máriát, kérje érettünk Szent Fiát,
Nyerjen a számunkra boldog fölvirradást.

Csóka, Jasura József (55), 1998

A búcsújárók is éneklék. Dallamát vö. 15., 87., 117. sz.

197

ISTEN VELED, ANYÁNK

Rubato ♩=68

1. Is - ten ve - led, A - nyánk, már most el kell hagy - ni,
 A te szent ké - ped - től már most el kell vál - ni.

Is - ten ve - led, Szűz Má - ri - a,
 meny - nye - i ki - nyí - lott ró - zsa,

Add ránk ál - dá - so - dat, e - gek ki - rály - né - ja.

2 Zálogul hagyjuk itt szívünket, lelkünket,
 Tenéked szenteljük egész életünket.
 R.

3. Csak az fáj szívünknek, hogy már el kell hagyni,
 Kedves Édesanyánk, tőled meg kell válni.
 R.

4. Nem tudjuk, hogy többet jöhetünk-e ide,
 Nem sötétül-e ránk az Úrnak éjjele.
 R.

5. Búcsút vesz tőled az árva és az özvegy,
 Mária, Szűzanyánk, ó, el ne hagyd őket.
 R.

6. Gyertek le, angyalok, a csillagos égből,
Hulló könnyeinket szedjétek a földről.
R.
7. Vigyétek azt fel hát a szép mennyországba,
Koszorút kössetek belőle számunkra.
R.

Csóka, Jasura József (55), 1998

Búcsújárás során is éneklük, dallamát lásd még: dr. Karsai 1986, 639.

198

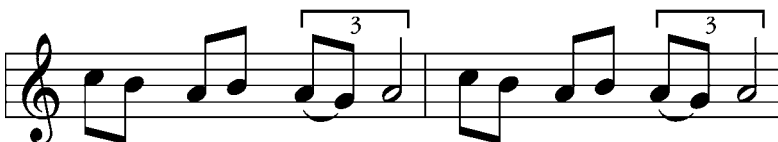
SZENT JÓZSEF, ÚR JÉZUS FÖLNEVELŐ ATYJA

Parlando ♩=78

1. Szent Jó - zsef, Úr Jé - zus föl - ne - ve - lő aty - ja,

Fo-gadd e gyöngy-fü - zért ma-gasz - ta - lá - sod - ra.

A - mit most ö - röm - mel ne - ked ké - szí - tet - tünk,

Ó, bol - dog Szent Jó - zsef, vedd ked - ve - sen tő - lünk!

2. A kised Jézusnak ajánld fel éltünket,
E rózsafüzérrel szívünket, lelkünket.
Tekints le mennyekből tisztelő nyájadra,
Szent József, Úr Jézus felnevelő atyja.

3. Kérünk, ó, Szent József, vigyázz mindnyájunkra,
Siess a bús árvák vigasztalására.
Halálunk óráján, Szent József, el ne hagyj,
Jézus, Máriával, kérünk, velünk maradj.

4. Öleld át lelkünket, mint Jézust ölelted,
Midőn Názáretben öröm közt neveltet.
Ó, boldog Szent József, vezess mennyországba,
Hogy ott is koszorút fűzhessünk számodra.

Csóka, Jasura József (55), 1998

A Rózsafüzér után éneklik. Dallamát vö. 71. sz.

199

SZENT JÓZSEF, SZENT JÓZSEF

$\text{♩} = 56$

1. Szent Jó - zsef, Szent Jó - zsef, drá - ga csa - lád - a - tya,
A - ki - re biz - va volt az e - gek raj - za - ta,

Ő - riz - ted Má - ri - át, kis Jé - zu - so - dat is,

Ő - riz - zed a mi kis tár - su - la - tun - kat is.

2. Szent József, Szent József, csodált sok milliomm,
Szent kezében ragyog a szűzi lilium.
Födözted ránk, kérünk, atyánk, palástodat,
Mellyel befödözted fogadott Fiadat.
3. Szent József, Szent József, kegyesek kegyese,
Az Isten anyjának szűzi szent jegyese,
A mi házainknak gondviselője légy,
A Szent Család közé szent oltalmadba végy!
4. Szent József, Szent József, tiszta, szép napvilág,
Akit atyjának vall a széles, nagy világ,
Terjeszd felénk áldott, ölelő kezedet,
Mellyel átkaroltad Jézust, a kisdedet.

5. Szent József, Szent József, a Szent Család feje,
Mely tápszert és ruhát teáltalad nyere,
Szerezd meg nekünk is a napi kenyeret,
Szeresd, mint kis Jézust, azt, ki téged szeret.
6. Szent József, Szent József, elestek támasza,
Halállal küzdőknek utolsó vigasza,
Ha hozzád emelni nem bírom már karom,
Jézus s Máriával jöjj hozzám akkoron.

Szaján, Palatinus Péterné Fekete Katalin (82)
Bera Istvánné Virág Júlia (66), 2002

Dallamát vö. Szendrei-Dobszay-Rajeczky 1979, II/302a.

200

SZENT ANTALT KÖSZÖNTENI

$\text{♩} = 64$

1. Szent An - talt kö - szön - te - ni, hí - vek, jöj - je - tek!
 Se - gít - sé - get, párt - fo - gást tő - le kér - je - tek!

R. Di - cső - sé - ges Szent An - tal, té - ge - det ké - rünk,

Sí - ron in - nen, sí - ron túl ma - radj mel - let - tünk!

2. Te vagy az Úr Jézusnak kedves barátja,
 A szükségben szenvedő szegények atyja.
 R.

3. Mi is jöttünk tehozzád, mint jó atyánkhoz,
 Mert tudjuk, hogy áldásod reánk harmatoz.
 R.

Csóka, Jasura József (55), 1998

Dallamát vö. Volly 1982, 181. sz. (karácsonyi).

201

PÁDUÁNAK DICSŐ SZENTJE

Parlando ♩=82

1. Pá - du - á - nak di - cső szent - je, az Is - ten - nek nagy ked - velt - je,
 Ó, Szent An - tal, di - csér sza - vunk, szent ö - röm - mel ma - gasz - ta - lunk!
 Öz - vegy, ár - va és nyo - mo - rú, bú - ban, baj - ban a szo - ron - gó
 S be - teg - ség - nek szen - ve - dő - je ben - ned ta - lál se - gí - tő - re.

2. Aki bizva fordul hozzád, felé fordul ékes orcád,
 S lesz hűséges pártfogója, Isten előtt szószólója.
 Te, ki oly sok csodát tettél, mihez erőt égből nyertél,
 Üdvözlésedre járulunk, ó, Szent Antal, magasztalunk.

Csóka, Jasura József (55), 1998

202

CSODÁKAT KIK LÁTNI VÁGYTOK

$\text{♩} = 104$

1. Cso-dá - kat kik lát-ni vágy -tok, ó, jőj - je - tek Szent An-tal -hoz!
 Fe-kélyt, nyo-mort, vét -ket, ha -lált, sá -tánt el - űz, gyó -gyu- lást hoz.

R. Szent An - tal - nak i - má - já - ra ten-ger en - ged, bi - lincs tö - rik,

Az el - ve - szett ta - got s va-gyont if - jú és agg visz- sza - nye - ri.

2. Veszély tűnik, szükség múlik, Páduában ezt hirdetik,
 Ezt beszélnek, kik érezték Szent Antalnak jótetteit.
 R.
3. Dicsőséget zengünk néked, Atya, Fiú és Szentlélek,
 Szentháromság egy Istennek áldás legyen és dicséret.
 R.

Csóka, Jasura József (55), 1998

Dallamát vő. Szendrei-Dobszay-Rajeczky 1979, II/94.

203

KOSZORÚT KÖT NEKED

Giusto ♩=80

1. Ko - szo - rú - t kö - t ne - ked min - den hív lé - lek,
É - gen s föl - dőn ró - lad zeng ma az é - nek,

Parlando ♩=80

R.

Szent An - na, Szent An - na, Meg - vál - tónk nagy - any - ja!

2. Az angyalok királynéját neveltet,
Kit anyjának választott a Legszentebb.
R.
3. Dicsérünk hát, s tiszta szívből köszöntünk,
Szent emléked örök leszen közöttünk.
R.
4. Unokádat s Szülöttedet kérd értünk,
Hogy bűnökkel Istent többé ne sértsük.
R.
5. Szószólásunk, hogyha eljön majd végünk,
Nyisson utat mennyországba minékünk.
R.

Csóka, Jasura József (55), 1998

Dallamát vö. *Szent vagy, Uram!* 1941, 189. sz.

204

ÜDVÖZ LÉGY, Ó, FÖLD ÖRÖME

Parlando ♩=100

1. Üd - vöz légy, ó, föld ö - rő - me, bol - dog Szent An - na,
Szűz - a - nyánk-nak szent szü - lő - je, Jé - zus nagy- any - ja.

Mag - ta - la - nok pél - dá - ja, min - den szü - lők fák - lyá - ja,
(Tisz - ta é - let)

A szü - lés - től ret - te - gők - nek gyám- ja s daj- ká - ja.

2. Boldog Anna, olvadoz ma benned a szent szív,
Hogy maradtál, bár zokogva, Istenedhez hív.
Azért jön a kegyelem, azért árad szerelem,
Hogy szüntelen az Úr félelme volt szívedben.
3. Látod immár az egekben azt, akit szültél,
Bús, de buzgó könnyeiddel megérdemeltél.
Nézzed a gyöngyalakot, ki szülöttedben lakott,
Ki nekünk is a mennyekhez szent reményt adott.
4. Nézz e földre, vannak itt is hív unokáid,
Néznek a szent égre most is bágyadt árváid.
Érdemidet dicsérik, és követve kísérik,
Menteni kész karjaidat várják és kérik.

Csóka, Jasura József (55), 1998

Dallamát vö. Tárkányi-Zsaskovszky 1874, 301. sz.

205

ELINDULT SZENT PÉTER

$\text{♩} = 72$

El - in - dult Szent Pé - ter Ró - má - ba,
Az Úr Jé - zus el - ment u - tá - na.

Gye-rünk hát mi is u - tá - na, ott vi - gad - junk menny-or - szág-ban,
Ö - rök bol - dog - ság - ban!

Egyházaskér, Pópity Péterné Losoncz Erzsébet (75), 2002

Dallamát vö. 66. sz.

206

ISTEN HOZZÁD, SZENT SZŰZ

Giusto ♩=68

Is - ten hoz - zád, Szent Szűz, mi már el - me - gyünk!
Min - den lé - pé - sün - ket ne - ked szen - tel - jük.

Ha - lá - lunk - nak vég - ó - rá - ján jöjj el mi - hoz - zánk,
Szent Fi - ad - dal, Úr Jé - zus - sal légy ke - gyes hoz - zánk!

Egyházaskér, Pópity Péterné Losoncz Erzsébet (75), 2002

HALOTTASÉNEKEK

207

ATYÁM, HOGYHA LEHET

Parlando ♩=60

1. A-tyám, hogy- ha le - het, Múl - jék el e po - hár,
Ha - lál gyöt- rel- mé - vel Mely meg-tölt-ve van már.

2. Az Olajfák hegyén
Reszkető kebelrel
Így sóhajtott Jézus,
Szörnyű félelemmel.

3. Midőn maga előtt
Meglátta a halált,
Rémitő szárnyával
Midőn melléje szállt,

4. Rettegés fogta el
Annak látásától,
Leroskadt, s verejték
Hullott szent arcáról.

5. Mert oly rémitő a
Halál ábrázatja,
Hogy halandó ember
Azt ki nem mondhatja.

6. Pedig mindenkinek
Át kell rajta esni,
Nem menekülhet meg
Attól soha senki.

7. Áldjon meg az Atya,
Fiú és Szentlélek,
Tegyen boldoggá, ha
Eljő az ítélet.

8. Jézus, Mária és
Szent József nevében
A feltámadásig
Nyugodj békességben.

Egyházaskér, Pópity Péterné Losoncz Erzsébet (75), 2002

Dallamát vö. Kodály 1973, 2. sz.; Volly 1982, 4. sz.; *Hozsanna* 1997, 184 B.

208

ÍGY FIZET AZ ÁLNOK VILÁG

Parlando ♩=60

1. Így fi - zet az ál - nok vi - lág,
So - kat í - gér, ke - ve - set ád.
I - gen hit - vány az a kis bér,
A - mit ne - kem ily szű - ken mér.

2. Négy szál deszka rideg házam,
Zörgő forgács nyugvó ágyam,
Ez az egész keresményem,
Ezzel már most be kell érnem.

3. Ámde Jézus, kit szolgáltam,
Örök jót ad mennyországban.
Ábrahám keblére helyez,
Szegény lelkem ott örvendez.

4. Ámde Jézus, kit szolgáltam,
Örök bért ad mennyországban.
Én Istenem, én Istenem,
Vidd fel fehér mennybe lelkem.

Egyházaskér, Pópity Péterné Losoncz Erzsébet (75), 2002

Dallamát vö. dr. Karsai 1986, 580.; Dobszay-Szendrei 1988, IV(B)175a.

209

ELMÚLTAK MÁR MINDEN KÍNJAIM

$\text{♩} = 72$

1. El - múl - tak már min - den kí - ja - im,
Itt ha - gyom már min - den ja - va - im,

Hit - ves - tár - sam, fi - am s le - á - nyim,

Az én ked - ves, jó ro - ko - na - im.

2. Téged kérlek, jó hitvestársam,
Legyen tőled takarításom,
Uram Isten, jó útitársam,
Hogy mennyekben legyen jó sorsom.

3. Jó fiaim, Isten veletek,
Atyátokért Istent kérjétek,
Jutalmat az égben nyerjétek,
Énérettem könyörögjétek.

4. Jó leányim, ne sirassatok,
Könnyes szemmel ne zokogjatok,
Atyátokat ápolgassátok,
Koporsóba takargassátok.

5. Zárjatok be a koporsóba,
Vigyetek el kényszersíromba,
Öltözzetek szomorú gyászba,
De reménytek legyen Jézusban.

Törökkanizsa, Ótott Ferencné Simon Erzsébet (70), 2002

Vö. Dobszay-Szendrei 1988, IV(E)/305c.

210

MEGFIZETTEM ÉN MÁR

$\text{♩} = 62$

1. Meg-fi - ze - tem én már bú - ne - im - nek zsold- ját,
 Le - tet - tem tes - tem - nek rom - lan - dó sá - to - rát,
 Hon - nét for - mál - tat - tam, ö - le - lem föld po - rát,
 La - kom sö - tét bolt - ját.

2. Kik még ez életben szenvedtek, örültök,
 Ez lesz majd végetek, mind ide kerültök,
 Itt a királyoknak le hull koronájuk,
 Eltűnik hatalmuk.

3. Ó, Krisztus, ne tekintsd éltednek hibáit,
 Nézd inkább szentséges vérednek hullását,
 Támaszd fel örökre testemnek morzsáit,
 Add meg egek fényit.

Csóka, Jasura József (59), 2002

Dallamát vö. Szendrei-Dobszay-Rajeczky 1979, F/10.

211a

JÉZUSOMNAK KEGYELMÉBŐL

$\text{♩} = 62$

1. Jé - zu - som - nak ke - gyel - mé - ből már el - ér - tem vé - ge - met,
Vég - he - tet - len sze - rel - mé - ből vá - rom üd - vös - sé - ge - met.

R. Is - ten - nem, Is - te - nem,
ki vol - tál min - de - nem,

Ti - ed le - gyen már lel - kem.

2. Amíg éltem e világban, benned bíztam, Istenem,
Emberi gyarló voltomban csak te voltál mindenem.
R.

3. Most is minden reménységem vagyon Istenségedben,
Hogy megadod üdvösségem örök dicsőségében.
R.

4. Testemet hagyom a földnek ítéletig zálogul,
Lelkem pedig Fölségednek örökös ajándékul.
R.

Törökkanizsa, Ótott Ferencné Simon Erzsébet (70), 2002

Vö. dr. Karsai 1986, 572., 581.

211b

JÉZUSOMNAK KEGYELMÉBŐL

1. Jé - zu - som - nak ke - gyel - mé - ből már el - ér - tem vé - ge - met,
Vég - he - tet - len sze - rel - mé - től vá - rom üd - vös - sé - ge - met.

Is - te - nem, Is - te - nem,
te vol - tál min - de - nem,

Kö - nyö - rülj én lel - ke - men.

2. Amíg éltem a világban, benned bíztam, Istenem,
Mindennemű dolgaiban csak te voltál mindenem.
Istenem, Istenem, te voltál ...
3. Most is minden reménységem tebeléd helyeztetem,
Hogy megadod üdvösségem örök dicsőségében.
Istenem, Istenem, te voltál ...
4. Testemet hagyom a földnek ítéletig zálogul,
Lelkem pedig Fölségednek örökös ajándékul.
Istenem, Istenem, te voltál ...
5. Hitvestársam, gyermekeim, ismerősim s rokonok,
Jézusom áldjon benneteket, barátim és szomszédok.
Istenem, Istenem, te voltál ...

6. Ó, én kegyelmes Istenem, már hozzád esedezem,
Ki voltál én reménységem én gyarló életemben.
Istenem,Istenem, te voltál ...
7. Add, hogy Krisztust, az örök fényt én is láthassam veled,
És a Szentlélekkel együtt áldjam istenségedet.
Istenem, Istenem, add üdvösségemet,
Nyugosztaljad lelkemet.
8. Akik még e földön élnek, rólam példát vehetnek,
Szépség, erő, kincs, gazdagság mily hamar eltűnhetnek.
Istenem, Istenem, add ...
9. Rokonaim, barátaim, minden ismerőseim
Felejtsetek, engedjétek, hogyha voltak hibáim.
Istenem, Istenem, add...
10. És most végre fogjátok fel romlandó portestemet,
Uram, Jézus, kegyes Krisztus, nyisd meg, kérlek, az eget.
Istenem, Istenem, add...

Csóka, Jasura József (59), 2002

Vö. Tárkányi-Zsasskovszky 1874, 381. sz.

212

MINT GYÁSZBA BORULT ERDŐ

Parlando ♩=54

1. Mint gyász- ba bo - rult er - dő, bá - nat - tal van be - fest - ve
A fáj - da - lom ho - ná - ban a sí - rok bús ke - reszt - je.

Adj nyu - gal - mat és ír - gal - mat, szent vi - gal - mat,

Úr Is - ten, a hol - tak - nak.

2. Mindenik gyászkeresztre a bánat könnyeivel
A fájdalom angyala e szavakat írta fel:
R.
3. Emeljük az ég felé összekulcsolt kezünket,
Hogy nyerjenek enyhülést az Úrban kimúlt hívek.
R.
4. Nyugodjatok békében a csendes temetőben,
Jézus neve ragyogjon sírolok éjjelében.
R.

Egyházaskér, Pópity Péterné Losoncz Erzsébet (75), 2002

Dallamát vő. Dobszay-Szendrei 1988, IV(F)/340.

213

Ó, HALANDÓ EMBER

Parlando ♩=54

1. Ó, ha - lan - dó em - ber, te - kints szét e he - lyen,
So - kat ta - nul - hatsz itt, bár csen - des itt min - den.

E gyász - kert az Is - ten ve - te - mé - nyes - kert - je,

Hull az el - ve - tett mag, az em - be - rek tes - te.

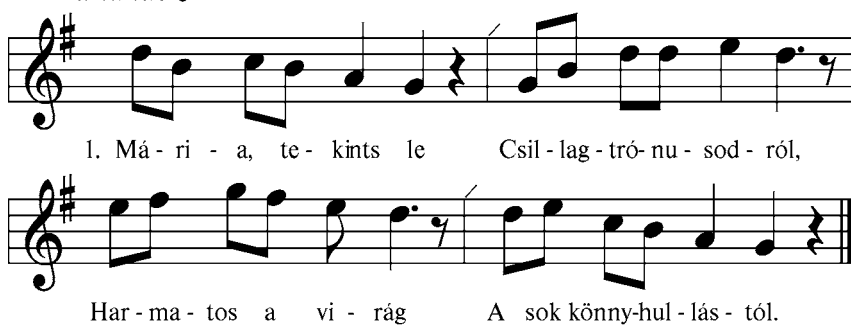
2. Ez a csöndes sírkert egyszer ér, ó, tavaszt,
Mely az itt nyugvókban új életet fakaszt.
Ha az ítéletnek napja lesugárzik,
A porrá vált ember új testbe öltözik.

3. Itt nincs szívet bántó igazságtalanság,
Itt az egyenlőség, itt az egyformaság.
Tekintsük csak végig a sírok hantjait,
Itt a halál mindent szépen kiegyenlít.

4. Ez a kert az Isten veteményeskertje,
Ősmerjük mindnyájan, temető a neve.
Előbb avagy utóbb mi is odajutunk,
De lelkünk égbe száll, s felderül hajnalunk.

214

MÁRIA, TEKINTS LE

Parlando ♩=60

2. Mely omlik az árvák
S özvegyek szeméből,
Kik hozzád esdenek
Siralom völgyéből.

3. Jaj de szomorú kert
A gyászos temető,
Sok itt a porló szív,
Sok itt a könnyező.

4. Itt az élethatár,
Itt a végelválás,
Itt már nem ébreszt fel
Senkit a zokogás.

5. Mint őszi vihartól
Összetört rózsafa,
A sirok közt úgy jár
A bús, özvegy anya.

6. Kis árvájaival
Roskad egy sírhantra,
Mely alatt nyugszik a
Hű társ és jó atya.

7. Jaj de csöndes a sír,
Néma a temető,
Mély álmát alussza
A kenyérkereső.

8. Az atyai szívre
Halál keze borul,
A szerető szívre
Sírhalom domborul.

9. De van az égben egy
Mindenható Atya,
Aki az árváknak
Könnyeit számlálja.

10. Van egy Anya, aki
Maga is árva volt,
Mikor Szent Szülötte
A keresztfán megholt.

Egyházaskér, Pópity Péterné Losoncz Erzsébet (75), 2002

215

MÁRIA AZ EGEKBŐL

1. Má - ri - a az e - gek - ből Nézz le dí - csó - sé - ged - ből,

Se - gít - sé - ge - d et vár - ja A bús öz - vegy, az ár - va.

2. Szomorú a temető,
Mert sok ott a könnyező,
Itt a végső elválás,
Azért van a sok sírás.

3. Hozzád sóhajt az özvegy,
Ha a temetőbe megy,
Ahol a sírkeresztet
Zokogva öleli meg.

4. A sír virágaira
Könnyharmatát hullatja,
Mely úgy omlik szeméből,
Mint zápor a felhőből.

5. Midőn a temetőből,
A halottak kertjéből
Hazamegy hajlékába,
Otthon új bánat várja.

6. Szíve csaknem meghasad
A bús özvegy anyának,
Midőn körülzokogják
Az apátlan kis árvák.

7. Mert a kenyérkereső,
Tápláló s védelmező
Édes atyai kezek
Koporsóban pihennek.

8. Kedves szülöm, sírodból
Kelj fel, gyászkoporsódból,
Csak még egyszer öleld meg
Árván maradt gyermeked!

Hódegyháza, Jaksa Mihályné Katona Erzsébet (48)
Gubacskó Lajosné Katona Anna (44), 2002

Dallamát vő. dr. Karsai 1986, 583.

216

SZÚZ MÁRIA, TEKINTS LE

1. Szűz Má - ri - a, te - kints le az ég - ből,

Nézd a köny-nyet, mi hull a sze - mek - ből,
Zo - kog a bús öz-vegy és az ár - va,

Mert a bá - nat szí-vünk- be van zár - va.

(a dallam második felére:)

R. Ó, ne hagyd el őket, Szűz Mária,
Szomorú árváknak édesanyja.

2. Gyászba borult az özvegy élete,
Zokogva jár a temetőkertbe,
Sírva borul férje gyászhantjára,
Szíve majd meghasad fájdalomában.
R.

3. Nincs szomorúbb az árva életnél,
Jaj, mert nincs több édesanya egynél.
Ha ezt az egyet is elvesztette,
Ráborul a fájdalom tengere.
R.

4. Nagy a világ, se hossza, se vége,
De az árva nem nyer nyugtot benne,
Zokogva sír a zárt ajtók mellett,
De nem talál könnyörülő szívet.
R.

5. Kimegyen a gyásztemetőkertbe,
Odaviszi szívének keserve,
Zokogva leroskad a sírdombra,
Mint ősszel a hervadó fák lombja.
R.

6. A mennyország boldogságnak háza,
Ahol nem jut senki árvaságra,
Amily keserű itt az elválás,
Oly édes lesz ott a viszontlátás.
R.

Hódegyháza, Jaksa Mihályné Katona Erzsébet (48)
Gubacskó Lajosné Katona Anna (44), 2002

Dallamát vö. 164. sz.; *Hozsanna* 1997, 67/B.

217a

INDULOK SÍROMBA

Parlando ♩=70

1. In - du - lok sí - rom - ba, me - lyet ás a - nyám vét - ke.
 Me - gyek a po - rom - ba, s le - szek a fér - gek ét - ke.

Jöjj el, é - des Meg-vál-tó, Légy te most vi - dá - mí - tó!
 Jöjj, ke - gyes sza - ba - dí - tó,

2. Ádám atyánk vétke sürget a sírba szállni,
 Éva bűnös lelke kényszerít porrá válni.
 R.
3. Velük bár nem éltem az Isten tilalmából,
 De bennük vétettem, s jöttem a bűn ágyából.
 R.
4. Mindenek elhagynak engemet e világon,
 A szívek megfagynak, nincsen senki barátom.
 R.
5. Állok a határon, pokol és a menny között,
 Sírok a nagy káron, melybe végem ütközött.
 R.
6. De bízom tebenned, ó, szerelmes Jézusom,
 Hogy a szereteted leszen az én orvosom.
 R.

217b

INDULOK SÍROMBA

Parlando ♩=60

1. In - du - lok sí - rom - ba, me - lyet ás a - nyám vét - ke,
Me - gyek a po - rom - ba, s le - szek a fěr - gek ét - ke.

Jöjj el, é - des Meg - vál - tóm,
Jöjj, ke - gyes sza - ba - dí - tóm,

Légy te most vi - dá - mí - tóm!

(További szövege 217a szerint.)

Egyházaskér, Pópity Péterné Losoncz Erzsébet (75), 2002

218

SEREGEKNEK SZENT ISTENE

1. Se - re - gek-nek szent Is - te - ne, Menny-nek és föld-nek min-de - ne,

Jöjj el, jöjj el, én Krisz-tu-som, Ne hagyj u - tol - só ó - rá - mon.

2 Tekints lelki sebeimre,
Ki teremtettél képedre,
Bűneimnek sokaságát
Ne nézd, Uram, undokságát!

3. Lelkemet neked ajánlom,
Testem föld gyomrának adom,
Ott még egykor az föltámad,
Adj, Uram, adj nyugodalmat!

4. De föltámadok én újra,
Szerelmedtől megújulva,
Jöjj el, jöjj el, én Krisztusom,
Ne hagyj utolsó órámon!

Rábé, Kiss Dezsóné Makra Ilona (58), 2002

Magyarmajdány, Bodó Jánosné Ágoston Katalin (67), 2002

Vö. Vargyas 1981, 0302. sz.

219

Ó, ISTEN, Ó, ATYÁNK

$\text{♩} = 70$

1. Ó, Is - ten, ó, A - tyánk, é - let s ha - lál U - ra,
Ké - rünk, te - kints szí - vünk é - gő fáj - dal - mi - ra.

Köny - nyet hul - lat sze - münk, vér - ző, fá - jó szí - vünk,

Mi - dőn a hol - ta - kért hoz - zád e - se - de - zünk.

2. Hány szomorú özvegy könnyezi hű párját,
Hány kesergő szülő szeretett magzatát,
Hány elmaradt árva tekint fel az égre,
És könnyezve borul a sír keresztjére.
3. Testvér testvéreért kéri az ég Urát,
Hogy enyhítse meg az elholtak nagy kínját.
Barát barátjáért könnyezve kesereg,
S imádkozik azért, ki sírban szendereg.
4. Mi is így sóhajtunk: Isten, nyugalmat adj,
Vigasz nélkül, kérünk, egy megholtat se hagyj!
Kik a tisztító láng gyötrelmét szenvedik,
Irgalmazz, ó, Atyánk, ó, irgalmazz nekik.

220

BÚS ARCOKAT LÁTOK ÉN

$\text{♩} = 70$

1. Bús ar - co - kat lá - tok én, a - mer - re csak te - kin - tek,
 Sir az if - jú, sir a vén, jaj, mit je - lent - nek e - zek?
 Ha - ran - gok is bú - san szól - nak, és szo - mo - rú,
 Tom - pa han - got ad - nak.

2. Látom, sok szegény árva atyját s anyját keresi,
 De régen el van zárva előle, és nem leli.
 Az özvegy is könnytelt szemmel nézi, hol van
 Az, kivel élt örömmel.

3. A hű barát barátja emlékének áldozik,
 És hogy őt nem láthatja, szíve fáj, sóhajtozik.
 Bús tehát itt minden lélek, mondjátok meg,
 Ó, mit jelentnek ezek.

4. Keresztények, gyásznap ez, mert a megholtak napja,
Szemetek méltán könnyes, s könnyét méltán hullatja.
Tudom, nincs szív közöttetek, imát értük
Hogy mennybe ne küldjete.

5. Tekints le, kegyes Isten, a szenvedő lelkekre,
Halld meg könyörgésünket, és vedd fel a mennyekbe.
Szent véred egy cseppje elég, ó, könyörülj
Rajtuk, Isteni felség.

Csóka, Jasura József (59), 2002

ÉNEKEK KÜLÖNBÖZŐ ALKALMAKRA

Ó, SZENT KERESZT ÁLDOTT FÁJA

♩=60

1. Ó, Szent Ke-reszt ál - dott fá - ja, Drá - ga a te gyü - möl - csöd:

Is - ten - em - ber, Úr Krisz-tus, Úr Krisz-tus, Raj-tad függ ér - tünk Jé - zus.

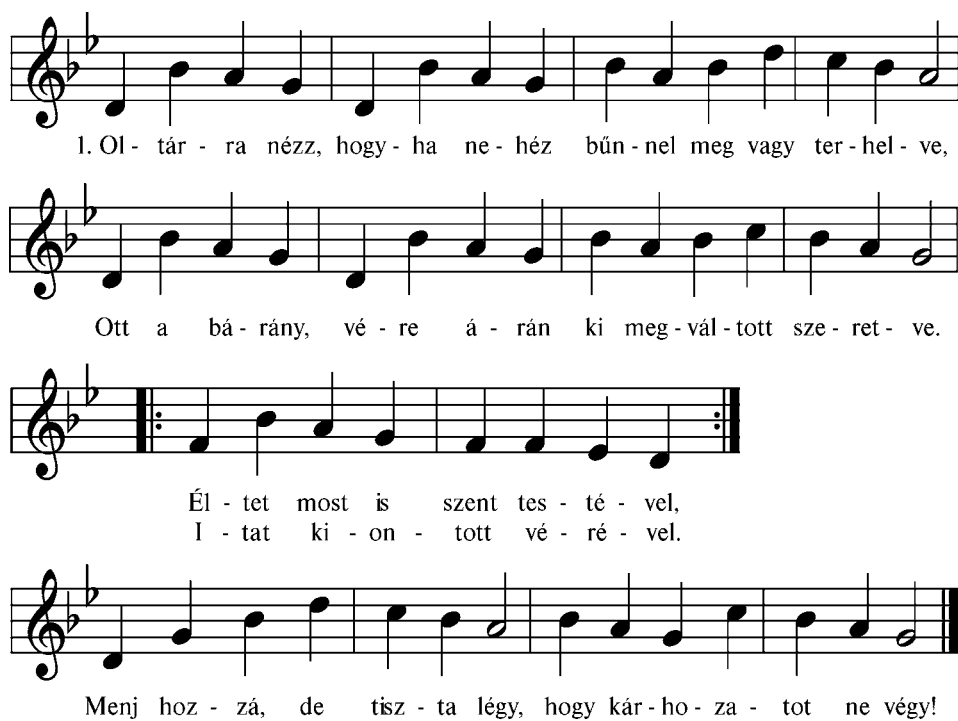
2. Te vagy váltságunk zászlója,
Üdvösségünk záloga,
Rajtad a kín és halál, és halál
Örök éltünkre szolgál.
3. Fán kezdődött kárhozatunk,
Fán végződött váltságunk,
Egyik halált okozott, okozott,
A másik éltet hozott.
4. Ó, felséges királyi szék,
Mít nem arany ékesít,
De a szentek szentjének, szentjének
Árja drága vérének.
5. E vér mossa le vétkünket,
E vér Istent engesztel,
Gyógyít lelki sebeket, sebeket
S megnyitja az egeket.
6. Üdvözlégy hát, ó, Szent Kereszt,
Téged áldva tisztelünk,
Te vagy a mi örömünk, örömünk,
Dicsőségünk s gyönyörünk.
7. Te enyhítéd fájdalminkat,
Te könnyítéd terhünket,
Te vagy erős oltalom, oltalom,
Ha a kínok súlya nyom.
8. Alattad megindul a szív,
S bánja vétkes tetteit,
Teáltalad az ember, az ember
Az üdvre érdemet nyer.
9. Azért kérünk, édes Jézus,
Add, hogy a te kereszted
Legyen itt hű vezérünk, vezérünk,
Míg hozzád el nem érünk.

Csóka, Jasura József (55), 1998

Vö. Szalay 2000, 35. sz.

222

OLTÁRRÁ NÉZZ

1. Ol - tár - ra nézz, hogy - ha ne - héz bűn - nel meg vagy ter - hel - ve,
 Ott a bá - rány, vé - re á - rán ki meg - vál - tott sze - ret - ve.
 Él - tet most is szent tes - té - vel,
 I - tat ki - on - tott vé - ré - vel.
 Menj hoz - zá, de tisz - ta légy, hogy kár - ho - za - tot ne végy!

2. Szent test és vér, üdvadó bér, lelkünk édes vendége,
 Életünkben s majd végünkben légy szívünk édessége.
 Gyászsírunkba ha költözünk, ne hagyj, engedd, hogy öltözzünk
 Te mennyegzős ruhádba, s éljünk Sion várában.

Csóka, kéziratos kántorkönyv

223

ÉGBŐL LESZÁLLOTT, ANGYALI KENYÉR

Lento ♩=94

1. Ég - ből le - szál - lott, an - gya - li ke - nyér,
Gyer - me - ki hit - tel ha rád te - kin - tek,

Vi - lát - meg - vál - tó, drá - ga Is - ten - vér,
szí - vem meg - dob - ban, s lel - kem meg - re - meg,

Térd - re bo - rul - va mel - le - met ve - rem,
hogy ily ke - gyes hoz - zám én Is - te - nem,

Ki meg - bo - csát, bár bű - ne - im na - gyok, U -

-ram, U - ram, mál - tó én nem va - gyok.

2. Szívembe száll az ég és föld Ura, hogy ott legyen királyi trónusa.
Köröttem lengnek tiszta szellemek, és angyalok hozsannát zengenek.
Hódolva így a Legszentebb előtt, egész világ imádva áldja Őt,
Feledve most az emberi bajok, Uram, Uram, méltó én nem vagyok.

3. És míg lehajtott fővel térdelek, felettem szétnyílnak a fellegek,
Egy szózat tör a mindenségen át, hallom az Úr vigasztaló szavát:
- Jertek hozzám, kik elfáradtatok, a fáradtaknak enyhe én vagyok.
Túláradó lelkem most felzokog, Uram, Uram, méltó én nem vagyok.

Csóka, Jasura József (56), 1999

224

NAGYHATALMÚ, MENNYEI, SZENT FÖLSÉG

Parlando ♩=80

1. Nagy-ha-tal-mú, meny-nye-i, szent föl - ség, Min-den-ha - tó Is - te-nünk s U-runk,
 Por-ba hull-va kit i - mád a föld s ég, ím, ol - tá - rod e - lé bo - ru-lunk.
 Csil - la - gok - kal him - zett fény - tró - nod - ból,
 Ó, te - kints ránk ke - gyes ir - gal - mad - ból!

2. Őszbe borult lelki atyánk áll ma szent oltárod fényes zsámolyán,
 Ki már hatvan éve hűn szolgálja szent ügyedet későn és korán.
 (egy fél százada)
 Vedd kedvesen gyémánt áldozatját,
 (arany)
 Áraszd rá bő áldásod malasztját.

3. Zengjenek az ünnepelt főpappal az angyalok örömgloriát,
Zengjük mi is buzgó áhítattal magasztalva az Isten Fiát.
Szent tetszésed égi dicssugára
Szálljon le hű szolgád homlokára.

4. Szent az Isten, szent az Ő fölsége, háromszor szent dicső, nagy neve,
Zengje a föld egész kereksege, mely szentsége fényével tele.
Láthatatlan, szellemi világok,
Hozsannával ti is Őt áldjátok.

Csóka, Jasura József (56), 1999

ÜDVÖZLÜNK SZÍVÜNKBŐL

1. Üd - vöz - lünk szí - vünk - ből, jó - lel - ki - pász - to - runk,
Tisz - te - le - ted - re ma szép ko - szo - rút fo - nunk.
Szép ko - szo - rút ne - ked, kit a nagy sze - re - tet,
Az ir - gal - mas Is - ten kö - zénk he - lyez - te - tett.

2. Pásztor nélkül a nyáj szétzüllött, elhagyott,
Prédaként emésztik az éhes farkasok.
De ha őrt áll híve, nem remeghet szíve,
Ellenség a nyáját sosem győzheti le.	4. Ne hagyd el az árvát, ne hagyd az özvegyet,
A nyomort s ínséget szíved enyhítse meg.
Betegnek orvosa, gyöngének támasza,
Az eltévedettnek légy intő szózata.
3. Kérünk azért téged, jó lelkipásztorunk,
Istápolj bennünket, kik most hozzád futunk.
Légy vezérünk magad, vezérelj nyájadat
Oda, hol az üdvnek kútforrása fakad.	5. Mennyei Szent Atyánk, teremő Istenünk,
Támogasd szolgálodat, szívből esedezünk,
Hogy buzgón és híven járjon ösvényiden,
S magával minket is a mennyekbe vigyen.

Csóka, kéziratós kántorkönyv

Dallamát vö. 111. sz.

226

KÁNTOROK, KÁNTOROK

$\text{♩} = 60$

1. Kán - to - rok, kán - to - rok egy - be - gyúl - ve,
 Le - gyünk itt mind - nyá - jan üd - vő - zöl - ve,
 Áld - jon a jó Is - ten mind - nyá - jun - kat,
 Hogy hí - ven szol - gál - juk Egy - há - zun - kat.

2. Akik most együtt itt jelen vagyunk,
 Úr Jézus, tégedet mind imádunk.
 Áldjon a jó Isten mindnyájunkat,
 Hogy híven szolgáljuk Egyházunkat.

3. Énekeljünk tehát az Istennek
 Szép, buzgó egyházi énekeket.
 Áldjon a jó Isten mindnyájunkat,
 És a jó házigazdájainkat.

Feketető, Kéri István (60), 2001

Szövegét Kéri István írta, dallama: *Szent vagy, Uram!* 1941, 32. sz.

227

HAJNAL HASADTÁVAL

$\text{♩} = 60$

1. Haj - nal ha - sad - tá - val fel - éb - re - dék,
 El - ső sza - vam: Jé - zus, di - csér - tes - sék.
 Föl - vir - ra - dá - so - mért há - lát a - dok,
 Is - ten - nek is buz - gó i - mát mon - dok.

2. Azonnal megkondul az ércharang,
 Szívemből így felel rá a visszhang:
 Üdvöz légy, Mária, Úr van veled,
 Áldott, kit hordozott szűz kebeled.

3. Jézust, Szent Fiadat kérjed értem,
 Vezérelje e nap minden léptem.
 Ha a sötét éjben őrzőm vala,
 Legyen ma is velem őrangyala.

4. Ne engedjen a bűn útján járni,
 Sem halálos bűnnel sírba szállni,
 Hiszen én is teremtménye vagyok,
 Az ő kegyelmei pedig nagyok.

5. Alkotóm, Teremtóm, Édesatyám,
Engedd szent utadon futni pályám,
Hogy majd egyszer mennyben szent Fiaddal
Áldhassalak dicső angyaliddal.
6. Lelkemre vigyázó őrangyalom,
Ha már rád bízott a nagy hatalom,
Kérlek, légy mellettem, hív őrangyal,
Míg felvirrad mai dicső hajnal.

Egyházaskér, Pópity Péterné Losoncz Erzsébet (75), 2002

Dallamát vö. Dobszay-Szendrei 1988, IV(R)/289a,b.

228

AZ ÉJSZAKA IMMÁR ELTELT

1. Az éj - sza - ka im - már el - telt,

És a fē - nyes, szép nap fel - kelt.

Té - ged, Is - ten, buz - gó - ság - gal

Ké - rünk, s a - lá - za - tos - ság - gal.

2. Őrizz meg, hogy tiszták legyünk,
Szerinted szóljunk és tegyünk,
Tartsd vissza büntől nyelvünket,
És hívságtól a szemünket.

3. Legyen szívünkben tisztaság,
Munkákon jókedv s gyorsaság,
És éljünk mértéktelenen
A test kevélysége ellen.

4. Hogy midőn majd a nap leszáll,
S a csendes alkonyat beáll,
Meggyőzvén így érzékünket,
Áldjunk téged, Istenünket.

Csóka, kéziratos kántorkönyv

229

ADJON ISTEN

1. Ad - jon Is - ten jó éj - sza - kát,
Küld - je hoz - zánk szent an - gya - lát,

Küld - je hoz - zánk szent an - gya - lát,

Bá - to - rit - sa szí - vünk ál - mát.

2. Ahány csillag van az égen,
Ahány fűszál van a földön,
Jézus annyiszor áldassék,
Szűz Mária tiszteltessék.

Magyarmajdány, Bodó Jánosné Ágoston Katalin (67), 2002

Dallamát vö. 29. sz.

231

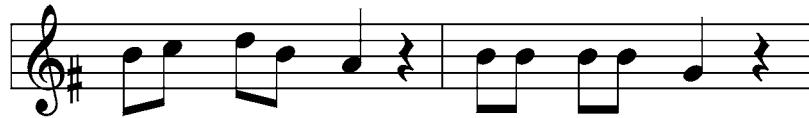
ADJON ISTEN JÓ ÉJSZAKÁT

1. Ad - jon Is - ten jó éj - sza - kát,
Be - vé - gez - tük a szent mun - kát.

Már nyu - ga - lom - ra, csen - des á - lom - ra

Hajt - suk fe - jün - ket, ad - juk tes - tün - ket!

Áldj meg ó, Jé - zus, ben - nün - ket!

2. Engedd csendben, hogy pihenjünk,
Szent szíveden megnyugodjunk.
Virrassz fel minket jó egészségben
Holnapi napra, szolgálatodra,
Adj erőt imádásodra.

3. Mint a pásztorok imáját,
Három király ajándékát,
Oly kedvesen vedd imádságunkat,
Éneklésünket, kis olvasónkat,
E csekély fáradságunkat.

4. Jézus, Mária, Szent József,
Ha megsemmisül az élet,
Halálunkkor is azt rebeghessük:
Jézus, Mária, József, légy velünk,
Hogy üdvözülhessen lelkünk.

Egyházaskér, Pópity Péterné Losoncz Erzsébet (75), 2002
Oroszlámos, Faragó Istvánné Takács Irén (83), 2002

232

ÍME, LEMENT A FÉNYES NAP

$\text{♩} = 150$

1. Í - me, le - ment a fé - nyes nap,
 Fel - jön - e még ne - kem hol - nap?
 Még szá - ma - dá - som nem e - gész,
 Nem va - gyok még az út - ra kész.

2. Mi lesz velem, ha kimúlok,
 Ha hideg sírba szorulok?
 Mi lesz velem, ha a halál
 Halálos vétekben talál?

3. Betegen halni, véletlen,
 Elindulni készületlen?
 Készülök hát Istenemhez
 Még le nem jár az életem.

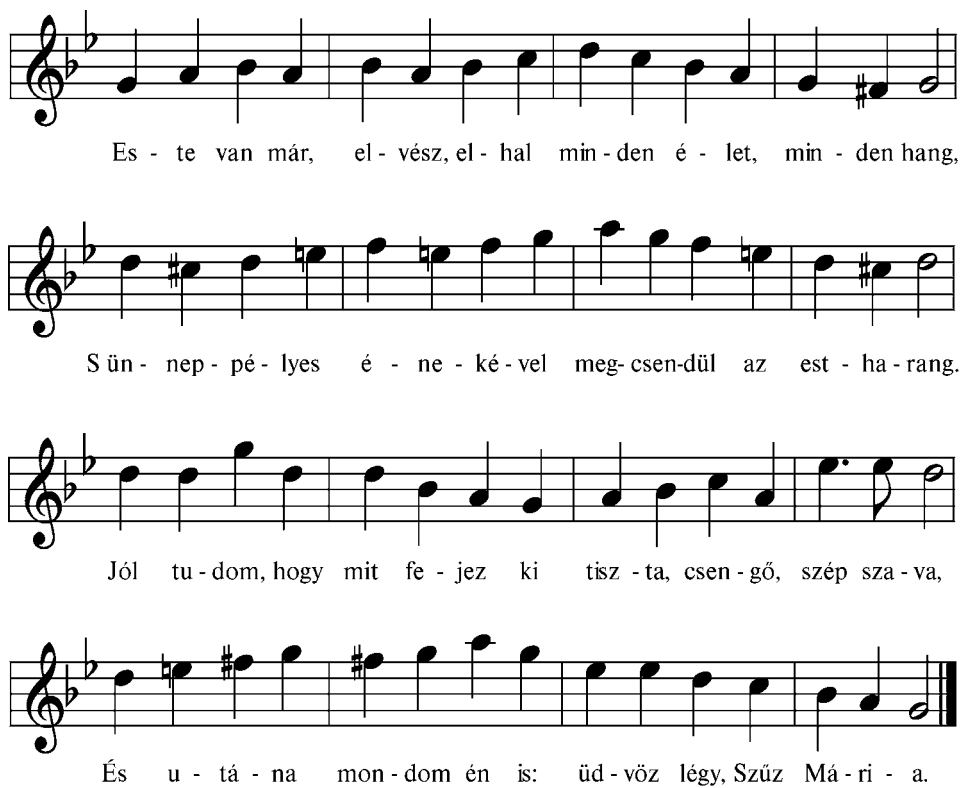
4. Átfutom elmúlt életemet,
 Vizsgálom gyarló lelkemet.
 Gyűjts fáklyát, édes Istenem,
 Hogy lássak mindent szívemben.

Egyházaskér, Pópity Péterné Losoncz Erzsébet (75), 2002

Vö. Éneklő Egyház 1986, 357. sz.

233

ESTE VAN MÁR

Es - te van már, el - vész, el - hal min - den é - let, min - den hang,

S ün - nep - pé - lyes é - ne - ké - vel meg - csen - dül az est - ha - rang.

Jól tu - dom, hogy mit fe - jez ki tisz - ta, csen - gő, szép sza - va,

És u - tá - na mon - dom én is: üd - vöz légy, Szűz Má - ri - a.

Csóka, kéziratos kántorkönyv

234

NINCSEN, AKI MEGSEGÍTSEN

$\text{♩} = 80$

1. Nin - csen, a - ki meg - se - gít - sen, nin - csen, a - ki szán - jon min - ket,
 Hoz - zád té - rünk hát, nagy Is - ten, ha te nem, más nem se - gít - het.

Szá - raz a rét, szom - jas a föld, ha ez így lesz, el - ve - szünk,

Gyász - ru - hát ölt min - den em - ber, Is - ten, adj e - sőt ne - künk!

2. Az igaz, hogy méltán büntetsz, mert mindnyájan sértünk, bántunk,
 De ha minket már el is vetsz, s irgalmas nem lesz irántunk,
 Szánd meg a kis gyermekünket, kik, ha nem lesz kenyerünk,
 Sírva nézik a felhőket, Isten, adj esőt nekünk!
3. Esőt várnak a vetések, harmatért esd a mezőség,
 Nincs virága a kis méhnek, fölégette azt a hőség.
 Nincs patakja a madárnak, éhen-szomjan elveszünk,
 Ember, állat esőt várnak, Isten, adj esőt nekünk!
4. Csak úgy áztasd meg a földet, mint a könnytől ázik arcunk,
 A kenyérből ne adj többet, csak hogy élvén árvát tartsunk.
 A koldusok, a szegények sírnak hozzád mivelünk,
 Ó, ne tégy ki a veszélynek, Isten, adj esőt nekünk!

Csóka, Jasura József (55), 1998

Vö. Jósavay 1936, 18. sz.

235

MÁRIA, BŰNÖSÖK PÁRTFOGÓJA

1. Má - ri - a, bú - nő - sők párt - fo - gó - ja,
Te - hoz - zád ki - ált föl a föld po - ra,

Má - ri - a, Má - ri - a, ké - rünk té - ged,

Kérj Fi - ad - tól ne - künk szép e - só - ket.

2. Ó, árváknak anyja, tekints reánk,
Hallgasd meg kérésünk, Édesanyánk.
Mária, Mária, nyisd az eget,
Kérj Fiadtól nekünk szép esőket.

Feketető, Kéri István (61), 2002

Dallamát vö. 14. sz.; Tárkányi-Zsaskovszky 1874, 239. sz.

236

Ó, NE BÚSULJ

Parlando ♩=70

1. Ó, ne bú - sulj, föld ár - va gyer - me - ke,
Ha kö - rül - vesz a ba - jok se - re - ge,
Ró - zsa nyí - lik a kín - tö - vi - se - ken,
R. Nyu - god - jál meg az é - gi vég - ze - ten,
Nyu - god - jál meg az é - gi vég - ze - ten.

2. Légy közönyös az öröm s bú iránt,
Kövesd Jézust, a szenvedő királyt!
Könnyíthet Ő a te kereszteden,
R.

3. Hogyha szenvedsz, s az Istenben bízol,
Jézusoddal egy pohárból iszol.
Buzdulj fel a dicsőült szenteken,
R.

4. Tisztítótűz az ínség, nyavalya,
Ha békén túrsz, szentté válsz általa.
Lelked üdül, ha fekszel betegen,
R.
5. Ha szégyenbe dönt ellen s álbarát,
S viselned kell a töviskoronát,
Ha vészfelleg sötétlik egeden,
R.
6. Tűrj békével, ne légy vigasztalan,
A csüggedés nem segít, hasztalan.
Szép szivárvány ragyog a könnyeken,
R.
7. Fogadd el a szenvedés poharát,
Ez szépíti mennyei koronád,
Krisztus is túrt, hogy úttörőd legyen,
R.
8. Az alacsony sorsot meg ne utáld,
Sőt, érette magát az Urat áldd.
Példaképed Üdvözítőd legyen,
R.

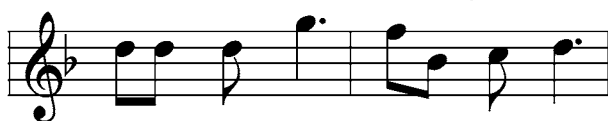
Csóka, Jasura József (59), 2002

237a

ÉDES JÉZUS, HOZZÁD JÖTTEM

Parlando ♩=60

1. É - des Jé - zus, hoz - zád jöt - tem,

Na - gyon ne - héz a ke - resz - tem.

Tes - tem resz - ket, lá - bam re - meg,
 R. Ma még le - het, ma még sza - bad,

E - meld meg a ke - resz - te - met!
 Bo - rulj le a ke - reszt a - latt!

2. Fogadjál el, ahogy vagyok,
 Ragyogtasd rám sugallatod,
 Nyújtsd a kezed, hogy elérjem,
 A Szentlelket küldd el nekem.
 R.

3. Jézus mondja: kellesz nekem,
 Aki szeret, az van velem.
 Megbocsátom bűneidet,
 Letörlöm a könnyeidet.
 R.

4. Bűnös lélek, ne tévelyegj,
 Ha így remélsz, veled leszek.
 Most jöjjetek, ne féljetelek,
 Azért jöttem, megvédjelek.
 R.

5. Halott voltam s felébredtem,
 Megmentette az életem.
 Most már hiszem, most már tudom,
 Jézus az én szabadítóm.
 R.

Csóka, Jasura József (59), 2002

Egyházaskér, Pópity Péterné Losoncz Erzsébet (75), 2002

237b

SIESSETEK, HAMAR LEJÁR

(237a dallamával, a négysoros strófák második fele a dallam második felével ismétlődik.)

1. Siessetek, hamar lejár,
Kegyelmem már régóta vár.
Ma még lehet, ma még szabad,
Borulj le a kereszt alatt.
2. Elmúlt a perc, az életed,
Ma még ha jössz, elérheted.
Ne késs tovább, ne várj tovább,
Ma kérd Atyád bocsánatát.
Ma még lehet, ma még szabad,
Borulj le a kereszt alatt.
3. Ha elkésel, mi lesz veled,
Hogy mented meg a lelkedet?
Bezárul a kegyelmi út,
Lelked örök halálra jut.
Ma még lehet...
4. Szűz Mária, Jézus Anyja,
Bűnösöknek szószólója,
Kérd az Istent miérettünk,
Hogy megtisztulhasson lelkünk.
Ma még lehet...
5. Tiszta szívünk hajlékába
Lakást vesz az Isten Fia,
Boldogságos Szent Anyjával
Magasztaljuk hódolattal.
Ma még lehet...
6. Hozzád vágyom, én Jézusom,
Nálad nélkül már nem bírom.
Hozzád jövök sok terhemmel,
Vonj magadhoz kegyelmeddel.
Ma még lehet...
7. Jertek, hívek, mind jöjjetek,
Hogy szívemre öleljelek.
Amíg lehet, amíg szabad,
Borulj le a kereszt alatt.
8. Meghaltam én tiértetek,
Testem s vérem adom nektek,
Imádjátok, szeressétek,
Bánjátok meg bűneitek.
Amíg lehet, amíg szabad,
Borulj le a kereszt alatt.
9. Megbocsátok mindenkinek,
Tisztára mosom lelketek,
Vegyétek hát szent testemet,
Igyátok hát szent véretem.
Amíg lehet...
10. Fiatalok, ti is gyertek,
Megerősítlek titeket,
Megmutatom én az utat,
Hisz az élet tovaszalad.
Amíg lehet...

IRODALOM

BARNA Gábor

- 1998a *Az Élő Rózsafüzér kunszentmártoni társulatának jegyzőkönyvei 1851-1940.*
Devotio Hungarorum 5. Szeged, Néprajzi Tanszék

BARNA Gábor szerk.

- 1998b *Szentemberek - a vallásos élet szervező egyéniségei.* Szegedi vallási néprajzi könyvtár
1. Szeged-Budapest, Néprajzi Tanszék-Magyar Néprajzi Társaság

BÁLINT Sándor

- 1976a *Karácsony, húsvét, pünkösd. A nagyünnepek hazai és közép-európai hagyományvilágából.* 2. kiadás, Budapest, Szent István Társulat
1977a *Ünnepi kalendárium. A Mária-ünnepek és jelesebb napok hazai és közép-európai hagyományvilágából I-II.* Budapest, Szent István Társulat
1976b, 1977b, 1980 *A szögedi nemzet. A szegedi nagytáj népelete 1-3. rész.* A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve 1974/75-2, 1976/77-2, 1978/79-2. Szeged

BESZÉDES Valéria

- 1994 *Emberek és otthonok. Néprajzi tanulmányok.* Szabadka, Életjel

BODOR Anikó

- 1997 *Vajdasági magyar népdalok. Lírai dalok. Katonadalok, a hétköznapi dalok, szerelmi, tréfás és egyéb dalok.* Újvidék, Forum Könyvkiadó
1999 *Vajdasági magyar népdalok II. Balladák, betyár- és pásztordalok.* Újvidék-Zenta, Forum Könyvkiadó-Thurzó Lajos Közművelődési Központ
2003 *Vajdasági magyar népdalok III. Párosítók, lakodalmások, szerelmi dalok.* Újvidék-Zenta, Forum Könyvkiadó-Thurzó Lajos Közművelődési Központ

BOTKA József

- 1983 *Karácsony. Ünnepi kalendárium, vallási hagyományok, székegyházi népi népiélet.* Kikinda, Római Kat. Plébániahivatal

Dr. BÖNGYIK Árpád és mások szerk.

- 1999 *Verbica - Egyházaskér.* Verbica, Verbica Helyi Közösség Tanácsa

BURÁNY Béla

- 1999 *Ünnepek, szokások, babonák II. Jeles és jeltelen napjaink népszokásai a déli Tisza-vidéken.* Újvidék, Forum Könyvkiadó

CSORBA Béla

1988 *Temerini néphagyományok*. Újvidék, Forum Könyvkiadó

Cs. SIMON István

1993 *Sóvirág*. Újvidék, Jugoszláviai Magyar Művelődési Társaság

1995 *Lehasadt ág*. Kanizsa, Cnesa Kiadó

1997 *Virulsz-e még, szülőföldem?* Zenta, Dudás Gyula Múzeum- és Levéltárbarátok Köre

2001 *Tisza menti mozaik*. Tóthfalu, Logos Grafikai Műhely

DOBSZAY László–SZENDREI Janka

1988 *A magyar népdaltípusok katalógusa I/AB*. Budapest, MTA Zenetudományi Intézet

Éneklő Egyház

1986 *Római Katolikus Népelektár*. Budapest, Szent István Társulat

ERDÉLYI Zsuzsanna

1976 *Hegyet hágék, lőtőt lépék. Archaikus népi imádságok*. Budapest, Magvető Könyvkiadó

GUBÁS Jenő

1997 *Veszendő végeken*. Tóthfalu, Logos

Hozsanna

1997 *Teljes kottás népelekeskönyv*. BÁRDOS Lajos és WERNER Alajos szerk. Budapest, Szent István Társulat

Hitélet

1990 *Imakönyv népelekeskönyv melléklettel*. 3. bővített kiadás. Újvidék, Agapé Katolikus Könyvkiadó

Msgr. HUZSVÁR László

2000 *A Nagybecskerekai Püspökség évkönyve*, Zrenjanin, Püspöki Hatóság

JAGAMAS János–FARAGÓ József

1974 *Romániai magyar népdalok*. Bukarest, Kriterion

JÓSVAY Gábor

1936 *Lelki gyöngyök. Ima- és énekeskönyv*. 10. kiadás, Budapest, Szent István Társulat

JUHÁSZ Antal szerk.

1999 *Észak-Bánság paraszti műveltségéből. Táj és népi kultúra 3.*, Szeged, A József Attila Tudományegyetem Néprajzi Tanszéke

JUNG Károly

1978 *Az emberélet fordulói. Gombosi népszokások.* Újvidék, Forum Könyvkiadó

2001 *A Pannóniai Énektől a Mária-lányokig.* Újvidék, Forum Könyvkiadó

KALAPIS Zoltán

1995 *Történelem a föld alatt.* Újvidék, Forum Könyvkiadó

Dr. KARSAI Ferenc

1986 *Jánoshalma néprajza.* Kecskemét, Jánoshalma Nagyközségi Közös Tanács

KISS Lajos

1974 *Horgosi népdalok.* Zenta, Zentai Múzeum

1982 *Gombos és Doroszló népzeneje.* A kéziratot gondozta BODOR Anikó. Újvidék, A Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete

KODÁLY Zoltán

1973 *A magyar népzene.* 6. kiadás, Budapest, Zeneműkiadó

1974 *Visszatekintés I-II. Összegejtött írások, beszédek, nyilatkozatok.* 2. kiadás, Budapest, Zeneműkiadó

KÓNYA Sándor

1999 *A csókai búcsújárók énekei. Létiünk 1-2,* 24–70.

LELKES György

1992 *Magyar helységnév-azonosító szótár.* Budapest, Balassi Kiadó

MANGA János

1975 *Magyar népdalok, népi hangszerek.* Budapest, Corvina Kiadó

PAPP György

1994 *Betlehemnek nyissunk ajtót!* Szeged, Betli BT

PENAVIN Olga

1995 *A jugoszláviai Bánát magyar nyelvjárási atlasza.* Kanizsa, Cnesa

SÁROSI Bálint

1973 *Zenei anyanyelvünk.* Budapest, Gondolat Kiadó

SEPRŐDI János

1973 *Válogatott zenei írásai és népzenei gyűjtése.* BENKŐ András gondozásában. Bukarest, Kriterion

SILLING István

1983 *Ismeretlen anyám. Kupuszinai népballadák és balladás dalok.* Újvidék, Forum Könyvkiadó

1992 *Boldogasszony ablakában. Népi imádságok és ráolvasások Kupuszináról.* Újvidék, Agapé-Forum Könyvkiadó

SZABOLCSI Bence

1972 *Vers és dallam. Tanulmányok a magyar irodalom köréből.* 2. bővített kiadás. Budapest, Akadémiai Kiadó

1979 *A magyar zenetörténet kézikönyve.* Budapest, Zeneműkiadó

SZALAY Mihály válogatta és szerk.

2000 *Énekeljete az Úrnak. Teljes kottás énekeskönyv.* Bezdán, Római Katolikus Plébánia

Szent vagy, Uram!

1941 *Ősi és újabb egyházi énekkincsünk tára.* HARMAT Artúr-SÍK Sándor szerk. 5. kiadás. Budapest, A Magyar Orsz. Kat. Kántorszövetség és az Orsz. Magyar Cecília Egyesület

SZENDREI Janka-DOBSZAY László-RAJECZKY Benjamin

1979 *XVI-XVII. századi dallamaink a népi emlékezetben I-II.* Budapest, Akadémiai Kiadó

TÁRKÁNYI-ZSASSKOVSKY

1874 *Egyházi énektár.* 2. kiadás, Budapest

VARGYAS Lajos

1976 *A magyar népballada és Európa I-II.* Budapest, Zeneműkiadó.

1981 *A magyarság népzeneje.* Budapest, Zeneműkiadó.

VOLLY István

1982 *Karácsonyi és Mária-énekek.* Budapest, Szent István Társulat.

MUTATÓK

DALLAMMUTATÓK

1. Sorvégzők

kétsoros dallamok

2		189
5		99a, 99b, 187
6	3 (záróhang)	38

háromsoros dallamok

#7	(V)	119
1	(1)	92, 156
1	(2)	74, 180
(1)	2	157
1	(5)	78
2	(1)	6
2	(2)	8, 203
2	(3)	188a, 188b
3	(3)	114
5	(1)	35a

négysoros dallamok

V	(III) V	104
V	(V) II	106
V	(V) 2	14, 133, 143, 148, 149, 151, 211b, 235
V	(1) 5	135
V	(2) V	141, 179
1	(V) VI	122
1	(1) V	81, 117, 127, 131, 134, 137, 154, 172, 202
1	(1) II	140
1	(1) 1	44, 208
1	(1) 2	3, 4, 11, 12, 13, 15, 25, 31, 37, 50, 61, 63, 64, 69b, 72, 80, 87, 97, 112, 146, 147, 150, 165, 175, 177, 185, 192, 196, 217a, 217b

1	(1)	b3		1, 68, 118
1	(1)	3		75, 110, 120, 125, 170-a, 173, 184, 212
1	(1)	5		5, 27, 28, 29, 43, 46, 69a, 70, 145, 171, 190b, 193, 194, 197, 200, 210, 223, 229, 230, 234
1	(1)	#7		36, 159
1	(2)	3		98, 232
1	(2)	5		158
1	(b3)	1		17, 18,
1	(b3)	2		76
1	(b3)	5		160, 168
1	(b3)	#7		2
1	(3)	3		22, 182
1	(5)	1		170-b
1	(5)	2		53, 142, 226, 228
1	(5)	b3		67, 237
1	(5)	3		109, 130
1	(5)	4		224
1	(5)	5		65, 82-b, 164, 214, 216, 233
2	(V)	5		215
2	(1)	VII		84
2	(1)	2		227, 132, 190a, 198, 201
2	(1)	b3		59
2	(1)	4		153
2	(1)	5		7, 54, 62, 89, 222
2	(2)	1		115, 161, 191
2	(2)	2		9, 57, 111, 116, 176, 209, 213, 163, 204, 219
2	(2)	3		113, 225
2	(2)	4		169
2	(2)	5		30, 108
2	(b3)	2		144
2	(5)	V		88
2	(5)	5		220
b3	(5)	2		218
3	(V)	5		10
3	(1)	V		136
3	(1)	1		56
3	(1)	2		73
3	(1)	4		24

3	(1)	5		20a
3	(1)	#7		128
3	(3)	2		55, 60, 183, 199
3	(3)	3		162
3	(3)	4		23a, 23b
3	(3)	5		41, 206
3	(5)	2		51

4	(5)	b3		93b
4	(5)	4		83, 85, 93a
4	(5)	5		82a, 91

5	(1)	2		33, 35b, 42, 49
5	(1)	3		48
5	(1)	5		52, 126
5	(2)	b3		86
5	(2)	5		221
5	(b3)	1		207
5	(4)	2		16
5	(5)	1		205
5	(5)	2		32, 211a
5	(5)	3		40
5	(5)	5		19

#7	(5)	b3		94a, 94b
----	-----	----	-------	----------

8	(5)	3		58
---	-----	---	-------	----

ötsoros dallamok

1	(1)	1	1		231
1	1	(1)	1		195
1	(1)	3	3		102, 139
1	(1)	5	3		124
1	(1)	5	5		167
2	2	(1)	1		77
2	(2)	#7	2		123
2	(2)	3	8		121
2	(5)	4	2		236
3	(1)	3	8		129
4	(5)	8	2		186

5	(1)	5	3		45
5	(5)	5	3		66b
6	(6)	5	3		66a

hatsoros dallamok

1	1	V	(V)	2	...	174
1	1	5	(5)	4	...	26
1	(1)	3	3	5	...	101
1	(1)	#7	#7	2	...	90
2	1	(II)	1	1	...	152
2	1	#7	(V)	2	...	138
2	2	2	(V)	3	...	105
2	2	4	(b3)	5	...	155
3	3	5	(1)	5	...	166
3	3	(5)	2	5	...	178
5	1	3	(V)	1	...	34
5	5	(1)	2	2	...	47a, 47b
#7	III	#7	(III)	1	...	107

hétsoros dallamok

1	1	3	(3)	5	1	...	39b
1	1	5	(5)	3	1	...	39a
2	2	(1)	2	2	1	...	79

különleges dallam

motivumlánc		21
-------------	-------	----

2. Szótagszám

kétsoros dallamok

8, 12		99a, 99b
9, 14		189
11		38
13		187

háromsoros dallamok

10, 10, 16		35a
11, 11, 12		203
13, 16 (8+8), 13		180
12, 12 (6+6), 12		188a, 188b
14, 14, 13		8
15, 15, 10		114
15, 15, 17		6
17, 17, 13		156
18, 18, 6		157
16, 7, 16		74
16		92, 119
19		78

négyesoros dallamok

6		65, 71, 98, 207, 214
6, 6, 8, 6		86
7		67, 100, 215
7, 7, 8, 5		191
8		2, 19, 22, 27, 28, 29, 53, 58, 60, 76, 83, 85, 89, 93a, 93b, 94a, 94b, 96, 97, 104, 109, 142, 182, 185, 208, 218, 228, 229, 230, 232, 237
8, 7, 8, 7		134, 144
8, 7, 10, 7		221
8, 8, 7, 7		141, 179
8, 8, 8, 6		122
8, 8, 12, 10		163
8, 8, 12, 12		55, 183
8, 8, 14 (7+7), 12		41
8, 8, 14, 14		115
8, 11, 10, 10		84
8, 15, 8, 15		153
9		108, 209
9, 9, 14, 6		116
9, 9, 16, 6		205
10		3, 18, 82a, 82b, 91, 95, 111, 131, 160, 190a, 190b, 216, 226, 227, 235

10, 10, 10 (5+5), 10	.. 48
10, 10, 8, 8	 68
10, 10, 8, 10	 7
10, 10, 10, 7	 17
10, 10, 10, 8	 16
10, 10, 11, 10	 149
10, 10, 14, 14	 43, 171
10, 10, 16, 8	 40
10, 11, 10, 10	 35b
11	 177, 192
11, 11, 8, 8	 161
11, 11, 10, 10	 151, 169, 194
11, 11, 12, 10	 162
11, 11, 13, 13	 206
12	 14, 15, 31, 36, 87, 117, 132, 143, 148, 150, 158, 164, 198, 199, 200, 213, 219, 225
12, 12, 10, 12	 193
12, 12, 12, 6	 172, 210
12, 12, 12 (6+6), 6	... 140
12, 12, 12 (6+6), 14	.. 120, 173
12, 12, 13, 6	 46
12, 12, 16, 6	 56
12, 12, 16 (8+8), 6	... 44
12, 12, 16, 12	 106
12, 12, 16 (8+8), 12	.. 196, 197
12, 12, 21, 13	 137
12, 14, 12, 14	 73
12, 19(7+ 7+5), 14(7+7), 10	... 49
13	 126
13, 13, 12, 12	 128
13, 13, 14 (7+7), 5	... 64
13, 13, 14 (7+7), 7	... 217a, 217b
13, 13, 14 (7+7), 12	.. 154
13, 13, 14, 13	 54, 176, 204
13, 13, 14 (7+7), 13	.. 23a, 23b, 24, 33, 63
13, 13, 16 (8+8), 16	.. 32, 110
13, 13, 20, 20 (7+13)	. 37

14		20a, 30, 52, 70, 135, 184
14, 10, 10, 10		51
14, 14, 8, 8		57
14, 14, 10, 10		25
14, 14, 12, 6		220
14, 14, 12, 7		212
14, 14, 13, 14		168
14, 14, 16 (8+8), 12	..	13, 50
15		80, 112, 118, 125, 127, 130, 145, 175, 233
15, 14, 14, 14		170b
15, 15, 8, 7		113
15, 15, 12 (6+6), 7	...	211a, 211b
15, 15, 14, 11		1
15, 15, 14, 15		62, 170a
15, 15, 14 (7+7), 11	..	9
15, 15, 14, 16		69b
15, 15, 15, 16		69a
15, 15, 16, 7		72
15, 15, 16 (8+8), 9	...	81
15, 15, 16 (8+8), 14	..	222
15, 15, 16 (8+8), 15	..	165
15, 15, 20, 15		12
15, 15, 20 (10+10), 15	...	11
16		10, 201, 202
16, 13, 16, 13		88
16, 14, 12 (6+6), 12	..	42
16, 16, 7, 7		133
16, 16, 10, 16		61
16, 16, 15, 15		234
16, 16, 16 (8+8), 16	..	159
16, 16, 18, 11		136
17, 17, 6, 7		5
17, 17, 8, 17		147
19, 19, 10, 10		224
19, 19, 16 (8+8), 14	..	59

20	223
20, 20, 20 (10+10), 20	75
20, 20, 10, 10	103

21, 21, 15, 15	4, 146
----------------	--------

ötsoros dallamok

5, 5, 6, 6, 8	186
8, 8, 6, 6, 6	102
8, 8, 10, 10, 8	231
9, 9, 8, 8, 6	66a, 66b
10	236
10, 10, 8, 8, 10	45
12, 12, 10, 8 (4+4), 10	77
12, 12, 10, 10, 10	139
12, 12, 12 (6+6), 8, 8	124
13, 13, 12, 18 (8+5+5), 13	167
13, 13, 20 (7+7+6), 13, 6	195
15, 15, 8, 8, 7	123
15, 15, 15, 15, 7	129
22, 22, 10, 10, 10	121

hatsoros dallamok

7, 7, 5, 5, 10, 10	138
7, 7, 7, 7, 6, 11	26
7, 7, 7, 7, 8, 5	34
7, 7, 7, 7, 8, 7	107
8, 8, 7, 8, 8, 7	47a, 47b
8, 8, 8, 8, 8, 12	105
8, 8, 14, 16, 13, 7	178
9, 9, 9, 9, 10, 10	155
10, 10, 10, 10, 8, 10	174
12, 12, 8, 8, 6, 6	101
12, 12, 8, 8, 7, 7	90
12, 12, 10, 8, 10, 10	152
12, 12, 21, 13, 21, 13	166

hétsoros dallamok

6, 6, 7, 7, 6, 11, 11 ... 39a, 39b
 7, 7, 7, 8, 8, 7, 7 79

különleges dallam

motívumlánc 21

3. Dallamszerkezet

kétsoros dallamok

AB 38, 99a, 99b, 187, 189

háromsoros dallamok

AAB 92
 AA_kB 6, 35a
 AAB 8, 114, 119, 156, 203
 ABA 74, 78
 ABC 157
 $AB(a+a)C$ 180, 188a, 188b

négyesoros dallamok

AABA 3, 12, 15, 61, 69a, 80, 87, 112, 117, 118, 125, 127, 147, 150,
 170a, 175, 184, 190b, 192, 200, 202
 $AAB(a+a)A$ 11, 63, 75, 159, 165, 193, 196, 197
 $AAB(a+a)A_k$ 23a, 23b
 $AABA_v$ 70
 $AABA_k$ 111, 176, 204, 219, 225
 AA_kBA 158
 AA_kBA_k 20a, 52, 54, 62, 132, 227
 $AA_kB(a+a)A_k$ 24, 48

 AA^3BA 18, 76, 160
 AA^5BA 226

$AABB_k$	19, 27, 31, 55, 151, 199
$AAkBB_k$	10, 35b
$ABBA$	164, 216
$ABBA_v$	82b
$AABC$	1, 4, 5, 14, 25, 28, 29, 30, 36, 40, 43, 46, 57, 60, 68, 69b, 72, 97, 103, 106, 108, 113, 116, 131, 133, 137, 143, 145, 146, 148, 149, 161, 162, 163, 169, 170b, 171, 172, 177, 185, 191, 194, 205, 206, 210, 212, 213, 223, 229, 230, 234, 235
$AABC(a+A)$	37
$AAB(a+a)C$	9, 13, 32, 41, 44, 50, 64, 81, 110, 120, 140, 154, 173, 211a, 211b, 217a, 217b
AA_kBC	136, 220, 224
$AA_kB(a+a)C$	59, 222
AA^3BC	2, 17, 22, 141
AA^5BC	130, 233
$ABCA$	142, 228
$ABCA_v$	168
$ABCA_k$	198
$ABBC$	67, 71
$ABCB$	7, 126, 190a
$ABCB_v$	73
$ABCC_k$	51, 58
$ABCD$	16, 53, 56, 65, 82a, 83, 84, 85, 86, 88, 89, 91, 93a, 93b, 94a, 94b, 95, 96, 98, 100, 104, 109, 122, 128, 134, 135, 144, 179, 182, 201, 207, 208, 214, 215, 218, 221, 232, 237
$ABC(a+a)D$	33, 42
$AB(a+b)CD(c+b)$	153
$AB(a+a+b)C(c+c)D(d+b)$	49

ötsoros dallamok

AABBC	102
AABB _v C	139
AABCA	231
AABC(a+b+b)A	167
AA _k BCA _k	45
AABCD	121, 123, 195
AAB(a+a)CD	124
AA _k BCD	129
AABCD	66a, 66b
AABC(a+a)D	77
ABCDE	186, 236

hatsoros dallamok

AABCCA _k	47b
ABABCA	174
AABB _v CD	26, 90, 101
AA _v BCCD	47a
ABABCD	107
AAB(a+a+b)CD(c+c+b)A _v ...	166
AA _k BCD(a+b)b	34
AABCDE	105, 155, 178
AA _k BCDE	152
ABCDEF	138, 181

hétsoros dallamok

AABBCDD	39b
AABBC(a+a)DD	39a
ABCDDCC	79

különleges dallam

motivumlánc	21
-------------	----

BETŰRENDES SZÖVEGMUTATÓ

- A bánatban elmerülve 72
A hálás szív 59
A három bölcs király 61
A kis Jézus aranyalma 27
A mennyei szent városnak 141
A mennyei vőlegénynek 122
A Szentháromságnak 120
A szép Szűz Mária 35a
A szép Szűz Mária 35b
Adj, irgalmas Isten 56
Adj, Jézus, szívembe 90
Adjon Isten 229
Adjon Isten jó éjszakát, Bevégeztük...231
Adjon Isten jó éjszakát, Küldje...230
Áldja a Szentlelket 117
Alleluja, örvendezzünk 109
Angyalok gyönyöre 124
Anyánk, ó, Boldogságos Szűz 168
Atyám, hogyha lehet 207
Az angyalok zengedeznek 23c
Az ég kitárva fénylakát 142
Az éjszaka immár eltelt 228
Az igaz Messiás már eljött 66a
Az igaz Messiás már eljött 66b
Az Isten házába siet 69a
Az Isten házába siet 69b
Bárcsak régen fölébredtem volna 43
Betlehemnek pusztájában 47a
Betlehemnek pusztájában 47b
Boldog Szűz Mária 161
Bús arcokat látok én 220
Csodákat kik látni vágytok 202
Csordapásztorok 38
Dicsérjük Szent Lászlót 174
Dicsértessék a kis Jézus 21
Dicsértessék Jézus és a Szűz Mária 164
Dicsértessék Jézus neve 163
Dicsőség és hála 106
E karácsony éjszakáján 28
Édes Jézus, hozzád jöttem 237a
Édes Jézus, öntsd szívembe 127
Égből leszállott, angyali kenyér 223
Egek királynéja 162
Egek királynéja, mennyország csillaga 14
Égi alkotónknak 78
Égi Atyánk, ó, tekints le 115
Egykor a kis Názáretben 97
Elérkezett ama boldog 52
Elindult Szent Péter 205
Eljött a rég várt, szép aranyidő 48
Eljött a szent éjközép 26
Elkészült a koszorú 191
Elmúltak már minden kínjaim 209
Én nemzetem 94a
Én nemzetem 94b
Este van már 233
Fényes csillag támadott föl 20b
Fenyőgallyas kis Jézuska 30
Fiam, Jézus 144
Föltámadt Krisztus e napon 99a
Föltámadt Krisztus e napon 99b
Föltekintünk 176
Gerjedj, lelkem, szent öröme 113
Gyászba borult 91
Gyászba borult egek 157
Győzedelmi ének harsog 105
Hajnal hasadtával 227
Hál' Istennek, elvégeztük 170a
Hál' Istennek, elvégeztük 170b
Hála legyen néked 169
Halljátok ti, kik a porban laktok 3
Halljátok-e, magyarok 139
Hamvazkodjál, hívó lélek 76
Harmatozzatok, szent egek 9
Harmatozzatok, egek 8
Hej, vig juhászok, csordások 22

- Hívásodra, Uram 73
Húsvét nagy napja 103
Idők Ura, Istene 54
Igazság rég várt hajnala 10
Így fizet az álnok világ 208
Imádjuk a jámbor bölcsessel 62
Íme, lement a fényes nap 232
Indulj meg már, szemem 71
Induljatok már el 65
Indulok síromba 217a
Indulok síromba 217b
Isten áldjon, tünde játék 70
Isten Anyja, Szűz Mária 146
Isten az Ószövetségben 177
Isten hozzád, Szent Szűz 206
Isten városában 140
Isten veled, Anyánk 197
Jaj, mit hallok 81
Jaj, nagy kedvvel tartott 86
Jertek a nagy áldozatra 123
Jertek, kössünk gyöngykoszorút 31
Jertek, Szűz Mária tisztelői 149
Jézus Getszemáni kertben 96
Jézus Krisztus 84
Jézus Szíve, legdrágább kincs 130
Jézus tiszta, Szent Szíve 126
Jézus, a rád emlékezés 60
Jézus, én szerelmesem 79
Jézus, mennyei vőlegény 63
Jézusomnak kegyelméből 211a
Jézusomnak kegyelméből 211b
Jó pásztor, húsvétnek áldozatja 111
Jön az Atya megígértje 4
Júdea hegy-völgyin túl 138
Kántorok, kántorok 226
Kedves álmod hogy szerezne szülöttjének 36
Kél a magasból tiszta fény 58
Kesergő hived édes vigassága 158
Két szép csillag 175
Kétezer-egyedik évben 55
Ki negyven nap előtt 68
Kinyílt a legékesebb rózsa 18
Királyi zászlók lobognak 93a
Királyi zászlók lobognak 93b
Kirje, kirje, kisdedecske 29
Kiterjeszté az éj szárnyát 80
Koszorút köt neked 203
Köszönjük, jó gazdánk 188b
Kürie, eleiszon, örüljünk 24
Leborulva imádja a Szent Szűz kisdédét 37
Lehullot a Jézus vére 85
Leszállottál az oltárra 125
Magasan áll a Golgota ormán 75
Magyaroknak Nagyasszonya 167
Mária az egekből 215
Mária kertjének 151
Mária tiszteletére 165
Mária, bűnösök pártfogója 235
Mária, Mária, eljött az éjszaka 196
Mária, Mária, kinyílt rózsa 190a
Mária, Mária, kinyílt rózsa 190b
Mária, Szent József nagy útra indultak 15
Mária, tekints le 214
Mária, tekints reánk 189
Mégfizettem én már 210
Megjártuk már a Szent Keresztutat 82a
Megjártuk már a Szent Keresztutat 82b
Megjelent egy kisdéd 143
Megnyílt az egek gyémántkapuja 192
Megszólalt mennyország 148
Mi, gyarló emberek 77
Mikor az Úr Jézus 98
Mily boldog vagy 131
Minden lények, imádjátok 119
Mint gyászba borult erdő 212
Mit jelent az égi szózat 118
Mostan kinyílt egy gyönyörű virág 16
Mostan kinyílt egy szép rózsavirág 17
Nagy örömmel mennyekben 195
Nagyhatalmú, mennyei, szent fölség 224
Názáretbe vonnak szent vágyaim 7
Názáretnek kisdéd városába 5

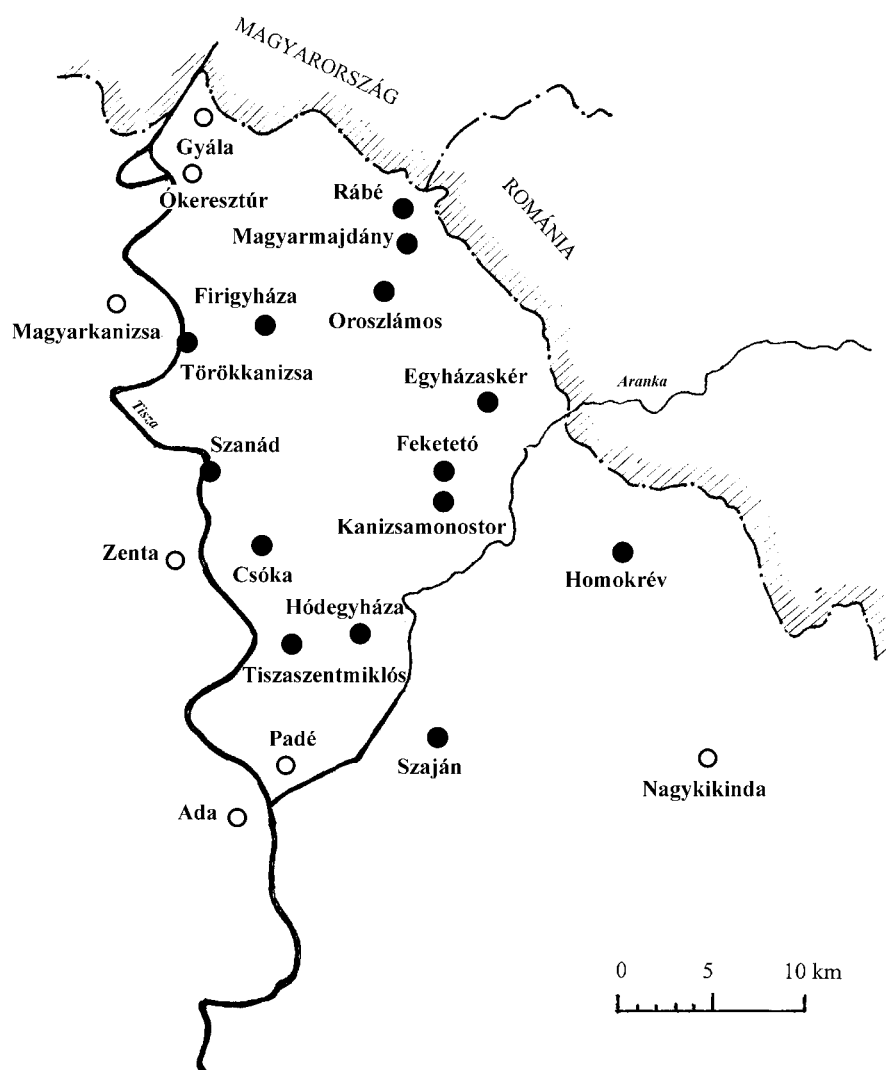
- Ne féljetek, pásztorok 42
 Néped büszkesége, Szent Erzsébet asszony 184
 Nézz e földi jegyesekre 64
 Nézz le mennyből 129
 Nézz, keresztény a keresztre 92
 Nincsen, aki megsegítsen 234
 Nyíljon ki a szívünkben 166
 Ó, áldott Szűzanya 152
 Ó, boldog Betlehem 46
 Ó, csodáknak csodája 51
 Ó, drágalátos rózsaszál 13
 Ó, egek vigadatok 107
 Ó, emeld fel, gyarló nemzet 1
 Ó, én gyászba borult 87
 Ó, felséges, nagy Úristen 53
 Ó, halandó ember 213
 Ó, Isten, ó, Atyánk 219
 Ó, Istennek hív szolgája 114
 Ó, Istennek hív szolgája 182
 Ó, jaj nekem, bús anyának 88
 Ó, jaj nekem, Máriának 89
 Ó, Jézus, hová menjünk 128
 Ó, Jézus, Jézus 187
 Ó, jöjj, ó, jöjj, üdvözítőnk 2
 Ó, Legszentebb Szív asszonya 136
 Ó, Mária, Istenünknek ép teremtménye 32
 Ó, Mária, liliomszál 133
 Ó, Mária, szűz virágszál 6
 Ó, Mária, terjeszd ki palástod 156
 Ó, megfoghatatlan 121
 Ó, mily szerencsésen 44
 Ó, ne búsulj 236
 Ó, Szent György, bajnokunk 172
 Ó, Szent István, dicsértessél 178
 Ó, Szent Kereszt áldott fája 221
 Ó, Szűzanyám add meg kegyesen 155
 Oltárra nézz 222
 Örök király 108
 Örömnapot adott nekünk 50
 Örülj, Szűz 33
 Páduának dicsó szentje 201
 Pásztorok, fel, éjfél van 25
 Pásztorok, keljünk fel 39a
 Pásztorok, keljünk fel 39b
 Pásztorok, nyájaktól keljetek fel 40
 Pásztortársim, új hírt mondok 41
 Rózsafüzér királynője 145
 Segítő Szűz, kegyes Anyánk 159
 Seregeknek szent Istene 218
 Siessetek, hamar lejár 237b
 Sír az Isten báránya 34
 Sírok a te keserveddel 153
 Sötét éjjel Betlehem tájára 45
 Szállást keres a Szent Család 185
 Százegzerszer üdvöz légy 193
 Szent angyal, arkangyal 180
 Szent Antalt köszönteni 200
 Szent János áldása 188a
 Szent Jánosnak szép, kegyes áldása 171
 Szent József, Szent József 199
 Szent József, Úr Jézus fölnevelő atyja 198
 Szent szegénység nagy barátja 181
 Szent Vendel, Isten szolgája 183
 Szentháromság hős bajnoka 179
 Szép májusnak királynéja 135
 Szép, ragyogó napunk támadt 102
 Szeplőtelen Boldogasszony 194
 Szeplőtlenül fogantatott 137
 Szeretted engemet 74
 Szívünk, lelkünk vigadjon 67
 Szombat első napjára 100
 Szűz Mária napjának 147
 Szűz Mária, Jézus anyja 12
 Szűz Mária, tekints le 216
 Téged áldjon 134
 Titkos fényű csillag támad 20a
 Titkos fényű csillag támad 20c
 Tündöklő csillaga népeidnek 160
 Uram, jó nekünk 112
 Urunk menván Olajfák hegyére 95
 Üdvözítőnk feltámadott 104

Üdvöztőnk született 49
Üdvöz légy, drága nap 101
Üdvöz légy, édes Jézusom 83
Üdvöz légy, ó, drága vendég 19
Üdvöz légy, ó, föld öröme 204
Üdvöz légy, pünkösdi királyunk 116
Üdvöz légy, Szent Szűz 186
Üdvöz légy, új napfényünk 57
Üdvözlöttünk, ó, Mária 11
Üdvözlünk szívünkben 225
Van egy gyönyörű kert 150
Vértanúknak királynéja 110
Vigan zengjete, citerák 23a
Vigan zengjete, citerák 23b
Világ örök csodája 154
Zengd, magyar nemzetünk 173
Zöldellő virágszál 132

A GYŰJTÉS HELYSZÍNEI

Táblázat			
Helység	Szerb név	Régebbi nevek	Templomának védőszentje
Csóka	Čoka	Chaka (1247)	Szentháromság
Feketető	Crna Bara	Czernobara Zrna Bara (német)	Szent Vendel apát
Egyházaskér	Vrbica	Verbicza Egyházas-Kér	Keresztelő János születése
Szaján	Sajan		Szent István király
Oroszlámos	Banatsko Arandelovo	Oroszlánosmonostor Oroszlános	Szent Család (de a falubúcsút püspöki engedéllyel Szent Antal napján tartják)
Magyarmajdány	Majdan		Magyarok Nagyasszonya (kápolna)
Rábé	Rabe	Rabey (1256)	temploma nincs, a búcsút Kisboldogasszony napján tartják
Törökkanizsa	Novi Kneževac	Canysa (?1030) Kenesna (?1200) Neu-Kanischa (német)	Szent György Vértanú
Szanád	Sanad		Kisboldogasszony
Homokrév	Mokrin		Szent Kereszt Felmagasztalása
Tiszaszentmiklós	Ostojićevo	Rozsánszentmiklós Potiski Sveti Nikola (szerb)	Szent József
Hódegyháza	Jazovo	Hodyghaz (1337) Jászova	Szent Mihály
Kanizsamonostor	Banatski Monoštor	Monasterium Kenaz (1231) Torontálmonostor	Szent Illés Próféta
Firigyháza	Filić	Feyreghaz (1256) Fejéregyház	temploma, temetője nincs, a búcsút Szent Mihály napján tartják

Térkép

ВЕРСКЕ НАРОДНЕ ПЕСМЕ ИЗ СЕВЕРНОГ БАНАТА

(Резиме)

У овој књизи сакупљене су верске народне песме римокатоличких Мађара Северног Баната од казивача, који су у свом окружењу најпризнатији појци. Као извори коришћене су и старе, руком писане песмарице.

Верска народна песма се обично пева групно, у једном гласу без инструменталне пратње ван цркве (ходочашће, групне молитве у кући, бдење над преминулим, литије...) У цркви се песме могу пратити оргуљама.

Песме су поређане на основу садржаја текстова, тако да прате ток црквене године од Божићног Поста.

Песме живе, а и мењају се паралелно са променама верских традиција. У њима се примећује одређена мера фолклоризације, без обзира на претежно писани карактер текстова.

превео
Иван Лазић

RELIGIÖSE VOLKSLIEDER AUS DEM NORDBANAT

(Zusammenfassung)

In diesem Buch sind religiöse Volkslieder der römischkatholischen Ungaren des Nordbanats gesammelt, von den in ihrer Umgebund anerkanntesten Sängern. Als Quelle sind auch die alte und mit der Hand geschriebene Gesangbücher gebraucht.

Das religiöse Volkslied wird meist in der Gruppe gesungen, in einem Ton, ohne Instrumentalbegleitung, ausser Kirche (Wallfahrt, Gruppengebete im Haus, bei Totenwache...). In der Kirche können diese Lieder mit Orgel begleitet werden.

Diese Lieder sind nach dem Inhalt geordnet, so dass sie von dem Weihnachtsfasten den Kirchenjahresverlauf folgen.

Parallel mit den religiösen Traditionsveränderungen, leben diese Lieder und weiter verändern sich. Darin bemerkt man bestimmte Mass der Folklorisation, ohne Rücksicht auf dem überwiegend schriftliche Charakter der Texte.

Übersetzung
Kiš Juhas Dušanka

RELIGION FOLK SONGS FROM THE NORTH BANAT

(Summary)

In this book were collected religion folk songs of the Roman Catholic Hungarians from the North Banat by tellers which are the best acknowledged church singers in their enclosing. The old song-books written by hand are used as sources.

The religion folk song is usually sung in a group or in a single voice without any instrumental accompaniment outside church (pilgrimage, group players in a house, wake...). In church these songs can be accompanied by the organ.

The songs are arranged on the basis of subject-matter (contents), so they follow the stream of the church year to the Christmas fast.

These songs live and change parallel with changes of religion traditions. It is noticed in them a degree rate of folk influence, without regard of predominantly written character of these texts.

translated by
Olgica Marinko

Kónya Sándor
Harmatozzatok, egek!
Népünk vallásos énekei Észak-Bánságban

Kónya Miklós rajzaival

Thurzó Lajos Közművelődési Központ
Zenta, 2004

Felelős kiadó és szerkesztő: Hajnal Jenő igazgató
Szakvéleményezők: Bodor Anikó, dr. Silling István
Lektor és korrektor: Szloboda János

Kottagrafika, nyomdai előkészítés: Molnár Gábor Eszter
Fedőlap: Papp Anikó
Példányszám: 500
Nyomda: Logos Önálló Grafikai Műhely, Tóthfalu
Felelős vezető: Utasi Jenő

ISBN 86 - 83029 - 21 - 2

CIP - Каталогизacija y publikaciji
Библиотека Матице српске, Нови Сад

783.6(=511.141) (497.113 Banat)
821.511.141(497.11) -141:398

HARMATÖZZATOK, egek! : népünk vallásos énekei Észak-Bánságban /
[összegejtötte] Kónya Sándor ; [Kónya Miklós rajzaival].
- Zenta : Thurzó Lajos Közművelődési Központ, 2004
(Tóthfalu : Logos) . - 405 str. : note, ilustr. ; 24 cm

Tiraž 500. - Bibliografija. - Registar. - Резиме ; Zusammenfassung ; Summary.

1. Kónya, Sándor
a) Mađarske verske narodne pesme - Banat

COBISS.SR-ID 191737095